
NEPOȚII NEPOȚILOR NOȘTRI

I. şi S. SAFRONOV

NEPOŢII NEPOŢILOR NOŞTRI

În româneşte de

AL. ŞTEFĂNESCU-MEDELENI şi EVA SZILAGYI

EDITURA TINERETULUI

Coperta de D. IONESCU

Ю. и С. САФРОНОВЫ
ВНУКИ НАШИХ ВНУКОВ
ИЗДАТЕЛЬСТВО Ц. К. ВЛКСМ
Молодая гвардия
1959

PROLOG

Tot ceea ce s-a întâmplat se datoreşte faptului că în munca mea m-am lovit de necesitatea de a cunoaşte mai îndeaproape construcţia telescopului modern.

În vremea aceea mă preocupa problema reacţiilor nucleare similare acelora care se petrec în masa soarelui. Întrucât în literatura de specialitate n-am găsit răspuns la o întrebare de foarte mare însemnătate pentru mine, am hotărât să fac eu însumi observaţii asupra soarelui. Astfel l-am cunoscut la observatorul astronomic pe Ilia Petrovici Bradov, un bătrân încântător, îndrăgostit de astronomie.

M-a primit ca pe o veche cunoştinţă, spunându-mi că a citit lucrările mele în domeniul fizicii nucleare. S-a plâns de vreme — norii îi stinghereau observaţiile — m-a condus prin observator, arătându-mi aparatele şi m-a invitat să trec pe acolo noaptea, oricând va fi cerul senin.

— Eu lucrez acum noaptea. Vă voi învăţa să faceţi o observaţie pe întuneric. Cu soarele dumneavoastră o să vă descurcaţi şi singur.

Spre norocul meu, noaptea următoare a fost senină şi m-am grăbit să mă duc la observator. Până atunci nu avusesem prilejul să privesc prin ocularul unui telescop modern. Ilia Petrovici s-a aşezat alături, în fotoliu, observând şi el odată cu mine la acelaşi telescop printr-un dispozitiv special. Mă învăţa să mânuiesc telescopul şi explica tot ce vedeam.

— Aveţi în faţă constelaţia Volopas — spunea Ilia Petrovici. Vedeţi steaua aceea mai strălucitoare? E Arctur. În apropierea ei se zăreşte o steluţă abia perceptibilă din clasa specială K. Cercetând această regiune a cerului cu

radiotelescopul, ne-am izbit pe neaşteptate de un fenomen ciudat, în decurs de o zi şi o noapte, din cinci în cinci ore, am recepţionat câteva serii de emisiuni din direcţia unei stele sau planete care nu se vede la telescop. Am reuşit să le imprimăm pe o bandă de magnetofon. Regularitatea lor a fost atât de izbitoare încât chiar şi un om lipsit de orice fantezie s-ar putea îndoi că sunt pur şi simplu nişte fenomene naturale! Te întrebi fără să vrei dacă în licărirea portocalie a acelei stele ce se stinge nu cumva trăiesc nişte fiinţe cu raţiune care emit comenzi unor nave interstelare sau comunică prin radio cu oameni de pe altă planetă. Desigur ar fi prematur să tragem asemenea concluzii. Un lucru însă e stabilit cu certitudine: aceste semnale n-au origine terestră. De atunci ţinem regulat sub observaţie această zonă a cerului, însă, deocamdată fără rezultat — n-am mai reuşit să recepţionăm niciun semnal. Iată încă o enigmă care, după toate probabilităţile, va fi dezlegată numai în viitor, când oamenii vor dispune de nave interstelare sau măcar de telescoape perfecţionate. Dar asta în viitor. Acum însă, haidem să ne uităm la aştrii studiaţi. Vreţi să priviţi luna?

Am consimţit. Peste câteva clipe cercetam discul luminos al lunei, parcă ciupit de vărsat, cu cratere adânci în mijlocul cărora se ridicau piscuri ţuguiate, înconjurate de valuri înalte, inelare.

După ce m-am uitat de ajuns la satelitul nostru, l-am rugat pe Ilia Petrovici să-mi arate planeta Saturn. Era spre miezul nopţii.

— Saturn se găseşte acum în constelaţia Cumpenei, la sud-vest, aproape de linia orizontului.

Tocmai voiam să-l rog pe Ilia Petrovici să-mi arate şi alte planete ale sistemului solar când deodată, prin câmpul vizual al telescopului a trecut un mic meteorit lăsând în

urmă pe cer o dâră scurtă dar luminoasă.

— Păcat că n-am apucat să-l fotografiem — spuse Ilia Petrovici.

— Priviţi, încă unul!

— Apăsaţi pe buton!

Până să-mi dau seama pe care buton trebuia să apăs, meteoritul, spre marea ciudă a lui Ilia Petrovici, dispăruse.

— Acum n-au să mai treacă — spuse el, văzând cu câtă atenţie ţineam degetul pe butonul cu pricina.

N-a apucat să termine fraza şi cerul a fost brăzdat de-a curmezişul de o dâră de foc şi prin faţa noastră a zburat încă un meteorit. De astă dată am reuşit să apăs pe buton, fotografiindu-i traiectoria.

— Nu prea cad la timp, observă mirat Ilia Petrovici.

— Cum adică la timp?

— Meteoriţii apar îndeosebi atunci când Pământul trece prin roiuri mari de corpuri meteorice care se rotesc în jurul soarelui, pe orbite eliptice ca şi planetele.

— Priviţi, încă unul! Ba nu — doi, trei!

Ne-am lipit de ocular. Pe partea cerului către care era îndreptat telescopul, meteoriţii apăreau unul după altul şi aprinzându-se pentru o clipă, dispăreau în întuneric ca nişte şerpi luminoşi. Apăsam mereu pe buton, făcând o fotografie după alta.

— Destul, deocamdată nu mai fotografiaţi. Să economisim pelicula. S-ar putea să treacă vreun bolid. Simptomele sunt foarte caracteristice — spuse Ilia Petrovici.

O clipă după aceea trecu un nou roi de meteoriţi şi după el încă unul. Şuvoiul de meteoriţi se înteţea. Deodată sclipi orbitor un glob uriaş de foc, zburând repede pe cerul întunecat şi tulburând liniştea stelelor.

— Fotografiaţi, fotografiaţi! strigă Ilia Petrovici, nemaiapucând să se aşeze la tabloul de comandă. Acesta-i

un bolid! Fotografiaţi!

Apăsam mereu pe buton, cât puteam de repede. Căderea bolidului dură doar câteva secunde. Răspândind în jur o lumină orbitoare, globul zbură vertiginos de la sud-vest spre nord-est şi dispăru la orizont. Pe tot cerul, se întindea o dâră de foc marcând drumul bolidului. Ilia Petrovici se aşeză pe locul meu şi fotografie cu atenţie această dâră.

— Aţi văzut? strigă el, sărind tulburat din fotoliu. Dumneavoastră, dragă colega, aţi avut pur şi simplu noroc. De altfel şi eu! Asemenea bolizi cad în cel mai bun caz o dată la o mie de ani. La o mie de ani! Înţelegeţi? Ce colos! Se pare că e mai mare decât meteoriţii din Tungus şi Sihote-Alin, luaţi la un loc. Auziţi? şi el ridică un deget ascultând.

Se auzea un vuiet prelung, ecoul gigantului ceresc care trecuse pe deasupra noastră.

— Ce mărime! nu se putea el linişti de loc. Ar fi păcat să cadă în mare... Tot ce se petrece e deosebit de interesant. Principalul e însă că am fotografiat traiectoria în întregime. Hai să developăm filmele.

— Acum, noaptea? Probabil că în laboratorul dumneavoastră nu mai e nimeni la ora aceasta.

— Nu-i nimic! Eu îmi developez întotdeauna singur fotografiile cele mai importante.

Am scos casetele din telescop şi ne-am îndreptat spre laboratorul fotografic.

— Tare aş vrea să ştiu unde-o fi căzut bolidul! O fi explodat sau nu? De altfel, mâine o să aflăm totul, amănunţit. Acum să vedem fotografiile noastre.

Ilia Petrovici luă unul din filmele uscate şi se apropie de lampa de birou.

— Iată, priviţi — spuse el, ţinând cu grijă filmul în faţa

abajurului alb al lămpii. Vedeţi? Un bolid principal, urmat de câţiva meteoriţi mărunţi.

În alte fotografii am descoperit pe neaşteptate un amănunt interesant. În urma primului bolid uriaş, aproape contopindu-se cu coada lui de foc, zbura un alt bolid.

— La naiba, într-adevăr a trecut şi un al doilea bolid!

— Dar de ce nu este tot atât de luminos ca şi cel dintâi?

— Lucrul acesta e explicabil. Se încălzeşte mai puţin. Cel dintâi a străpuns atmosfera, a alungat aerul, formând un spaţiu rarefiat, ca un sac, în care a nimerit al doilea bolid.

— În acest caz cei doi bolizi ar putea să se ciocnească în aer: primul e frânat de aer pe când, al doilea zboară cu o viteză mai mare.

— Se prea poate...

Am cercetat fotografiile toată noaptea.

Către orele zece dimineaţa, am aflat că bolizii pătrunseseră în atmosfera terestră deasupra Africii de Nord, zburaseră spre nord-est deasupra Mării Mediterane, trecuseră peste Grecia, luminaseră viu întinderile Siberiei Apusene şi, puţin înainte de a ajunge la Oceanul Pacific, căzuseră undeva în Siberia Răsăriteană. Explozia fusese foarte puternică: toate staţiunile seismice din lume înregistraseră zguduirea solului. La citirea seismogramelor s-a aflat că bolizii căzuseră între munţii Cerski şi Verhoiansk.

Datele staţiunilor seismice au fost confirmate de radiogramele şi telefonogramele primite din Ohotsk, Verhoiansk, Oimiakon şi Iakutsk, unde mulţi oameni urmăriseră traiectoria bolizilor.

Din cele relatate de martori oculari rezulta că prăbuşirea acestora fusese precedată de revărsarea unei lumini vii, albe, din pricina căreia întunericul se risipise înainte de ivirea zorilor. Acea lumină orbitoare dogorea faţa şi mâinile.

Oamenii care urmăriseră acest fenomen se aruncaseră cu faţa la Pământ, ferindu-şi ochii de şocul luminos insuportabil şi neaşteptat. Părea că soarele se rupsese de pe cer şi cădea vijelios pe Pământ. Pe bolta cerească zburase un uriaş glob de foc, risipind în jurul lui o puzderie de scântei albe. Îndată după primul glob zburase un al doilea, acesta de un roşu închis, şi ambele căzuseră în acelaşi timp dincolo de munţii Verhoiansk.

Nu mult după aceea se auzise un muget, un vuiet, urmat de două bubuituri puternice. În casele aflate departe, la sute de kilometri de locul căderii meteoriţilor, uşile fuseseră smulse din ţâţâni, mobila din camere se răsturnase, geamurile se spărseseră.

În depărtare, dincolo de munţii Verhoiansk, putea să se vadă multă vreme încă vâlvătaia unui incendiu uriaş — ardea taigaua...

Aşa sunau primele informaţii despre acest fenomen uimitor.

— Aţi văzut ce înseamnă fotografia? exclamă Ilia Petrovici. Dacă nu le-am fi avut, acum ne-am fi întrebat dacă nu cumva martorii oculari au avut o iluzie optică în ceea ce priveşte al doilea bolid. Acum însă avem dovezi incontestabile.

Curând după aceea am aflat că fotografiile noastre erau unice. Niciun observator din lume nu putuse fotografia atât de bine zborul bolizilor. Dimineaţa, Ilia Petrovici a dat dispoziţii să se multiplice cât mai repede cu putinţă fotografiile şi să fie trimise tuturor instituţiilor interesate.

Ilia Petrovici era asaltat din toate părţile, Toţi îl rugau să trimită fotografii, să dea relaţii, să comunice amănunte. Curând mi-am dat seama că nu mai avea vreme de mine. M-am grăbit să-mi iau rămas bun. Înainte de a pleca, Ilia Petrovici mi-a dăruit prima serie de fotografii, încă umede,

şi mi-a promis să mă ţină la curent, telefonic, îndată ce va avea vreo veste nouă.

A doua zi a sunat telefonul.

— Vă salut, Alexandr Alexandrovici! am auzit eu glasul lui Bradov. Ieri seara Comitetul pentru studiul meteoriţilor al Academiei de Ştiinţe a adoptat hotărârea de a organiza o expediţie amplă în regiunea munţilor Verhoiansk. La expediţie e necesar să participe şi un specialist în fizica nucleară. Mi-am luat permisiunea să vă recomand...

— Pe mine?!

— Da, în măsura în care vă interesează. Rămâne la latitudinea dumneavoastră. În ceea ce mă priveşte, vă sfătuiesc din tot sufletul să vă duceţi. Expediţia va dura doar două, trei săptămâni, inclusiv drumul.

Ispita era prea mare.

— Merg! Am acceptat fără să mai stau pe gânduri.

— Perfect! La drept vorbind nici nu m-am îndoit.

Profesorul Bradov era un om operativ. Peste câteva minute aveam lista telefoanelor şi persoanelor cărora trebuia să mă adresez pentru îndeplinirea formelor în vederea participării mele la expediţie.

Micul nostru grup şi încărcătura respectivă au încăput în două avioane de pasageri care au zburat unul după celălalt spre Iakutsk. La Iakutsk ne-au aşteptat câteva elicoptere care ne-au transportat la faţa locului. Nu ne-am apropiat de pâlnia produsă de căderea bolizilor — ne temeam de o radioactivitate ridicată.

Am descărcat repede din elicoptere lăzile, corturile, echipamentul, aparatele, proviziile. Către seară tabăra era gata. Se făcuse răcoare; cerul era acoperit de nori. Se simţea clima aspră continentală a Iakuţiei.

Ne-am adunat în cort şi, aplecaţi asupra hărţii, am stabilit planul de acţiune pentru a doua zi. S-a hotărât ca

două elicoptere să zboare deasupra zonei în care căzuseră bolizii, pentru a o determina cu exactitate, iar al treilea elicopter să fie trimis direct la locul căderii lor, echipa respectivă trebuind să culeagă schije. Urma ca eu şi Ilia Petrovici să plecăm cu al treilea elicopter. Consfătuirea s-a terminat repede şi ne-am împrăştiat prin corturi.

— Ce minunăţie — spuse Ilia Petrovici, vârându-se în sacul călduros de dormit.

— La ce vă referiţi?

— Păi, la elicoptere. Câte necazuri am fi avut dacă am fi venit încoace pe cai. Mi-amintesc ce a îndurat Kulik[1], ori de câte ori şi-a croit drum spre locul de cădere al bolidului tungus. Caii se prăpădeau, oamenii erau sleiţi de puteri, pe râu bărcile se răsturnau din pricina şuvoiului. Săptămâni întregi au călătorit. Iar noi am sosit aici, de la Moscova, în câteva zile.

Am aţipit numaidecât. Mi se părea că dormisem doar câteva minute, când deasupra mea a răsunat glasul vioi al lui Ilia Petrovici.

— Sculaţi-vă repede, Alexandr Alexandrovici! Am găsit bolidul! Uite, chiar aici, aproape!

— Cum l-aţi găsit? Unde?

— L-am găsit! L-am găsit! Doar am ieşit din cort şi am dat cu ochii de el. Hai, sculaţi-vă mai repede! m-a zorit el.

Am ieşit din sacul de dormit, am dat la o parte perdeaua de la intrarea cortului şi am încremenit, surprins. Cerul era roşu aprins, o lumină caldă trandafirie izvora de pretutindeni, dând întregii firi o culoare neobişnuită, fantastică. Nicicând până atunci nu avusesem prilejul să văd o privelişte atât de frumoasă. Ilia Petrovici mă privea, savurând efectul produs, parcă ar fi fost un scamator şi

---

[1] Leonid Alekseevici Kulik — mineralog sovietic. În 1938—39 a condus expediţia în vederea studierii meteoritului tungus. (n.r.).

tabloul acela feeric ar fi apărut la un semn al mâinii lui.

— Observaţi — spuse el — soarele încă n-a răsărit...

Eu îmi dădeam seama despre ce putea fi vorba, dar, ca să-i fac plăcere lui Ilia Petrovici, l-am întrebat:

— Ce-i asta? De ce este cerul atât de roşu?

— E bolidul nostru, mai bine zis, ceea ce a rămas din el în aer, răspunse Ilia Petrovici, fără să observe cursa pe care i-o întinsesem. Trecând prin atmosferă, bolidul a ars intens degajând mici particule carbonizate. Aceste particule plutesc acum în număr considerabil prin aer, viciindu-l. Atmosfera, astfel tulburată, nu lasă să treacă bine razele albastre, dar pe cele roşii le lasă.

— Legea lui Rayleigh, am adăugat eu, coeficientul de dispersie e invers proporţional cu lungimea de undă la puterea a patra...

Ilia Petrovici mă privi mirat şi izbucni în râs.

— Îmi cer scuze pentru explicaţia mea atât de simplistă, uitasem că am de-a face cu un fizician. Precum văd, vă aprindeţi repede! Totuşi e tare frumos. Hai să-i trezim pe operatorii noştri. Să filmeze „gradul al patrulea al lungimii de undă“.

Tabăra începu să se trezească. Am luat repede micul dejun şi ne-am urcat în elicopter.

După câteva minute de zbor au început să se vadă primele urme ale căderii bolizilor. Brazii argintii, zadele, cedrii, pinii, doborâţi unul peste altul formau o întindere de nestrăbătut. Suflul exploziei îi smulsese din Pământ împreună cu rădăcinile rămuroase care, ca nişte degete răşchirate, se întindeau în sus, conturându-se clar pe fondul întunecat al Pământului. Curând apăru în faţa noastră o privelişte şi mai înfiorătoare. Pădurea doborâtă arsese. Trunchiurile copacilor păreau nişte tăciuni carbonizaţi rămaşi dintr-un foc imens.

Ne apropiam de locul în care căzuseră bolizii. Aici totul fusese făcut scrum şi măturat de năprasnica explozie. Doar cea mai puternică bombă cu hidrogen ar fi putut pricinui asemenea distrugeri. Sub noi alerga Pământul devastat, acoperit cu o scoarţă topită.

În cele din urmă am dat cu ochii de un crater uriaş, cu diametrul de peste doi kilometri, format de explozia bolidului. Un val înalt de Pământ tivea craterul. Pâlnia era atât de adâncă încât ar fi încăput foarte uşor în ea clădirea Universităţii din Moscova. Pe fundul pâlniei începeau deja să se adune apele subterane.

Ne-am oprit la o mică înălţime deasupra Pământului.

Fără să ies din elicopter am măsurat cu dozimetrul intensitatea emanaţiilor radioactive. Dozimetrul indica zero. Deci nu existau radiaţii dăunătoare. Puteam să coborâm pe Pământ.

Ne-am împărţit sarcinile. Ilia Petrovici cu un grup urma să caute în pâlnie schije din bolid, iar eu împreună cu doi geodezi să măsurăm dimensiunile pâlniei.

Ilia Petrovici alerga vioi de colo-colo ca un tinerel, căutând cu un detector de mine schijele de fier pe panta pâlniei.

— Aţi găsit ceva? l-am întrebat peste vreo jumătate de oră.

El şi-a scos batista din buzunar ştergându-şi fruntea năduşită.

— Deocamdată nimic.

Oamenii s-au răspândit prin toată pâlnia în căutarea schijelor.

— Ilia Petrovici! Ilia Petrovici! Veniţi repede! a răsunat deodată, abia auzit, un glas din fundul craterului.

— Aţi găsit ceva?

O rafală de vânt a acoperit răspunsul.

— Trebuie să mă duc. Dumneavoastră luaţi-o spre nord-est în direcţia în care au sărit cele mai multe schije. Poate că acolo s-or găsi. Sunteţi mai norocos ca mine, încercaţi...

Şi el porni pe panta abruptă spre grupul de oameni din fundul pâlniei. Se vedea că păşeşte greu călcând pieziş ca să nu alunece. Nu m-am putut abţine şi am strigat după el:

— Ilia Petrovici! El se întoarse. Ştiţi ce v-ar fi spus acum Kozma Prutkov?

— Nu, nu ştiu. Ce-ar fi spus?

— „Nu umbla pe costişă că-ţi scâlciezi ciubotele!“ Urcaţi-vă sus şi mergeţi pe loc drept.

El zâmbi, ieşi din pâlnie, îmi făcu un semn prietenos cu mâna şi se îndepărtă iute.

Stăteam pe marginea pâlniei şi căutam să-mi închipui cum se produsese explozia.

...Uriaşul bolid s-a prăbuşit pe Pământ şi s-a transformat instantaneu într-o volbură de gaze, în interiorul căreia s-a dezvoltat o presiune şi o temperatură formidabilă, ceea ce a provocat explozia măturând şi pârjolind totul în calea ei. Dacă toate acestea se petrecuseră într-adevăr aşa, atunci nu erau motive să sperăm că vom mai găsi în pâlnie nici măcar o particulă microscopică din bolid. Dacă totuşi mai rămăseseră schije, explozia le împrăştiase probabil la mulţi kilometri de jur împrejur.

Deodată mi-a venit o idee grozavă. Dar al doilea bolid? El zburase în urma celui dintâi spre nordest. Primul bolid căzuse pe Pământ şi explodase. Dar al doilea? Încă pe când se afla în aer, acesta fusese izbit violent de suflul exploziei primului bolid şi explodase la rândul lui transformându-se într-o puzderie de schije, care schimbându-şi direcţia zborului, fuseseră zvârlite înapoi, spre sud-vest! Deci acolo trebuia să le caut!

Am hotărât să verific neîntârziat aceste ipoteze, luând-o

către sud-vest, şi privind cu atenţie în toate părţile.

Nu-i greu să deosebeşti schijele de bolid de pietrele obişnuite. Schija are o culoare aparte sau dacă e de fier posedă proprietăţi magnetice; suprafaţa ei este acoperită adesea de mici pete-regmalipte, care se formează din pricina încălzirii inegale a bolidului.

N-am uitat cum arătau toate aceste semne aşa că, observând câte o piatră care nu semăna cu cele dimprejur, o cercetam, apropiam de ea magnetul, căutam cu minuţiozitate plăgile pricinuite de arsuri dar... de cele mai multe ori o aruncam. Îmi puneam în rucsac doar unele pietre, cele care dădeau mai mult de bănuit. După ce străbătusem câţiva kilometri cureaua rucsacului îmi rosese atât de tare umărul, încât am hotărât să fac un popas, aşezându-mă pe trunchiul unui brad doborât. Golind rucsacul de pietre le-am cercetat din nou şi până la urmă m-am încredinţat că le cărasem de pomană cale de câţiva kilometri: niciuna din ele nu provenea din bolid.

Am privit de jur împrejur spre trunchiurile negre ale copacilor doborâţi de explozie. Copacii erau complet carbonizaţi. Deodată pe trunchiul ars al unei zade am observat un obiect strălucitor de un azuriu aprins. M-am repezit într-acolo; în trunchiul copacului era înfiptă o piatră roşiatică, transparentă. Câteva clipe după aceea piatra tăiată, împreună cu o bucată din copac, se afla pe genunchii mei. Era mică, cam cât o jumătate de palmă. Marginile ei erau netede ca ale unei bucăţi de smoală, când e spartă cu o lovitură puternică. Piatra avea licăriri frumoase, roşietice, dar îndată ce priveam prin ea spre nori, devenea pe neaşteptate azurie. Deci lăsa să treacă doar razele albastredeschise şi le reflecta pe cele roşii. Am dus-o încă o dată şi încă o dată la ochi — culoarea ei se schimba mereu în acelaşi fel.

Până atunci nu avusesem prilejul să mă ocup de mineralogie sau de geologie, şi acum îmi părea nespus de rău. Cândva intrasem întâmplător într-un muzeu de mineralogie — mi-am amintit că văzusem acolo o pietricică — cam cât un bob de mazăre, mi se pare un alexandrit, care devenea ba roşietic, ba albăstrui, în funcţie de lumina prin care era privit — naturală sau artificială. Ceea ce vedeam acum era însă cu totul ieşit din comun.

Mişcând încetişor piatra dintr-o parte într-alta, am scos-o din bucata de lemn. O proveni din bolid sau nu? Dacă-i aşa, înseamnă că începe să mi se confirme ipoteza... Să nu provină oare din bolid? De unde ar fi putut apare o asemenea piatră în trunchiul zadei, dacă nu din explozia bolidului? Piatra putea să se înfigă în trunchi numai dacă ar fi căzut de sus. Să fi înfipt-o în copac un om? Nu, acest lucru nu părea posibil, după toate probabilităţile, era o piatră preţioasă, sau cel puţin semipreţioasă. Dacă aş mai găsi o piatră asemănătoare n-ar mai încăpea nicio îndoială că proveneau chiar din bolid. Încă una! M-am surprins agitându-mă ca toţi cercetătorii care au dat de capătul firului, trebuie doar să-l tragă şi ghemul se desfăşoară de la sine.

Am pus în rucsac şi schija şi bucata de lemn continuându-mi drumul cu hotărâre mai departe, spre sud-vest.

În locul trunchiurilor arse întâlneam acum numai copaci doborâţi de suflu, pe care îi zărisem cu o zi mai înainte din elicopter. Însemna că mă îndepărtasem de pâlnie destul de mult.

Am mers mai departe anevoie ajungând în cele din urmă la poalele unei coline teşite unde copacii se îngrămădiseră unul peste celălalt ca nişte chibrituri.

Pe povârniş, sub copaci, am zărit o groapă. O vizuină?

Dar de ce se afla atât de sus? M-am îndreptat aproape în fugă spre ea. Am trecut peste vălmăşagul de copaci doborâţi şi deodată mi s-a tăiat răsuflarea de bucurie. Ceea ce vedeam nu era o simplă groapă — în jurul ei Pământul era ars, topit, de parcă cineva vârâse în povârniş un calup gros, încins. Nu mai încăpea nicio îndoială: în locul acela se înfipsese o schijă mare din bolid, care se găsea acolo, în Pământ.

M-am agăţat de ramuri, croindu-mi drum spre groapă. Ajungând la ea m-am vârât înăuntru, târându-mă.

Groapa se mărea repede. M-am pomenit într-o hrubă mică unde mi-a scăpat îndată un strigăt de uimire.

În adâncul hrubei lucea, jucând în toate culorile curcubeului, o piatră mare, cu un aspect neobişnuit. Ape tremurătoare, azurii, verzi, roşii alergau de la un capăt la celălalt al ei. Nuanţele limpezi ale licăririlor multicolore, jocul lent al luminilor puteau fi asemuite doar cu aurora boreală.

M-am apucat să cercetez piatra cu atenţie. Era de mărimea unui pepene mare având o formă lunguiaţă. Suprafaţa ei era netedă şi lucioasă, de parcă ar fi fost şlefuită. Uimit, încântat de această privelişte nemaivăzută am admirat-o câteva clipe fără să-mi iau ochii de la ea. Ipoteza mea se confirmase. Posedam doi meteoriţi. Am scos piatra cea mică din sac. Ciudat, acum nu mai strălucea...

Mirat, am apropiat-o de piatra cea mare care sclipea în toate culorile curcubeului. În clipa în care s-au atins, şi pe piatra cea mică au început să joace licăriri înguste multicolore. Jucau atât de repede, încât îmi luau ochii. Îndată ce am îndepărtat-o piatra cea mică n-a mai strălucit. Când am apropiat-o, aceasta a început să strălucească din nou.

Aşa stăteau deci lucrurile! Fenomenul acesta e binecunoscut: pentru ca schijele unui bolid să strălucească e necesar ca masa lor să depăşească o anumită fază critică, în genul reacţiei în lanţ dintr-o bucată de uraniu.

Când în sfârşit mi-a trecut emoţia stârnită de preţioasa descoperire, m-am simţit nespus de obosit. Nu mai eram obişnuit să merg atât de mult pe jos. Picioarele mă dureau, sângele îmi zvâcnea în tâmple, pleoapele mi se închideau. În mica hrubă era cald şi plăcut, razele strălucitoare de lumină alergau una după alta pe bolta de deasupra capului. Mi-am zis că trebuia să mă odihnesc măcar puţin, altfel n-aveam să pot face drumul înapoi până la pâlnie. M-a cuprins o toropeală dulce.

Aţipind, mă gândeam că Ilia Petrovici era îngrijorat din pricina mea, că trebuia să pornesc înapoi. Totuşi n-am putut să-mi înving oboseala şi am adormit adânc.

CAPITOLUL I

TAINA METEORITULUI

A fost un somn fără vise. Când am deschis ochii am zărit deasupra mea un tavan alb, neted. Cineva a spus încet în spatele meu:

— Mi se pare că s-a trezit...

Am privit peste umăr. Doi medici în halate, cu tichii albe îmi urmăreau cu atenţie fiece mişcare.

Încă buimac de somn n-am putut să pricep ce s-a întâmplat. Tot trupul mă durea chinuitor, de parcă aş fi fost crunt bătut. Mâna dreaptă, amorţită, nu se mişca. M-am lăsat din nou pe pernă.

Unul din medici, oacheş ca un ţigan, se aplecă spre mine şi mă întrebă încet:

— Cum vă simţiţi, Alexandr Alexandrovici?

— Binişor. Unde mă aflu?

— În sanatoriul din Verhoiansk. Nu vă neliniştiţi, peste două-trei zile veţi fi restabilit pe deplin...

— Ce-i cu mine?

Medicul ezita, căutându-şi în mod vădit cu grijă cuvintele.

— Nimic grav. Acum nu mai există niciun pericol. N-aveţi voie să vorbiţi mult.

Al doilea medic ieşi pe neobservate din cameră şi se întoarse curând cu o farfurie de supă aburindă, pe o tavă. Abia în clipa aceea am simţit cât de flămând eram şi-am mâncat supa cu lăcomie.

Următoarele două zile am fost într-o stare semiconştientă. De fiecare dată când mă dezmeticeam, dădeam cu ochii de medicii care făceau de gardă la patul

meu. Abia a treia zi mi-am venit în fire pe deplin.

— Aţi comunicat expediţiei lui Bradov ce mi s-a întâmplat? l-am întrebat pe medicul cel oacheş.

— Nu. N-am avut posibilitatea.

— Ciudat... Totuşi, ce s-a întâmplat cu mine?

Medicul mi-a aplicat pe încheietura mâinii stângi o plăcuţă de cauciuc, care era în legătură, prin nişte fire, cu un aparat necunoscut mie, şi, privind acul aparatului, răspunse:

— Aţi dormit foarte mult în hrubă lângă meteorit.

— Într-adevăr simt că mă doare tot trupul. Cât am dormit?

Fără să-şi ia privirea de la acul aparatului, medicul repetă:

— Mult, foarte mult.

— Ei, cât? O zi? O săptămână?

Medicul clătină din cap.

— Doar n-oi fi dormit mai mult?

— Da, mult mai mult. Nici nu ştiu măcar dacă mă veţi crede când am să vă spun în ce an suntem.

M-a cuprins deodată o emoţie neobişnuită. Acul aparatului începu să se zbată dintr-o parte într-alta.

— Liniştiţi-vă, vă rog, liniştiţi-vă — spuse medicul. Aţi dormit câteva decenii.

— Ce? Decenii?! Nu se poate! Atunci în ce an suntem?

— 2107.

— Prostii! Ştiţi când am adormit?

— Ştiu. Aţi avut la dumneavoastră buletinul de identitate şi hârtii care certificau că aţi participat la expediţia lui Bradov. Dar nu fiţi îngrijorat. O să vă facem un examen general şi o să vă punem pe picioare.

De asta îmi ardea mie! După ce dormisem un secol şi jumătate! După ce-mi pierdusem toate rudele şi pe cei

apropiaţi, rămânând singur într-o lume străină, necunoscută!

— Ascultaţi, am spus, simţindu-mă sugrumat de un spasm, nu cumva în timp ce am dormit s-a schimbat numerotarea anilor?

— Nu, numerotarea anilor a rămas aceeaşi. Dar liniştiţi-vă, totul o să fie bine, repetă medicul.

Îmi vuia capul. Ba mă gândeam la familia mea, ba îmi aminteam de luminiscenţa multicoloră a pietrei din hrubă, ba mă surprindeam presupunând că voi afla multe lucruri interesante, noi, ba începea să mi se pară că dorm şi visez în continuare.

— Acum aţi face foarte bine dacă aţi mai dormi puţin, spuse cu hotărâre medicul.

Scoase din buzunarul halatului o fiolă cu un lichid închis la culoare şi, rupându-i vârful de sticlă, o puse pe noptiera de lângă patul meu.

Din fiolă ieşea un gaz fumuriu. Am simţit un miros necunoscut şi o clipă după aceea am aţipit.

***

— Ei, acum vă simţiţi mult mai bine, nu-i aşa? spuse medicul când m-am trezit. Şi vestea mea nu vi se mai pare atât de îngrozitoare, nu?

Într-adevăr mi-era mai bine şi nu mai simţeam neliniştea dinainte.

Medicul îmi explică:

— Acesta e efectul gazului. El înăbuşă orice durere sufletească. Acum putem să stăm de vorbă. Trebuie să vă povestesc multe lucruri.

— Staţi, doctore. N-aţi vrea să-mi arătaţi ceva care să confirme cuvintele dumneavoastră? Iertaţi-mă, dar nici

acum nu pot să cred că toate acestea sunt adevărate.

— Vă înţeleg perfect şi am luat cu mine ziarul în care se relatează că v-aţi trezit.

Am luat ziarul şi m-am uitat la dată: într-adevăr, menţiona anul 2107. Jos, în coloana din stânga era încadrată cu creionul roşu o notiţă semnată „Kinolu”.

— Dumneavoastră vă numiţi Kinolu?

— Da.

— Cât de ciudate sunt toate acestea! Ştiţi, doctore, că am găsit o schijă de meteorit?

— Da, ştiu. Tocmai cu asta o să începem. Bolizii care au căzut aici acum o sută cincizeci de ani erau compuşi dintr-o substanţă care se caracterizează printr-o radiaţie deosebită, narcotică. Piatra pe care aţi găsit-o în hrubă v-a adormit. Spre norocul dumneavoastră această radiaţie nu dăunează sănătăţii. Dimpotrivă ea exercită o acţiune curativă asupra organismului. Provoacă un somn specific şi înlătură bolile la a căror contractare şi evoluţie joacă un rol deosebit supraexcitarea sistemului nervos central.

— Am dormit o sută cincizeci de ani fără să mă hrănesc cu nimic?

La prima vedere acest lucru pare într-adevăr ciudat, dar amintiţi-vă că şi în timpul somnului obişnuit funcţiunile organismului omenesc se reduc ca intensitate foarte mult, intensitatea proceselor fiziologice ca; metabolismul, contracţiile inimii ş.a.m.d. reducându-se. În timpul somnului specific provocat de radiaţia meteoriţilor, funcţiunile organismului scad şi mai mult. Infinit mai mult. În toate organele interne se produce o puternică frânare a activităţii. Organismul parcă încremeneşte, radiaţia acţionând favorabil asupra corpului omenesc, asupra sistemului său nervos. Funcţiunile fiziologice sunt susţinute doar de rezervele acumulate în timpul cât omul a fost treaz.

În sanatoriul nostru mulţi bolnavi sunt trataţi cu asemenea radiaţii.

În timp ce-mi spunea aceste lucruri, Kinolu mă examina cu atenţie făcând felurite măsurători cu nişte aparate ce se găseau pe măsuţa de lângă pat.

— Dacă vreţi puteţi să vă sculaţi şi să umblaţi puţin.

Ne-am apropiat împreună de o fereastră mare, aproape cât tot peretele. În faţa clădirii sanatoriului era amenajat un parc. În dreapta noastră se zărea un lac mare, rotund.

— Acolo e pâlnia produsă de bolidul de la Verhoiansk, spuse Kinolu. Lacul e foarte adânc.

— Parcă ieri umblam în jurul acestei pâlnii, am rostit eu îngândurat.

Dincolo de parc începea desişul taigalei. Din vălmăşagul de copaci doborâţi prin care fusesem nevoit să-mi croiesc drum în căutarea pietrelor, nu mai rămăsese însă nici urmă. Timpul reuşise să lecuiască rana lăsată pe suprafaţa planetei de uriaşul incendiu.

O sută cincizeci de ani este o perioadă de timp destul de îndelungată chiar şi pentru istorie.

În vremea asta eu dormisem, dar viaţa-şi urmase cursul. Soarele răsărise mereu, în fiecare dimineaţă, oamenii se treziseră după somnul lor scurt, începându-şi ziua obişnuită de lucru. Ei munciseră şi faţa Pământului se schimbase, viaţa lor se schimbase, ei înşişi se schimbaseră.

— Spuneţi-mi, l-am întrebat pe Kinolu, care este acum orânduirea socială în Uniunea Sovietică?

— Comunismul, răspunse el. Şi nu numai în Uniunea Sovietică, ci pe întreg globul pământesc.

CAPITOLUL II

ÎN SANATORIUL DIN VERHOIANSK

Nu-mi venea deloc să cred că ajunsesem în viitorul îndepărtat, necunoscut, într-un chip atât de straniu. Era prea fantastic. Multă vreme nu m-a părăsit senzaţia că dorm şi visez sau că mă aflu sub acţiunea unei hipnoze, care plăsmuia în mintea mea acele imagini, ce-mi apăreau zilnic în faţa ochilor.

Vremea trecea însă şi încet-încet am început să mă obişnuiesc cu gândul că tot ce se petrecea cu mine nu era vis ci realitate.

Nu pot să spun că lucrul acesta m-a bucurat de la început. În jurul meu se desfăşura o viaţă de neînţeles, eram înconjurat de oameni necunoscuţi, deşi foarte atenţi, totuşi străini. N-aveam nici rude, nici prieteni... Nu ştiam ce se întâmplase cu familia mea. Pentru mine această pierdere era neaşteptată şi prematură. Totuşi trebuia să mă împac şi cu gândul acesta.

Peste câteva zile mă întremasem într-atât, încât puteam să fac mici plimbări prin parc. Medicii îmi ceruseră cuvântul de onoare că fără ştirea lor nu aveam să ies din sanatoriu. Desigur, însă, că nu reuşiseră să mă izoleze complet de lumea exterioară. Vestea privitoare la somnul meu de domeniul fanteziei stârnise o senzaţie extraordinară, îndemnaţi de cititori, o întreagă armată de ziarişti, îl asaltaseră pe Kinolu, cerându-i să-i lase la mine şi până la urmă el fusese nevoit să cedeze.

Întâlnirea mea cu ziariştii a avut loc în parcul umbros al sanatoriului sub un brad uriaş, care, după toate probabilităţile, era de o vârstă cu mine. Răspundeam la

întrebările lor, stânjenit de obiectivele aparatelor fotografice şi de filmat.

Toţi mi se adresau în limba rusă. Eu găseam cu totul firesc că ziariştii care doriseră să se întâlnească cu mine vorbeau graiul meu matern, cu atât mai mult cu cât încă pe vremea accidentului meu limba rusă era una din limbile internaţionale. Deodată, în toiul convorbirii noastre însufleţite am auzit nişte cuvinte neînţelese. Am întors capul. Mi se adresa, gesticulând larg, un mulatru înalt şi slab. El repetă întrebarea. Am privit în jur, căutând un translator. Se găsi o soluţie neaşteptată şi nespus de simplă. Unul dintre ziarişti scoase din buzunar şi-mi puse în mână un obiect asemănător cu o tabacheră.

— Ce-i asta?

— Translatorul cibernetic.

— Cutiuţa asta minusculă? am întrebat cu neîncredere.

— Ei, nu-i chiar atât de minusculă, răspunse corespondentul.

Uitându-mă curios la cutiuţa salvatoare, am rostit nesigur, şovăitor:

— Ce aţi întrebat? Nu v-am înţeles.

Probabil că tot aşa îşi adresase şi Aladin prima rugăminte lămpii fermecate.

Mulatrul dădu din cap în semn că m-a înţeles şi începu să spună ceva repede, gesticulând cu aprindere. Din cutiuţă, cuvintele lui ajungeau la mine în cea mai curată limbă rusă:

— Vă rog să mă iertaţi, n-am ştiut că nu aveţi la dumneavoastră translatorul cibernetic. V-am întrebat ce v-a impresionat îndeosebi în societatea noastră, în ce direcţie e mai izbitoare, după părerea dumneavoastră, deosebirea dintre secolul douăzeci şi douăzeci şi doi?

— Mi-e greu să răspund la întrebarea dumneavoastră.

M-a asaltat un vălmăşag de impresii noi, şi încă nu mă pot orienta, nu pot preciza ceea ce este mai de seamă, ceea ce-i nou în mod esenţial şi ce e pur şi simplu o particularitate oarecare fără vreo semnificaţie deosebită. Deocamdată totul mă impresionează în mod egal. Cred că nu exagerez dacă spun că în medie la fiecare jumătate de oră descopăr ceva nou. De pildă acuma: stăm de vorbă doar de douăzeci de minute şi iată că am ceva nou în mâini. Am arătat spre translatorul cibernetic. Pe vremea noastră existau aparate electronice de tradus dar erau mari cât o cameră şi încă cu totul neperfecţionate. Uite, acum, ca un copil, abia mă pot stăpâni să nu deschid cutiuţa asta, ca să văd ce e înăuntru.

— Deschideţi-o.

Am apăsat pe un buton care mi s-a indicat şi cutiuţa fermecată s-a deschis. Înăuntru era un teanc de foiţe foarte subţiri, de celuloid, transparente, cu nişte punctulețe aurii, unite între ele prin nişte fire de argint abia vizibile, ca păienjenişul.

— Un aparat cibernetic obişnuit cu semiconductori, am auzit.

— Totul e foarte simplu.

— Pentru dumneavoastră poate că e foarte simplu, am obiectat eu. Ştiţi, şi mie mi se pare becul electric deosebit de simplu. Omului din evul mediu i-ar apare însă ca o minunăţie cu totul inexplicabilă.

În clipa când îmi luam rămas bun de la ziarişti s-a strecurat spre mine un japonez scund care în timpul interviului şezuse calm într-un cedru înalt cu aparatul de filmat în mână. Sclipindu-şi dinţii albi într-un zâmbet, mi-a oferit o fotografie colorată, a cărei execuţie ireproşabilă mă uimise în clipa când învârteam nedumerit în mâini translatorul cibernetic, neştiind ce este.

Se pare însă că şi mai mult decât ziariştii se interesau de persoana mea cercurile medicale. Timp de o săptămână somităţile ştiinţei m-au examinat în fel şi chip cu ajutorul unei aparaturi ultramoderne. La sfârşitul săptămânii consultul medical a stabilit că în timpul îndelungatului meu somn aproape nu îmbătrânisem deloc. Datorită slabei radiaţii a meteoritului vârsta mea „medicală” rămăsese neschimbată — aproximativ şaizeci de ani, în timp ce în realitate trecusem de două sute.

Întotdeauna socotisem că sunt în formă, că pentru vârsta mea arătam destul de bine, dar medicii secolului douăzeci şi doi au declarat că greşeam şi mi-au prescris un tratament de trei luni.

— Vă recomandăm insistent să urmaţi un tratament de geriatrie, s-au pronunţat ei. Aveţi în mod deosebit nevoie de acest tratament pentru că nimeni nu poate să prevadă ce efect va avea cândva somnul îndelungat asupra sănătăţii dumneavoastră.

Nu m-am împotrivit şi-am rămas trei luni în sanatoriu. În timpul acesta, cunoscându-i mai îndeaproape pe oamenii secolului douăzeci şi doi, m-am convins că medicii avuseseră dreptate, căci între timp se schimbase şi felul de viaţă şi înfăţişarea oamenilor.

Pe terenul de tenis umbrit de copaci admiram adesea jocul unui român, un anume Ionescu. Privindu-i făptura vânjoasă, statura înaltă, sprinteneala demnă de invidiat cu care mânuia racheta în acel joc vioi, presupuneam că are vreo treizeci şi cinci de ani. Cât de mare mi-a fost mirarea când am aflat că avea aproape şaptezeci. Şi nici urmă de încărunţire, de senilizare, de îngrăşare, nici pomeneală de respiraţie grea.

Respectând strictul regim zilnic recomandat de Kinolu, executând toate prescripţiile care aveau drept scop

întinerirea organismului meu, m-am simţit curând mult mai bine. Desigur nu devenisem un tânăr, totuşi întinerisem în mod simţitor. Zbârciturile de pe faţa mea se neteziseră, obrajii mi se îmbujoraseră, cărunţeala dispăruse.

În timpul tratamentului din sanatoriu, nu-mi pierdusem vremea zadarnic, făcând cunoştinţă treptat cu viaţa înconjurătoare. Curând mi s-a permis să citesc câte puţin, să ascult radio, să vizionez emisiunile de televiziune. De altfel viaţa însăşi pătrundea la mine din toate direcţiile.

Venisem în Siberia cu o sută cincizeci de ani mai înainte. Noi îi ziceam pe atunci ţara viitorului. Şi iată că acum vedeam noua Siberie, de nerecunoscut.

Când mă trezisem era sfârşitul lui octombrie. În Siberia, anotimpul acesta fusese socotit cândva începutul iernii. De aceea acum mă miram că vremea se menţinea relativ caldă, doar dimineaţa solul îngheţa uşor. Sanatoriul era înconjurat de o grădină bogată, mai degrabă un parc. În el vedeam soiuri de arbori care nu păreau de fel „siberieni”.

Era limpede — clima Siberiei se schimbase. În ce fel? Acesta a fost primul lucru de care m-am interesat. Am aflat că strănepoţii noştri traduseseră în viaţă un proiect interesant, plănuit de mult: strâmtoarea Bering care nu e prea adâncă, fusese zăgăzuită de un baraj uriaş, lung de peste optzeci şi cinci de kilometri. Pompe puternice, instalate la acest baraj, treceau din Oceanul Îngheţat de Nord în Oceanul Pacific mase de apă rece şi în locul acestora în bazinul arctic, rece, năvăleau apele calde ale Golfstromului determinând încet-încet topirea gheţurilor polare.

După nouă ani de la construirea acestui admirabil baraj, în Arctica fusese degajată de gheţuri o suprafaţă egală cu nouă milioane de kilometri pătraţi. Oceanul Îngheţat de Nord devenise acum doar de nord încetând să mai fie

îngheţat. Efectul era extraordinar. În cele mai reci regiuni ale Siberiei temperatura medie din ianuarie era mai ridicată cu peste treizeci de grade.

În urma topirii gheţurilor nivelul Oceanului Pacific crescuse simţitor, ameninţând să inunde multe oraşe şi sate de pe litoral. Pentru acest surplus de ape fuseseră însă pregătite din timp două întinse mări artificiale; una în pustiul Sahara, alta în Australia, pe locul Marelui deşert de nisip.

Oamenii transformau planeta după cum socoteau că e necesar...

Totul ar fi fost foarte bine, dar un gând nu-mi dădea pace. Ce să fac în cele trei luni de tratament în sanatoriu? Nu aveam poftă să devin „pensionar”, cum se spunea pe vremea noastră. Simţeam în mine destulă forţă ca să activez să fiu de folos oamenilor. Doream să muncesc. În jurul meu viaţa clocotea şi eu nu voiam să rămân deoparte. Să muncesc, dar în ce direcţie? în ce ramură de activitate?

Cândva eram socotit un mare specialist în domeniul fizicii atomice. O sută cincizeci de ani sunt însă pentru ştiinţă o perioadă de timp considerabilă. Ştiinţa progresează vertiginos, e suficient să rămâi în urmă câţiva ani ca să pierzi contactul cu ea. În ce direcţie aş fi putut să fiu de folos în noua societate? Să-mi schimb profesia? Să devin istoric, să vorbesc în şcoală copiilor despre zilele de mult apuse ale socialismului? Nu, asta nu mă atrăgea. Şi iată că, după unele ezitări, am hotărât să-mi încerc puterile, să studiez cursul modern universitar de fizică nucleară. Fie ce-o fi! La urma urmei toate acestea nu sunt pentru zei, iar pe mine nu mă zoreşte nimeni. Am să mă descurc eu într-un fel.

M-a îndemnat la aceasta, fără voia lui, însuşi Kinolu.

Odată, spre seară, a trecut pe la mine. După expresia

semnificativă a feţii lui am înţeles că adusese noutăţi plăcute.

— Ce veste, poveste? l-am întrebat eu, zâmbind involuntar.

— S-a făcut! mi-a răspuns el misterios.

— Ce anume!

— V-am găsit rudele.

— Rudele mele? Ce fel? De unde să mai am eu rude?

— Descendenţii dumneavoastră direcţi — strănepoţii.

— Într-adevăr? Strănepoţii mei? Nici nu-mi trecuse prin minte că mai pot fi găsiţi. Sunteţi sigur că n-aţi greşit?

— Foarte sigur. Pot chiar să vă prezint documentele respective. În afară de asta mai există o dovadă indirectă a legăturilor dumneavoastră de rudenie. V-aţi ocupat cândva şi cu filatelia, nu e aşa?

— M-am ocupat. Şi ce-i cu asta?

— Aţi avut un album, pe a cărui copertă interioară aţi scris: „Las acest album urmaşilor mei. Vara anului 1931. A. Hromov”.

— Şi acest album se găseşte la ei?

— Da, e la străstrănepoata dumneavoastră Elena Nikolaevna Hromova.

Nu ştiam cum să-i mai mulţumesc.

— Şi unde se află această străstrănepoată a mea?

— În Australia.

— În Australia? De ce în Australia? Cum a ajuns acolo?

Kinolu zâmbi.

— Asta n-o mai pot spune. Ştiu numai că locuieşte în noul oraş Toritown, ridicat de curând în vecinătatea unor zăcăminte de toriu şi lucrează la un institut de fizică atomică. Elena Nikolaevna este un mare savant fizician, o colegă a dumneavoastră.

„Străstrănepoata mea la un institut de fizică atomică!

Asta-i bună l“ m-am gândit eu emoţionat.

— Aş putea să iau legătura cu ea?

— Desigur. Am vorbit deja cu Elena Nikolaevna prin radiotelefon. Iată-i numărul, puteţi vorbi cu ea chiar acum.

Deodată mi-am adus aminte de ceva.

— Dar, cel puţin, străstrănepoata mea vorbeşte ruseşte?

— Bineînţeles, m-a asigurat Kinolu, râzând.

— Nu râdeţi. Ştiţi bine că prin translator nu poţi vorbi ca de la om la om. Şi cum vorbeşte cu localnicii? Cu ajutorul translatorului cibernetic?

— Nu, cred că ştie şi englezeşte. În zilele noastre rar întâlneşti un om care să nu ştie cel puţin două limbi.

Am plecat împreună din salon intrând într-o încăpere în care atârna pe perete un ecran mare, plat. Kinolu a mânuit nişte butoane de pe cadran trecând aparatul pe canalul necesar. Suprafaţa mată a ecranului s-a luminat în albastru. În colţul din stânga al ecranului se aprindea şi se stingea o luminiţă roşie — semnalul de apel al abonatului.

Deodată fondul albastru, egal, a dispărut şi în faţa mea pe ecran, a apărut o femeie de vârstă mijlocie. I-am cercetat cu nespusă curiozitate faţa oarecum uscăţivă, cu un oval regulat, prelung şi cu ochi inteligenţi de un cenuşiu deschis, întredeschişi ironic. Deodată am simţit o dorinţă vie să găsesc la ea trăsături cunoscute care să confirme legăturile noastre de rudenie, chiar dacă erau foarte îndepărtate. Dorinţa mea era desigur foarte naivă, totuşi am găsit între ea şi soţia mea o asemănare abia perceptibilă în forma îngustă a ochilor, aşezaţi departe unul de altul, în părul castaniu, bogat. La drept vorbind, n-aş putea susţine că această asemănare exista într-adevăr şi nu era rodul fanteziei unui om care nu putuse încă să se împace cu pierderea familiei sale.

Văzându-l pe Kinolu, îl întrebă:

— Dar, unde-i strămoşul meu?

— Iată-l!

Kinolu mă împinse spre ecran.

— O, iată deci cum arătaţi! exclamă ea, fixându-mă cu o curiozitate atât de sinceră, încât m-am simţit jenat.

— Şi dumneavoastră, Alexandr Alexandrovici, tot aşa v-aţi fi uitat la un contemporan al fiorosului Atila, dacă s-ar fi sculat din mormânt, râse Kinolu şi adăugă grăbit: Ei, eu mă duc. Dumneavoastră cunoaşteţi-vă, stabiliţi-vă relaţiile de rudenie.

Prin naturaleţea ei, prin căldura şi interesul sincer pe care mi-l arăta, Elena Nikolaevna a topit repede gheaţa primelor clipe ale cunoştinţei noastre. Conversaţia s-a închegat repede între noi. Câteva clipe după aceea îi şi împărtăşisem planurile mele de viitor. Ea căzu pe gânduri.

— Cât mai staţi în sanatoriu?

— Trei luni.

— Iată ce vă sfătuiesc, trecu ea de îndată la subiect. Luaţi cursul universitar de fizică atomică al profesorului Saharov. După mine, e cel mai bun dintre manualele care există în prezent. În afară de asta au apărut înregistrările pentru televiziune ale prelegerilor aceluiaşi Saharov. O astfel de îmbinare este foarte practică. După ce aţi ascultat prelegerea la televizor puteţi să aprofundaţi apoi acelaşi material după manual. Dacă o să vi se pară complicat, sunaţi-mă, voi fi oricând bucuroasă să vă pot ajuta.

Discuţia noastră s-a prelungit în seara aceea. Elena Nikolaevna mi-a vorbit despre familia sa. Soţul ei, Jaroslav Pavlovici, era astronom şi lucra pe Lună. Acolo erau instalate observatoare astronomice utilate admirabil. Absenţa aproape totală a atmosferei pe Lună uşura observaţiile, pentru că de acolo poziţia planetelor, a cometelor şi asteroizilor putea fi determinată cu cea mai

mare precizie. De asemeni se semnala apariţia roiurilor de meteoriţi. Totodată puteau fi prevenite rachetoplanele pentru a se evita ciocnirea lor cu bolizii. Se urmărea ca timpul să fie calculat cu exactitate, se detectau furtunile magnetice, într-un cuvânt, puteau să se desfăşoare cele mai importante observaţii ştiinţifice, să se depună acea imensă muncă auxiliară, indispensabilă oricărei expediţii interplanetare.

Fiica Elenei Nikolaevna, Ania, lucra ca zootehniciană la o fermă din Australia. Mai aveam un descendent direct, fratele Elenei Nikolaevna. Acesta se afla însă împreună cu soţia lui pe Lună.

— Vă aştept cu nerăbdare — a spus Elena Nikolaevna în încheiere.

I-am făgăduit că îi voi face o vizită.

— Mai întâi am să mă duc, pentru scurtă vreme, la Moscova. Doresc nespus să o văd cum arată astăzi. Probabil că e de nerecunoscut.

Cele vorbite cu Elena Nikolaevna, sfaturile ei hotărâte, energice, mi-au insuflat îndată siguranţă în forţele mele. A doua zi Kinolu mi-a procurat manualul şi înregistrările pentru televiziune ale profesorului Saharov — treizeci de cutiuţe din masă plastică.

— Începeţi lucrul. Ce să mă fac cu dumneavoastră!? Dar ţineţi minte: munciţi cel mult trei patru ore pe zi şi neapărat cu pauze.

— Desigur, desigur! l-am liniştit eu şi introducând prima cutiuţă în televizor, m-am transpus de îndată în sala de conferinţe a universităţii.

Profesorul Saharov ţinea prelegerea introductivă. Vorbea despre munca plină de abnegaţie în slujba ştiinţei a soţilor Curie care au descoperit radiul şi au dat omenirii o nouă şi puternică sursă de energie — nucleul atomic. Deodată, în

locul profesorului, pe ecran apăru un mic punct luminos, care se transformă peste o clipă într-un glob strălucitor, întunecând lumina soarelui. Globul creştea repede, învăluindu-se într-o calotă neagră de fum şi vălătuci albi de vapori de apă, condensaţi. Imediat după aceasta în văzduh se înălţă un nor negru, iar pe Pământ ţâşni suflul exploziei, al unei uriaşe forţe de distrugere, stârnind praf, smulgând copacii, sfărâmând stânci uriaşe, dărâmând case cu câteva etaje, semănând moartea în calea sa. În sufletul meu învie o amintire înfiorătoare, pe care aş fi vrut s-o uit pentru totdeauna.

— Aceasta a fost cea dintâi întrebuinţare a energiei atomice, blestemată de omenire, se auzi glasul lui Saharov. Vedeţi în faţa dumneavoastră explozia bombei atomice rulată încet... Aproape în acelaşi timp cu inventarea bombei, oamenii au găsit însă mijloace pentru folosirea paşnică a energiei atomice.

Pe ecran apăru clădirea primei centrale atomoelectrice pe care o cunoaştem bine; cândva participasem şi eu la construcţia ei, Acum, după o serie de renovări, fusese transformată în muzeu.

— Desigur, vi se pare ciudat să vedeţi centrale electrice atât de mari cu pile atomice uriaşe. Ele vi se par greoaie şi primitive. Aceştia sunt însă doar primii paşi ai omului în supunerea atomului. Pe atunci omul semăna cu copilul din poveste care dând drumul duhului din sticlă, speriat, neputincios, se temea ca forţa uriaşă dar oarbă a acestui duh să nu se întoarcă împotriva lui. Forţa raţiunii este însă neasemuit mai mare ca puterea fizică şi duhurile rele se supun întotdeauna omului inteligent şi ingenios care le-a eliberat. Strălucitul geniu uman a rezolvat o problemă importantă şi extrem de complicată, găsind metoda cea mai practică şi mai economică de înlăturare a radiaţiilor

dăunătoare, care iau naştere inevitabil în timpul reacţiei nucleare. Şi aceasta l-a făcut un adevărat stăpân al atomului.

E lesne de imaginat cu câtă plăcere am ascultat această primă prelegere! Probabil că acelaşi lucru l-ar fi simţit şi Beethoven dacă după zece ani de surzenie totală, i-ar fi revenit auzul, dându-i astfel posibilitatea să-şi asculte geniala muzică.

De atunci am început să studiez zilnic. Desigur că nu m-am mulţumit să lucrez numai trei ore pe zi, ci ajunsesem uneori la şapte, ba chiar şi opt.

Totuşi noua fizică atomică nu mi-am însuşit-o numai din manuale.

Într-o zi, plimbându-mă prin parcul sanatoriului, am auzit că sunt strigat de undeva, de sus. Am ridicat capul şi pe acoperişul clădirii l-am zărit pe Ionescu, partenerul meu de tenis. Stătea cu coatele proptite de balustrada terasei şi-mi făcea semne cu mâna, chemându-mă să urc la el. Liftul m-a dus repede pe terasă. Acolo, sub nişte umbrare se aflau câteva maşini ciudate, părând de departe nişte fotolii obişnuite, acoperite cu huse străvezii. Maşinile aveau câte două aripi scurte, strălucitoare. Erau ornitoplane, aparate de zbor cu aripi mobile, cu câte un loc şi cu două locuri. Nu aveau nici elici, nici motoare cu reacţie, zburau ca păsările sau insectele, prin mişcarea aripilor. Deveniseră unul dintre cele mai răspândite mijloace de locomoţie.

— Fac o revizie preventivă „buburuzei” mele — spuse Ionescu. Vreţi să-mi daţi o mână de ajutor?

Am consimţit bucuros, verificând unul din dispozitivele motrice.

— Trebuie să punem pinioane noi, a hotărât Ionescu. Continuaţi deocamdată demontarea. Am să aduc într-o clipă altele noi.

În lipsa lui am încercat să ajung la dispozitivul de comandă, dar mă împiedica capota care acoperea motorul. Am căutat şuruburile care îl fixau de carcasă, dar nu exista aşa ceva. Observând într-o parte a capotei o ieşitură, am luat o cheie mecanică şi folosind-o drept pârghie am încercat s-o desprind. Capota nu ceda. Am apăsat asupra cheii cu tot trupul. În clipa aceea s-a întors Ionescu.

— Staţi! a strigat el deodată speriat. Aţi înnebunit! Ce faceţi?!

Am scăpat cheia din mână fără să înţeleg ce s-a întâmplat.

— Bine că am ajuns la vreme — spuse el, liniştindu-se. Altfel cine ştie ce făceaţi.

— Am încercat doar să ridic capota...

— E capacul învelişului transformator — mi-a spus el cu un ton de parcă în felul acesta ar fi explicat totul.

— Dar ce este învelişul transformator? l-am întrebat.

Mă obişnuisem deja în rolul băieţaşului poreclit *Dadece*, care, fără să se sfiască câtuşi de puţin, pune necontenit întrebări vârstnicilor.

— Cum, nu ştiţi? O, atunci va trebui să vă explic, ca să nu vi se mai întâmple aşa ceva.

Montând la loc noile pinioane, el începu să-mi explice:

— Sub această capotă este aşezat motorul atomic.

— Atât de mic?! Şi ce se face cu radiaţiile vătămătoare, inevitabile în timpul dezagregării atomice?

— Sunt neutralizate de învelişul transformator.

— Le captează?

— Nu, se petrece un proces mai complicat. Eu nu sunt specialist, de aceea vă pot explica doar schematic ceea ce se întâmplă. Cred însă că o să înţelegeţi. Cea mai mare primejdie pentru om sunt particulele neutre, care iau naştere în timpul dezagregării combustibilului atomic —

neutronul şi particula gamma. Dacă ar putea fi transformate în particule cu sarcină electrică, captarea lor ar fi simplă. Asemenea reacţii „inverse” au fost descoperite acum vreo optzeci de ani. În învelişul transformator particulele neutre sunt transformate în particule încărcate şi apoi captate. Pentru dumneavoastră este desigur interesant de ştiut cum se face operaţia aceasta. Dar aici nu vă pot fi de folos.

— Vă mulţumesc foarte mult, i-am spus.

— Pentru ce? Pentru explicaţia mea incompletă?

— Nu, pentru că m-aţi salvat de boala atomică.

M-am uitat cu coada ochiului, atent şi respectuos la capotă. Sub ea se ascundea una din cele mai splendide minuni ale tehnicii secolului douăzeci şi doi — motorul atomic portativ, care împreună cu învelişul său transformator nu era mai mare ca o valijoară de sport. Pentru mine era clar şi fără cuvinte că realizarea unui motor atât de mic şi totodată foarte puternic, sigur şi nepretenţios, însemna o adevărată revoluţie tehnică; el putea fi instalat oriunde era nevoie de forţă motrice.

Îmi aminteam de reactoarele atomice din vremea noastră; închise în carcase imense de plumb şi beton, ele puteau fi utilizate doar pe transoceanice, iar prototipurile cele mai reuşite abia încăpeau în submarinele mari.

Ceea ce m-a impresionat în mod deosebit erau însă realizările în domeniul ciberneticii. Cred că dacă mi s-ar cere să caracterizez în două cuvinte noutăţile principale în tehnica secolului douăzeci şi doi, atunci, fără a sta pe gânduri, aş numi două lucruri: atomul şi cibernetica. Această caracterizare n-ar fi desigur completă, dar ar oglindi limpede semnificaţia tehnicii acestor zile.

Cibernetica! De câte ori am avut prilejul să întâlnesc mai târziu acest cuvânt care abia începuse să capete circulaţie

în zilele noastre! Fără maşinile cibernetice care înlocuiesc atâtea activităţi ale omului producţia acestei epoci pur şi simplu n-ar putea fi imaginată, aşa cum în zilele noastre lipsa electricităţii ar fi fost de neconceput. Ele reprezintă încoronarea automatizării, triumful ei. Ele au eliberat din producţie armate întregi de oameni, înlocuindu-i în acele operaţii care pot fi executate fără participarea omului.

Totuşi oricât de „ingenioasă”, oricât de perfectă ar fi, maşina rămâne maşină, nefiind capabilă de o creaţie independentă. Creaţia este un câmp de activitate unde omul nu va putea fi niciodată înlocuit de nicio maşină, oricât de perfecţionată ar fi aceasta.

CAPITOLUL III

ELECTRONUL ESTE INEPUIZABIL

Peste două luni şi jumătate i-am comunicat bucuros Elenei Nikolaevna că terminasem cursul de fizică atomică.

— Acum ţineţi-vă de cuvânt, i-am spus.

— În ce privinţă?

— Mi-aţi promis că-mi veţi povesti despre munca dumneavoastră.

— Am promis, îmi amintesc. Dar mai întâi, iată cum vom proceda. Revista „Fizica atomică” a publicat relatări periodice cu privire la munca noastră. Tot acolo se găsesc şi câteva articole ample scrise de către colaboratorii institutului nostru. Citiţi mai întâi toate acestea şi după aceea o să stăm de vorbă.

Am citit articolele despre munca institutului, adânc impresionat de măreţia problemei pe care se apucaseră s-o rezolve aceşti oameni.

***

Razele soarelui se revarsă pe Pământ de miliarde de ani, aducând căldura, lumina, şi odată cu ele viaţa. Ele însufleţesc toate fiinţele de pe Pământ, începând de la bacteriile microscopice şi terminând cu omul. Fără razele dătătoare de viaţă ale soarelui planeta noastră ar fi moartă, pustie. Pe suprafaţa ei ar domni o linişte mormântală, tulburată arareori doar de vuietul surd al căderii meteoriţilor.

Soarele îşi împarte însă darurile fără socoteală. Razele lui alunecă pe cei doi poli ai planetei noastre, nefiind în

stare să topească stratul uriaş de gheaţă veşnică. Imensele întinderi ale deşerturilor de gheaţă au rămas vreme îndelungată pustii.

În pragul celui de al treilea mileniu lumea a început să vorbească despre îmbunătăţirea climei în emisfera nordică. Oamenii însă au putut să-şi realizeze visul doar atunci când a devenit posibilă dirijarea economiei Pământului în interiorul tuturor popoarelor. Construind baraje uriaşe şi deviind curentele marine, oamenii au îmbunătăţit clima regiunilor nordice ale Europei, Asiei şi Americii.

Antarctida — iată încă un imens pustiu de gheaţă. Ocupaţi cu transformările grandioase din emisfera nordică oamenii păreau să fi uitat vremelnic de această „pată albă” de pe harta globului. Curând, însă, Antarctida a atras asupra ei atenţia încordată a oamenilor.

La câţiva ani după topirea gheţurilor în emisfera nordică s-a constatat că stratul de gheaţă din Antarctida creştea tot mai mult.

Nivelul Oceanului Pacific, care crescuse puţin în perioada de topire a gheţurilor în emisfera nordică, acum scăzuse din nou. După toate probabilităţile, apele evaporate de pe suprafaţa oceanului s-au condensat, depunându-se sub forma unor noi straturi de gheaţă pe continentul antarctic.

Unele cercetări preliminare ale savanţilor au arătat că îngroşarea gheţei pe cel de al şaselea continent putea avea urmări grave. Existau temeri că datorită formării la Polul Sud a unor imense mase de gheaţă putea să se producă modificarea înclinării axului terestru.

În faţa oamenilor de ştiinţă de pe Pământ se punea problema topirii straturilor nou formate, oprindu-se astfel îngroşarea gheţei care acoperă Antarctida.

Un grup de savanţi ai Institutului de fizică atomică din Toritown elaboraseră o idee îndrăzneaţă: să se creeze un

soare artificial care, aflându-se la o distanţă de trei până la cinci sute kilometri de Pământ, să radieze energie suficientă pentru a opri îngroşarea gheţei de pe Antarctida.

Activitatea acestor oameni de ştiinţă se afla sub conducerea Elenei Nikolaevna.

Era limpede că în interiorul microsoarelui trebuiau să se producă puternice reacţii termonucleare, asemănătoare acelora care au loc în adâncurile misterioase ale adevăratului soare. Numai cu ajutorul unor asemenea transformări ciclice putea fi asigurată existenţa îndelungată a microsoarelui şi se putea obţine cantitatea necesară de lumină şi căldură. Dar toate acestea erau doar premizele. În faţa oamenilor de ştiinţă se ridicase problema: cum se va asigura stabilitatea microsoarelui artificial?

Soarele cel adevărat nu se „fărâmiţează”, nu se rupe în bucăţi datorită faptului că toate forţele care acţionează asupra lui se echilibrează. Pe de o parte, substanţa gazoasă aflată sub acţiunea unei presiuni imense tinde să se dilate. Pe de altă parte, acestei covârşitoare forţe destructive i se opune însăşi greutatea gazelor. De aceea a existat soarele în decursul a atâtor miliarde de ani şi va exista, păstrându-şi forma constantă de sferă.

Prin ce mijloc urma să se asigure stabilitatea soarelui artificial? Dacă în interiorul lui se vor produce reacţii termonucleare obişnuite, acestea vor da naştere, în sutimi de secundă, unor presiuni şi temperaturi uriaşe, apărând astfel forţa distructivă care va tinde să-l sfarme. Prin urmare microsoarele nu va putea fi creat numai printr-o simplă explozie termonucleară.

Cum să se găsească o forţă de reacţiune? Greutatea microsoarelui va fi relativ mică, de aceea forţa de gravitate care împiedică distrugerea soarelui adevărat aici va fi insuficientă. Niciun fel de înveliş al microsoarelui, fie el cel

mai durabil, n-ar rezista acelei presiuni uriaşe.

„Trebuie găsită o forţă de frânare!” — iată problema pe care şi-o punea în primul rând grupul condus de Elena Pavlovna.

Trecuseră ani de căutări îndârjite, se făcuseră nenumărate experienţe uneori foarte periculoase. Adesea părea că soluţia fusese găsită, că problema în esenţa ei era rezolvată, dar o cercetare mai amănunţită reducea la zero toată munca anterioară. Totuşi fiecare rezultat negativ apropia tot mai mult rezolvarea acestei probleme neobişnuit de complicate.

Odată, acest lucru se petrecuse cu doi ani în urmă, Elena Nikolaevna reuşise să creeze pe cale artificială, într-o nouă reacţie termonucleară, foarte complicată, care avusese loc la temperatura de peste patru sute milioane de grade, o particulă atomică cu totul necunoscută. Această particulă poseda însuşiri extrem de interesante: avea sarcină negativă şi depăşea de sute de milioane de ori sarcina unui electron obişnuit, iar masa particulei negative era de sute de ori mai mare decât masa protonului. După o fracţiune de secundă particula dispăruse, dar aparate de mare precizie reuşiseră să-i înregistreze existenţa. Experienţa fusese repetată de trei ori.

Descoperirea Elenei Nikolaevna stârnise interesul tuturor oamenilor de ştiinţă care lucrau în domeniul fizicii atomice. Studierea proprietăţilor noii particule atomice, denumită termoelectron era legată de greutăţi imense. Obţinerea termoelectronului impunea respectarea strictă a condiţiilor reacţiei şi, mai ales, temperaturi foarte înalte, camere subterane speciale, răcite cu heliu lichid, şi aparate de măsurat unice, care din pricina temperaturii înalte se defectau adeseori. Toate acestea ţineau în loc cercetarea experimentală a însuşirilor termoelectronului. În acelaşi

timp savanţii din Toritown încercau să demonstreze în mod teoretic posibilitatea existenţei îndelungate a particulei atomice descoperite de Elena Nikolaevna.

... Au trecut şase luni şi Viktor Platanov, unul dintre cercetătorii de frunte ai grupului condus de Elena Nikolaevna, dovedise că, în anumite condiţii, termoelectronul atrăgea o mulţime de nuclee atomice, încărcate pozitiv, care din pricina temperaturii înalte îşi pierduseră învelişurile lor electronice. Aceste nuclee, întocmai ca şi electronii dintr-un atom obişnuit, începeau să se rotească în jurul termoelectronului pe nişte orbite complicate. Astfel lua naştere un atom complex, în centrul căruia se afla termoelectronul negativ, iar pe orbite se roteau nuclee pozitive, rămăşiţele atomilor obişnuiţi.

Lucrarea lui Viktor Platonov, publicată în revista „Fizica atomică”, stârnise o mare vâlvă în lumea savanţilor. Un model de atom inversat! În centrul atomului se găsea o sarcină negativă! Părea posibilă crearea unui nou element din atomi cu o cifră atomică atât de mare, încât nu i se găsea loc în tabelul lui Mendeleev. Ce însuşiri va avea substanţa creată din astfel de atomi? Prin ce se va deosebi de substanţele cunoscute?

... Se puneau întrebări, se formulau ipoteze îndrăzneţe, oamenii de ştiinţă munceau fără răgaz, dar între timp pe îndepărtata Antarctidă platoşa de gheaţă creştea milimetru cu milimetru, pe neobservate, pentru ochiul omenesc, dar fără încetare, necontenit...

Mai trecuseră câteva luni, şi un alt cercetător, Gin Fan-şi prezentase o nouă lucrare teoretică, demonstrând posibilitatea realizării noii reacţii nucleare, în condiţiile căreia milioane de termoelectroni trebuiau să alcătuiască combinaţii foarte complexe „politermoelectroni”, cum îi denumise el.

Politermoelectronii erau un fel de molecule gigantice, alcătuite din termoelectroni, şi aveau două însuşiri preţioase. În primul rând politermoelectronii se atrăgeau între ei cu o forţă extraordinară, tinzând să se strângă într-un ghem dens. În al doilea rând, pentru existenţa lor nu era nevoie de un mediu cu temperatură înaltă: după formarea politermoelectronilor temperatura scădea brusc, politermoelectronii se respingeau pentru o fracţiune de secundă şi în timpul acesta unii dintre ei se dezagregau în termoelectroni, degajând o cantitate considerabilă de lumină şi căldură. Sub acţiunea temperaturii care se ridica din nou politermoelectronii se strângeau impetuos într-un ghem dens. O clipă, după aceea temperatura scăzând politermoelectronii se respingeau iar, degajând şi de data aceasta lumină şi căldură.

Odată începută, reacţia, pe care Gin Fan-şi o numise pulsatoare, putea să se desfăşoare de-a lungul a decenii întregi.

„Reacţia pulsatoare se deosebeşte de reacţiile atomice existente până în prezent prin coeficientul acţiunii utile care este aproape de unitate, scria în lucrarea sa Gin Fan-şi. Aceasta înseamnă că în procesul reacţiei pulsatoare materia se transformă aproape în întregime în căldură şi lumină. Dacă pe baza reacţiei pulsatoare s-ar crea un microsoare, ar trebui să treacă ani, înainte ca întreaga masă de politermoelectroni să se transforme în energie termică şi luminoasă.”

Descoperirile oamenilor de ştiinţă din Toritown deschideau perspective uriaşe în fizica atomică. Iar presa ştiinţifică le denumea baza fizicii atomice a viitorului...

Aceasta era însă doar începutul cercetărilor. Mai trebuia depusă o muncă asiduă, minuţioasă, muncă întotdeauna indispensabilă de la elaborarea ideii teoretice până la

traducerea ei în viaţă.

După luni îndelungate de eforturi, când grupul Elenei Nikolaevna formulase, în cele din urmă, toate ecuaţiile care demonstrau legitatea noii reacţii, s-a văzut că dimensiunea microsoarelui nu va fi aceeaşi în mod permanent. El trebuia să se comprime şi să se dilate ca inima, schimbându-şi neîncetat volumul.

Apărea o dilemă îngrijorătoare: oare microsoarele nu va exploda ca o bombă atomică îndată după primele pulsaţii? Răspunsul îl puteau da doar calcule îndelungate şi complicate.

Profesorul James Count a scris un articol despre ultima etapă a muncii oamenilor de ştiinţă din Toritown. După expunerea seacă a faptelor mi-am dat seama din articolul lui că savanţii din Toritown se găseau într-un greu impas, însuşi autorul experienţei fiind departe de a conta cu certitudine pe succesul acesteia.

Iată pe scurt tot ce găsisem publicat despre munca laboratorului condus de strănepoata mea. Ultimul articol fusese scris aproape cu un an în urmă. Niciun fel de alte date nu mai apăruseră în presă. Ce se mai petrecuse în decursul acestui an? În ce stadiu se găseau lucrările de creare a microsoarelui? Ce probleme rămăseseră nerezolvate? La toate aceste întrebări putea să răspundă doar Elena Nikolaevna. Am luat legătură cu ea prin radiotelefon.

— Continuaţi cercetările teoretice în legătură cu această problemă?

— Nu numai atât. În acelaşi timp pregătim o experienţă pentru crearea unui mic prototip al microsoarelui. Cu ajutorul lui nădăjduim să verificăm legile principale ale pulsaţiilor. Acum toate speranţele noastre se îndreaptă spre această experienţă.

— Dar calculele?

— Asta este o problemă mult mai complicată. Curând se împlineşte un an de când am formulat ecuaţiile şi le-am predat la centrul de calculat unde au reuşit să ne calculeze până acum doar trei pulsaţii. Ni s-a promis că până într-o lună va fi gata şi calculul celei de a patra pulsaţii. Vă puteţi imagina — într-un an au calculat abia patru pulsaţii! Şi notaţi că maşinile de calculat execută zece milioane de operaţii pe secundă. Atât de complicate s-au dovedit a fi calculele! Nu, calea asta este prea lungă şi noi nu ne putem pune toate speranţele în ea.

— Atunci pentru ce e nevoie de ele?

— Pe baza lor putem să ne formăm o idee, fie chiar aproximativă, despre felul în care va acţiona microsoarele.

— Prototipul în ce stadiu se află?

— Toate lucrările pregătitoare ale experienţei sunt terminate. Primul microsoare se va aprinde peste o săptămână.

— Peste o săptămână?! am exclamat. Elena Nikolaevna, dar eu ce fac? Termenul meu de şedere în sanatoriu expiră exact peste zece zile. Aş fi dorit foarte mult să particip la această experienţă, măcar ca simplu observator.

— Veţi cunoaşte rezultatele experienţei pe baza proceselor verbale ale observaţiilor noastre.

— Nu! N-am să mai rămân aici! Îl caut chiar acum pe Kinolu şi-i cer să-mi dea drumul, mai ales că mă simt foarte bine. Voi fi neapărat prezent la experienţa dumneavoastră.

— Ei, încercaţi. Dacă reuşiţi să-i convingeţi pe medici, comunicaţi-mi. Am să vă aştept la Toritown.

— Şi eu voiam să mă duc la Moscova! mi-am amintit eu.

— Vă veţi duce. Vă însoţesc şi eu bucuros după experienţă.

L-am căutat în grabă pe Kinolu. Era în sala de mese.

— Faceţi-mi formele de ieşire din sanatoriu! i-am cerut eu fără nicio introducere.

Luat pe neaşteptate, s-a înecat cu supa şi m-a întrebat surprins:

— Ce s-a întâmplat?

I-am relatat cele discutate cu Elena Nikolaevna şi am adăugat:

— Dacă nu mă lăsaţi de bună voie, am să fug.

El şi-a privit tăcut supa din farfurie, a amestecat-o cu lingura, urmărind cu atenţie cum jucau în scânteieri aurii cerculeţele de grăsime, apoi a răspuns:

— Cred că e posibil să vi se dea drumul din sanatoriu, înainte de termen.

— Oh, vă mulţumesc foarte mult, am exclamat.

— Numai că n-o să puteţi pleca azi, ci peste trei-patru zile. Trebuie să vi se facă neapărat un examen final.

— Dar n-am să ajung la timp. Doar mă duc în Australia!

Kinolu zâmbi.

— Aţi uitat că în vremea noastră sunt cu totul alte viteze decât acum o sută cincizeci de ani?

Problema s-a rezolvat surprinzător de repede şi de simplu. Peste cinci zile, dimineaţa, când Kinolu a venit după mine în salon, eram gata de drum.

La intrare ne aştepta un automobil aerodinamic cu parbrizul mare, convex, şi botul obtuz, frânt în jos, având cabina în partea posterioară a caroseriei, iar lateral două aripi care dădeau maşinii stabilitate în timpul vitezelor mari.

— N-aţi uitat nimic? m-a întrebat Kinolu. Atunci, să pornim!

CAPITOLUL IV

DIN SIBERIA ÎN AUSTRALIA

Am ieşit pe şoseaua lată şi netedă. În stânga, sub taluz, îşi rostogolea repede apele către Iana şerpuitorul râu siberian Dulgalah.

Urmăream cu atenţie cum conduce Kinolu maşina. În faţa lui nu era nici volan, nici manetă pentru schimbarea vitezelor, doar un mic tablou cu comutatoare şi butoane colorate. Motorul automobilului era atomic. Capota transformatoare ne apăra perfect de radiaţiile mortale.

— Vă place viteza? mă întrebă Kinolu.

— Cărui rus nu-i place viteza!? mi-am amintit fără să vreau cuvintele cunoscute în copilărie. Fiţi sigur că n-am nimic împotrivă.

Kinolu apăsă un buton verde de pe tabloul de comandă. Îndată, pe panoul cu aparate de lângă ceas, se aprinse un beculeţ verde de semnalizare.

— Acum putem vorbi liniştiţi, spuse el mulţumit şi se rezemă cu un aer degajat de spătarul banchetei.

Mi-am dat seama că maşina era dirijată acum cu precizie de aparatele cibernetice, dar urmăream totuşi cu atenţie vitezometrul. Acul lui trecuse peste marcajul de o sută de kilometri pe oră continuând să suie mereu. Nu prea mă simţeam la largul meu. Automobilul atinsese o viteză neobişnuită. O sută patruzeci de kilometri pe oră. O sută şaizeci... O sută optzeci... Două sute! Acul vitezometrului se apropia de cifra „300”, iar tovarăşul meu de drum nici nu se sinchisea.

Prin faţa ferestrelor zburau copaci, tufişuri, alcătuind un torent uniform, verde-albăstriu, din care nu se putea

desluşi niciun amănunt. Împărţită în două prin fâşia de gazon panglica lată a drumului ţâşnea în faţa noastră ca un şuvoi argintiu şi în ultima clipă, frângându-se, dispărea sub roţile automobilului.

În depărtare se ivi pe şosea un punct negru. Era un automobil care venea din direcţie opusă. O clipă, şi el zbură pe lângă noi vuind ca un obuz mare de artilerie. Observând că mă încrunt din pricina acestui vuiet, Kinolu mă privi cu atenţie.

— Mergem prea repede, Alexandr Alexandrovici?

— Nu, nu prea... Îmi place. Totuşi de ce nu urmăriţi aparatul de conducere? Aveţi atâta încredere în aparate?

— Ah, iată dar ce vă nelinişteşte! Să ştiţi că nu e cazul. Uitaţi-vă, de-a lungul drumului se întinde o balustradă compactă de piatră. Un aparat optic special din automobil urmăreşte neîncetat această linie albă. Maşina merge tot timpul la o distanţă anumită de balustradă şi nu-şi reduce viteza decât acolo unde drumul face o cotitură bruscă sau survine o intersecţie.

— Din nou cibernetica?

— Desigur. Toate maşinile au un asemenea aparataj de conducere automată.

Pe neaşteptate am fost proiectaţi violent înainte. Maşina şi-a redus brusc viteza, apoi, după ce a mai mers puţin, s-a oprit fără zgomot.

— Ce s-a întâmplat? întrebai eu. De ce ne-am oprit?

— O bifurcaţie a şoselei. Maşina nu ştie în ce direcţie s-o ia.

Kinolu coti pe şoseaua din dreapta şi conectă din nou dirijarea automată. Zburam iar cu viteza de mai înainte, iar eu, pe deplin liniştit, am început să privesc teleemisiunea de pe micul ecran montat in tăblia de lemn care căptuşea partea din faţă a maşinii.

Cu puţin înainte de a intra în oraş am cotit şi curând am ajuns la aeroport. Iată edificiul înalt ai aerogării cu o săgeată subţire, aurie, pe cupolă.

— Am sosit — spuse Kinolu. Putem coborî. Trimitem îndată maşina înapoi şi mergem la stratoplan. Îmbarcarea a şi început. Apăsă pe câteva butoane de pe tabloul de comandă, coborî din maşină şi închise uşa. Automobilul porni lin, viră pe pista largă din faţa aerogării şi se îndepărtă cu toată viteza. Dispozitivul de memorizare îl dirija cu precizie la înapoiere.

Câmpul întins şi neted al aeroportului era acoperit cu dale mari hexagonale de beton. Ne-am apropiat de stratoplan, o aeronavă al cărei fuzelaj argintiu strălucea în soare, dublu etajat cu ferestruici în partea din faţă şi un ax lung prelungit înainte ca dintele fantastic al narvalului. Planurile mari, de la mijlocul fuzelajului şi până la coadă, erau înclinate mult înapoi. Ampenajul vertical, deriva şi direcţia aveau forma unei săgeţi. În partea din spate a planurilor se vedeau câteva duze ale motoarelor cu reacţie. Stratoplanul stătea orizontal pe o rampă mare ajurată, aproape de trei ori mai lungă decât fuzelajul lui. Aspectul stratoplanului îmi amintea de proiectilele reactive ale vestitului aruncător de mine „Katiuşa”, aşezate pe platformele subţiri de oţel pentru lansare.

Am urcat după ceilalţi pasageri pe scara mobilă în interiorul stratoplanului şi ne-am ocupat locurile. Ca un copil curios, am rugat să fiu lăsat lângă fereastră şi Kinolu mi-a cedat bucuros locul.

De la înălţimea rampei, aeroportul părea, prin fereastra stratoplanului, un mozaic alcătuit din hexagoane. Nu departe se zăreau alte câteva rampe cu stratoplane argintii.

Sosi şi clipa decolării. Uşa de la intrare se închise

automat ca la vagonul metroului. Vârful rampei se ridică lin în sus. Acum ea privea spre cer ca ţeava unui tun antiaerian. Spătarele fotoliilor se dădură înapoi. Şedeam culcaţi, cu tot trupul întins. Acest lucru e explicabil: culcat pe spate, omul poate suporta sarcini mult mai mari, decât în oricare altă poziţie. De undeva de sus răsună comanda: „Pasagerii să se pregătească pentru decolare!” — şi peste câteva clipe: „Decolarea!”

Se auzi un vuiet asurzitor. O forţă invizibilă mă presa violent de spătarul fotoliului. Mâinile şi picioarele îmi erau apăsate ca de o greutate, capul mi se lipise de spătarul moale al fotoliului, dar peste câteva clipe totul trecu. Stratoplanul lua înălţime.

— Ei, profesore, cum te simţi? mă întrebă Kinolu.

— Admirabil! Priviţi, suntem deja în nori. Aşa viteză mai zic şi eu! Cât o să facem până în Australia?

— Douăzeci şi opt de minute şi câteva secunde.

— Mai puţin de o jumătate de oră?! am exclamat eu. Prin urmare zburăm cu o viteză de douăzeci de mii de kilometri pe oră?

M-am uitat din nou pe fereastră. Stratoplanul continua să urce vertiginos. Pe măsură ce luam înălţime cerul îşi schimba culoarea. Azuriul diafan care se vedea de pe sol se transformă în albastru deschis apoi albastrul se întunecă, deveni profund, cu o nuanţă violetă şi, în sfârşit, la peste douăzeci de kilometri înălţime se făcu negru-violet, aşa cum arată de obicei cerul meridional în nopţile fără lună.

Apărură stelele; mai întâi cele mari, apoi altele mai mici şi în cele din urmă se aprinseră toate, fără să licărească, aruncând o lumină albă, egală. Soarele, ca un disc de foc se zărea straniu alături de stele, iar în apropiere lucea secera subţire a Lunei.

— Stratosfera...

Kinolu dădu din cap afirmativ. M-am lipit din nou de fereastră. Treceau în zbor, coborând repede nişte văluri albe, subţiri, ciudate. Altele şi altele...

— Uitaţi-vă repede! am exclamat. Nori argintii! Înseamnă că ne aflăm la optzeci şi doi de kilometri înălţime!

După câteva clipe ne despărţeau de Pământ, aproximativ trei sute de kilometri. Dincolo de geamul cabinei stratoplanului nu se mai zărea aproape nicio urmă de nor — ionosfera.

Deasupra strălucea cu miile-i de stele măreţul Univers. În acea linişte aparentă clocotea fără încetare, zi şi noapte, o viaţă agitată, proprie. Undeva departe, în adâncul nopţii întunecoase, se ciocneau şi dispăreau constelaţii vechi. Piereau, făcându-se praf şi pulbere, pentru ca peste multe miliarde de ani, amestecându-se cu praful şi pulberea altor galaxii nimicite, să apară din nou undeva, în alt loc, ca noi lumi siderale tinere. Acesta era circuitul nesfârşit al vieţii.

Zburam de cincisprezece minute. Constelaţiile obişnuite ale emisferei boreale se îndepărtau încet şi spre sud apăreau stele noi.

Cupa Ursei Mari îşi apleca toarta în chip ciudat. Steaua Polară nu se mai zărea deasupra capului ca de obicei, ci mai jos şi mai înapoi, aproape de orizont. În faţa ochilor noştri secera albă, strălucitoare a Lunei în descreştere se întorcea încet cu vârfurile în sus şi, în sfârşit, se răsturnă pe spate, părând acum o luntre singuratică fără pânze pe oceanul negru, nemărginit, al Universului.

— Undeva jos este ţara mea, spuse Kinolu.

M-am uitat pe fereastră spre Pământ, străduindu-mă să desluşesc contururile peninsulei Malacca, dar Pământul era învăluit într-un strat gros de nori.

Nu-mi venea să cred că într-un timp atât de scurt

trecusem peste întinderile nesfârşite ale Siberiei Răsăritene, ale imensei Chine, că sub noi se şi tălăzuiau apele australe ale Oceanului Pacific.

În cele din urmă în difuzoare răsună comanda: „Pasagerii să-şi ocupe locurile! Aterizăm! Australia!”

Pentru a-şi micşora viteza, stratoplanul a început să coboare în spirală, descriind în aer viraje imense. Treptat, cerul începea să se lumineze. Stelele mici începură să pălească şi se stinseră de tot. Peste câteva clipe dispărură şi cele mai strălucitoare. Cerul îşi recăpăta coloritul obişnuit. Din împărăţia nopţii întunecate ne întorsesem iar la ziua luminoasă, însorită.

Jos, printre norişorii mărunţi, începu să se zărească Pământul. Încă un viraj uriaş şi în faţă apăru pista betonată de aterizare a aeroportului. Stratoplanul făcu un tur de pistă deasupra aeropostului la mică înălţime, astfel încât i se văzu umbra cu aripile înclinate înapoi şi deodată se ridică drept în sus ca o luminare. Acum motoarele cu reacţie funcţionau în chip de frâne, încetinind coborârea pe Pământ. Stratoplanul ateriza vertical.

„Ar fi interesant să-l văd din afară, mă gândeam. Seamănă probabil cu un creion aşezat cu partea neascuţită pe masă”.

Am simţit un şoc uşor şi vuietul motoarelor a încetat imediat. Sprijinit de rampă, stratoplanul lua încet poziţia orizontală. Uşa se deschise: „Se poate ieşi!”

Am părăsit cabina stratoplanului cei din urmă şi, înainte de a coborî pe Pământ, ne-am oprit sus pe scară.

În jurul stratoplanului se adunase o mulţime de oameni. Cei ce aşteptau şi noii sosiţi se amestecară. Domnea învălmăşeala veselă, obişnuită la întâlnirile din gări şi porturi.

Am recunoscut-o de departe pe Elena Nilcolaevna. Mi-a

făcut semn cu un buchet de flori viu colorate, şi-a croit drum prin mulţime, m-a îmbrăţişat şi ne-am sărutat. Această duioşie spontană mă mişca. Eram bucuros că se găsise şi pentru mine un om apropiat, care venise să mă întâmpine.

Drumul către oraş mergea pe litoralul mării, o mare nouă, formată în urma topirii gheţurilor în emisfera boreală. Luciul nesfârşit al apei se întindea până departe la orizont. De cealaltă parte a drumului zburau spre noi palmieri de un verde închis cu frunze late în chip de evantai, eucalipţi uriaşi
— mândria Australiei, tufe de sălcii şi bananieri cu frunze late, şi cu ciorchini de banane zemoase, lunguieţe. Jos, la poalele colinei pe care cobora şoseaua, se întindea un oraş mare scăldat în verdeaţă.

— Iată Toritownul nostru, spuse Elena Nikolaevna.

— Dar unde sunt vestitele zăcăminte de toriu?

— La vreo cincizeci de kilometri spre sud. Pentru dumneata ar fi interesant să vezi cum se extrag silicaţii de toriu. Întregul proces este complet mecanizat. Toriul reprezintă baza energeticii atomice, în scoarţa Pământului se găseşte de douăzeci şi şapte de ori mai mult toriu decât uraniu.

Am intrat în Toritown. Străzi largi, drepte, clădiri înalte, luminoase, unite în ansambluri arhitectonice, la intersecţia străzilor fântâni arteziene, şi verdeaţă, o mare de verdeaţă, din pricina căreia pe alocuri nu puteai vedea faţadele caselor. Aerul din Toritown era proaspăt şi plin de miresme, ca o grădină în floare.

„Nu e de mirare că durata vieţii oamenilor a crescut”, gândeam eu.

Da, oraşul era într-adevăr o grădină minunată. De-a lungul străzilor, despărţind partea carosabilă de clădiri, se

întindeau scuaruri late. Un gard verde, viu apăra pe locatari de zgomot şi praf. Verdeaţa acoperea complet casele, înconjurându-le în straturi de jos până sus. Şi arhitectura caselor se adaptase acestui scop. Clădirile aveau proeminenţe speciale, nişte cornişe late, şi balconaşe, destinate creşterii plantelor.

Clădirea în care locuia Elena Nikolaevna se găsea aproape de centrul oraşului. Am urcat cu liftul la etajul opt. Elena Nikolaevna m-a condus în camera pe care o destinase pentru mine. Luminoasă, mare, aceasta era aranjată cu gust cu mobile de o nuanţă plăcută, cafenie.

După masă am coborât în curte. Şi aici era foarte multă verdeaţă: flori, arbuşti decorativi, pomi fructiferi.

— Cine îngrijeşte grădina? am întrebat.

— Chiar locatarii. O să te invităm şi pe dumneata la treaba asta, ai să vezi.

— O, cu multă plăcere.

Am luat-o pe o alee îngustă, la capătul căreia se afla un chioşc cochet. Din spatele lui răsuna mânioasă pe un ton ridicat, o voce răguşită. Pesemne că era certat cineva.

— Ai spus cu multă plăcere? repetă pe neaşteptate Elena Nikolaevna, zâmbind şiret şi mă trase spre chioşc.

— Pomii, tinere, nu sunt nişte lemne, striga aceeaşi voce subţirică, bătrânească. Ei sunt făpturi vii. Simt totul: şi durerea, şi mângâierea, nu suportă grosolăniile.

Ne-am uitat în dosul chioşcului. Cu spatele la noi, o bătrână căruntă, înaltă, dar puţin încovoiată de ani vocifera mereu. În faţa ei se lăsa fâstâcit de pe un picior pe altul cel pe care-l numise „tinere”, un atlet uriaş cu umeri laţi, de vreo şaizeci de ani. Roşu la faţă, dădea neputincios din mâini uitându-se ruşinat la bătrână.

— Pleacă! Pleacă imediat. Să nu te mai văd pe aici! Auzi? Să nu mai apari decât peste o lună.

„Tânărul” vinovat se îndepărtă ascultător. După el plecă şi bătrână, bombănind mereu şi sprijinindu-se greoaie în baston.

M-am uitat la Elena Nikolaevna şi ea la mine, izbucnind amândoi în râs.

— Cine e bătrâna aceasta fioroasă? am întrebat-o.

— Ea supraveghează îngrijirea grădinei noastre. Cândva a lucrat într-o gospodărie mare, iar acum ne dirijează pe noi. Ai văzut ce aprigă e!? Cred că ţi-a pierit pofta să ne mai ajuţi în grădină, nu?

— Dimpotrivă, acum chiar că n-am să renunţ la treaba asta pentru nimic în lume.

După ce se întunecă Elena Nikolaevna propuse:

— Vrei să vezi şi să asculţi noutăţi?

Ne-am întors în sufragerie. Elena Nikolaevna se apropie de un gobelin imens ce împodobea unul din pereţi şi-l dădu la o parte descoperind o nişă nu prea adâncă, ai cărei pereţi formau un semicerc. Nici tavanul ei nu era plat ci semisferic, pierzându-se treptat în pereţi.

Elena Nikolaevna învârti un buton mic, rotund. Emisfera mată, albă se lumină în azuriu. Mi-am dat seama că toată nişa aceea era ecranul uriaş al unui televizor panoramic.

Elena Nikolaevna întoarse un buton de pe tabloul de comandă pe canalul programului. Îndată apăru pe ecran o imagine colorată stereoscopică. Aveam impresia că nu mai sunt în cameră. Pe cerul senin se rotea deasupra noastră, coborând, un stratoplan. Glasul crainicului spunea:

„Astăzi a sosit în oraşul nostru din sanatoriul de la Verhoiansk profesorul Hromov, care a dormit în taigaua siberiană aproape o sută cincizeci de ani. Am mai vorbit despre el telespectatorilor noştri. La aeroport a fost întâmpinat de strănepoata sa Elena Nikolaevna Hromova”.

În dreapta ecranului se ivi Elena Nikolaevna cu un

buchet de flori în braţe. Cu mâna streaşină la ochi ea urmărea stratoplanul, care descria viraje pe cerul albastru, venind la aterizare. După câteva ture de pistă stratoplanul zbură deasupra aerodromului venind direct spre noi şi cu aripile strălucind în soare, dispăru, vuind, undeva, în spatele nostru. Stereoefectul era atât de impresionant încât, ca şi cei dintâi spectatori de filme la vederea locomotivei ce gonea spre ei, m-am dat înapoi fără să vreau.

„Dorim oaspetelui nostru succes, sănătate şi încă mulţi ani de viaţă”, cu aceste cuvinte îşi încheie crainicul scurtul reportaj cu privire la sosirea mea.

... Înainte de a adormi, din toate întâmplările acelei zile agitate îmi stăruia în minte minunatul televizor, care într-o singură seară ne plimbase de-a lungul şi de-a latul globului pământesc şi în cele din urmă ne transportase pe Lună. Transmisia de pe Lună s-a încheiat după tradiţie cu imaginea Pământului, aşa cum e văzut de pe cel mai bătrân satelit al nostru: un glob mare, albăstriu, plutind pe cerul negru, presărat cu stele; printre nori se zăreau contururile cunoscute ale continentelor şi mărilor; apa strălucea orbitor; soarele se reflecta în Oceanul Atlantic...

CAPITOLUL V

PROTOTIPUL MICROSOARELUI

A doua zi dis-de-dimineaţă Kinolu a plecat cu stratoplanul înapoi spre Verhoiansk. Ne-am luat rămas bun cu căldură.

O dată cu plecarea lui se rupseseră şi ultimele fire care mă legau de trecut, se terminase cu viaţa de turist. Din clipa aceea devenisem un membru obişnuit al societăţii. Mă aştepta o muncă interesantă.

— Ei, slavă domnului că s-a terminat şi cu tratamentul acela. Acum pot să răsuflu în voie — am spus când am rămas în doi cu Elena Nikolaevna.

— Te-ai odihnit bine? Ei, acum la gimnastica de înviorare! comandă ea în glumă.

Eu doar am suspinat.

— Grăbeşte-te! Şi aşa am întârziat astăzi.

Am urcat pe acoperişul drept, neted, al casei, ne-am aşezat într-un ornitopter cu două locuri şi ne-am luat zborul spre sud, către mare. Câteva minute după aceea coboram pe plajă.

— Dumneata du-te spre căsuţa aceea, mi-a arătat Elena Nikolaevna o mică clădire, pitulată în adâncul unui crâng de palmieri. Acolo e vestiarul bărbaţilor.

— Dar dumneata?

— Vestiarul meu este ceva mai departe. Ei, am plecat.

— Stai puţin — unde ne întâlnim?

— În mare! strigă Elena Nikolaevna din fugă.

Mi-am lăsat hainele la vestiar şi m-am ataşat unui grup mare de pe ţărm, care executa sub conducerea unui bărbat vânjos, bronzat, un exerciţiu simplu de gimnastică, de

înviorare. Se auzea o muzică ritmică, vioaie.

Dinspre mare venea o adiere proaspătă.

Gimnastica de înviorare a durat cincisprezece minute. Simţeam cum trupul, moleşit de somn, se întărea, absorbea razele solare, căpăta putere.

— Gimnastica s-a terminat! strigă conducătorul exerciţiului. Acum cu toţii în apă!

Toată lumea s-a repezit valvârtej peste nisipul fierbinte către marea răcoroasă, ademenitoare. Am intrat încet în apă după ceilalţi, ezitând să mă dau la fund, tremurând din pricina stropilor reci care-mi atingeau trupul încins. Pe neaşteptate un şuvoi zdravăn de apă s-a revărsat pe spatele meu. Am gemut, m-am întors şi am văzut-o râzând pe strănepoata mea.

— Aşa îl respecţi pe străbunicul dumitale!? am dojenit-o eu în glumă.

Râzând, Elena Nikolaevna m-a luat de mână, trăgându-mă mai departe în mare.

— Hai să ajungem din urmă capul acela cu cască roşie, îmi propuse ea şi, aruncându-se în apă, începu să înoate în stil craul, descriind bărbăteşte mişcări voiniceşti cu braţele. Am pornit după ea, dar m-am oprit curând deznădăjduit. Elena Nikolaevna a ajuns repede la casca roşie şi îndată s-a auzit dinspre ţărm bătaia unui gong. Era timpul să ne întoarcem.

Am luat micul dejun la restaurantul-cantină amenajat ca şi cantina din sanatoriul de la Verhoiansk. Pe măsuţele albe, acoperite cu feţe de mese în culori deschise, se afla o serie de butoane, în faţa fiecăruia scriind denumirea unui fel de mâncare. Bucătăria automată era instalată la subsol. Apăsai pe un buton şi îndată apărea pe masă felul de mâncare dorit, neatins de mâna omului; totul era făcut de maşini reglate de oameni pentru mâncarea cerută.

În meniu am citit câteva feluri de mâncare, pesemne specific australiene. Curios, mi-am comandat carne rasol, de cangur, cu sos de trandafiri. Elena Nikolaevna zâmbi când văzu apărând comanda mea în mijlocul mesei.

— Vrei să te obişnuieşti cu bucătăria noastră australiană? De ce nu te-ai sfătuit cu mine? Cangurul nu este lucrul cel mai bun pe care-l avem.

— Dar poate fi mâncat? am întrebat cu îndoială.

— Desigur! Curaj, curaj.

Am tăiat o bucăţică minusculă. Carnea fragedă dreasă cu sos mi-a plăcut.

Un tânăr foarte înalt cu o faţă simplă, blajină, se apropie de noi.

— Elena Nikolaevna, pot să mă aşez la masa dumneavoastră?

— A-a, Viktor, desigur, ia loc. Alexandr Alexandrovici, vi-l prezint pe colegul meu Platonov.

— E celebrul dumneavoastră străstrăbunic, după câte mi se pare, nu?

Îngustându-şi ochii, Viktor mă examină de la înălţimea staturii sale uriaşe şi adăugă:

— Pentru anii dumneavoastră arătaţi însă admirabil. Am crezut că fotografii vă „întineresc”.

Eram obişnuit cu asemenea cuvinte de salut şi i-am răspuns:

— Trebuie să vă mărturisesc: şi eu mi-am închipuit că sunteţi mult mai vârstnic. Aveţi lucrări ştiinţifice atât de serioase, dar arătaţi pur şi simplu ca un tânăr, un student.

...Laboratorul subteran se găsea la şaptezeci de kilometri spre vest de oraş.

Elena Nikolaevna mi-a explicat pe drum aşezarea şi destinaţia clădirilor din acest orăşel ştiinţific.

— Vezi, sub noi, câteva corpuri de clădiri prelungi fără etaj? Acolo e instalat aparatajul care imprimă pe film, pe benzi de magnetofon, pe fâşii de hârtie semnalele care sosesc din camera subterană.

— Şi unde-i camera subterană?

— Este mai departe, spre vest, la vreo trei kilometri de aici. Uite turnuleţul acela alb, care se vede în depărtare — acolo e ieşirea din gura minei subterane. Iar clădirea albă de alături este postul central de comandă.

— Camera subterană e construită special pentru experienţa dumneavoastră?

— Nu. Ea serveşte întregului institut. În ea au loc experienţele cele mai primejdioase. Noi i-am completat doar utilajul.

Am aterizat lângă una din clădirile cu aparataj de măsurat. Era ora nouă fără cinci. În jurul clădirii se strânsese multă lume. La nouă fără un minut, alături de ornitopterul nostru au aterizat, mai bine zis s-au lăsat repede pe Pământ unul după altul, încă trei. Din ele au sărit în grabă doi tineri şi o fată, care au salutat-o în fugă pe Elena Nikolaevna şi s-au făcut nevăzuţi în clădire.

— Totul e gata, Elena Nikolaevna — raportă unul din colaboratori. Aparatajul se află în stare perfectă de funcţiune.

— Aţi luat legătură cu Gin Fan-şi?

— Da. Îi este imposibil să participe la experienţă.

— Păcat. Ei, ce să facem, va trebui să efectuăm experienţa fără el. Academicienii n-au sosit încă?

— Nu.

În jurul nostru domnea obişnuita atmosferă încordată din preajma unei experienţe, când trebuiau rezolvate cât mai repede o mulţime de probleme urgente. Elena Nikolaevna a fost înconjurată numaidecât de colaboratorii care-i aşteptau

dispoziţiile.

Am observat că ea li se adresa când în limba rusă, când în engleză, când în germană. Şi colegii ei îi răspundeau amestecând limbile într-un chip tot atât de original; pe cât se vedea, toţi se înţelegeau între ei admirabil. Era vădită uşurinţa cu care comunicau aceşti reprezentanţi ai diferitelor naţionalităţi.

„Iată începutul contopirii limbilor într-una generală, a întregii omeniri”.

-— Unde-i James Count? întrebă Elena Nikolaevna.

— Jos în mină, i se răspunse. Face o ultimă verificare a aparatelor. Vine îndată.

— Bine. Să mergem înăuntru.

Clădirea, alcătuită din câteva încăperi, era ocupată în întregime cu aparate de măsurat. Nu ştiam la ce să mă uit mai întâi. Aş fi vrut să mă opresc mai mult lângă fiecare aparat. Elena Nikolaevna m-a condus repede prin camere, dându-mi explicaţii succinte, dar precise.

— Şi acum — a spus ea după ce terminase controlul fugitiv al aparatelor — să mergem la tabloul principal de comandă. Vom face repetiţia generală a experienţei de mâine.

Laboratorul subteran se afla la doi kilometri de clădirea cu aparatajul de măsurat. De acolo se transmiteau prin cabluri la aparatele de măsurat toate datele necesare. Elena Nikolaevna îmi explică pe baza unei scheme construcţia laboratorului subteran.

De la suprafaţa Pământului puţul minei cobora vertical la o adâncime de aproximativ un kilometru, de unde se deschidea o galerie în unghi drept mergând orizontal vreo sută de metri, apoi făcând un unghi de circa optzeci de grade, ducea din nou spre adânc încă cinci sute de metri, unde se termina printr-o încăpere mare, ai cărei pereţi erau

îmbrăcaţi cu un strat gros de ceramică refractară. În timpul experienţei căptuşeala de ceramică urma să fie răcită cu heliu lichid. În puţul vertical al minei se găseau instalaţiile de răcire, conductele de aer comprimat şi de apă, numeroase cabluri, scări, două lifturi, compresoare, pompe de vid şi alt utilaj.

Tabloul de comandă principal se găsea la ieşirea din puţul vertical al minei, la suprafaţa pământului. De acolo, de la distanţă, puteau fi dirijate toate operaţiile care se efectuau în adâncul pământului, ţinându-se legătura permanentă cu clădirea aparatajului de înregistrare.

Stratul de Pământ, gros de un kilometru şi jumătate, îi apăra temeinic pe cercetători ca un scut gigantic, de accidentele neprevăzute care puteau să se producă în timpul experienţei.

Acolo, în încăperea unde se afla tabloul principal, se şi afla cineva.

— A-a, Count, eşti aici!? spuse Elena Nikolaevna.

Count se întoarse şi spre marea mea mirare am recunoscut în el pe bărbatul bronzat, care cu aproape un ceas în urmă condusese exerciţiul de înviorare pe malul mării. În costumul sobru, gri închis, mi se părea acum mult mai vârstnic decât acolo pe plajă.

Observându-mi privirea mirată, el zâmbi uşor şi fără să aştepte întrebări îi raportă Elenei Nikolaevna:

— Aici e în ordine. Am verificat totul. Se poate începe.

Se mişca şi vorbea fără grabă, de parcă şi-ar fi calculat fiecare gest şi cuvânt. Mi se păru cam afectat.

Încărcătura atomică nu fusese încă aşezată în camera subterană, urmând să fie coborâtă acolo abia a doua zi, înainte de începerea experienţei. Repetiţia avea drept scop verificarea pentru ultima oară a întregului aparataj.

Ea a ţinut câteva ore. În sinea mea o admiram pe Elena Nikolaevna; pas cu pas, amănunţit, verifica dispozitivele complicate, fără să-şi precupeţească timpul, neîngăduind nimănui să se îndepărteze. Realiza într-un minut cât în zece, atât de încordată, de concentrată lucra. În sfârşit verificarea se termină.

— Gata — încheie cu hotărâre Elena Nikolaevna. Aparatajul este în deplină ordine. Până mâine dimineaţă toată lumea e liberă. Adunarea la orele opt patruzeci şi cinci de minute. Experienţa va începe la orele nouă.

Trecuse de ora unu când ne-am întors în oraş. Elena Nikolaevna s-a oprit pentru câteva clipe la institut, apoi am luat masa împreună.

— Şi acum eşti complet liberă? am întrebat-o.

— Da, ziua mea de muncă s-a terminat. Şi a dumitale.

— Dar ce, eu am muncit ceva?

— Cum nu? În felul acesta, puţin câte puţin, te pui la curent cu lucrările noastre.

Ziua mea de muncă! Ce plăcut era să auzi asemenea cuvinte. Toată dimineaţa am simţit o emoţie reconfortantă: parcă mă întorsesem la muncă după o absenţă care se prelungise prea mult.

— Dacă ai şti, Elena Nikolaevna, cât de mult m-am săturat să trăiesc singur, ca un huhurez. În familie, cum se spune, şi păsatul e mai bun, dar în singurătate şi mierea pare amară.

— Cu mine n-o să te plictiseşti, ai să vezi.

— Văd de pe acum.

Ne-am odihnit puţin după-masă, apoi ne-am dus la Consiliul economic orăşenesc, instalat într-o clădire nu prea mare, cu patru etaje, în fundul unui parc. Prin uşile cu geamuri, larg deschise, era un du-te-vino necontenit.

Sectorul de evidenţă se găsea la parter. Am intrat într-o

cameră aproape goală. De-a lungul pereţilor ei se aflau pupitre prevăzute cu becuri. În mijloc pe un birou era un aparat necunoscut.

— Bună ziua! auzii deodată de undeva de sus în limba engleză. Doriţi să fiţi trecut în evidenţă sau să fiţi scos? Vorbea secretarul automat. Întrebarea fu repetată în limbile rusă şi chineză.

— Să fiu trecut în evidenţă, am răspuns.

Răspunsul a fost prompt:

— Luaţi de pe birou un formular curat şi completaţi-l. Automatul vorbise de data aceasta numai în limba rusă.

M-am apropiat de masă şi am luat un formular. Elena Nikolaevna s-a aşezat lângă mine spre a mă ajuta să răspund la chestionar.

Când am ajuns la întrebarea: „Ce locuinţă doriţi?“, m-am uitat întrebător la ea.

— Ce-ţi trebuie locuinţă? se miră ea. Nu te simţi bine la mine?

— Dar nu te incomodez?

— Alexandr Alexandrovici! rosti ea dojenitor. Scrie că n-ai nevoie de locuinţă.

— Nu, totuşi voi scrie că am nevoie de un apartament cu două camere. Vreau să văd ce va răspunde la aceasta automatul. Mă interesează procedeul în sine.

Am perforat formularul de două ori la rubrica indicată şi l-am vârât printr-o deschizătură îngustă, ca a unei cutii poştale, în aparatul ce se găsea în faţa mea. Câteva clipe, în cameră s-a aşternut liniştea. După toate probabilităţile, aparatul prelucra fişa completată şi „chibzuia” asupra ei. Deodată, el ţăcăni şi îndată după aceea am auzit:

— Priviţi harta oraşului. Apartamentele libere, cu câte două camere, sunt însemnate cu luminiţe.

M-am apropiat de harta Toritownului, care atârna pe

perete. Apartamentele libere, cu câte două camere, erau însemnate pe hartă cu beculeţe roşii minuscule.

— Dacă alegeţi un apartament — urmă automatul — formaţi-i numărul. Dacă nu aveţi nevoie temporar, apăsaţi pe butonul cu inscripţia corespunzătoare.

Am apăsat pe un buton. Beculeţele s-au stins. Vocea automatului rosti:

— Vă mulţumim pentru vizită. Dacă n-aveţi alte întrebări de pus, la revedere.

M-a impresionat precizia cu care era organizată evidenţa. Se cunoştea cu exactitate numărul locuitorilor oraşului şi, prin urmare, necesităţile de locuinţe în ansamblu. Toate operaţiile din sectorul de evidenţă erau făcute de maşini pe baza unui program întocmit dinainte. Aici erau consemnate de asemeni datele cu privire la toate mărfurile desfăcute prin magazine şi cantine. Ingenioasele maşini de calculat cu acţionare rapidă le sortau pe categorii şi le comunicau la centrul economic regional, unde în baza lor se hotăra dacă era cazul să se sporească sau să se reducă producţia diferitelor articole de consum.

Datele regiunilor se centralizau în buletine, pe ţări, ajungând apoi la Consiliul Economic Mondial.

— Ia te uită ce cald e! am exclamat eu când am ieşit în stradă. Înăuntru de ce e atât de răcoare? Există vreo instalaţie specială de aer condiţionat?

— Desigur. La tropice, pe tavane nu se dau cu vopseluri simple, ci cu un colorant alb, semiconductor. Îndată ce laşi să treacă prin el un curent slab, din tavan se revarsă în jos şuvoaie grele de aer rece.

— Ingenios. Ei, şi acum unde ne ducem?

— Să mergem în Parcul de Nord. Acolo este un mare patinoar artificial şi o plajă, pe marginea canalului. După aceea, dacă vrei, să facem o plimbare prin oraş. Vezi

Toritownul nostru.

... Ne-am întors acasă pe înserat.

Se întuneca repede. Seara, oraşul părea şi mai frumos decât în timpul zilei. Toate clădirile erau colorate cam până la etajul întâi cu vopsele luminiscente de un galben pastelat. Ziua, sub acţiunea razelor solare vopseaua acumula energie, şi o dată cu lăsarea întunericului zidurile răspândeau o lumină discretă, plăcută la vedere. Fiecare clădire avea o notă caracteristică: la una, de-a lungul ferestrelor etajului se întindea o dungă luminoasă de un albastru intens, la alta de un roşu viu, mai departe una violetă, apoi verde, portocalie... Oraşul strălucea, parcă ar fi fost iluminat de sărbătoare. Indicatoarele pentru traversarea străzilor, numerele caselor şi inscripţiile cu denumirile străzilor aveau culori diferite. Aceasta era o soluţie originală şi foarte economică a problemei iluminării străzilor şi pe deasupra îndată ce se însera înfrumuseţa oraşul. Vopselele fosforescente luminau toată noaptea şi în mod practic nu necesitau nicio întreţinere, deoarece erau insensibile la modificările neaşteptate ale temperaturii şi precipitaţiilor atmosferice.

Restul serii l-am petrecut acasă. Instalaţi confortabil la fereastra salonului am cercetat cu interes vechiul meu album de mărci sovietice.

Iată mărcile din primii ani ai tinerei Republici Sovietice. „În ajutorul înfometaţilor din bazinul Volgăi”... Foamete... Ce ciudat şi de neînţeles era pentru oamenii noii societăţi acest cuvânt! Iată seria următoare. Prima expoziţie agricolă. Marca înfăţişa un tractor cu roţile din spate imense. Iată mărcile mici, dar foarte expresive cu portretul lui Lenin într-o ramă îndoliată.

Nu mă mai uitam la mărci cu ochii filatelistului, cercetându-le zimţii. În faţa mea se găsea acum o părticică

din viaţa de altădată, jurnalul unor evenimente petrecute cândva.

...Ziua următoare s-a vestit de dimineaţă călduroasă. Pe cer nu se zărea niciun norişor. În ciuda faptului că era devreme, soarele tropical ardea atât de necruţător, de parcă voia să spună participanţilor la experienţă: „Ce nevoie aveţi să-mi mai confecţionaţi un ajutor? Şi aşa fac faţă foarte bine îndatoririlor mele”.

La orele opt ne adunasem cu toţii în laboratorul subteran. Participanţii la experienţă aşteptau emoţionaţi, cu nerăbdare, ora stabilită.

La nouă fără un sfert au sosit doi reprezentanţi ai secţiei de fizică a Academiei Mondiale de Ştiinţe. Elena Nikolaevna dădu dispoziţii să părăsească toată lumea laboratorul subteran.

Când în laborator nu mai rămase nimeni, cu toţii retrăgându-ne în camera de telecomandă, Elena Nikolaevna hotărî:

— Începeţi evacuarea aerului!

Adresându-se membrilor Academiei Mondiale de Ştiinţe le explică:

— În camera în care se găseşte încărcătura atomică, în decurs de cinci minute va fi creat un vid aproape perfect. Aceasta va slăbi în mod simţitor acţiunea exploziei asupra zidurilor camerei subterane.

Din laboratorul subteran se auzea un vuiet uniform. Mai rămăseseră câteva minute până la explozie.

— Cercetaţi puţul minei!

Privind pe ecranul televizorului, parcă aş fi coborât în interiorul minei. Am cercetat treptat puţul orizontal, coborând până în camera subterană. Acolo, în centrul ei, am zărit o platformă specială pe care trebuia aşezată încărcătura atomică — şase cilindri strălucitori, de diferite

dimensiuni. În momentul în care ultimul cilindru, cel mai mare, îşi va ocupa locul, se va declanşa explozia.

Urmăream aşezarea cilindrilor în cameră. Aflasem deja că pentru dirijarea diferitelor procese de la distanţă se foloseau biocurenţii care iau naştere în muşchii omului la semnalul emis de creier, dar vedeam acest lucru pentru întâia oară.

Elena Nikolaevna îşi puse la încheieturile ambelor mâini două brăţări înguste de metal, de la care porneau către tablou mănunchiuri de cabluri. În faţa ei, pe o măsuţă, se găseau acolo şase cilindri mici, goi. Ea luă unul dintre ei şi-l puse la mijlocul mesei. Îndată am văzut pe ecranul televizorului două mâini metalice mari — biomanipulatorii, aflaţi în adâncul Pământului, repetând cu precizie toate mişcările mâinilor Elenei Nikolaevna. Unul după celălalt erau aşezaţi în şir pe platforma din camera subterană cilindrii cu încărcătura radioactivă.

— Atenţiune! anunţă Elena Nikolaevna. Aşez ultimul cilindru.

Mâinile mecanice luară cu grijă al şaselea cilindru şi-l apropiară de ceilalţi. În acelaşi moment, pe ecranul televizorului, în locul cilindrilor, izbucni o pată luminoasă. Am încremenit cu toţii. De sub Pământ răzbătu până la noi ecoul surd al exploziei. Sfărâmate, mâinile mecanice zburară în lături.

Un ghem de foc cam de mărimea unui măr nu prea mare se agită de câteva ori şi încremeni în centrul camerei, comprimându-se încet şi dilatându-se, de parcă ar fi respirat.

— Câţi politermoelectroni are acest prototip de microsoare? întrebă unul dintre academicieni, fără să-şi ia ochii de la ecranul televizorului.

— Se va putea spune cu precizie doar după prelucrarea

datelor. După toate probabilităţile, însă, nu mai mult de patru-cinci.

Prototipul microsoarelui exista de o jumătate de minut. Pulsaţia era regulată.

— Ei, Count, se întoarse Elena Nikolaevna către colaboratorul ei, acum eşti convins că microsoarele va fi stabil?

— Mereu cu îndoielile dumneavoastră! Ia priviţi. Ce-i asta?

Ghemuleţul de foc începu să pulseze mai încet, parcă s-ar fi lenevit. Se comprima tot mai rar, rămânând cea mai mare parte a timpului umflat, ca o minge de fotbal. În cele din urmă, nu mai pulsă de loc. Acum ghemul strălucitor încremenise, dar tremurând cu încordare, frâna puternicele forţe lăuntrice care-l dezintegrau.

— Pulsaţia prototipului a încetat! se auzi fără întârziere vocea observatorului care urmărea aparatele.

— Văd! răspunse Elena Nilcolaevna.

Nimeni nu mai scoase o vorbă. Acesta era momentul critic.

Globul tremura mărunt, zvârlind în toate direcţiile limbile scurte ale unor flăcări, orbitor de luminoase ca şi prototipul. Microsoarele incandescent, alb, începea să semene cu capul unei ghioage de pe vremuri.

Apoi se petrecu un fenomen cu totul ciudat. Globul incandescent începu să crească treptat. Se făcu mai întâi cât un pepene, apoi cât un dovleac mare. Tot creştea şi creştea, parcă umflându-se din interior.

— Ce-i asta?! exclamă Elena Nikolaevna, tulburând cea dintâi linişte încordată care domnea la punctul de comandă. Ce se întâmplă cu microsoarele nostru?

Nimeni nu putea răspunde la această întrebare. Dacă nici creatoarea lui nu înţelegea ce se petrece, cu atât mai

puţin puteau s-o ajute ceilalţi.

M-am uitat cu coada ochiului la James Count. Abia cu câteva clipe în urmă se îndoise de succesul experienţei. Era oare posibil să se bucure văzând că avusese dreptate, că experienţa nu reuşea? Nu! Faţa lui era încremenită, sprâncenele încruntate cu încordare, iar ochii urmăreau ecranul fără întrerupere. Ca toţi ceilalţi, era şi el neliniştit.

Între timp globul de foc devenise atât de mare, încât aproape că atingea pereţii laboratorului subteran. Plăcile rezistente la temperaturi înalte, cu care era căptuşită camera subterană, n-au rezistat la acea temperatură colosală. Elena Nikolaevna spori la maximum alimentarea cu heliu lichid, dar acest lucru fu de folos doar pentru scurtă vreme — ceramica începu să se topească. Suprafaţa ei se umfla scurgându-se în picături grele.

Deodată, globul de foc păru că se umflă pentru ultima oară şi, clătinându-se, se lipi de zidurile camerei. Acum, în faţa noastră pe ecranele televizoarelor se zbuciuma o masă compactă de foc. La punctul de comandă răsunară strident soneriile şi pe pereţii camerei se aprinseră becuri roşii — semnale de avarie. Aparatele de înregistrat ardeau acolo în adâncul Pământului trimiţând omului ultimele lor comunicări.

— E timpul să declanşăm surparea — spuse Viktor Platonov, aplecându-se spre Elena Nikolaevna.

— Acum?

Camera subterană era astfel construită încât, la nevoie, întregul strat de Pământ de deasupra ei, gros de un kilometru şi jumătate, putea fi năruit printr-o simplă apăsare pe butonul de siguranţă, camera cu prototipul microsoarelui fiind îngropată astfel sub o masă imensă de rocă.

Pardoseala de sub picioarele noastre se cutremură.

Elena Nikolaevna se întoarse alarmată spre noi.

— E timpul!... şoptirăm toţii în acelaşi timp.

Ea apăsă butonul de siguranţă şi în aceeaşi clipă un şoc violent zgudui întreaga clădire. Stratul imens de Pământ se prăbuşi, strivind prototipul microsoarelui. De sub Pământ mai răzbătură până la noi două sau trei zguduituri slabe şi apoi se isprăvi totul.

Am ieşit de la punctul de comandă, scuturându-ne de pe haine pulberea albă de var care căzuse din tavan în momentul surpării.

O înconjurarăm cu toţii pe Elena Nikolaevna, aşteptându-i părerea cu privire la experienţă.

— Acum e greu de spus ce s-a petrecut sub Pământ. Asta ne-o va arăta prelucrarea datelor experienţei şi confruntarea minuţioasă a tuturor înregistrărilor. Totuşi când am pregătit experienţa n-am ţinut seamă de ceva.

— Dar începutul experienţei? Cum îl apreciaţi?

— La început, prototipul a confirmat în întregime ipotezele noastre. Şi asta e desigur un succes. După aceea a apărut însă o forţă de care n-am ţinut seamă la timp.

— Şi cum apreciaţi în general experienţa de azi?

— M-am aşteptat la mai mult. S-a irosit atâta muncă, atâta timp, dar lucrurile nu s-au clarificat pe deplin. Ultima speranţă a rămas în calculele lui Gin Fan-şi. Să nădăjduim că va reuşi el să demonstreze posibilitatea stabilităţii microsoarelui.

CAPITOLUL VI

EXAMENUL

Laboratorul începu să se ocupe de prelucrarea datelor obţinute cu prilejul experienţei. Sute de aparate urmăriseră felul în care acţionase prototipul microsoarelui şi acum urma să se sorteze materialul, să se sistematizeze, să se confrunte, să se stabilească rezultatele şi, în sfârşit, să se dea răspuns la întrebarea ce-i frământa pe toţi: care fusese cauza insuccesului?

Fiecare om din laborator era necesar. Pe mine nici măcar nu m-au întrebat dacă vreau să-mi dau concursul la prelucrarea datelor; nimănui nu-i trecuse măcar prin minte că aş putea să refuz. Viktor Platonov m-a chemat pur şi simplu, rugându-mă să-l ajut la comparatorul semiautomat, spre a măsura pulsaţiile microsoarelui înregistrate pe peliculă.

În doi, treaba a mers repede. Peste trei ore, când am făcut o pauză, în faţa noastră se şi găsea aproximativ o jumătate de kilometru de peliculă prelucrată, iar pe panglica de hârtie a comparatorului şerpuia la nesfârşit o diagramă cu douăsprezece unghiuri.

— Oho! Aţi şi prelucrat douăsprezece pulsaţii! exclamă satisfăcută Elena Nikolaevna, cercetând panglica de hârtie. Priviţi cât de stabilă este componenţa spectrală a radiaţiei prototipului nostru. Liniile merg paralel cu axul, fără nicio deviere. Interesant de ştiut ce va fi mai departe.

Spre sfârşitul celei de a patra zi de muncă am terminat împreună cu Viktor Platonov prelucrarea întregii pelicule, inclusiv a ultimei înregistrări. Obţinusem o panglică de hârtie pe care, prin intermediul a milioane de puncte, era

înfăţişată diagrama pulsaţiei prototipului. Până la o sută patruzeci şi două de pulsaţii prototipul s-a contractat şi s-a dilatat regulat, ca o inimă. Apoi a început să tremure mărunt şi să crească, umflându-se încet-încet şi devenind un glob de foc.

Apăruse o forţă neprevăzută, tulburând desfăşurarea normală a experienţei. Cu cât studiam mai profund împreună cu Viktor Platonov diagrama pulsaţiei, cu atât mai mult ne convingeam că dacă n-ar fi intervenit acea forţă misterioasă prototipul microsoarelui ar fi existat încă în camera subterană.

— Fără îndoială că microsoarele nostru trebuie să fie stabil! spuse cu aprindere Viktor. Sunt convins de acest lucru.

— Numai convingerea dumitale nu este suficientă — zâmbi Elena Nikolaevna — e nevoie de dovezi incontestabile. Cred că ar trebui să cobori în puţul minei şi să-l cercetezi cu atenţie.

Examinarea preliminară a puţului minei ne-a cam dezamăgit. Explozia avariase grav toate construcţiile. Brăţările mari de beton, care armau puţul vertical, se deplasaseră. Aplecându-ne peste balustradă, ne-am uitat în adâncul puţului negru, fără fund.

— E întuneric. Trebuie să aprindem lumina — spuse Viktor, pipăind peretele cu mâna.

Întoarse comutatorul şi în puţul negru al minei se aprinse îndată o ghirlandă de becuri electrice. Adâncimea minei era atât de mare, încât nu puteam vedea ultimele becuri din ghirlandă.

Deodată, în adâncul minei, de-a lungul peretelui, ţâşni un roi de scântei căzând ca o ploaie în jos. Izbucni o flacără scurtă şi lumina din puţ se stinse.

— Scurtcircuit. Reţeaua este deteriorată de explozie. Să

verificăm lifturile.

Niciunul din cele două lifturi rapide nu mai funcţiona. Barele metalice fixate se încovoiaseră din pricina focului subteran. Cabinele se deformaseră, înţepenindu-se.

Viktor se scărpină la ceafă, privind îngândurat în adâncul negru, fără de fund, al puţului.

— Ştiţi să zburaţi cu ornitopterul?

— Nu, am mărturisit eu.

— Va trebui să învăţaţi. Altă ieşire nu avem. Vom coborî în puţ cu ajutorul ornitopterelor.

Secţia de ornitoptere se afla la ultimul etaj al unui mare magazin, chiar sub acoperişul transparent de masă plastică. În sala mare, prelungă, se găseau vreo treizeci de ornitoptere cu câte un loc, cu două şi cu patru locuri. Acolo am întâlnit o femeie tânără, îmbrăcată elegant. Ea trecu repede printre şirurile de maşini şi fără să aleagă vreuna se îndreptă spre ieşire. Lângă uşă se opri şi trăgând un mic sertăraş din perete rosti ceva răspicat şi sonor în limba spaniolă sau italiană.

— Ce face ea acolo?

— Pesemne că n-a găsit un model corespunzător şi a făcut o comandă, îmi explică Viktor.

— Dar ce mod i-o fi trebuind? Toate ornitopterele sunt atât de frumoase...

— Nu este vorba de frumuseţe — răspunse Viktor. Cine ştie pentru ce are nevoie de un ornitopter.

— Dar eu pe care să-l aleg?

— Luaţi unul mic, sportiv, care se manevrează uşor. De pildă „Fluturele”, mă sfătui Viktor, conducându-mă spre un ornitopter elegant, dat cu un lac lucios, verde închis.

Am deschis uşiţa cabinei şi m-am aşezat în fotoliul de piele moale. Prin pereţii de sticlă aveam o vizibilitate

perfectă în toate direcţiile, chiar şi în jos. Deasupra cabinei se înălţa o mică antenă.

— Vă place? întrebă Viktor. Poate atinge o viteză de patru sute de kilometri pe oră. Desigur, nu-i rapidă ca o rachetă, dar are o viteză suficientă pentru deplasări pe distanţe mici.

— Îl iau.

— Foarte bine.

Viktor se apropie de aparatul care atârna lângă uşă, semănând cu un telefon şi formă pe cadran numărul indicat în documentele tehnice ale „Fluturelui”. Comunicarea cu privire la alegerea noastră a plecat la centrul de evidenţă.

La lumina faxurilor ornitopterului care alunga întunericul doar până la douăzeci de metri, puţul vertical al minei ni se păru o prăpastie fără fund. Tot timpul aveam impresia că ornitopterul era gata-gata să se agaţe de conducte şi de rupturile cablurilor electrice care ieşeau în afară peste tot.

Coborând cu precauţie mai departe am ajuns până la al doilea puţ vertical în adâncul căruia se găsea laboratorul subteran. Am reuşit să mai coborâm vreo patru sute de metri. Mai departe totul era acoperit cu Pământ.

— Gata — spuse Viktor. Până aici.

În clipa aceea, sub noi se desprinse din perete un bloc uriaş de beton şi se prăbuşi, vuind, în jos, iar de sus căzură peste noi pietricele mărunte şi bulgări de Pământ.

— Mai cu grijă! strigă Viktor. Ţineţi-vă cât mai aproape de centrul puţului.

În adâncul întunecos al puţului, cu pereţii distruşi şi cu resturile cablurilor rupte, mi-era cam frică. Mă temeam să nu cadă Pământul de sus peste noi.

— Mai departe nu putem merge — spuse dezamăgit Viktor, cercetând puţul minei. Nu prea îmi vine să cred că

aici am putea găsi ceva interesant. Deşi, ia staţi puţin. Vedeţi, acolo, jos de tot, o crăpătură? Poate că prin ea vom reuşi să ajungem până la cameră.

În faţa noastră se zărea o crăpătură adâncă, neagră, ce ducea undeva în adâncul Pământului. Era destul de largă pentru a coborî prin ea cu ajutorul ornitopterului. M-am uitat spre fundul puţului şi m-am dat înapoi. Crăpătura mi se părea o capcană gata să se închidă în orice clipă.

— Dumneavoastră rămâneţi aici — spuse Viktor. Eu am să cobor.

— Aţi înnebunit!? Păi asta e moarte sigură!

Dar Viktor nu mă lăsă să-mi termin vorba. Zburând lateral spre crăpătură, dispăru prin ea.

Trecură câteva clipe grele. Hotărâsem să cobor după Viktor, când deodată mi-am amintit că pot să iau legătura cu el radiotelefonic. Am format numărul ornitopterului său. Mi-a răspuns numaidecât, dar vocea lui se auzea înăbuşită, iar mai târziu a dispărut complet.

Peste vreo patruzeci de minute, când pierdusem orice speranţă să-l mai văd, în radiotelefon răsună vocea lui. Curând am urcat amândoi la suprafaţă.

Patru zile în şir am coborât în fiecare dimineaţă în mina distrusă pe jumătate, cercetând totul amănunţit. Rezultatele au fost destul de interesante.

***

— De altfel, Alexandr Alexandrovici — mi-a spus Elena Nikolaevna după ce i-am relatat aceste rezultate — academicianul Gasul, directorul institutului nostru, doreşte foarte mult să te vadă. Să mergem, am să te conduc la el.

Academicianul Gasul, un negru vârstnic, înalt, masiv, cu părul ca pana corbului, bătând în albăstrui, creţ, fără cea

mai mică urmă de încărunţire, ne-a primit imediat.

—Nu pot decât să salut dorinţa dumneavoastră de a lucra în grupul Elenei Nikolaevna — mi-a spus el. Dumneavoastră sunteţi „bunicul nostru ştiinţific” — ca un spărgător de gheaţă aţi deschis drumul fizicii atomice. Continuaţi-vă deci opera. Am auzit că aţi şi trecut la treabă. Se pare că aţi cercetat laboratorul subteran, nu?

—Am lucrat acolo câteva zile împreună cu Viktor Platonov.

—Aţi găsit ceva interesant?

—Da, ceva ar fi. Am reuşit să ne strecurăm printr-o crăpătură din peretele puţului vertical al minei până la camera subterană. Acolo e acum împărăţia gheţurilor. Conductele prin care se scurgea heliul lichid, pentru răcirea camerei, au plesnit din pricina exploziei, heliul lichid s-a scurs şi a îmbibat tot Pământul, transformându-l într-un bloc de gheaţă. Tocmai acest lucru ne-a făcut să bănuim cauza eşecului experienţei.

—Nu vă înţeleg prea bine.

—Se pare că s-a produs un fenomen termoelectric. Pereţii interiori ai camerei şi însuşi prototipul microsoarelui s-au încins la o temperatură atingând câteva mii de grade, iar pereţii exteriori ai camerei şi roca din jurul lor au fost răcite de heliul lichid din conducte. În felul acesta camera fierbinte, alături de roca rece au format o uriaşă termobaterie. Interesant este şi faptul că materialul din care a fost executată căptuşeala refractară a camerei s-a dovedit a fi semiconductor. Când acest material s-a încălzit suficient, sub acţiunea radiaţiei produse de prototipul microsoarelui, din el a emanat spre sudura rece un termocurent. În jurul întregii camere s-a format un puternic câmp magnetic care a fost cauza distrugerii prototipului. Cu cât se încingea mai mult căptuşeala refractară a camerei,

cu atât mai intenşi deveneau termocurenţii, câmpul magnetic dilatând tot mai mult prototipul microsoarelui. Aceasta este ipoteza noastră cu privire la cauzele eşecului experienţei. Acum ne ocupăm cu precizarea anumitor amănunte.

— Cele relatate de profesor sunt foarte interesante, aprecie academicianul această ipoteză, adresându-se Elenei Nikolaevna. Trebuie să le mai dăm câţiva oameni în ajutor spre a se aduna materialul care să confirme cu certitudine că distrugerea prototipului nu a fost determinată de procese interioare, ci doar de interacţiunea cu mediul înconjurător.

— Chiar aşa vom face, se declară de acord Elena Nikolaevna.

— Iar pe dumneavoastră, Alexandr Alexandrovici, e timpul să vă încadrăm în rândul colaboratorilor institutului nostru. Ce funcţie aţi dori?

— În ceea ce mă priveşte, la drept vorbind, nu găsesc că este atât de important ce denumire va avea această funcţie. Aş dori să lucrez la crearea microsoarelui.

— Nu m-aţi înţeles bine. La noi există anumite formalităţi. Fiecare angajat nou sosit este dator, indiferent de titlul ştiinţific pe care-l posedă, să dea un examen de admitere în domeniul ştiinţei în care vrea să lucreze. Acum pretutindeni există acest mod de repartizare a posturilor, în funcţie de pregătirea candidatului. Totuşi, cu dumneavoastră e un caz special şi cred că se poate face o excepţie, primindu-vă fără examen.

Am protestat cu hotărâre împotriva oricăror excepţii şi favoruri. Dacă-i o normă generală, foarte bine. De vreme ce toţi trebuie să dea examen de admitere, am să-l dau şi eu.

— Perfect, zâmbi Gasul. Când ați putea să vă prezentaţi?

— Cred că lunea viitoare, propuse Elena Nikolaevna.

***

În compunerea comisiei de examinare au intrat Gasul, Elena Nikolaevna, James Count şi doi cercetători ştiinţifici principali.

Am dat examenul în cabinetul lui Gasul. În timp ce pregăteam răspunsurile la întrebări, ei discutau ceva încet. După cuvintele disparate care ajungeau până la mine am înţeles că vorbeau tot despre eşecul experienţei. Doar James Count nu participa la discuţie. El se apropiase de fereastră şi se oprise lângă ea, bătând încet toba cu degetele pe geam.

Nu degeaba studiasem manualele câteva luni; cunoşteam bine materia şi am scris răspunsurile fără a sta pe gânduri, de parcă în faţa mea s-ar fi aflat o carte deschisă.

— Aţi terminat aşa de repede? se miră Gasul, când i-am întins filele acoperite cu formule.

Foile scrise au trecut din mână în mână. Comisia era pe deplin mulţumită de răspunsurile mele. Pe neobservate, examenul s-a transformat într-o discuţie colegială.

— Ei — conchide în cele din urmă Gasul — cred că exprim părerea unanimă declarând că sunteţi perfect pregătit pentru a lucra în institutul nostru. Sunteţi numit colaborator ştiinţific principal în grupa Elenei Nikolaevna. Mai are cineva vreo întrebare?

— Îmi permiteţi, ceru cuvântul James Count, care tăcuse până atunci.

— Da, da, vă rog.

— Spuneţi, profesore, aţi hotărât ferm să vă ocupaţi de problema microsoarelui?

— Desigur! am răspuns eu, mirat de această întrebare.

— Doar avem în studiu şi alte probleme, nu mai puţin interesante. N-aţi dori ca, înainte de a vă decide definitiv, să faceţi cunoştinţă, în linii generale fireşte, măcar cu unele dintre ele?

M-am uitat la el nedumerit.

— Dacă v-aş propune să vă ocupaţi de problema oglinzii zburătoare?

— O idee originală — completă Gasul — povestiţi pe scurt despre ea, Count. Cred că ne va interesa pe toţi.

James Count luă o foaie de hârtie curată şi făcu în centru un punct cu creionul.

— Acesta este soarele — explică el, şi pentru a fi mai plastic desenă în jurul punctului un mănunchi de raze care porneau în toate direcţiile. În jurul soarelui se rotesc pe orbitele lor Mercur, Venus, Pământul, Marte, Jupiter şi aşa mai departe. Count mai făcu câteva puncte pe foaia de hârtie. Soarele îşi trimite razele în toate direcţiile. Desigur, doar o parte din ele ajung pe planete. Ştiţi că pe Marte ajunge aproximativ un procent şi jumătate din a miliarda parte de energie radiată de soare. Adică, după cum spun matematicienii, o cantitate infinitezimală. Pământul nostru primeşte ceva mai multă energie. Dar câtă energie solară se pierde în spaţiul cosmic! O cantitate fabuloasă! Ea ar fi suficientă pentru încă două miliarde de planete ca Pământul nostru...

Făcu o pauză şi ne privi cu atenţie spre a vedea dacă înţelesesem întreaga seriozitate a problemei ridicate de el.

— Mai departe? întrebă nerăbdătoare Elena Pavlovna. Acest lucru e cunoscut de sute de ani.

— Întocmai. E cunoscut de sute de ani. Înaintaşii noştri au cunoscut acest lucru, dar s-au împăcat cu el pentru că nu puteau schimba nimic. În secolul nostru suntem în stare

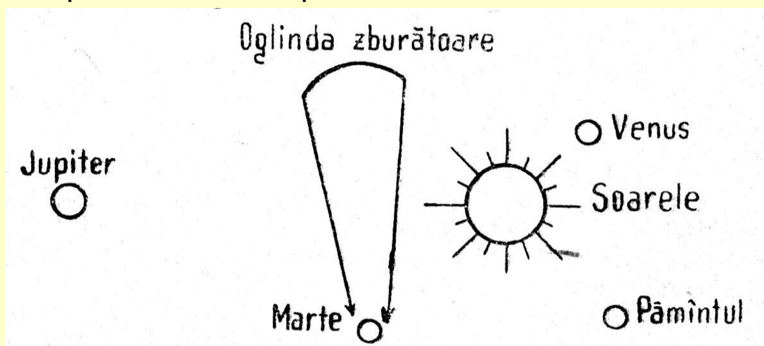
să utilizăm, măcar parţial, această rezervă necesară de energie.

— În ce fel? am întrebat eu, cele spuse de Count începând să mă intereseze.

— Este vorba de captarea unei părţi din energia solară care se pierde în spaţiul cosmic şi de îndrumarea ei într-acolo unde nu există căldură suficientă. Această energie ar putea fi folosită mai cu seamă în Antarctida. Cu ea pot fi încălzite şi alte planete. Luaţi, de pildă, planeta Marte. S-ar părea că această planetă prezintă avantaje pentru noi în toate privinţele; este aproape de Pământ, are atmosferă asemănătoare în unele privinţe cu a noastră, posedă multe bogăţii minerale, precum şi vegetaţie, însă omul nu se simte pe ea în largul său. Oxigen e puţin — trebuie să umble tot timpul în costum de scafandru. Iarna sunt geruri cumplite, până la optzeci de grade, vânturi, viscole, viforniţe. Şi toate acestea durează, după socoteala Pământenilor, aproape un an. Nici vara nu e mai bine. La ecuator, ziua, în pustiurile lipsite de apă, căldura atinge treizeci de grade, ploi aproape că nu cad, aerul e uscat şi înăbuşitor, iar vântul stârneşte vârtejuri de praf şi nisip. Aşa e ziua. Noaptea — în timpul verii e ger până la cincizeci de grade. Apa nu este suficientă — şi doar există apă pe Marte — la poli se înalţă imense calote de gheaţă, ca pe planeta noastră. Dacă această gheaţă s-ar transforma în apă şi clima ar fi mai caldă, planeta ar prinde viaţă, s-ar acoperi cu o vegetaţie înfloritoare, aerul ar deveni mai umed şi s-ar putea satura cu oxigen, deşerturile ar dispărea, s-ar naşte lacuri, ar creşte păduri. Atunci omul ar putea într-adevăr să trăiască pe Marte. Pentru asta iată ce ar trebui făcut.

Luă o foaie de hârtie şi deasupra soarelui, sub un unghi oarecare faţă de el, trasă o mică linie curbă, lângă care scrise: „Oglinda zburătoare”. Apoi prelungi razele soarelui

către oglindă, iar de la aceasta le duse spre punctul care reprezenta pe desenul lui planeta Marte.

— Dacă ar putea fi construită o oglindă zburătoare cu diametrul de patru sute de kilometri şi ar fi plasată la o distanţă de treisprezece şi jumătate milioane kilometri de soare, o asemenea oglindă ar proiecta în plus pe Marte tot atâta căldură şi lumină câtă primeşte în prezent. Pe Marte căldura ar deveni de două ori mai mare. Două sau trei asemenea oglinzi ar proiecta pe Marte atâta energie, încât clima acestei planete s-ar transforma, devenind de nerecunoscut.

Priveam ca vrăjit mica foaie de hârtie. Să fie acest lucru posibil? În vremea noastră nimănui nu i-ar fi trecut prin minte să emită o asemenea idee. Dar iată că trecuse doar un secol şi jumătate şi oamenii dezbăteau această problemă grandioasă în mod serios, concret, aşa cum se dezbătea în zilele noastre proiectul unui nou automobil sau al unei noi locomotive.

— Pentru ca aceste oglinzi zburătoare să dea rezultate, ele ar trebui plasate foarte aproape de soare, mai aproape decât Mercur, obiectă Elena Nikolaevna. Acolo însă, razele soarelui sunt atât de fierbinţi, încât niciun material n-ar rezista, ar arde.

— Uitaţi că spatele oglinzii ar avea temperatura

spaţiului cosmic, o corectă James Count. După calcule preliminare temperatura întregii oglinzi ar fi de aproximativ minus cincizeci de grade.

— Dar de ce o denumiţi oglinda zburătoare? am întrebat eu.

— Ea s-ar roti încet în jurul soarelui, parcă ar zbura, proiectându-şi tot timpul razele către ţinta prevăzută. Pe carcasa ei ar putea fi instalate motoare atomice cu reacţie, care ar menţine-o la distanţa necesară de soare şi i-ar dirija deplasarea. Se înţelege de la sine că funcţionarea lor ar fi controlată şi îndrumată după cum se cuvine — asta cred că-i limpede.

— Îmi închipui ce greutate ar avea această construcţie! zâmbi sceptic unul din cercetătorii ştiinţifici principali. Numai stratul de metal reflector al oglinzii ar cântări câteva milioane de tone...

— De ce metal? obiectă cu aprindere James Count. N-aţi auzit de membrana oglindă a Martei Augustinas? Priviţi!

Scoase din buzunar o cutie metalică cam cât aceea de chibrituri şi, deschizându-i capacul, luă din ea o fâşie dintr-un material lucios ca oglinda, îi făcu vânt cu mâna şi fâşia strălucitoare, moale, acoperi toată masa ca o învelitoare argintie. În cutele materialului opac se reflectau, ca într-o oglindă deformată, ferestrele, scaunele şi chipurile noastre desfigurate, de nerecunoscut.

Din cutiuţă ieşeau alţi şi alţi metri din această oglindă suplă atât de subţire. Membrana acoperise deja în câteva straturi întreaga masă, în falduri bogate şi, strălucind ca argintul viu, lunecă jos. Părea de necrezut că toată acea cantitate de membrană încăpuse în cutiuţă. Totuşi nu era un truc de scamator. Membrana încăpea într-adevăr în cutiuţă.

— Cred că ajunge — spuse Count. Dacă aş scoate tot

conţinutul cutiuţei, membrana ar umple toată camera. Puneţi mâna să vedeţi ce uşoară şi ce durabilă e. Încercaţi s-o rupeţi.

Nu m-am putut stăpâni şi, luând în mâini materialul extrem de fin şi lipsit de greutate, am tras de el din răsputeri în toate direcţiile. Mă aşteptam să aud foşnetul rupturii, dar de unde; nici măcar nu se întindea. Membrana, atât de subţire, mai subţire decât firul de păianjen se dovedea deosebit de rezistentă.

— Cu acest material admirabil, nu cu metal, va fi acoperită oglinda zburătoare, adăugă Count.

— Ideea e interesantă — spuse Elena Nikolaevna — deşi deocamdată ar fi greu să-ţi poţi da seama dacă aceste oglinzi zburătoare vor da vreun rezultat deosebit. După mine, pare puţin probabil, în sfârşit, cine este autorul acestui proiect?

— Eu — spuse Count.

— Ia te uită! Prin urmare vrei să pleci din laboratorul nostru?

— Da, dacă consiliul ştiinţific îmi va aproba propunerea.

— Şi microsoarele?

— Microsoarele?... Vedeţi, Elena Nikolaevna, fireşte, e posibil să n-am dreptate, dar eu nu cred că microsoarele poate fi realizat în mod practic.

După aceste cuvinte ale lui Count, în cameră se aşternu tăcerea. Deşi înţelegeau cu toţii că într-un asemenea moment nu era posibil să fii sincer doar pe jumătate, toţi se simţeau stânjeniţi. Dându-şi seama de lucrul acesta, Count continuă:

— Elena Nikolaevna, eu nu insist să plec imediat din grupă. Pot să mai aştept.

Elena Nikolaevna nu răspunse nimic. Era vădit că cele petrecute o necăjiseră; o părăsea unul dintre colaboratorii

cei mai experimentaţi cu care lucrase cot la cot ani îndelungaţi.

— Ei, James, întrerupse ea în cele din urmă tăcerea, nu neg, îmi pare tare rău că te pierd. Dar n-are niciun sens să te mai reţin. Doar nu te pot sili să te ocupi cu ceva în care nu crezi.

— Se înţelege, interveni Gasul. Dar principalul nu este acesta. Count propune o altă cale interesantă pentru rezolvarea în fond a aceleiaşi probleme şi dacă ideea ar fi realizată am obţine o cantitate colosală de energie calorică ieftină. Lucraţi paralel — acest lucru n-ar dăuna câtuşi de puţin scopului pe care vi l-am propus. În ceea ce priveşte perspectivele de reuşită ale uneia sau alteia din idei, de partea cui e dreptatea în această dispută ştiinţifică — acest lucru va putea fi apreciat doar pe baza rezultatelor concrete ale muncii dumneavoastră.

M-am întors acasă singur. Mergeam şi mă gândeam că după cât se părea nici oamenilor secolului douăzeci şi doi nu le mergea totul strună, fără niciun fel de dificultăţi. Şi în lumea lor existau divergenţe şi dispute, neplăceri şi complicaţii. Pur şi simplu aşa e viaţa adevărată, de când lumea ea a fost plină de contradicţii, a oferit omului şi greutăţi, nu numai bucurii.

***

Peste câteva zile consiliul ştiinţific al institutului a aprobat propunerea lui James Count. El a fost încadrat în alt laborator, iar eu i-am luat locul în grupa care cerceta problema microsoarelui.

Zilele se scurgeau una după alta. Semănau şi nu semănau între ele. Semănau pentru că erau zile de muncă obişnuite. Nu semănau pentru că zilele pline de muncă

interesantă, captivantă, nu pot să semene.

...Îmi amintesc; încă demult, în tinereţe, când învăţam la Facultatea Muncitorească de pe lângă Universitatea din Moscova, prietenii mei înfiripau discuţii cu privire la felul în care vor trăi oamenii în comunism. Stăteam culcaţi pe paturile de scânduri din baraca neîncălzită, sub mantale ponosite, rămase încă de pe vremea războiului civil. Istoviţi de foamete, de frig şi niciodată cu somnul împlinit, vedeam viaţa de paradis într-o bucată de pâine de secară curată şi o cameră caldă. Atunci careva dintre noi a pus întrebarea: ce se va întâmpla dacă omul va avea asigurate toate cele necesare — va mai voi el atunci să muncească? Am discutat mult în seara aceea. În cuvintele noastre nu era totul just şi logic, dar principalul îl înţelesesem încă de pe atunci: omul nu va înceta niciodată să muncească pentru că a crea, a făuri, a înţelege şi a cuceri universul prin puterea raţiunii sale — aceasta este pentru el o necesitate firească.

Îmi părea rău că nu-i aveam lângă mine pe vechii mei tovarăşi. Le-aş fi spus: „Priviţi ce interesant, ce atrăgător trăiesc urmaşii noştri! Ce preocupări grandioase, ce planuri măreţe au şi cât de multe lucruri, nesfârşit de multe mai au de făcut! Cine ar putea dori să stea deoparte? Du-te, alege-ţi orice treabă care ţi-e pe plac şi creează, chibzuieşte, încearcă...”

Ce-i drept mă nemulţumea ziua de muncă neobişnuit de scurtă. În această privinţă am şi avut o discuţie cu Elena Nikolaevna. O dată am vrut să mă întorc după-amiază la laborator. Ea nu m-a lăsat.

— De ce? Nu există nicio lucrare urgentă.

— Dar ce să fac? Nu sunt deloc obosit şi aş munci cu plăcere.

— Pesemne că dumneata socoteşti oboseală doar

partea de abrutizare totală.

— Nu, de ce...

— Nu mai discuta. M-am convins deja că ştii să munceşti, dar să te odihneşti, iartă-mă, nu ştii. Dragul meu străstrăbunic, eu nu doresc câtuşi de puţin ca peste cinci, zece ani să fii un invalid.

— Ei, atunci, învaţă-mă să mă odihnesc.

— Am să te învăţ, am să te învăţ neapărat. Iar atunci când te vei obişnui cu felul nostru de viaţă ai să-ţi dai seama şi dumneata ce înseamnă să lucrezi întotdeauna cu capul limpede şi cu muşchii odihniţi.

Elena Nikolaevna m-a „instruit” însă un timp foarte scurt. Curând mi-am găsit un alt „profesor”.

Continuam din când în când să cercetez împreună cu Viktor Platonov laboratorul subteran distrus. O dată când ne întorceam de acolo Viktor m-a întrebat ce aveam de gând să fac după orele de lucru.

— Nu ştiu — i-am răspuns — îmi găseşte o ocupaţie Elena Nikolaevna. Astăzi are loc pe patinoarul din parc o întrecere între cei mai bătrâni patinatori şi străstrănepoata mea doreşte să particip şi eu. Mi se pare că vrea să facă din mine un adevărat sportiv.

— Dar seara ce faceţi?

— Citesc îndeosebi. Deocamdată m-am pus la curent doar cu fizica atomică. În celelalte domenii am însă atâtea lipsuri!

— Nu-i nimic. Treptat-treptat, lipsurile se vor lichida, nici n-o să băgaţi de seamă. În treaba asta nu trebuie să vă grăbiţi. Mai bine veniţi deseară la Palatul de Cultură orăşenesc. Acolo puteţi vedea multe lucruri interesante. Poate că vă va preocupa şi pe dumneavoastră ceva.

— Dar dumneata ce faci acolo?

— Veniţi şi o să vedeţi.

În aceeaşi seară l-am găsit pe Viktor Platonov la cercul amatorilor de radiotehnică cibernetică.

În cameră era destulă lume. Mirosea a colofoniu topit şi a izolaţie arsă.

Acolo se adunau amatorii pentru a-şi suda schemele. Aveau totul la dispoziţie: piese, mese, mici utilaje şi scheme tipice, verificate de repetate ori în diferite aparate de radio. Vizitatorilor le dădea consultaţii un bătrân, care era profesor, după cum am aflat mai târziu.

Viktor lucra într-un colţ, la o măsuţă. Monta o schemă. Din creionul electric de sudat se ridica spre tavan o şuviţă de fum de colofoniu.

— Nu reuşesc deloc să-l învăţ să sudeze corect — mi s-a plâns de Viktor bătrânul consultant — crede că cu cât pune mai mult colofoniu, cu atât e mai bine.

Viktor mă salută bucuros.

— Am crezut că nu mai veniţi! exclamă el, împingând spre mine un scaun. Şedeţi!

Începu să-mi vorbească, pe îndelete, despre aparatul la care lucra. Se străduia să realizeze un pictor automat — un aparat, care să facă copii absolut exacte după tablouri.

— Acolo unde a tresărit mâna pictorului care a făcut tabloul acum câteva sute de ani, va tresări şi penelul aparatului meu, îmi explica Viktor. Culorile şi nuanţele vor fi redate cu o precizie matematică. Nici nu mai vorbesc de dimensiuni şi proporţii. Aici exactitatea e garantată în limitele a câtorva microni. Bunăoară vă duceţi la o expoziţie, continuă el. Vă place un tablou. Întindeţi o pânză, aşezaţi aparatul, îl puneţi în funcţiune şi vizitaţi mai departe expoziţia. Peste o jumătate de oră vă întoarceţi în sală şi găsiţi gata copia fidelă a tabloului în proporţiile dorite.

— Dar după natură aparatul dumitale va putea să picteze?

— Va putea. De pildă imagini din natură sau, portrete. După calculele mele aparatul va picta orice tablou într-o jumătate de oră.

Viktor îmi explică amănunţit schema aparatului său. Acesta era prevăzut cu fotoelemente, cu prizme spectografice ca obiective, cu motoraşe pentru acţionarea braţelor mecanice ale automatului, cu o trusă de vopsele de tot felul, şi cu o paletă pentru amestecarea şi alegerea lor.

— Îmi place ideea, i-am mărturisit lui Viktor.

— Adevărat? se bucură el. Alexandr Alexandrovici, am o rugăminte. N-aţi putea... Viktor nu-şi termină vorba.

Îl întrerupse un sunet melodios care se auzi din ceasul meu de mână — un ceas obişnuit în care era montat un receptor-emiţător, pe unde ultrascurte. Doi cunoscuţi care au asemenea ceasornice, aflaţi la cel mult douăzeci de kilometri, pot vorbi nestingheriţi unul cu altul.

Din ceas se auzi glasul Elenei Nikolaevna.

— Alexandr Alexandrovici, unde te-ai ascuns? Unde să te caut?

— Sunt la Palatul Culturii, cu Viktor.

— Acolo erai deci! Îţi telefonez de la teatru. Au venit argentinienii cu baletul lor naţional.

— Elena Nikolaevna, interveni Viktor, hai să mergem mâine la teatru, cu toţii. Astăzi însă am mare nevoie de Alexandr Alexandrovici.

— Fie. Atunci vin eu la dumneavoastră.

Am deconectat aparatul din ceas.

— Cu ce-ţi pot fi de folos, Viktor?

— Astăzi aş vrea să-mi încerc aparatul. În linii mari e gata. L-am şi încercat. N-a ieşit rău. Acum aş vrea să vă fac portretul dumneavoastră.

M-am declarat de acord şi m-am instalat pe un scaun.

— Să staţi însă complet nemişcat, altfel portretul nu va ieşi cum trebuie, mă preveni Viktor.

După cât se dovedi, nu era chiar atât de simplu să pozezi. Viktor tocmai pusese aparatul în funcţiune când am simţit nişte furnicături la rădăcina nasului, apoi undeva deasupra sprâncenei. După aceea mi s-a părut deodată că mă strânge gulerul cămăşii. Tare aş fi vrut să-l deschei. Senzaţia neplăcută s-a înteţit, devenind insuportabilă. În cele din urmă aveam impresia că dintr-o clipă într-alta mă voi sufoca. În afară de asta pe lângă mine treceau oameni, vorbeau, şi abia mă puteam stăpâni să nu mă uit la ei.

Colac peste pupăză, spre sfârşitul şedinţei apăru Elena Nikolaevna şi începu să ne dăscălească. Spuse că Viktor nu mă aşezase cum trebuie, că poziţia mea era încordată, că lumina nu cădea bine. Din fericire, jumătatea de oră stabilită trecuse şi Viktor deconectă aparatul. Am sărit în picioare, mi-am şters faţa asudată din pricina încordării şi am tras aer în piept adânc, de câteva ori, cu nesaţ. Elena Nikolaevna şi Viktor mă urmăreau zâmbind.

— Apropiaţi-vă şi apreciaţi munca pictorului, mă invită Viktor.

M-am uitat pe pânză: portretul meu, pictat în ulei era gata. Portretul reproducea modelul cu o fidelitate ireproşabilă, redând fiecare cută, fiecare, fir de păr de pe faţă. Doar ochii erau şterşi şi oarecum tulburi.

— Aţi clipit — spuse Viktor — ce să-i faci, nimeni nu poate să stea o jumătate de oră fără să clipească.

— Da, ochii lasă de dorit. În schimb restul este o copie fidelă a mea, am apreciat eu. Aparatul dumitale este un adevărat pictor, trebuie numai să-i alegi modelul corespunzător.

— Pictor, zici? interveni deodată în discuţie Elena Nikolaevna. Viktor, ia dă-mi o foaie de hârtie şi un creion.

Se aşeză, luă hârtia, creionul, şi uitându-se din când în când la mine, în cinci minute îmi schiţă portretul şi mi-l întinse.

— Ei, ce spuneţi, vedeţi deosebirile dintre maşină şi om?

M-am uitat la portret şi am înţeles îndată ce voia să spună Elena Nikolaevna. Şi aparatul, şi ea, făcuseră portretul aceluiaşi om, dar ce deosebire era între unul şi celălalt! Şi nu din pricină că cel dintâi era făcut în ulei, iar al doilea cu creionul. Schiţa nu avea precizia pânzei, era destul de schematică, executată din trăsături mari, rigide, totuşi semăna cu mine mai mult decât portretul de pe pânză. Elena Nikolaevna izbutise să prindă cu multă fineţe expresia caracteristică a feţei mele, obiceiul meu de a strânge buza de jos şi de a-mi încrunta uşor sprâncenele, aspecte care pe pânză erau şterse, imperceptibile. Da, omul nu copiază pur şi simplu, el gândeşte, selecţionează, redând nu numai obiectul, dar şi impresia produsă de obiect asupra lui. El creează.

— Pe cât se vede, desenezi admirabil, m-am adresat Elenei Nikolaevna.

— O, Elena Nikolaevna este o graficiană de valoare, confirmă Viktor Platonov. A făcut ilustraţiile la câteva cărţi.

În ciuda faptului că aparatul lui Viktor nu era un adevărat pictor, el corespundea întrutotul destinaţiei sale de copist. Întrucât îndeletnicirea aceea mă interesa, din seara aceea am început să-l ajut pe Viktor.

A mai trecut pe neobservate încă o lună şi jumătate. Mă obişnuisem pe deplin cu noua lume, în mijlocul căreia trăiam, cu noua orânduire a vieţii, făcusem cunoştinţă cu tehnica modernă, încetând, în sfârşit, să semăn cu un copil curios, sosit dintr-un fund de ţară într-un mare oraş industrial. Mă obişnuisem şi cu limbajul poliglot în care se înţelegeau noii mei prieteni şi fără să mai bag de seamă,

foloseam şi eu fraze nu numai în limba engleză, pe care o cunoşteam dinainte, dar şi în alte limbi.

După eşecul experienţei din laboratorul subteran, întreaga noastră muncă depindea în continuare de rezultatele calculelor asupra celei de a patra pulsaţii. Pentru noi era important să elucidăm dacă datele experimentale şi cele teoretice coincideau. Calculele erau efectuate de Gin Fan-şi în Filadelfia, unde fusese instalată de curând o nouă maşină de calculat. Aşteptam cu nerăbdare veşti de la el.

Nu se ştie însă din ce pricină, Gin Fan-şi tărăgăna, deşi, după previziunile noastre, rezultatul trebuia să fie gata de mult. Şi iată că, în sfârşit, pe masa Elenei Nikolaevna sună telefonul. Pe ecran apăru chipul lui Gin Fan-şi.

— În sfârşit, Gin Fan-şi! Spune repede, ce s-a întâmplat acolo la voi? îl zori Elena Nikolaevna.

Gin Fan-şi zâmbi uşor şi stâlcind cuvintele ruseşti, răspunse:

— Bună ziua, Elena Nikolaevna! Dar la dumneavoastră cum merg treburile?

— Ca totdeauna. Bună ziua! Ce-i politeţea asta a dumitale atât de insuportabilă?

— Vai, Elena Nikolaevna, întotdeauna am fost un om politicos.

— Gin! Îl imploră Elena Nikolaevna — spune-mi, ai vreun rezultat? Ai terminat calculele?

Gin Fan-şi făcu o pauză apoi răspunse:

— Calculele le-am terminat. Maşina este admirabilă. Ceasornic. Splendidă maşină.

— Ei, şi rezultatele?

— Vi le expun îndată.

El prezentă pe ecran o foaie de hârtie, pe care era trasată o diagramă, care semăna cu nişte dinţi de

ferăstrău. Dinţii erau din ce în ce mai mari. Diagrama reprezenta pulsaţiile microsoarelui. Al patrulea dinte, care înfăţişa pulsaţia mult aşteptată, era trasat doar pe jumătate: nu avea vârf. Aici diagrama pulsaţiei făcea câteva zigzaguri şi se frângea.

— Nu înţeleg nimic. Spui că ai terminat calculele. Atunci unde este sfârşitul celei de a patra pulsaţii? De ce taci? Gin! Ce-i cu dumneata astăzi?

— Elena Nikolaevna — răspunse încet Gin Fan-şi — am stabilit că prin intermediul calculelor nu se poate obţine a patra pulsaţie a microsoarelui.

— Cum aşa?

— Calculând a patra pulsaţie se obţine o nedeterminare matematică — zero pe zero...

— Ai încercat să ridici această nedeterminare?

— Am încercat, împreună cu matematicienii institutului local. Nu iese nimic.

— Ce-i de făcut? Poate că maşina nu funcţionează bine! Ai verificat calculele?

— Desigur. De trei ori. Calculele coincid cifră cu cifră.

— Şi atunci ce propui, Gin?

— Hai să chibzuim împreună — răspunse Gin Fan-şi. Putem să repetăm în viitorul apropiat experienţa în laboratorul subteran?

— Nu, afirmă cu hotărâre Elena Nikolaevna. Pentru asta e nevoie de un an, poate chiar şi mai mult. Cine ştie ce dificultăţi ne mai aşteaptă pe acest drum...

— Prin urmare calea experimentală cade, conchise Gin Fan-şi. Acum în ceea ce priveşte teoria. Aici am eu cuvântul. Dificultăţile sunt de natură pur matematică. O soluţie rezultată din rezolvarea sistemului este foarte aproape de zero. E destul de neplăcut să ai de-a face cu asemenea sisteme. Oricând te poţi aştepta la surprize din

partea lor. Totuşi nici eu şi nici matematicienii experţi cu care m-am sfătuit n-am reuşit să înlăturăm deocamdată aceste dificultăţi.

— Prin urmare consideri... — începu Elena Nikolaevna.

— Consider — o întrerupse Gin Fan-şi — că nici pe această metodă teoretică de cercetare nu ne putem bizui în munca noastră viitoare.

Cuvintele lui fură urmate de o pauză îndelungată. Toţi o priveau cu nădejde pe Elena Nikolaevna, aşteptându-i hotărârea.

— Acum înţeleg şi într-o oarecare măsură îmi explic plecarea lui James Count din laboratorul nostru, spuse ea îngândurată. Cunoaştem cu toţii aceste dificultăţi, dar sperăm că vom reuşi să le învingem. Iată-ne acum ajunşi într-un impas atât în cercetările experimentale, cât şi în cele teoretice. Altă cale decât experimentarea unui microsoare adevărat nu văd.

— Aşa e! încuviinţă Gin Fan-şi. Trebuie să realizăm microsoarele adevărat, să trecem la experimentarea lui.

— Da, dar pentru asta va fi nevoie de aprobarea specială a prezidiului Academiei Mondiale de Ştiinţe, deoarece experienţa noastră va fi extrem de periculoasă.

— Prezidiul va trebui convins să dea o asemenea aprobare, spuse Viktor Platonov.

— Şi dacă ne va refuza?

— Vom mai efectua încă o analiză teoretică, vom face apel la toţi matematicienii din lume şi vom cere aprobarea pentru o explozie experimentală! interveni cu aprindere Gin Fan-şi.

— Ei, şi dacă vom fi refuzaţi din nou?

— Dacă, dacă, dacă... zâmbi el.

— Chiar aşa, dacă vom fi refuzaţi? stărui Elena Nikolaevna.

— Atunci va trebui s-o lăsăm baltă. Scriem o carte bună, în care vom expune tot materialul adunat, relatăm toate greutăţile întâmpinate, şi o lăsăm urmaşilor noştri. Tehnica lor va fi mult mai perfecţionată, poate că vor rezolva problema în câteva zile, şi teoretic şi practic.

În cele din urmă, am hotărât ca întreaga noastră grupă să se adune la institut şi să redacteze un raport amănunţit către prezidiul Academiei Mondiale de Ştiinţe.

CAPITOLUL VII

CONTROVERSA

Au început zile pline de fierbere. Ne grăbeam să terminăm redactarea comunicării până la începerea sesiunii ordinare a prezidiului Academiei Mondiale de Ştiinţe, care se întrunea la Moscova de câteva ori pe an pentru punerea în discuţie a celor mai importante probleme.

Dezbaterea preliminară a proiectului nostru, la şedinţa consiliului ştiinţific al institutului, a fost extrem de utilă. Acum noi ştiam în general care erau tezele cele mai vulnerabile ale comunicării noastre şi modul cel mai corespunzător de a ne apăra proiectul.

După dezbateri furtunoase, care au durat câteva ore, consiliul ştiinţific a adoptat hotărârea de a se solicita prezidiului Academiei Mondiale de Ştiinţe autorizarea efectuării exploziei experimentale. Totodată, la stăruinţa unor membri ai consiliului ştiinţific, în rezoluţie s-a specificat că problema realizării microsoarelui nu este complet rezolvată din punct de vedere teoretic şi ţinând seama de recenta explozie experimentală ar fi posibil să nu fie dusă la bun sfârşit. Nimeni nu putea şti cu siguranţă care avea să fie soarta proiectului nostru peste câteva ore.

După o scurtă escală la Delhi, stratoplanul traversă Oceanul Indian, zbură peste podişul Iranian, abia zărit, peste Marea Caspică şi iată că se îndreaptă pentru aterizare pe aeroportul Vnukovo, care se zărea ca o pată neagră pe fondul alb al pădurilor din împrejurimile Moscovei înveşmântate în zăpadă.

Prin urmare iată cum arăta acum acest vechi aeroport! Timpul îl schimbase şi pe el. Cândva, pe câmpul acesta

aterizau doar avioane cu elice. Apoi, se aşternuse pista betonată pe care decolau turboreactoarele. Acum, utilat cu numeroase rampe, aeroportul primea stratoplane şi chiar rachetoplane, care se întorceau pe Pământ din călătoriile interplanetare.

Era o dimineaţă senină, friguroasă. Neobişnuiţi cu frigul, după căldurile din Australia, faţa parcă îmi era înţepată de ace reci, dar această senzaţie era plăcută. Pe neaşteptate simţii în străfundul sufletului că mi-era dor de o iarnă adevărată, de iubita natură rusească. „Deseară va trebui să facem în grup o plimbare cu schiurile” gândeam în sinea mea.

Comunicarea noastră urma să fie susţinută a doua zi la şedinţa de dimineaţă a secţiei de fizică a prezidiului Academiei Mondiale de Ştiinţe.

Tot restul zilei am hoinărit prin Moscova. Priveam cu nesaţ în toate părţile, fără să-mi recunosc oraşul natal. Doar aici, la Moscova, îmi dădeam seama cu adevărat cum trecuse vremea, simţeam din plin ce înseamnează pentru omenire un veac şi jumătate.

Ce uimitor de frumoasă era Moscova reînnoită! Clădiri înalte, îmbrăcate în plăci deschise la culoare, făcuseră într-adevăr din ea oraşul „de piatră albă”. Străzile erau acum mai largi, mai luminoase, mai încăpătoare. Peste râul Moscova apăruseră poduri noi de o construcţie neobişnuită. Doar ici şi colo am dat peste câteva colţuri ale „vechii” Moscove, păstrate cu grijă ca nişte nepreţuite relicve arhitectonice.

Abia când am ajuns în Piaţa Roşie m-am simţit în Moscova din totdeauna. Nu pot să redau emoţia care m-a cuprins la vederea acestei pieţe, atât de scumpă inimii fiecărui rus. „Moscovă, măicuţă, scumpa mea”, am şoptit, dându-i numele cele mai duioase care-mi treceau prin

minte.

Răscolit de revederea patriei şi de noile impresii, în noaptea aceea am dormit zbuciumat.

În dimineaţa următoare am sosit punctuali la prezidiul Academiei Mondiale de Ştiinţe şi ne-am ocupat locurile în loja specială a prezidiului, privind cu nerăbdare în jos, spre sala de şedinţe, care se umplea încet-încet de lume.

Cu câteva clipe înainte de începerea dezbaterilor a intrat în sală preşedintele secţiei de fizică a prezidiului Academiei Mondiale de Ştiinţe, hindusul Djavaru. Ne-a salutat şi a urcat repede la masa prezidenţială. Şedinţa a început exact la ora stabilită.

— Toată lumea e prezentă, a spus el, cercetând buletinul de înregistrare. Conectez imprimarea şedinţei.

În sală se aşternu liniştea. Djavaru apăsă un buton de pe masă şi luând o foaie de hârtie din faţa lui, continuă:

— La ordinea de zi, referatul membrilor Institutului de Fizică Nucleară din Toritown cu privire la realizarea microsoarelui. Secţia noastră trebuie să adopte o hotărâre cu privire la oportunitatea efectuării exploziei termonucleare experimentale. Referent profesor Elena Nikolaevna Hromova.

— În ce limbă veţi vorbi? i se adresă el referentei.

— În ruseşte.

— Comunicarea va fi ţinută în limba rusă, repetă Djavaru.

Asistenţa începu să se foiască. Cei care nu cunoşteau destul de bine limba rusă sau n-o înţelegeau deloc îşi pregăteau translatoarele cibernetice.

Elena Nikolaevna îşi începu expunerea cu glas surd. Era emoţionată vădit. Aceasta ţinu însă numai câteva clipe. Treptat, recăpătându-şi cumpătul începu să vorbească ferm, cu convingere. Viktor Platonov, care şedea lângă

mine la panoul de comandă, urmărea cu atenţie expunerea, proiectând la momentul oportun pe ecranul mare graficele şi formulele necesare ilustrării referatului. Ascultând referatul, îi cercetam totodată cu luare-aminte unul după altul pe membrii prezidiului, străduindu-mă să-mi dau seama de impresia pe care le-o făcea comunicarea noastră.

Atenţia mi-a fost atrasă de un bătrân pirpiriu, cu părul cărunt, tuns scurt la tâmple. Spre deosebire de ceilalţi membri ai prezidiului el moţăia paşnic în fotoliu, sprijinindu-şi capul în pumnişorul său uscat.

— Câţi ani are? l-am întrebat încet pe Viktor Platonov, arătând cu ochii spre bătrân.

— Nu ştiu, trebuie să aibă cu mult peste o sută...

— De ce doarme?

Drept răspuns Viktor Platonov dădu din umeri.

Expunerea Elenei Nikolaevna care durase mai bine de o oră era pe sfârşite. Ea comentase diagramele pulsaţiilor microsoarelui, vorbise despre dificultăţile întâmpinate de grupa noastră şi în încheiere i-a rugat pe membrii prezidiului să-şi expună opiniile în ceea ce privea utilitatea efectuării exploziei experimentale sau să indice altă cale de continuare a lucrărilor noastre.

După ce a sfârşit, din toate părţile s-a revărsat un potop de întrebări. Unele dintre ele erau atât de complicate, încât ne-am speriat: va putea oare Elena Nikolaevna să răspundă? Din fericire Djavaru anunţă o pauză.

Elena Nikolaevna a venit îndată la noi şi am dezbătut împreună răspunsurile cele mai potrivite.

Curând, soneria a sunat scurt, anunţând sfârşitul pauzei. Elena Nikolaevna a urcat la pupitru şi a început să răspundă la întrebări. Deocamdată totul mergea bine. La urmă, Djavaru a dat citire rezoluţiei consiliului ştiinţific al Institutului din Toritown şi a cerut membrilor prezidiului să

treacă la dezbaterea comunicării. S-au înscris mulţi la cuvânt. E semnificativ faptul că au vorbit toţi foarte pe scurt, oprindu-se doar la tezele principale ale referatului.

— Se poate autoriza efectuarea exploziei — încheie unul dintre academicieni — dar nu pe Pământ. Nu, nu pe Pământ! Sunteţi de acord, cred, că efectuarea cu succes a acestei experienţe este prea slab fundamentată de stimaţii noştri colegi. Nu vreau să înţelegeţi că prin asta le aduc vreo vină! Nu! Au făcut tot ce au putut, pentru asigurarea stabilităţii microsoarelui, dar, din păcate, acest lucru nu este suficient. De aceea eu sunt pentru efectuarea acestei explozii în afara limitelor Pământului, să zicem pe Lună.

Câţiva alţi vorbitori au exprimat cam aceeaşi opinie, iar unul, entuziasmându-se, a spus:

— Părerea mea e că trebuie să recomandăm colegilor noştri să efectueze pe Lună nu o singură explozie experimentală, ci o serie de explozii. Nu toate vor duce neapărat la realizarea microsoarelui. Chiar dacă unele dintre ele nu vor reuşi, ele ne vor permite să stabilim pe cale experimentală posibilităţile realizării microsoarelui şi ne vor învăţa să-l dirijăm. În concluzie, eu sunt de părere să se efectueze o serie de explozii pe Lună.

— Mi se pare că va trebui într-adevăr să ne ducem în Lună, i-am şoptit lui Gin Fan-şi. Drept răspuns acesta a dat aprobator din cap.

— Indiferent unde se va efectua explozia, numai să se aprobe.

Au mai luat cuvântul câţiva membri ai Academiei, susţinând cu toţii propunerile antevorbitorilor, relevând meritele noastre, lăudând grupa pentru opera ei, ingenioasă şi necesară omenirii. Pe cât se vedea, această opinie era unanimă, nemaiavând rost continuarea discuţiilor.

Djavaru propuse închiderea dezbaterilor. Spre mirarea noastră, în liniştea sălii răsună însă un glas slab, dogit:

— Îmi permiteţi...

Djavaru se întoarse către vorbitor. Acesta era bătrânul pirpiriu care moţăia paşnic în fotoliul său, în timp ce Elena Nikolaevna îşi prezenta comunicarea.

— Vă rog, Valentin Ilici.

— Vă cer scuze, am să vorbesc de la locul meu. Bătrânul cuprinse sala cu privirea ochilor săi surprinzători de limpezi. După liniştea adâncă ce s-a aşternut într-o clipă am înţeles că vorbitorul era un savant stimat mult de toată asistenţa.

— Cine-i bătrânul? am întrebat-o în şoaptă pe Elena Nikolaevna.

— Fostul preşedinte permanent al secţiei de fizică a prezidiului Academiei Mondiale de Ştiinţe. A renunţat de bună voie acum şase ani din pricina bătrâneţii la această funcţie de onoare. Djavaru este discipolul său. Ascultă! Părerea lui e foarte importantă.

— Mi se pare că mergem pe o cale greşită dacă autorizăm efectuarea acestei explozii în Lună... Cuprinse încă o dată întreaga sală cu ochii lui mici, pătrunzători. Care-i logica? continuă el. Care este, vă întreb, logica? Nu suntem siguri de rezultatul experienţei şi de aceea recomandăm efectuarea ei nu pe Pământ, ci în Lună. Dar parcă problema e unde să se efectueze? Care e diferenţa dintre Pământ şi Lună? Doar că explozia va avea loc la o distanţă de sute de kilometri. Ei şi? Credeţi că acolo e mai puţin primejdios? De loc! În caz de nereuşită, suflul exploziei va stârni pe suprafaţa Lunei nori de praf. Mulţi dintre noi am fost pe Lună şi ştim că suprafaţa ei este acoperită cu un strat de cenuşă vulcanică măruntă de tot, uşoară ca puful, Toată această cenuşă stârnită de suflul exploziei se va amesteca cu substanţele radioactive ale

microsoarelui şi va deveni ea însăşi o sursă de radiaţii aducătoare de moarte. Nu numai atât. Ea va pluti deasupra Lunei şi până la urmă se va depune pe suprafaţa ei. De aceea poate fi infectată nu numai acea parte a Lunei pe care se va efectua explozia, dar şi celelalte regiuni ale ei. Şi ce înseamnă Luna pentru noi în prezent o ştie oricine. Ea nu este numai satelitul nostru. Este o trambulină spre spaţiul interplanetar, este cel mai bun observator astronomic al nostru, este cel mai mare laborator geologic al nostru, unde lucrează şi trăiesc mii de oameni. Putem oare să riscăm? Cred că deocamdată nu trebuie să punem problema în felul acesta — unde să efectuăm explozia, ci dacă, în general, este cazul s-o efectuăm sau nu. Părerea mea este să n-o efectuăm. Consideraţi că e prea devreme pentru aşa ceva dat fiind faptul că suntem departe de a fi siguri de succes? Vorbitorul tăcu. O linişte adâncă se aşternu din nou în sală. Mai mult decât atât, urmă bătrânul. Aici s-au făcut propuneri de a se efectua nu una, ci o serie de explozii, chiar dacă la început acestea n-au să reuşească. Acum nu mai sunt însă acele vremuri, continuă Valentin Ilici, când oamenii dibuiau rezolvarea problemelor doar pe cale experimentală. Lungul drum străbătut de Edison până la inventarea becului electric obişnuit, când pentru găsirea firului incandescent cel mai potrivit au fost încercate la nimereală sute de materiale dintre cele mai variate, inclusiv părul omenesc, această cale e de domeniul trecutului. Fireşte, noi nu respingem metoda experimentală de cercetare, dar trebuie, măcar cu aproximaţie, în linii mari, să prevedem rezultatul experienţei. Tocmai această previziune ştiinţifică a rezultatului n-o găsim în comunicarea cu privire la realizarea microsoarelui...

Făcu o pauză, parcă străduindu-se să-şi amintească ceva, apoi se întoarse spre noi şi ne ceru:

— Arătaţi-mi, vă rog, schiţele optsprezece şi treizeci şi doi.

— Oho! îmi şopti mirat la ureche Viktor Platonov, în timp ce Gin Fan-şi căuta schiţele necesare şi le aşeza în aparat pentru a le proiecta pe ecranul cel mare. Precum se vede, doar părea că doarme.

— Ascultă toate comunicările cu ochii închişi, ne şopti Elena Nikolaevna, auzind şuşoteala mirată a lui Viktor Platonov. Are o memorie auditivă fenomenală.

În timpul acesta Valentin Ilici, privind schiţele de pe ecran, continua:

— Fiţi atenţi la aceste ecuaţii. Ele reprezintă baza tuturor soluţiilor viitoare. Ecuaţiile acestea lac parte dintr-o anumită categorie. După mine, autorii au comis aici o eroare gravă. Da, da, o eroare! Aceste ecuaţii nu pot fi rezolvate frontal, aşa cum au procedat ei. Asemenea sisteme complicate cu multe necunoscute ascund obstacole neaşteptate şi, de regulă, nu se rezolvă frontal. E adevărat că autorii proiectului microsoarelui n-au aici nicio vină. Până în ultima vreme, mai precis, chiar până acum o săptămână, n-au existat alte metode de rezolvare a acestor ecuaţii. Acum există o asemenea metodă...

— Care? se auziră în acelaşi timp câteva voci din sală.

— Acum o săptămână aspirantul meu, un tânăr deosebit de dotat, care are să ne mai bucure nu o dată cu succesele sale, a terminat prima sa lucrare teoretică. El a expus în cuprinsul ei în mod special metoda de rezolvare aproximativă a ecuaţiilor din această categorie. E tocmai ceea ce vă trebuie — ni se adresă bătrânul. Căci pentru dumneavoastră este cu desăvârşire indiferent dacă microsoarele va fi cu un metru mai mare sau mai mic. Pentru dumneavoastră e important doar să determinaţi posibilitatea stabilităţii lui. Ei bine, tocmai acest lucru se

poate face prin metoda despre care v-am vorbit. De altfel calculul dumneavoastră ar fi o strălucită ilustrare practică la lucrarea teoretică a aspirantului meu.

— Cât timp vor necesita calculele? întrebă cineva din sală.

— Maximum trei săptămâni. Sunt gata să-i ajut la aceste calcule pe colegii noştri cu forţele laboratorului meu.

Bătrânul făcu o pauză, apoi propuse:

— Să amânăm rezolvarea acestei probleme cu trei săptămâni. La sfârşitul acestui termen vom avea date mult mai certe cu privire la stabilitatea sau instabilitatea microsoarelui. Dacă se va dovedi că stabilitatea lui e realizabilă, explozia va putea fi efectuată. Cât priveşte locul — acest lucru nu mai este esenţial.

Şi bătrânul se aşeză liniştit. Răsunară aplauze. Djavaru se ridică, zâmbind:

— Pe cât se vede, votarea, în cazul de faţă, este inutilă, dar pentru respectarea tuturor formalităţilor, vă rog să vă spuneţi cuvântul. Cine este pentru ultima propunere să apese pe butonul roşu.

Pe ecranul aflat în stânga prezidiului se aprinseră aproape simultan o sumedenie de cerculeţe roşii. Membrii prezidiului votaseră pentru propunerea lui Valentin Ilici. În acelaşi timp pe frontispiciul ecranului apăru în roşu aprins cifra 156 — numărul voturilor.

— Cine este împotrivă rog să apese pe butonul negru.

În partea dreaptă a ecranului nu apăru niciun cerc negru.

Djavaru ridică şedinţa. Emoţionaţi, ne-am apropiat de Valentin Ilici ca să-i mulţumim pentru sfat şi ajutor. El îşi înclină capul pe un umăr, ne ascultă în tăcere şi spuse cu glasul lui domol, care acum nu mi se mai părea scârțâit.

— Să nu pierdem timpul! Termenul e scurt — doar trei

săptămâni. Vă poftesc neîntârziat în laboratorul meu.

Apoi se întoarse spre mine

— Ştiţi, Alexandr Alexandrovici, când eram student ne foloseam încă de lucrările dumneavoastră. Nu e aşa că fizica atomică a ajuns departe în vremea noastră?

***

Trei săptămâni... Au zburat ca o zi. De dimineaţă şi până seara, toţi laolaltă, cu ajutorul colaboratorilor lui Valentin Ilici am lucrat la calculul stabilităţii microsoarelui. Metoda rezolvării aproximative a sistemului nostru de ecuaţii produsă de tânărul aspirant era în fond simplă, ca tabla înmulţirii. În aceste trei săptămâni am calculat — fireşte, cu ajutorul maşinilor cibernetice — peste două mii de pulsaţii ale microsoarelui, constatând că încet-încet pulsaţiile aveau să devină regulate, uniforme, microsoarele menţinându-şi diametral maxim, invariabil.

Aceasta era o victorie serioasă.

După trei săptămâni secţia de fizică a prezidiului Academiei Mondiale de Ştiinţe s-a întrunit pentru a da ascultare unei scurte comunicări a lui Valentin Ilici. La început, bătrânul savant n-a voit să facă în locul nostru această comunicare, dar până la urmă l-am înduplecat.

A vorbit doar cincisprezece minute. În încheierea comunicării a expus concluzia generală, pe care o dezbătusem în prealabil în laboratorul lui.

— Ar fi recomandabil ca prima explozie să nu fie totuşi efectuată nici pe Pământ şi nici pe Lună. Problema care se pune este următoarea: noi nu putem garanta că am ţinut seamă de toate accidentele neprevăzute ce se pot petrece în timpul experienţei. În afară de asta microsoarele va putea să aibă o existenţă foarte îndelungată şi dacă se va

afla deasupra Lunei probabil că va stingheri observaţiile astronomice, care se efectuează pe suprafaţa acesteia. Microsoarele ar trebui experimentat într-un loc unde nu ar stingheri pe nimeni vreme îndelungată. Propunem efectuarea exploziei experimentale pe planeta Venus.

Toţi membrii prezidiului Academiei Mondiale de Ştiinţe s-au declarat de acord cu argumentele sale.

— Efectuăm explozia şi cu acest prilej vedem planeta Venus — îmi şopti la ureche Viktor Platonov. Aşa ceva am fi putut spera doar în vis. Splendid, nu?

Am dat din cap în tăcere.

Să călătoreşti! Care dintre noi n-a visat în copilărie să călătorească! Cine nu s-a văzut pasager al unei nave interplanetare, care l-ar duce în Lună, pe Marte, pe Venus, sau şi mai departe, într-o altă lume siderală, acolo unde îl aşteaptă mari descoperiri şi fapte eroice! Călătorie în necunoscut!... Acest vis născut în capul băieţandrului curios, care a citit cu nesaţ romanele lui Jules Verne şi Wells, îl poartă cu el toată viaţa şi la maturitate visul e tot atât de viu, de atrăgător, ca şi în copilărie. N-aş fi crezut vreodată că voi avea parte de o asemenea bucurie.

Între timp în şedinţă se pusese o problemă care tulburase întreaga existenţă. Luase cuvântul un academician.

— Trebuie să privim în viitor — spunea el — dacă sperăm să oprim cu ajutorul microsoarelui îngroşarea gheţurilor de pe continentul Antarctic, de ce nu ne-am gândi la topirea parţială sau chiar totală a calotei sale de gheaţă.

— Dar apa? Ce se va întâmpla cu apa provenită din gheaţa topită? întrebă careva de la locul său.

— Da, va rezulta multă apă din topirea gheţurilor Antarctidei. Nivelul Oceanului Pacific s-ar ridica cu

aproximativ patruzeci şi cinci de metri. Oare ştiinţa modernă să nu fie în stare să propună pentru combaterea inundaţiilor nimic altceva decât crearea unor mări artificiale?

— Şi la ce ar folosi topirea acestor gheţuri? răsună din nou o întrebare din sală.

— Omenirea ar avea la dispoziţie încă un continent, cu suprafaţă ceva mai mică decât America de Sud — răspunse vorbitorul. Imense zăcăminte petrolifere, huilă, metale neferoase — iată ce reprezintă Antarctida! De aceea trebuie să ne gândim încă de pe acum ce vom face cu apa provenită din gheţurile Antarctidei. Şi asta nu e singura dificultate. Nu ştim ce influenţă ar putea să aibă încălzirea climei din zona Polului Sud asupra celorlalte regiuni ale globului pământesc, cum se vor modifica curenţii marini şi aeriene, cum se va face pe globul pământesc redistribuirea umidităţii şi a cantităţii de precipitaţii.

...Dezbaterea a durat aproape două ore. Ascultam cu atenţie expunerile savanţilor, dându-ne seama tot mai mult că realizarea microsoarelui nu mai era o problemă care interesa doar laboratorul nostru. Ea căpăta tot mai mare amploare, cuprinzând aspecte din cele mai diferite. Era evident că rezolvarea acestora impunea unirea eforturilor multor specialişti.

În cele din urmă Djavaru se urcă la pupitru cu o foaie de hârtie în mâini.

— Permiteţi-mi să trag concluziile care se impun! spuse el. Punctul unu — secţia de fizică autoriză Institutul din Toritown să efectueze experienţa cu microsoarele pe planeta Venus.

Aplauzele unanime confirmară această hotărâre.

— Punctul doi — continuă Djavaru — secţia consideră util să se treacă la studierea problemei posibilităţii topirii

gheţurilor Antarctidei. De aceea supun la vot propunerea cu privire la organizarea unui institut special de cercetări ştiinţifice în problema microsoarelui. Din partea realizatorilor proiectului microsoarelui se cer în termenul cel mai scurt date precise cu privire la posibilităţile lui energetice. Îi aşteaptă o muncă uriaşă.

Secţia de fizică adoptă în unanimitate ambele propuneri.

A doua zi dis-de-dimineaţă ne-am luat zborul înapoi spre Toritown.

CAPITOLUL VIII

PREGĂTIREA EXPERIENŢEI

— În faţa noastră stau acum trei sarcini serioase — spuse Elena Nikolaevna, la consfătuirea convocată în laborator după ce ne-am întors de la Moscova. Cea dintâi: să elaborăm proiectul marii încărcături atomice, din care va fi creat microsoarele. A doua: să construim o mică rachetă purtătoare a acestei încărcături atomice. A treia: să realizăm dispozitivele electrostatice pentru teleghidarea microsoarelui. În vederea rezolvării acestor sarcini colaboratorii institutului trebuie să se împartă în trei grupe. Colectivul nostru va constitui însă doar nucleul. Termenul de execuţie a acestor lucrări e foarte scurt şi de aceea ne-au fost afectate, spre a ne ajuta la realizarea lor, Institutul pentru construcţii de rachete din Melbourne şi Uzina electroenergetică din Delhi. În plus putem antrena în această activitate şi alte organizaţii. Acum fiecare dintre dumneavoastră gândiţi-vă în ce grupă aţi dori să lucraţi.

— Eu aş prefera să mă ocup de construcţia rachetei purtătoare, se pronunţă Viktor Platonov...

— Şi eu, am adăugat repede.

— Dar dumneata, Gin?

— Noi doi va trebui să ne ocupăm de a doua jumătate a lucrărilor, răspunse acesta, zâmbind. Eu iau asupră-mi dispozitivele de teleghidare. Dumneata ia încărcătura atomică.

După o scurtă chibzuială au fost repartizaţi pe grupe şi ceilalţi colaboratori. Faza practică a muncii noastre începuse: de la calcule abstracte treceam la acţiuni concrete, la construcţii, la metal...

Unul din cele mai mari oraşe ale Australiei, fosta ei capitală, frumosul şi vechiul oraş Melbourne este aşezat în fundul golfului Port-Phillip, la gara râului Iarra. Am plecat într-acolo cu ornitopterele împreună cu Viktor Platonov şi cu ceilalţi colegi din laboratorul nostru, care s-au oferit să lucreze la construirea rachetei purtătoare a încărcăturii atomice. Zburând deasupra unor podişuri joase am zărit oraşul încă de departe. Râul Iarra îl tăia în două părţi. Pe malul stâng, înconjurate de grădini şi parcuri se aflau cartierele de locuit.

Deasupra oraşului nu era mai puţină animaţie decât pe străzile sale. Pe lângă noi zburau sute de ornitoptere. Pentru orientare, pe acoperişurile caselor erau scrise cu litere mari denumirile străzilor.

— Institutul nostru se găseşte pe malul drept al râului — spuse Viktor — dar unde anume nu ştiu. Aşteptaţi o clipă, am să aflu îndată.

Întoarse brusc ornitopterul şi se repezi după o fată care tocmai trecuse în zbor pe lângă noi. O ajunse din urmă şi se opriră amândoi suspendaţi în aer. Fata arătă cu mâna în direcţia unei clădiri înalte. Viktor ne făcu semn cu mâna, chemându-ne la el.

— S-a nimerit foarte bine — spuse el — dânsa zboară în aceeaşi direcţie şi ne va conduce.

Ne-am salutat. Fata aruncă o privire repede spre mine şi spre tovarăşii mei de drum.

Părea spaniolă sau mexicană. Trăsăturile feţei sale nu erau prea regulate, dar părul negru, ondulat, pielea oacheşă, bronzată de soare, obrajii viu îmbujoraţi, ochii sclipitori, uimitor de limpezi, buzele roşii, gura mare, cu dantura frumoasă, o făceau tare atrăgătoare.

—Deci studiaţi la acest institut? o întrebă Viktor Platonov.

— Da, acum îmi pregătesc lucrarea de diplomă.

— O, nu cumva v-au repartizat în grupa noastră?

— Nu, lucrez în altă grupă. Îmi termin curând proiectul de diplomă.

Fata răspundea scurt la întrebări. Pe cât se vedea, nu avea chef de vorbă.

— Iată institutul nostru — spuse ea, arătând spre o clădire cu şase etaje şi două turnuleţe albe, laterale. Acesta e corpul de studii, în curte sunt atelierele pentru aplicaţii practice, acolo în fund se află sălile în care se elaborează proiectele de diplomă, lângă uzină e hala de montaje şi hangarul. La cine vreţi să vă duceţi?

— La directorul institutului.

— Prin urmare în corpul de studii. Aterizaţi pe acoperişul turnului din dreapta. Cu bine!

— Vă mulţumim, la revedere!

Directorul ne aştepta. L-a chemat îndată pe constructorul şef. I-am explicat concepţia proiectului. Platonov a arătat schiţele şi chiar în aceeaşi zi am împărţit sarcinile între opt candidaţi la examenul de diplomă repartizaţi în grupa noastră.

Odinioară, în tinereţea mea, studenţii candidaţi la examenul de diplomă executau proiectele doar pe hârtie, multe din ele având un caracter destul de abstract. După susţinerea proiectelor de diplomă, cele mai multe din ele erau depuse la bibliotecile institutelor, şi cu timpul, după scurgerea termenului stabilit, erau distruse. Astfel, în fiecare an se irosea fără nici un folos munca multor zeci de mii de ingineri, în timp ce institutele de proiectări şi birourile de construcţii erau literalmente copleşite cu lucru.

Acum totul se schimbase.

Toţi candidaţii la examenul de diplomă erau obligaţi să execute proiecte necesare producţiei sau ştiinţei. Candidaţii

erau îndrumaţi de ingineri, constructori cu experienţă. Dacă proiectul respectiv era atât de complicat încât studentul nu-l putea executa la termen, se crea un grup special, oarecum asemănător unui birou de construcţii, unde fiecare dintre studenţi proiecta o parte a obiectivului. În afară de aceasta pe lângă fiecare institut tehnic existau ateliere, unde candidaţii la examenul de diplomă executau ei înşişi dispozitivele pe care le proiectaseră.

Multe organizaţii se adresau institutelor şi rezultatul era în genere unul şi acelaşi — executarea rapidă şi în bune condiţiuni a comenzilor. Astfel mii şi mii de tineri se deprindeau cu procesul de producţie încă înainte de terminarea studiilor.

Noi aveam sarcina de a realiza în colaborare cu candidaţii la examenul de diplomă o mică rachetă purtătoare. Transportată pe Venus, această rachetă cu încărcătură atomică urma să fie lansată în atmosfera planetei la o anumită înălţime.

Ca de obicei înainte de a începe executarea! proiectului, candidaţii la examenul de diplomă aveau de pus multe întrebări. Am discutat îndelung cu ei.

Am ieşit din sala de proiectări abia la sfârşitul zilei de muncă. Pe neaşteptate ne-am întâlnit faţă în faţă cu James Count.

— Dumneata aici? se miră Viktor Platonov. Ce vânt te aduce?

— Alexandr Alexandrovici! exclamă bucuros James Count. Sunt de mult aici, lucrăm la proiectul oglinzii noastre zburătoare. Dar dumneavoastră? Am auzit ce succese aţi repurtat. Vă felicit din inimă! Ce mai face Elena Nikolaevna?

Ne-a copleşit cu întrebări. Era foarte însufleţit, nu mi se mai părea afectat ca atunci când ne cunoscusem.

Ne conduse prin coridoarele lungi, povestindu-ne despre

munca lui.

— Acum definitivăm construcţia, sistemul de montare a oglinzii, verificăm sistemul de dirijare, perfecţionăm aparatura.

— Şi pe dumneavoastră vă ajută candidaţii la examenul de diplomă?

— Da. Ceva aş putea să vă arăt de pe acum. De fapt, tocmai mă duceam la secţia de montaje. Am dovedit în mod practic — continuă Count, făcând paşi mari pe culoarele institutului — că oglinda noastră parabolică poate fi construită în întregime din membrana cea mai subţire. Ea va fi fixată pe o carcasă tubulară făcută din aceeaşi membrană.

— Carcasa din membrană? am exclamat uimiţi.

— Da. Ideea aceasta mi-a sugerat-o Marta Augustinas. Membrana de oglindă posedă încă o însuşire admirabilă: să se întărească şi să devină rezistentă ca oţelul la temperaturile caracteristice spaţiului cosmic. Am fost pe Lună împreună cu studenţii candidaţi la examenul de diplomă şi acolo, cu ajutorul unei mici rachete teleghidate, am lansat o machetă a oglinzii noastre. Dirijată printr-un dispozitiv special racheta a zburat pe o traiectorie strict parabolică şi aşa cum păianjenul îşi secretă plasa, ea a desfăşurat în urma sa membrana. Aceasta se desfăşura şi aproape îndată se solidifica devenind rezistentă ca oţelul.

— Şi totul a ieşit bine?

— Admirabil. Ia priviţi. Scoase dintr-un buzunar interior al hainei un pachet de fotografii colorate şi ni le întinse.

Una din fotografii reprezenta o fată care ţinea în mâini o rachetă mică, cât jumătate din statura unui om.

— E o colaboratoare a noastră, Călita Bonarda — spuse Count — a executat singură ansamblul principal al rachetei.

— Priviţi, profesore, e însoţitoarea noastră! exclamă

Viktor Platonov.

Într-adevăr ea era: din fotografie ne priveau aceeaşi ochi sclipitori, îndrăzneţi.

— O cunoaşteţi? se miră James Count.

— Ne-a însoţit până la institut.

— Când?

— Azi.

— Pesemne că greşiţi. E bolnavă, de câteva zile n-a mai dat pe la institut. În prezent, pentru ea e o perioadă de muncă încordată şi dacă s-ar simţi bine ar veni neapărat. Şi aşa a rămas în urma colegilor.

— Ciudat! exclamă Viktor Platonov. Înseamnă că i-am văzut dublura ori sora. Aşa e, profesore?

...În hala de montaje, vastă şi luminoasă, era multă lume. Se auzea huruitul maşinilor, ici colo ţâşneau scântei. Unul pilea, altul şlefuia o piesă, într-un cuvânt, se desfăşurau lucrările obişnuite de montare manuală a modelelor experimentale la executarea cărora munca, manuală e inevitabilă.

James Count ne conduse la un dispozitiv, greoi ca aspect, alcătuit din câţiva cilindri cu vârful turtit, semănând cu nişte căldări.

— Iată una din rachetele noastre. Celelalte nu sunt încă montate. Nu vă uitaţi că racheta are o înfăţişare atât de urâtă. Ea este destinată zborului în vid şi acolo formele aerodinamice nu sunt câtuşi de puţin obligatorii.

Count arătă spre cavitatea interioară a rachetei care se căsca neagră.

— Aici va fi aşezat dispozitivul principal cu ajutorul căruia membrana va începe să se depene, să ia forma necesară şi să iasă în spaţiu. Această parte o proiectează Celita Bonarda, fata pe care aţi văzut-o în fotografie. Apropo, a fost azi pe aici? îl întrebă el pe unul dintre

candidaţii la examenul de diplomă.

— Nu, e încă bolnavă.

Count se întoarse spre noi.

— Desigur că v-aţi înşelat. Celita ştie foarte bine câtă nevoie e de ea. Din cauză că nu şi-a terminat proiectul, nu putem începe executarea ansamblului următor.

— Dar nu poate fi înlocuită cu altcineva?

— Nu se admite. Regula e ca studentul să-şi facă singur lucrarea de diplomă, fără ajutorul nimănui.

Zbârnâitul strident al unei sonerii anunţă sfârşitul zilei de muncă.

Studenţii începură să se foiască. Terminau operaţiunile care nu puteau fi lăsate pe a doua zi, deconectau maşinile, făceau ordine la locurile de muncă. În hală au rămas trei studenţi. Erau de serviciu. Se apropiau cu platforma electrică de fiecare maşină, strângând şpanul pe care-l scoteau in curte, unde se găsea un mare autocamion acoperit. După ce au strâns şpanul, au pus în funcţiune robotul de întreţinere, ale cărui braţe au spălat pardoseala din plăci de faianţă. Au şters apoi ferestrele înalte cu nişte perii ce se roteau pe nişte pârghii lungi şi aliniindu-se în „front”, au raportat în glumă unei fete cu brasardă roşie că terminaseră curăţenia.

— E sanitarul de serviciu pe institut, arătă din ochi James Count, spre fata cu brasardă.

Fata cercetă hala cu atenţie, ceru studenţilor să ridice de jos un şpan mic, rătăcit într-un colţ şi numai după aceasta le dădu voie să plece.

— Hai cu noi la mare — o chemară băieţii, scoţându-şi salopetele — peste o oră ai noştri au meci de polo pe apă cu cei de la Sidney.

— Mai trebuie să iau în primire două hale — le răspunse ea. Duceţi-vă la duşuri, ne întâlnim la poarta institutului.

James Count ne invită la el, la hotel. Voia să stăm de vorbă despre munca noastră, să afle amănunte. Deşi plecase de la noi, opera căreia îşi închinase câţiva ani din viaţă nu putea, desigur, să-i fie indiferentă. Se bucura în mod sincer de rezultatele pe care le obţinusem.

Convorbirea noastră fu întreruptă de sunetul telefonului. Chema careva din grupa lui Count.

— Profesore, daţi drumul repede la televizor pe programul cincisprezece.

— Pentru ce? întrebă mirat Count.

— Daţi-i drumul şi veţi vedea.

Ne-am aşezat curioşi la televizor. Count îl puse pe programul indicat şi pe ecran apăru o întindere strălucitoare de apă, nori răzleţi pe cer, o mulţime de oameni pe mal şi şalupe multicolore la start. Vocea crainicului anunţa condiţiile unui concurs, citea numele participanţilor. „Celita Bonarda...” — am auzit deodată numele cunoscut şi am dat cu ochii de fata care ne condusese pe mine şi pe Platonov la institut.

— Colaboratoarea dumneavoastră! exclamă Platonov.

— Aşa e, ea e! Dar cum de se află acolo? E doar bolnavă...

— Probabil că nu e mai mult decât noi.

— Încep...

Patru şalupe — una albă, alta galbenă, a treia roşie şi ultima verde — se pregăteau de start. Şalupa Celitei Bonarda era galbenă. Deodată, pistolul de start pocni scurt şi şalupele se desprinseră de locurile lor aproape în acelaşi timp.

„Fiecare din cele patru şalupe are o anumită particularitate a construcţiei pe care concurenţii n-o cunosc, răsună vocea crainicului. Există o singură restricţie: şalupele n-au voie să depăşească greutatea indicată. Toate

cele patru şalupe răspund acestei condiţii”.

Şalupa roşie o luă repede înaintea celorlalte împroşcându-le cu apă.

— Protejata dumneavoastră rămâne cam în urmă, îi spuse Platonov lui Count.

Deodată, şalupa galbenă a Celitei se desprinse de apă, zbură câţiva metri prin aer şi, stârnind un nor de stropi se lăsă din nou pe suprafaţa lacului în strigătele şi aplauzele furtunoase ale spectatorilor. Distanţa dintre şalupa roşie şi cea galbenă era tot mai mică. Şalupa galbenă mări viteza, făcu un salt mare, şi o depăşi pe cea roşie.

— Bravo, Celita! strigă James Count.

Şalupele făcuseră o întoarcere şi acum zburau pe ecran drept spre noi. În frunte era mereu şalupa galbenă. Celita o conducea stând strâns lipită de coca ei aerodinamică. Făcu cu mâna o manevră abia perceptibilă şi şalupa galbenă se ridică din nou în aer. Stereoefectul era atât de impresionant încât, fără să vrem, ne dădurăm în lături, părea că Celita zbura peste capetele noastre. „Şalupa galbenă a atins trei sute kilometri pe oră — anunţă vocea crainicului — parcurge ultimul tur”. Şalupa zbura ca un obuz, împroşcând apa, şi sub furtuna de aplauze din tribune tăie cea dintâi panglica finişului.

— Straşnică fată! se entuziasma Count, uitând că tocmai el nu trebuia s-o laude acum.

— Îndrăzneaţă! confirmă prompt Viktor Platonov. Ca să fiu sincer, eu nu m-aş fi încumetat să particip la un asemenea concurs.

A doua zi ne-am întâlnit cu Celita la institut. Viktor Platonov se apropie de ea şi o felicită pentru succesul pe care-l repurtase. Fata îl privi rece, îi mulţumi rezervată şi-şi văzu de drum.

Seara când se întâlni cu James Count la hotel, Platonov

aduse vorba despre Celita. Count se încruntă:

— A înşelat întreaga grupă.

— Cum?

— Văzând că n-are timp să-şi termine şalupa până la data concursului, a abandonat complet proiectul de diplomă şi s-a dedicat în întregime construirii ambarcaţiei sale. O nesocotinţă revoltătoare! Acum a rămas foarte mult în urma colegilor ei, şi ceea ce e mai grav, îi întârzie din muncă. Astăzi, întreaga grupă a dezbătut furtunos fapta ei. Partea din proiect care-i fusese încredinţată a fost divizată între ceilalţi.

— Şi ce se va întâmpla cu ea?

— Nu ştiu. Deocamdată va lucra la acelaşi proiect. Dacă va termina la timp, îşi va susţine lucrarea, dacă nu, va fi nevoită să ceară amânarea.

— Ce termen are?

— O lună şi jumătate.

— Cam puţin...

Într-o zi, candidaţii la examenul de diplomă ne-au invitat la clubul lor, la o reprezentaţie studenţească. Reprezentaţia s-a terminat destul de târziu. Ieşind de la club am trecut pe culoar prin dreptul sălii în care activa grupa lui Count. Înăuntru era lumină.

— Count lucrează la ora asta? se miră Viktor Platonov. E împotriva regulamentului. Hai înăuntru să-l luăm.

James Count nu era singur. Lângă el şedea Celita Bonarda. Aplecaţi peste masă, dezbăteau un amănunt oarecare al proiectului.

— Aţi venit tocmai la timp, se bucură Count. Nu putem cu niciun chip să rezolvăm o mică problemă.

— Ia să vedem, se oferi cu însufleţire Platonov.

— Celita, explică-i dumneata. Până atunci eu am să stau de vorbă cu profesorul.

Ne-am îndepărtat puţin.

— Cum îi merge lucrarea? l-am întrebat pe James Count.

— Munceşte fără preget. Dacă nu va slăbi ritmul, cred că va reuşi să-şi susţină proiectul.

— Prietenii o ajută?

— Nu. Cine s-o ajute? A rămas în urmă din pricina nesocotinţei sale, aşa că o lasă să isprăvească până la capăt. Totuşi, în treacăt fie spus, e o fată hotărâtă, dârză, doar că se aprinde prea repede...

Celita îi explicase lui Viktor Platonov ceea ce trebuia. Acesta luă creionul şi începu să calculeze.

— Poftim — spuse el după câteva clipe — dacă descompunem această funcţie într-o serie, ecuaţia dumitale trebuie să se integreze.

— Mulţumesc — exclamă bucuroasă Celita — acum am să mă descurc şi singură...

— Ia stai puţin, o întrerupse Platonov, mi se pare că le-am cam încurcat. Hai să verificăm.

Începură din nou să calculeze. Trecură vreo douăzeci de minute. O foaie albă de hârtie şi după ea a doua şi a treia se acoperiseră de formule. În cele din urmă Platonov puse creionul de o parte.

— Ca să vezi! Problema e mai complicată decât mi s-a părut la început. Mai lucrezi sau te duci acasă?

— Aş fi vrut să mai stau...

— Da, fără rezolvarea acestei ecuaţii n-o să poţi face un pas mai departe. Bine, hai s-o rezolvăm împreună. Alexandr Alexandrovici, şi dumneata, James, puteţi să vă duceţi. Eu mai rămân.

— Nu, lăsaţi, protestă Celita, e târziu deja...

— Nu-i nimic, şi pentru mine prezintă interes rezolvarea acestei probleme.

Plecând, i-am spus Celitei:

— Nu te lăsa. Prezintă-ţi proiectul la termen cu orice preţ. Nu-i nimic că munceşti mult. Ţin minte că pe vremea mea studenţii lucrau la proiectele de diplomă până seara şi glumeau: „Trudim de la nouă la nouă — ziua noastră de muncă e de nouă ore”.

Celita zâmbi, înveselită de vechea glumă studenţească.

În seara aceea Viktor s-a întors la hotel aproape de miezul nopţii.

— Aţi rezolvat ecuaţia?

— Da.

— Mult a mai durat rezolvarea asta.

— M-da... — mormăi în doi peri Viktor şi, fără să mai spună nimic, se duse în camera lui.

Din ziua aceea, deşi era „împotriva regulamentului” Viktor întârzia adesea la institut pentru a o ajuta pe Celita.

Într-o seară, când ne-am întors la hotel, am găsit-o acolo pe Elena Nikolaevna.

— Elena Nikolaevna, dumneata? am exclamat noi într-un glas. De ce nu ne-ai dat de veste că vii?

— Am hotărât să trec pe la dumneavoastră într-un control inopinat — răspunse ea râzând. Ei, cum merg treburile?

— Bine, Elena Nikolaevna.

— Ei, ei, povestiţi.

După ce lucrasem un timp în grupul Elenei Nikolaevna, şi-i cunoscusem colegii, înţelesesem de ce o aleseseră tocmai pe ea conducătoare.

Fără îndoială că ea era un om de ştiinţă capabil, dar nu mai puţin dotaţi erau Gin Fan-şi, Platonov sau Count. Probabil însă că niciunul din ei nu punea în muncă atâta pasiune, nu era atât de exigent întotdeauna faţă de sine însuşi şi faţă de ceilalţi ca Elena Nikolaevna.

Raportul pe care i l-am dat n-a fost lung. Elena

Nikolaevna ştia să pătrundă repede miezul lucrurilor, să înţeleagă esenţialul.

— Da, aici treburile merg într-adevăr bine. La Gin Fan-şi însă... Tocmai m-am întors de la Delhi, unde el lucrează la dispozitivele electrostatice pentru teleghidarea microsoarelui. Acolo e departe de a fi totul lămurit. Calculele preliminare arată că pentru transportul pe Venus al dispozitivelor electrostatice sunt necesare cinci rachetoplane. Ceea ce ar comporta un efort considerabil.

— Dar de ce e nevoie de atâtea rachetoplane?

— Suporţii. Ne omoară suporţii dispozitivelor electrostatice. Pentru transportarea lor e nevoie de cinci rachete. Dacă n-ar fi vorba de suporţi, încărcătura noastră ar încăpea într-o rachetă.

— Dar fără suporţi nu se poate?

— Ne-am gândit şi la asta. Nu merge.

— Dar dacă i-am face chiar acolo, pe Venus?

— Din ce?

— Să zicem, din lemn.

— Eu ştiu... — răspunse cu îndoială Elena Nikolaevna. Găsim oare acolo o esenţă de lemn destul de rezistentă? Şi în afară de asta vom fi nevoiţi să-i construim numai noi trei. Vom putea oare? Cu atât mai mult cu cât suporţii vor trebui să fie foarte înalţi, cam cât o clădire cu paisprezece etaje...

— Dar care e situaţia încărcăturii atomice pentru microsoare? întrebă Viktor Platonov. N-ai să ne întârzii expediţia, nu?

— Cu încărcătura totul merge bine. S-au făcut toate calculele. N-o să aibă un volum mare — va ocupa foarte puţin loc în rachetă. Lucrarea aceasta va fi executată la termen.

Se auzi o bătaie în uşă. Intră James Count.

— A, James, bună ziua! îl salută Elena Nilcolaevna. Ia

loc. Ce mai faci? Se aude că obţineţi succese.

— Cine spune asta? întrebă Count, zâmbind.

— Soţul meu. Doar el e acum în grupa dumitale.

— Da, am avut nevoie de un astronom cu experienţă şi Iaroslav Pavlovici nu m-a refuzat. În ceea ce priveşte succesele noastre, ele nu sunt cine ştie ce. Mai bine povestiţi ce mai e nou pe la dumneavoastră, o rugă Count.

— Gin Fan-şi îşi tot bate capul cu suporţii dispozitivelor electrostatice... şi ea îi repetă lui Count ceea ce ne spusese şi nouă.

James Count tăcu câteva clipe, apoi se uită la Elena Nikolaevna într-un fel anume şi spuse:

— M-am gândit şi eu la asta. Când am aflat că vi s-a dat aprobarea pentru a efectua experienţa pe Venus m-am gândit în primul rând: cum veţi transporta acolo întreaga încărcătură? Pentru asta ar fi nevoie de atâtea rachete, încât prezidiul ar putea să revoce experienţa ca fiind prea costisitoare. Înseamnă că transportarea încărcăturii pe Venus ar costa mult mai mult decât înseşi microsoarele.

— Te-ai gândit la ceva?

— Nu ştiu dacă o să fiţi de acord cu ideea mea...

Propunerea lui era simplă. Era de părere să nu se transporte suporţii în interiorul rachetei ca încărcătură nefolositoare, ci să se facă din ei înşişi carcasa rachetei şi pereţii exteriori. După ce racheta va sosi pe Venus ea va fi desfăcută şi din piesele obţinute vor putea fi montaţi suporţii dispozitivelor electrostatice.

— Dacă s-ar opta pentru o asemenea soluţie — încheie el — din piesele suporţilor ar putea fi montate şi anumite ansambluri ale motorului rachetei, şi planurile, şi fuzelajul, şi multe altele. Pe scurt, în interiorul rachetei să nu se găsească niciun gram de încărcătură moartă.

Din colţurile ochilor Elenei Nikolaevna se răsfiră

păienjenişul de riduri al bucuriei.

— Spune-mi adevărul, James, n-ai vrea să te întorci în grupul nostru? Dar spune-mi adevărul adevărat, cu mâna pe inimă!

— Nu, răspunse el cu atâta tărie încât nu încăpea nicio îndoială că spune adevărul. Mă pasionează realmente construirea oglinzii zburătoare. Ideea cu privire la montarea rachetei din dispozitivele electrostatice mi-a venit cu totul întâmplător. Am vrut pur şi simplu să vă ajut cu ceva...

Observasem demult că, în activitatea creatoare, zilele sunt departe de a avea o valoare egală. E greu de explicat de ce, dar sunt zile, ba chiar şi ore, când printr-o intuiţie neaşteptată se rezolvă problemele cele mai complicate. Ai impresia că dacă am lăsa de o parte aceste zile, din tot restul muncii noastre nu se alege mai nimic.

Am stat până târziu împreună în seara aceea. Când ne-am despărţit în sfârşit, pentru a ne duce la culcare, principalele date tehnice pentru construcţia rachetei demontabile erau gata.

Dimineaţa, Elena Nikolaevna ne-a spus, mie şi lui Viktor Platonov:

— Trebuie să vă întoarceţi la Toritown. Membrii grupului nostru care vor zbura spre Venus trebuie să treacă pe la comisia medicală şi să facă un antrenament special timp de două luni.

— Nu merg şi studenţii? am întrebat eu mirat.

— Nici vorbă. Vei merge doar dumneata şi Viktor. Ceilalţi colaboratori vor rămâne aici până la sfârşitul lucrărilor sub conducerea constructorului principal. Unde credeţi că l-am putea găsi ci cum? Trebuie să stăm de vorbă cu el, să aranjăm totul cum se cuvine.

— Scuză-mă, Elena Nikolaevna — spuse pe neaşteptate Viktor Platonov, uitându-se la ceas — acum nu pot merge

nicăieri. Trebuie să fiu în altă parte.

— Unde se duce? întrebă Elena Nikolaevna.

M-am uitat şi eu la ceas, gândindu-mă ce treburi grabnice putea să aibă Viktor la ora aceea. Şi deodată mi-am adus aminte:

— Azi îşi susţine proiectul de diplomă Celita...

— Celita? Care Celita?

— Celita Bonarda. O fată din grupa lui James Count.

— Şi ce legătură are Viktor cu ea?

— A ajutat-o.

— Da? E o fată simpatică?

— Mie mi-a plăcut.

— Unde are loc examenul?

— În secţia a treia de montaje.

— Poate că tot acolo o fi şi constructorul principal.

— Posibil.

— Hai într-acolo.

Aş fi pus prinsoare pe orice că în clipa aceea pe strănepoata mea o interesa cu totul altceva decât constructorul principal.

Susţinerea proiectelor de diplomă nu avea loc într-o sală, în faţa unei mese mari, acoperită cu postav verde. Comisia nu şedea liniştită la un loc. Lucrurile se petreceau cu totul altfel. În secţia de montaj îşi întinseseră schiţele în jurul rachetelor terminate candidaţii grupei lui James Count. Fiecare student vorbea despre munca pe care-o depusese şi despre ansamblul proiectat. Membrii comisiei nu numai că analizau cu atenţie schiţele, dar şi studiau în amănunt construcţia concretă. Nota se acorda individual, fiecărui candidat.

Am intrat fără zgomot în secţia de montaj şi ne-am oprit deoparte, amestecându-ne în mulţimea de studenţi din ceilalţi ani, care veniseră să asiste la susţinerea proiectelor.

— Uite-o pe Celita! i-am şoptit Elenei Nikolaevna. O vezi, lângă perete, cu Viktor? Probabil că şi-a susţinut proiectul.

I-am făcut semn cu mâna. Ea ne-a observat şi, zâmbind, a ridicat mâna, cu degetele răsfirate.

— Cinci! A luat cinci! Bravo ei!

Ne-am croit drum spre ei prin mulţime.

— Am terminat! ne şopti Celita. Nici nu ştiu cum să-i mulţumesc lui Viktor pentru ajutorul pe care mi l-a dat.

— Într-un fel ai să-i mulţumeşti dumneata, zâmbi Elena Nikolaevna, privind faţa radioasă a lui Viktor Platonov.

— Într-un fel, da — răspunse oarecum sfidător Celita — dar mâine pleacă.

— Da de unde! Mai rămâne aici vreo două zile.

— Într-adevăr, Viktor? îl întrebă Celita pe acesta, întorcându-se spre el. Adineauri ai spus că pleci?

— Viktor nu te-a minţit, Celita. La început ne gândeam să plecăm cu toţii împreună. Acum îmi dau seama însă că astăzi n-o să putem pune la punct toate treburile. În glasul Elenei Nikolaevna se simţea o uşoară ironie. De aceea am hotărât împreună cu profesorul să-l lăsăm aici pe Viktor pentru vreo două zile.

— Da, da, aşa am hotărât, m-am grăbit eu să confirm. O fi ghicit sau nu Viktor vicleşugul Elenei Nikolaevna, nu ştiu, fapt este însă că n-a mai întrebat nimic şi în ziua aceea nu i-am mai văzut deloc nici pe el, nici pe Celita.

CAPITOLUL IX

DINCOLO DE CER

Cosmosul ne atrăgea prin surprizele lui, prin „tainele” lui. Dar oricât de mult am fi râvnit la bucuria unei călătorii în cosmos, nu trebuia să uităm că în faţa noastră, pe drumul spre cosmos, se afla comisia medicală.

Am trecut nu fără emoţie pragul mult râvnit. Traseurile de zbor către planetele cele mai apropiate ale sistemului solar erau mai mult sau mai puţin stabilite, dar în cosmos puteau interveni tot felul de întâmplări neprevăzute şi călătoriile interplanetare încă nu erau socotite lipsite de primejdie, în afară de aceasta pe altă planetă omul putea trece prin tot felul de încercări. De aceea, în zborurile cosmice erau admişi doar oameni cu desăvârşire sănătoşi, îndeosebi tineri, între douăzeci şi cinci şi patruzeci de ani, şi numai în cazuri de extremă necesitate se dădeau aprobări pentru cei care depăşiseră şaizeci de ani.

În buletinul meu era însă trecută o dată fantastică a naşterii — anul 1905 — şi medicii nici n-au vrut măcar să stea de vorbă cu mine. Imaginaţi-vă dezamăgirea mea! Eram indignat şi hotărât să nu cedez. Elena Nikolaevna nu mă mai recunoştea. Unde dispăruseră nesiguranţa şi dezorientarea cu care păşisem nu de mult în această lume necunoscută!? În cele din urmă am obţinut o dispoziţie specială a prezidiului Academiei Mondiale de Ştiinţe Medicale pentru examinarea stării sănătăţii mele.

Medicii au fost nevoiţi să mă examineze. Ce bine îmi părea acum că respectasem strict programul zilnic şi făcusem sport în mod sistematic! În ciuda meticulozităţii medicilor prima serie de examinări am trecut-o cu succes. A

doua serie era mult mai complicată: urma să mi se facă un control special. Medicii mi-au controlat câteva zile în şir funcţiunile fiziologice în rachetoplan, la o înălţime de câteva mii de kilometri deasupra solului.

În cele din urmă examinările s-au terminat. Rezultatele lor s-au dovedit a fi cu totul satisfăcătoare şi medicii au fost nevoiţi să-mi elibereze un certificat, atestând că sunt apt pentru zborul cosmic.

Am fost înscrişi la cursuri într-o clasă specială ce purta numărul rachetoplanului cu care urma să zburăm spre Venus. Programul de instruire era amplu: învăţam să tragem cu arma, să dăm primul ajutorul medical, să gătim, să mânuim o serie întreagă de aparate. Greu era îndeosebi să deprindem pilotarea rachetoplanului. Dar lucrul acesta era indispensabil, căci în caz de accident puteam rămâne fără piloţi.

În direcţia aceasta ne instruiau piloţii rachetoplanului nostru — soţii Erilik şi Suori Darâcean — ciucci de obârşie. Ore întregi studiam aparatajul rachetei.

O lună după aceea ştiam tot ce era necesar: cum se face aterizarea şi decolarea, cum se stabileşte legătura cu Pământul, unde se află rezervele intangibile de apă şi alimente şi când pot fi folosite, cum se procedează atunci când întâlneşti o rachetă în cosmos, cum funcţionează alimentatoarele cu carburanţi şi aşa mai departe.

În cele din urmă totul a fost gata,

Racheta noastră cu încărcătură construită din viitorii suporţi ai dispozitivelor electrostatice, din această cauză vizibil deosebită la înfăţişare de rachetoplanele obişnuite, a fost expediată pe Lună, unde trebuia să sosim şi noi curând. În interiorul acestei rachete mari de transport se găsea şi racheta cea mică, purtătoare a încărcăturii atomice, pe care o construiseră studenţii de la institutul din

Melbourne. Din pricina primejdiei pe care o reprezenta manipularea încărcăturii atomice aceasta fusese separată în părţile componente şi aşezată în diferite colţuri ale rachetei de transport.

Până la data fixată pentru a porni în zbor spre Lună mai erau cinci zile. Ne-am dus la Toritown, unde ne-am luat rămas bun de la Gasul şi de la toţi tovarăşii noştri. Elena Nikolaevna hotărâse ca înainte de plecare să facă o vizită fiicei sale — Ania — şi m-a invitat s-o însoţesc. Până atunci o cunoscusem pe Ania doar la radiotelefon. Ne chema adesea. De pe ecran mă privea, surâzând sfios, o fetişoară fragedă, drăgălaşă. Părul ei bălai uşor ondulat era împletit într-o singură cosiţă lungă şi groasă. Ochii de un cenuşiu închis, uimitor de senini, priveau puţin îngânduraţi, de sub genele plecate, trădând o fire delicată, visătoare.

Am plecat în zorii zilei următoare.

Soarele răsărise în zare ca o jumătate de disc, imens, roşu, dar razele lui încă slabe nu ne făceau să închidem ochii. Am pornit cu ornitopterele spre nord-est, acolo unde coastele Australiei sunt scăldate de marea caldă a Coralilor. Elena Nikolaevna zbura înainte. Ea avea harta pe care trasasem de cu seară itinerarul zborului nostru, lung de o mie două sute de kilometri. După socotelile noastre trebuia să ajungem la destinaţie peste patru ore.

Din când în când, pe sub noi, lunecau înapoi tufărişuri scunde şi ghimpoase. Hăţişul de netrecut, care cândva se întindea în Australia pe suprafeţe imense, se trăsese înapoi, cedând locul păşunilor şi ogoarelor.

Şesului îi luau locul dealurile. Înainte, la orizont se profilau contururile albăstrii ale Marelui Lanț al Cumpenei Apelor — cel mai întins dintre toate masivele muntoase care formează Cordilierii australieni. Povârnişurile apusene, precum şi regiunile de la poalele lor, cândva secetoase,

erau fertilizate acum prin ploi artificiale.

Povârnişurile răsăritene ale munţilor nu aveau nevoie de ploi artificiale. Ele opreau vânturile umede ce suflau dinspre Oceanul Pacific fiind năpădite de o vegetaţie tropicală luxuriantă.

După alte câteva minute de zbor în faţa noastră se ivi albastrul nemărginit al Mării Coralilor.

Elena Nikolaevna îşi opri ornitopterul, rămânând suspendată în văzduh. Aripile ornitopterului ei descriau în aer două sectoare de cerc ce sclipeau în soare ca argintul.

Ea arătă cu mâna spre răsărit.

— Iată Marele Recif al Barierei, cea mai grandioasă construcţie de corali din lume. Se întindea de-a lungul întregului litoral răsăritean al Australiei pe o lungime de peste două mii de kilometri.

Tivit de spuma albă a talazurilor, lanţul de insule, întinzându-se spre dreapta şi spre stânga cât cuprindeai cu ochii, se zărea până hăt departe.

— Nu mai avem mult. Acum putem să ne lipsim de hartă. Zburăm de-a lungul ţărmului.

Povârnişurile răsăritene, abrupte, care priveau spre mare, erau despărţite de apă printr-o câmpie îngustă ce mergea de-a lungul litoralului, brăzdată de mici pâraie de munte. Pe sub noi plutea pădurea tropicală veşnic verde. Pe alocuri, arborii înalţi şi viguroşi erau deşi ca peria. Splendizii, zvelţii eucalipţi, învăluiţi în liane, uriaşii ficuşi sălbatici cu frunze mari, lucioase, palmierii înalţi cu trunchiuri golaşe şi cu o cunună de frunze tocmai în vârf, hăţişul des, greu de străbătut, iarba suculentă de un verde închis, toate acestea formau o junglă de nepătruns. Dar iată că pădurile se retrăgeau spre munte. De-a lungul litoralului se întindeau lanuri de grâu, trestie de zahăr, vii şi păşuni pentru oi.

— Iată şi gospodăria Aniei — spuse Elena Nikolaevna reducând din viteză şi începând să coboare. Uite, colo jos se zăresc, albe, turmele vestitelor oi merinos, iar acolo — ea arătă cu mâna spre poalele celui mai apropiat munte — vezi un orăşel? Acolo locuieşte Ania.

Aproape de mare, înecat în verdeaţă, se zărea un pâlc de clădiri albe, mici. Mai departe, la vreo cinci sute de metri de ele erau grajdurile pentru vite.

După câteva minute ne-am apropiat de un grup de vile cu un etaj şi cu două, şi am coborât în curte pe o mică pistă de beton, unde stăteau înşiruite ornitoptere pe câteva rânduri.

Ania alergă spre noi. Ne aştepta.

Am intrat în locuinţa ei. Era amenajată întocmai ca şi locuinţa noastră din Toritown, inclusiv teleecranul panoramic şi vopseaua răcoritoare de pe tavane.

Seara m-am plimbat prin orăşel. Ghidul meu, ce-i drept nu prea bun, a fost Ania.

— Nici nu ştiu ce să vă arăt, spunea ea. E o fermă zootehnică obişnuită, cum sunt pe Pământ zeci de mii sau poate sute de mii. N-ar fi mai bine să vă arăt oile?

— Nu, mai pe urmă. Acum hai să ne plimbăm prin orăşel.

Am străbătut fără grabă strada principală.

Pe drum Ania îmi explica domol:

— Aici e clubul, apoi clădirea administraţiei staţiunii noastre, după ea magazinul, alături cantina, colo grădiniţa de copii, spitalul, dincolo terenurile noastre sportive, centrala atomoelectrică, frigoriferele. Nu, chiar că n-am ce vă arăta aici. Mai bine hai să vedeţi laboratoarele. Ele se află lângă păşuni.

Ei i se părea că ceea ce-mi arăta nu prezenta nimic deosebit şi demn de atenţie. Totul era obişnuit ca în orice

orăşel provincial. Pentru mine însă tocmai acesta era lucrul cel mai semnificativ.

Până atunci, recunosc, mă întrebam dacă nu cumva Ania se plictisea acolo la ferma aceea îndepărtată de marile oraşe şi tot voiam s-o întreb lucrul acesta. Acum înţelegeam tot „anacronismul” unei asemenea întrebări. Orăşelul acela nu mi se părea defel provincial. Datorită dezvoltării transporturilor şi a televiziunii distanţele mari nu mai aveau nicio importanţă. Oraşele, aşezările omeneşti, continentele parcă se apropiaseră între ele. Dacă însă era nevoit sau dorea să plece undeva departe de oraş, orice locuitor avea la dispoziţie un mijloc de transport confortabil şi rapid.

Mi-am împărtăşit gândurile Aniei.

— Vedeţi — mi-a răspuns ea — dumneavoastră găsiţi semnificativ ceva cu care eu m-am obişnuit încă din primii ani ai vieţii. Nouă însă ni se pare că tot ne mai lipseşte ceva.

După ce am cunoscut felul cum se muncea în fermă mi-am dat seama că în fond munca la ţară se deosebea prea puţin de munca orăşenilor.

Pe vremea plugului primitiv, tras de cal, ţăranul cu puţină ştiinţă de carte, ba chiar cu totul analfabet, făcea faţă acestei munci. A apărut tractorul, atunci locul ţăranului a fost luat de muncitor, care avea o pregătire tehnică specifică. Tractorul a fost înlocuit cu un complex de maşini, dirijate de la distanţă, şi locul tractoristului a fost luat de inginer.

Se transformase şi omul, se transformase şi bătrâna noastră planetă. Omului începuse să nu-i mai ajungă Pământul. Nava cosmică l-a ridicat „dincolo de cer”, l-a scos din atmosfera Pământului în misteriosul spaţiu cosmic.

Începuse o eră fără precedent în istoria omenirii, era

cuceririi de noi spaţii vitale nu pe calea nimicirii unei părţi a omenirii pentru „libertate”, ci pe calea cunoaşterii cutezătoare şi nelimitate cu ajutorul ştiinţei şi tehnicii.

Nu fără emoţie m-am aşezat în fotoliul confortabil al rachetoplanului aşteptând decolarea. Chiar dacă nu eu eram primul om care zbura spre Lună, parcă de asta e vorba? Doar şi pe vremea noastră avioanele pătrunseseră adânc în viaţa oamenilor şi cu toate acestea orice om care avea prilejul să zboare pentru întâia oară era emoţionat înainte de a trăi această experienţă.

În sfârşit momentul mult aşteptat sosi. S-a auzit ultima comandă, a răsunat vuietul motoarelor şi rachetoplanul nostru, ţâşnind pe rampa metalică verticală s-a desprins de Pământ luându-şi zborul spre Lună.

Oamenii pot comite erori grave când nu au posibilitatea să cunoască îndeaproape obiectul pe care îl cercetează. Chiar un gânditor atât de profund al Greciei antice ca Aristotel era convins că Luna e un glob şlefuit care reflectă contururile continentelor şi mărilor de pe Pământ. Îndată după inventarea telescopului, această idee a căzut, iar acum cu atât mai mult ne pare caraghioasă.

Coborând din rachetoplan, primul lucru care m-a impresionat a fost apropierea orizontului pe Lună. Mi-au explicat fenomenul, ştiind că dacă pe suprafaţa Pământului un om care se găseşte pe un loc întins vede orizontul la o depărtare de cinci kilometri şi s-a obişnuit cu aceasta, pe Lună orizontul este neobişnuit de aproape, doar la doi kilometri şi jumătate. Ici, colo, în zare apar vârfurile munţilor aflaţi în afara câmpului vizual al omului. O asemenea apropiere a orizontului produce o senzaţie puţin obişnuită.

Impresionant e Pământul nostru văzut pe cerul Lunei.

Deşi mai puţin luminos, pare mai mare decât Soarele. Pe cerul negru străluceşte orbitor discul incandescent al soarelui, revărsând pe suprafaţa Lunei o lumină atât de vie încât fără ochelari fumurii care fac parte din echipamentul de scafandru nici nu poţi deschide ochii. Umbrele sunt pronunţate, dense, negre. Dacă stai cu spatele la soare, umbra ta proprie ţi se pare o groapă fără fund şi, din pricina neobişnuinţei, ţi-e şi frică să pui piciorul în locul acela. În jur domneşte o linişte adâncă. Apa şi atmosfera au dispărut de pe Lună din timpuri străvechi, şi o dată cu ele a dispărut şi acea forţă care modifică neîncetat înfăţişarea globului terestru. Totul pe Lună pare încremenit şi neschimbat de multă vreme.

Asta e însă doar prima impresie. Când priveşti împrejur vezi că Luna a încetat să fie un pustiu, pe ea a apărut omul.

Stăteam pe mica platformă de decolare, la câţiva kilometri de intrarea în oraşul subteran. În apropierea noastră se îndreptau spre cer schelele ajurate ale rampelor pentru lansarea rachetoplanelor spre Pământ. Pe nisipul roşcat, moale ca un covor, ce acoperea solul de jur împrejur, se vedeau numeroasele urme ale ghetelor de scafandru. În depărtare, făcând sărituri mari, trecea în fugă un mic grup de oameni îmbrăcaţi în costume de protecţie, asemănătoare acelora cu care ne echipasem şi noi înainte de a coborî din rachetoplan.

— Probabil că sunt selenologi — spuse Elena Nikolaevna arătând cu capul în direcţia lor. Şi ea venise pe Lună pentru întâia oară şi privea împrejur cu tot atâta curiozitate ca şi mine.

— Ce sunt? am întrebat, neînţelegând ce spune.

— Geologii care studiază Luna. Spre deosebire de geologii care studiază Pământul, aceştia se numesc selenologi.

Vestea cu privire la sosirea noastră ajunsese repede în oraşul subteran. Nici nu apucasem să admirăm bine peisajele Lunei c-am şi fost înconjuraţi de vechile noastre cunoştinţe — trei studenţi ai institutului din Melbourne, care urmau să ne ajute la pregătirea zborului spre Venus, Celita care lucra acolo cu grupul lui Count, apoi însuşi Count şi soţul Elenei Nikolaevna, Jaroslav Pavlovici! Ne-am salutat în stil „lună“, bătându-ne pe umăr, deoarece costumul de scafandru împiedica îmbrăţişările şi strângerea mâinilor. Ce-i drept, Elena Nikolaevna reuşi să-l îmbrăţişeze pe Jaroslav Pavlovici, deşi destul de stângaci.

În casca radiotelefonului mau au răsunat exclamaţii, întrebări şi răspunsuri scurte pe care le acoperea vocea puternică a tui Jaroslav Pavlovici.

— Haideţi în oraş. Trebuie să vă odihniţi după drum.

Am făcut primul pas timid pe Lună, apoi încă unul şi încă unul. Senzaţia de uşurinţă era atât de plăcută încât n-am rezistat tentaţiei şi făcându-mi vânt puternic cu picioarele, am sărit în sus. Aţi văzut acrobaţii la circ făcând salturi între plasă si cupola circului? Săritura mea în sus amintea de evoluţiile acestor acrobaţi, cu deosebirea că eu am sărit la mare înălţime şi m-am răsturnat în aer neîndemânatic. Dacă aş fi făcut un asemenea salt pe Pământ, fără îndoială că m-aş fi lovit rău de tot. Pe Lună însă, care atrage toate corpurile cu o putere de şase ori mai mică decât Pământul, nu s-a întâmplat nimic. Am căzut uşor şi m-am ridicat îndată în picioare. Prin urmare, pentru a învăţa să mergi sprinten cum o făceau vechii locatari de pe Lună, îţi trebuia un oarecare antrenament.

Intrarea în oraş se afla la baza unei stânci uriaşe. Am coborât o scară şi ne-am pomenit în faţa unei uşi de metal. Jaroslav Pavlovici apăsă pe un buton şi uşa se deschise automat, dând într-o cameră viu luminată, apoi se închise

încet în urma noastră.

În cameră am aşteptat ca să se umple cu aer. Se auzea un şuier caracteristic de pompe în funcţiune. Camera era alimentată cu aer prin conducte. În faţa noastră s-a deschis automat o a doua uşă ce ducea într-o subterană. Am intrat într-o sală mare, viu luminată, ce amintea prin înfăţişarea ei de gara unui metrou. În fundul sălii, întocmai ca într-o staţie de metrou urcau şi coborau câteva scări rulante. Ele ne-au dus mai departe în adâncul Lunei.

S-a deschis apoi altă uşă care era închisă ermetic, şi în faţa noastră s-a ivit deodată un întreg oraş subteran, cu străzi şi case aidoma celor de pe Pământ. Pe acoperişurile caselor erau instalate becuri electrice, care răspândeau în jur o lumină ca de zi. De-a lungul străzilor se întindeau şiruri de copaci, pe ronduri se zăreau flori multicolore.

Aşa arata deci acest oraş subteran! Dacă ai fi văzut toate acestea pe ecranul unui televizor, ai fi crezut fără voie că rula un film ştiinţifico-fantastic.

— Parcă am nimerit într-o lume vrăjită, de basm, am spus eu.

— Subterana aceasta se întinde pe câţiva kilometri, ne informă Jaroslav Pavlovici. Din ea se ramifică în toate direcţiile coridoare lungi, înguste, care cuprind într-un singur sistem o construcţie de mare suprafaţă. Subterana are mai multe uşi asemănătoare aceleia prin care am intrat noi.

La intrarea în oraş se găsea o clădire mare — vestiarul oraşului. Ne-am lăsat acolo echipamentul de scafandru şi am pornit-o pe străzile acelei aşezări neobişnuite, destul de animate. Unii trecători, pesemne grăbiţi, înaintau prin salturi. Alţii mergeau normal, aproape la fel ca pe Pământ, doar că păşeau mai uşor şi mai întins. Noi însă nu învăţasem încă să umblăm atât de lin şi din când în când

câte unul sărea deodată în sus şi ne-o lua înainte cu vreo cinci metri, ceea ce era destul de caraghios, stârnind râsetele tuturor.

Îndeosebi Viktor Platonov făcea salturi, probabil din pricina picioarelor sale lungi, sau poate din cauză că nu-şi putea stăpâni bucuria: Celita era alături de el şi, ca toţi îndrăgostiţii, se afla în acea stare de beatitudine când pur şi simplu nu e posibil să stai locului.

— Aici la voi e uşor să atingi recorduri, spuse Platonov după ce făcu un nou salt.

— Da de unde. La noi există cu totul alte norme sportive, obiectă Jaroslav Pavlovici. Am să vă fac cunoştinţă cu campionul nostru la sărituri în lungime. Ultimul său record e de cincizeci şi unu de metri şi şase centimetri.

Simţeam în faţă o adiere uşoară, caldă; puternicele staţii de pompare împrospătau aerul cu oxigen.

De-a lungul străzilor se întindeau alei străjuite de pomi cu fructe coapte. Păsări viu colorate, aduse de pe Pământ, săreau din creangă în creangă.

— Cum a fost adusă aici apa? l-am întrebat pe Jaroslav Pavlovici, trecând pe lângă un lac, pe care plutea un cârd mare de raţe.

— În subsolul Lunei există apă. A fost descoperită de selenologii noştri la mari adâncimi. Acolo temperatura este constantă, şi apa nu îngheaţă.

În spatele nostru s-a auzit un râs vesel. Ne-am întors. Viktor şi Celita săreau în sus, rupeau mere coapte şi i le dădeau lui Count.

— James! îi strigă Jaroslav Pavlovici. Cum de le-ai dat voie să rupă mere?

— Dar de ce?

— Ai uitat ce-a spus Fedor Nikolaevici?

— Jaroslav, în numele vechii noastre prietenii, nu mă

trăda! râse James Count.

— Fedor Nikolaevici, strămstrănepotul dumneavoastră e şeful aprovizionării pe Lună, îmi explică Jaroslav Pavlovici. Vă pregăteşte o primire festivă şi ne-a prevenit cu mare stricteţe să nu stricăm pofta de mâncare a oaspeţilor. Iată şi hotelul nostru. El ne arătă o casă cu trei etaje.

În vestibul, la parter, James Count se apropie de un mare panou de sticlă şi întoarse un comutator.

— Alegeţi-vă camerele! spuse el, arătând spre panoul luminos care înfăţişa etajele hotelului. Pe panou, pătrăţelele camerelor libere erau indicate cu luminiţe roşii.

Grupul nostru s-a instalat la etajul al doilea. Curând ne-am adunat cu toţii într-o mică sufragerie. În mijloc se afla o masă lungă, încărcată cu tot felul de bucate. În jurul ei trebăluia un bărbat de vârstă mijlocie, înalt, bine făcut, zvelt, îmbrăcat într-un costum uşor de culoare deschisă.

Acesta era Fedor Nikolaevici, strămstrănepotul meu. Recunoscându-mă pesemne după fotografii, se apropie de mine şi se prezentă pe un ton glumeţ:

— Descendentul gloriosului neam al Hromovilor, strămstrănepotul dumneavoastră.

La masă dădea dispoziţii tot atât de autoritar ca şi Elena Nikolaevna în laboratorul său şi toţi i se supuneau fără obiecţii. Expeditiv, atent, el reuşea să întreţină cu însufleţire conversaţia şi în acelaşi timp să servească.

— Cum staţi cu alimentele? l-am întrebat. Vă aprovizionaţi de pe Pământ?

— Doar parţial. Aici funcţionează două fabrici de alimente sintetice care ne asigură cu pâine, zahăr, amidon, ulei. În afară de asta în oraşul subteran ne-am străduit de mult să ne gospodărim cât mai bine. Creştem păsări, un număr oarecare de vite, peşte. Avem livezi, grădini. Desigur însă că problema alimentelor încă nu este rezolvată pe

Lună. Ne lipseşte atmosfera.

— Trebuie să mărturisesc, am crezut că aici, pe Lună, oamenii se hrănesc cu pilule cosmice ca acelea care ni s-au dat pentru expediţia pe Venus.

— Nu, asemenea pilule sunt bune doar în zborurile interplanetare îndepărtate. Nu se alterează si ocupă foarte puţin loc. Dar nu te poţi hrăni cu ele multă vreme. În primul rând, nu satisfac toate necesităţile organismului, şi, lucrul cel mai important — nu ne încarcă în întregime stomacul, ceea ce poate duce la micşorarea lui, şi până la urmă chiar la atrofiere. Acest neajuns, la rândul său, se răsfrânge asupra celorlalte organe, producând modificarea lor. Într-un cuvânt, armonia organismului, proporţiile lui vor fi tulburate.

— Prin urmare, dumneata, Fedor Nikolaevici, consideri că oamenii îşi vor procura întotdeauna alimentele, folosind resursele naturale, muncind pământul şi crescând vite?

— Deocamdată noi folosim încă foarte puţin din ceea ce ne dă cu atâta mărinimie natura. Suntem departe de a epuiza toate posibilităţile. De aceea nu se pune chiar cu atâta stringenţă problema alimentaţiei artificiale. Nu pot să prezic însă ce va fi peste câteva sute de mii de ani. S-ar putea ca urmaşii noştri să găsească mijloace atât de perfecţionate pentru fabricarea alimentelor artificiale încât acestea să aibă absolut toate calităţile celor naturale: însuşirile lor nutritive, gustul, aroma — şi poate chiar să le depăşească.

Din vorbă în vorbă timpul trecuse pe neobservate şi deodată am observat cu mirare că afară începuse să se întunece.

— Iluminatul artificial e variat dinadins în decursul a douăzeci şi patru de ore, pentru ca oamenii să se simtă în condiţiuni aproape identice acelora de pe Pământ, explică

Jaroslav Pavlovici.

***

Am rămas pe Lună aproape o săptămână, pregătindu-ne minuţios pentru lunga noastră călătorie.

A treia zi spre seară, Viktor a venit la noi singur, fără Celita. A stat mult, sporovăind distrat câte-n lună şi în stele. Nu pleca de loc. Era vădit că nu venise fără o pricină anume. Chiar aşa a şi fost. Abia când să plece, a spus deodată, privind în jos:

— Elena Nikolaevna, eu... adică noi... eu şi Celita, am hotărât să ne căsătorim.

— Am bănuit asta. Când ne întoarcem...

— Nu, nu m-aţi înţeles, o întrerupse Viktor. Chiar acum.

— Acum? Da-a?... Ei, în asemenea ocazii e inutil să-i mai dai omului sfaturi. Pe când nunta?

— Mâine.

Elena Nikolaevna se ridică, îl îmbrăţişă şi-l sărută pe frunte.

— Du-te şi te pregăteşte. Am să-i spun lui Fedor. O să facem o nuntă întocmai ca pe Pământ.

La nuntă n-a fost multă lume, dar a domnit voioşie, animaţie. Jaroslav Pavlovici îi spunea Celitei:

— Numai să nu iei exemplu de la soţia mea. E o femeie complet lipsită de inimă. Curând se împlineşte anul de când sunt aici, de câte ori am chemat-o să-mi facă o vizită, n-a venit. De dragul microsoarelui însă a fost gata într-o clipă să plece nu numai în Lună, ci tocmai pe Venus. Păi să nu mă supăr eu, un soţ iubitor?

— Nici a mea nu e mai bună, se plânse Fedor Nikolaevici. Nici ea nu m-a vizitat vreodată.

Celita răspundea veselă la glume, dar Viktor şedea grav, emoţionat.

...A venit şi ziua plecării. În jurul rachetoplanului nostru se adunase o mulţime de oameni care veniseră să ne petreacă. Celita şi Viktor stăteau deoparte, ţinându-se de mână şi privându-se în tăcere prin casca costumului de scafandru. Înţelegeam ce dureros era pentru ei să se despartă acum.

Erilik Darâcean atinse umărul Elenei Nikolaevna:

— E timpul.

— Da.

Nimeni însă nu se îndura să-l cheme pe Viktor. Erilik urcă în rachetoplan şi abia atunci am auzit în cască sunetele stăruitoare ale apelului.

CAPITOLUL X

PE VENUS

— Uite ce ne-a fost dat să vedem! exclamă Gin Fan-şi, când a apărut în faţa noastră planeta Venus ca un glob imens, acoperind jumătate din cerul negru ca smoala. Da, zborul ăsta nu-i ca acela până în Lună!

Într-adevăr, dacă până în Lună zburasem în total doar două zile şi două nopţi, distanţa până la Venus am străbătut-o în patruzeci de zile.

În timpul zborului n-aveam nimic deosebit de făcut şi fiecare se îndeletnicea cu ce voia. Gin Fan-şi a meşterit tot drumul la aparatul lui de filmat, confecţionându-i un dispozitiv. Victor Platonov a stat cea mai mare parte din timp pe patul lui, scriind ceva într-un caiet cenuşiu mare. Trist, tăcut, şedea cu ochii aproape închişi, parcă străduindu-se să nu-şi dea în vileag frământările lăuntrice. Şi Elena Nikolaevna era tristă.

— Ce ai, Elena Nikolaevna? am întrebat-o.

— M-a apucat şi pe mine dorul. Nu mă văzusem cu Jaroslav de câteva luni şi părea că mă obişnuisem. Acum după ce am stat cu el o săptămână, mi s-a părut că a trecut timpul atât de repede.

Am profitat de timpul liber ca să studiez bibliografia referitoare la planeta Venus.

Formele de viaţă cunoscute pe Pământ sunt atât de variate, atât de bine adaptate la cele mai aspre condiţii în care s-ar părea că nimic nu poate trăi, încât s-a pus de la sine întrebarea: de ce n-ar exista viaţa şi pe alte planete? Şi s-a văzut că întrebarea era justă. Acum pentru astă lume e clar că natura vie reprezintă o verigă inseparabilă în lanţul

armonios al unităţii materiale a universului, iar Pământul nostru, minuscul din punct de vedere astronomic, nu este deloc o excepţie miraculoasă în spaţiile nemărginite ale cosmosului şi chiar printre planetele sistemului solar.

Misterioasa planetă Venus e ascunsă de privirile iscoditoare de o perdea groasă de nori, ca o frumoasă orientală după văl. În decursul veacurilor niciun ochi omenesc n-a văzut ce se petrece pe suprafaţa ei şi întrebarea: „Există viaţă pe Venus?” a stârnit multe discuţii. Unele date ştiinţifice susţineau că acolo viaţa e posibilă, altele dovedeau contrariul.

Venus este cu patruzeci de milioane de kilometri mai aproape de soare decât Pământul, ca atare primeşte aproape de două ori mai multă căldură şi lumină. Razele soarelui evaporează de pe suprafaţa ei o cantitate enormă de umezeală. Pătura densă de nori ocroteşte planeta ca un scut natural, de razele arzătoare ale soarelui. De aceea temperatura pe suprafaţa planetei este mai scăzută decât s-ar putea aştepta. Ziua temperatura se ridică în zona temperată până la plus 60-70 de grade. Noaptea însă scade până la minus 15 grade.

Asemenea salturi bruşte se explică prin faptul că Venus se roteşte în jurul axei mult mai încet decât Pământul, fiecare zi şi fiecare noapte durând aproape câte şase săptămâni.

E firesc ca într-o zi atât de lungă, care durează peste trei săptămâni, suprafaţa planetei să se încingă atât de tare, iar în noaptea care-i urmează, tot atât de lungă, să se răcească sensibil. Se poate spune că în decursul unei zile şi a unei nopţi, pe planeta Venus se perindă toate anotimpurile anului. Noaptea e iarnă friguroasă, cu zăpadă, dimineaţa e primăvară cu ceţuri dense, ziua — vară cu arşiţă, zăpuşeală, iar seara — toamnă mohorâtă şi ploioasă.

În afară de aceasta există şi succesiunea anotimpurilor anului, condiţionată de mişcarea de revoluţie a planetei în jurul soarelui. Iată de ce clima pe Venus este specifică şi evoluează după o lege complexă. Ziua poate fi şi arşiţă şi răcoare în funcţie de poziţia planetei faţă de soare.

Se înţelege de la sine că o asemenea climă nu este favorabilă vieţii.

Şi atmosfera acestei planete se deosebeşte foarte mult de aceea a Pământului fiind săracă în oxigen şi conţinând o cantitate imensă de bioxid de carbon — de cinci sute de ori mai mult decât atmosfera terestră. Din pricina păturii dense de nori oamenii de ştiinţă n-au putut multă vreme să constate dacă în atmosfera planetei Venus există ozon. În atmosfera noastră există un strat foarte bogat în molecule de ozon la douăzeci-douăzeci şi cinci kilometri înălţime. Ca o cuirasă impenetrabilă, acest strat apără tot ce e viu pe Pământ? Acţiunea distrugătoare a razelor ultraviolete ale soarelui, absorbindu-le aproape în întregime. În cele din urmă, cu ajutorul rachetelor trimise spre Venus, oamenii de ştiinţă au descoperit în atmosfera ei un strat de ozon salvator la o înălţime de zece-cincisprezece kilometri.

Prima expediţie ştiinţifică a adus o veste îmbucurătoare: pe Venus există viaţă, există o floră şi o faună, specifice. Ele nu se aseamănă deloc cu cele de pe Pământ, fapt determinat de condiţiile speciale în care se dezvoltă.

Cea mai mare parte a suprafeţei planetei e acoperită cu apă. Continentele sunt acolo mult mai mici decât pe Pământ — având mai degrabă aspectul unor insule sau arhipelaguri risipite pe un ocean nemărginit.

Pe uscat, regnul vegetal e sărăcăcios, puţin diferenţiat, dar în mediul acvatic a atins o dezvoltare şi o varietate extraordinară. M-a frapat ingeniozitatea cu care plantele de acolo s-au adaptat la lipsa de oxigen. Ele s-au deprins să

respire bioxid de carbon. Oxigenul obţinut prin fotosinteză din bioxidul de carbon, nu-l elimină complet în aer, ca plantele de pe Pământ, ci-l păstrează parţial în interiorul lor. Noaptea, plantele respiră oxigenul pe care au apucat să-l acumuleze la lumina soarelui. Ele au depozit propriu de oxigen. Unele îl adună în pungi speciale aşezate la rădăcina frunzei, altele îl ascund în sol, în rădăcini, altele în tulpină, în spaţiile largi intercelulare, altele duc o viaţă parazitară şi, prin tentacule, nişte ventuze subţiri, se înfig în pungile cu oxigen ale altor plante şi trăiesc din rezervele acestora. Atunci când plantele pier, pungile plesnesc şi oxigenul se împrăştie în aer. Acest proces de formare a oxigenului pur în atmosfera de pe Venus este continuu. Plantele pot fi asemuite cu o gigantică uzină de transformare a bioxidului de carbon în oxigen.

M-a frapat însă îndeosebi fauna de pe Venus. Cele mai multe animale trăiesc în oceanul cald, pe lângă coastele crestate sau pe bancurile de nisip, în stratul de apă puţin adânc, călduţ. Doar puţine dintre ele trăiesc pe uscat. Fireşte că pe oamenii de ştiinţă i-a interesat cum pot ele trăi într-un asemenea mediu sărac în oxigen? Plantele sunt ajutate de capacitatea lor de a efectua fotosinteza. Dar animalele ce fac? De unde obţin ele cantitatea de oxigen necesară pentru o funcţiune fiziologică normală?

După îndelungi observaţii şi cercetări oamenii de ştiinţă au ajuns la o concluzia uimitoare: animalele de pe Venus, întocmai ca şi plantele, sunt apte să efectueze fotosinteza! Pe lângă sistemul de circulaţie a sângelui, roşu, ele mai au unul subcutanat, pentru sângele verde. Aici, bioxidul de carbon inspirat de animale e transformat în oxigen pur, care ajunge apoi în sistemul sanguin roşu. Animalele de pe Venus respiră foarte des, ca după o fugă istovitoare şi lungă.

Pe Pământ nu există nimic asemănător. Poate să se fi petrecut fenomene analoage cândva, demult de tot, în îndepărtatele ere geologice, când şi pe Pământ se simţea lipsa oxigenului. Dar atmosfera Pământului s-a îmbogăţit destul de repede in oxigen ca urmare a activităţii fiziologice a plantelor. Pe Venus însă, acest proces este nespus de lent. De aceea, fauna a putut să evolueze acolo spre forme superioare, numai datorită acelei miraculoase capacităţi de fotosinteză.

Aceasta a făcut ca pe Venus delimitarea dintre organismele vegetale şi animale să fie mult mai puţin evidentă, şi uneori oamenii de ştiinţă, în general, nu puteau să determine ce se afla în faţa lor — un animal sau o plantă?

Viaţa de pe Venus, interesantă şi cu totul aparte, era încă foarte puţin cercetată. Studierea ei fusese încetinită de marea depărtare a acestei planete de Pământ; fiecare expediţie necesita un efort considerabil şi pregătiri îndelungate. Noi am avut pur şi simplu noroc că s-a ivit prilejul să zburăm într-acolo.

Sosiseră zilele hotărâtoare ale expediţiei noastre — curând trebuia să aterizăm pe a doua planetă a sistemului solar. În urma rachetei noastre, de turism, cum îi spuneam, zbura a doua — racheta de transport, teleghidată.

Darâcean ţinea tot timpul legătura cu expediţia biologică care se găsea încă de câteva luni pe Venus. Această expediţie era compusă doar din patru oameni: conducătorul echipei, zoologul Henri Lamel, botanistul Irji Gapek, pilotul Leon Saumian şi geologul Stanislav Anifer, care îndeplinea şi funcţia de pilot secund. În urma unei dispoziţii speciale a prezidiului Academiei Mondiale de Ştiinţe echipa lui Henri Lamel trebuia să ne ajute la efectuarea experienţei cu microsoarele.

Se şi simţea forţa de atracţie a planetei. Ambele rachete zburau în jurul ei, reducând treptat viteza. La ordinul lui Erilik Darâcean ne-am ocupat locurile în fotolii.

— Saumian! Saumian: repeta neîncetat Erilik în microfon. Daţi-mi relevmentul dumneavoastră! Daţi-mi relevmentul dumneavoastră!

Manevra de coborâre a durat peste trei ore. Era suficient să se greşească poziţia cu un singur grad, ca să deviem de la locul ales cu o sută de kilometri. Erilik teleghidă racheta de transport pe o anumită orbită şi reduse brusc din înălţime. Apoi conectă motoarele cu reacţie din vârful rachetoplanului nostru, pentru a-i reduce şi lui viteza, evitând astfel supraîncălzirea. Aripile lui puternice se înfipseră în atmosfera planetei Venus uşurând simţitor aterizarea (mai corect spus, „avenusare”).

Am străpuns curând stratul de nori aflaţi la mare altitudine. Privind prin luminatoare am zărit oceanul nemărginit care acoperea suprafaţa planetei, ici-colo, pe luciul apei, se observau nişte pete roşcate — erau insulele. Înainte, departe, la linia orizontului se ivi o insulă mai mare. Rachetoplanul zbura jos de tot. Pe insulă se putea desluşi o câmpie întinsă, netedă ca o stepă. Pe undeva pe acolo se găseau staţiile de radiolocaţie ale lui Henri Lamel, spre care ne îndreptam conduşi de aparatele de teleghidaj.

O uşoară izbitură, rachetoplanul făcu un bond, încă o izbitură — acum nu mai zburam ci lunecam repede pe suprafaţa planetei Venus. Manevrând motoarele cu reacţie din vârf, Darâcean opri repede rachetoplanul.

— Gata! Bun găsit, Venus!

Am sărit din fotolii, ne-am repezit spre luminatoare şi am zărit în faţa noastră suprafaţa roşiatică a planetei. În depărtare se întindea un lanţ de munţi. Cerul era acoperit de nori. În geamurile exterioare ale luminatoarelor mici

stropi de ploaie trasau dâre oblice.

— Afară! Afară!

Să ne echipăm cu costumele uşoare de scafandru, să trecem pe platforma cu uşi duble şi să sărim de pe ultima treaptă a scării mobile pe solul moale a fost o chestiune de câteva clipe.

N-am putut să mă stăpânesc, am ridicat de jos un bulgăraş de ţărână, l-am frecat între palme şi am început, să-l cercetez. Era la fel ca şi pe planeta noastră de baştină.

— Da, structura universului e pretutindeni la fel, spuse Gin Fan-şi, privind peste umărul meu.

— Iarba, priviţi ce iarbă! exclamă Elena Nikolaevna. Ea smulse un smoc de iarbă suculentă, portocalie, şi stoarse din ea câteva picături de lichid vâscos.

De rachetoplanul nostru se apropiau patru ornitoptere — grupul lui Henri Lamel. Lângă uşa rachetoplanului avu loc o întâlnire furtunoasă, aşa cum se petrecea odinioară când după lunga noapte polară tovarăşii soseau de pe continent la exploratorii polari.

— O clipă! exclamă Darâcean, smulgându-se din îmbrăţişările lui Henri Lamel şi recăpătându-şi calmul. Încă nu e gata totul! Trebuie să coborâm racheta de transport!

Erilik, Suori, Anifer şi Saumian, piloţii ambelor expediţii, urcară în racheta noastră la tabloul de comandă. Noi ne-am îndreptat spre rachetoplanul lui Henri Lamel, care staţiona dincolo de un dâmb pe un teren neted la vreo doi kilometri depărtare.

— Vremea e mereu atât de mohorâtă aici? întrebă Gin Fan-şi.

— Nu. Se apropie lunga noapte cu zăpadă. De aceea e vremea mohorâtă, răspunse Lamel. Ziua însă e destulă lumină dar, ce-i drept, nu atât de clară ca pe Pământ. Cerul e înnourat tot timpul.

— Dar fumul acela care se roteşte acolo ce e? am întrebat eu arătând spre lanţul de munţi.

— E un vulcan în erupţie. Aici sunt foarte mulţi vulcani. Ei îmbâcsesc aerul cu bioxid de carbon. Dacă n-ar fi vulcanii, pe Venus s-ar putea trăi fără echipament de scafandru.

Spre dreapta, dincolo de un deal, se zărea un lac înconjurat de tufăriş înalt, roşcat. La marginea lacului, din zece în zece minute ţâşnea un şuvoi înalt de apă — un geizer.

— În lacul acela am prins nişte peşti comestibili admirabili, spuse Henri Lamel. Probabil că v-aţi săturat de pilulele cosmice? Facem îndată un ospăţ straşnic. Aveţi noroc: azi gătesc eu.

Pe deasupra noastră trecu în zbor, jos de tot, o pasăre uriaşă greoaie, de un verde închis, cu pete roşii, vii, pe pântec, aşa cum are tritonul. Avea aripi crestate, pliabile, ca liliacul şi ciocul lung ca al pelicanului. După ea trecu alta, apoi încă una. Ca şi cum ar fi fost înţelese, zburau în jurul nostru, rotindu-se în cercuri tot mai strânse.

— Reptile zburătoare — spuse încruntat Henri Lamel — scârboase lighioane!

— Şi mai ales sunt proaste ca noaptea, adăugă Gapek. Atacă fără deosebire, orice, chiar şi reptile mai puternice decât ele. Ptiu, ce vampiri idioţi!

El smulse din tocul de la brâu un mic pistol, ultrasonic, îl îndreptă spre reptila cea mai apropiată, trase, şi aceasta se prăbuşi ca un bolovan. Celelalte două reptile se îndepărtară şi luară înălţime.

Viktor Platonov se repezi spre sălbăticiunea doborâtă. Alergarăm şi noi după el. Novici, ardeam de nerăbdare să-l cercetăm pe acest prim băştinaş al planetei Venus, pe care-l întâlnisem.

— Atenţie! ne preveni Lamel. Are dinţi veninoşi.

De aproape, reptila era şi mai respingătoare. Gâtul subţire, golaş, ciocul enorm plin cu dinţi, pielea de un verde închis, fără pene, acoperită cu peri lungi, deşi, labele palmate de pradă, cu câte opt degete terminate cu gheare ascuţite, coada lungă ca de şarpe — toate acestea nu se potriveau cu ceea ce ştiam noi despre păsări. Deosebit de respingătoare erau petele de un roş aprins, risipite pe corp acolo unde nu era păr.

— De ce are pielea verde închis?

— Pielea e transparentă şi se vede sistemul de circulaţie al sângelui verde. Animalele de pe Venus au sub piele o substanţă asemănătoare clorofilei. Atunci când animalul inspiră aer prin plămâni, oxigenul ajunge în sistemul de circulaţie al sângelui roşu, iar bioxidul de carbon în cel cu sânge verde. Sub acţiunea luminii, bioxidul de carbon din sângele verde se descompune în carbon şi oxigen. Această cantitate suplimentară de oxigen ajunge apoi în sângele roşu, creând condiţii fiziologice normale pentru organismul animalului.

Strâmbându-se de scârbă, Viktor Platonov aruncă reptila cât colo.

Am urcat pe dâmb şi dincolo de el am zărit rachetoplanul expediţiei lui Henri Lamel, o navă mare, argintie. Rachetoplanul staţiona pe un teren tot atât de neted ca şi al nostru. Alături de el juca în reflexe argintii o imensă cupolă opacă dintr-o peliculă subţire, dar foarte durabilă. Acolo era adăpostul expediţiei biologilor. Înălţimea cupolei atingea la centru şapte metri. Suprafaţa totală a terenului acoperit de cupolă era de peste o sută cincizeci de metri pătraţi. Aerul de sub cupolă era alimentat fără întrerupere cu oxigen şi astfel se crea acolo o atmosferă prielnică omului. În acest cort spaţios puteam să ne

retragem după lucru, să ne scoatem echipamentul incomod de scafandru şi să ne odihnim admirabil.

Cupola era împărţită în câteva încăperi prin pereţi făcuţi din aceeaşi peliculă opacă. În aceste încăperi se aflau laboratoarele, depozitele de colecţii, dormitoarele, şi alte dependinţe. Strânsă, întreaga cupolă, a cărei greutate era infimă, încăpea într-o cutie de mici dimensiuni, fiind foarte comodă pentru transportul în rachetoplan. În interiorul cupolei se crea un mic excedent de presiune faţă de atmosfera de pe Venus, pentru a sta umflată tot timpul ca un balon.

Am intrat sub cupolă şi ne-am scos echipamentul de scafandru. Henri Lamel ne conduse la bucătărie. Acolo, alături de plita electrică, acţionată cu curent de înaltă frecvenţă, văzurăm sub o peliculă-răcitor nişte peşti mari, ciudaţi.

— Să aşteptăm aici puţin, spuse Lamel după ce vorbi la radiotelefon cu Darâcean. Vor ateriza racheta de transport peste vreo treizeci de minute. Până sosesc ei e gata şi ciorba de peşte. Ajutaţi-mi să curăţ peştele.

— Ia uite ce peşte! exclamă Gin Fan-şi.

Peştii aveau o formă atât de neobişnuită, încât îţi venea greu să crezi că erau nişte fiinţe vii şi nu rodul unei fantezii bolnăvicioase. Branhiile atârnau în franjuri sub capetele lor nefiresc de mari. Părea că nu sunt peşti, ci doar nişte capete înotătoare, de care fuseseră lipite neîndemânatic, doar ca amuzament, aripioarele şi coada.

— Ce mâncaţi din ei, Henri? îl întrebă ironic Elena Nikolaevna pe Lamel. Vă plac atât de mult capetele de peşte prăjit?

— Dacă aţi fi silită să trăiţi într-o apă atât de gazoasă, şi dumneavoastră v-ar creşte asemenea branhii. Peştii s-au adaptat la mediu, iar branhiile nu pot fi plasate oriunde, ci

numai la cap, căci prin ele trebuie pompată apa din care obţin oxigenul aflat aici într-o cantitate atât de mică. De aceea au gura şi capul atât de mare, în comparaţie cu trupul.

— După această prelegere savantă, trupul peştilor parcă a devenit mai mare, Henri! remarcă ironic Viktor Platonov.

— Gapek — i se adresă Henri Lamel, botanistului — scoate dumneata nişte cartofi. Ni s-au terminat.

— Ce, aveţi şi cartofi? am întrebat noi miraţi.

— Avem de toate. Chiar şi mărar, răspunse Lamel zâmbind. Doriţi cartofi noi cu mărar? Gapek se duce îndată să-i dezgroape.

— Mergem cu dumneata! am exclamat noi într-un glas.

— Poftiţi, ne invită Gapek, numai staţi cât mai aproape de mine. Aici se pot întâmpla multe.

Gapek se îndreptă spre pădurea apropiată, un masiv gălbui-roşcat ce părea că nu e alcătuit din copaci, ci din nişte flori uriaşe ciudate. Privind curioşi în toate părţile, am pătruns în desişul întunecos şi cald. Temperatura aerului nu scădea acolo sub patruzeci de grade.

Prin bolta neagră alcătuită de frunze se zăreau ici şi colo mici crâmpeie cenuşii de cer. Sub copaci era însă loc destul. Lăstăriş nu prea vedeam. Frunzele copacilor creşteau începând de la un metru şi jumătate de la sol. Cărnoase, crestate adânc, şi atât de mari, încât în ele putea fi înfăşurat cu uşurinţă un cal. Creşteau direct din trunchi şi rotunjindu-se, alcătuiau o jumătate de boltă. Mişcate de vântul uşor, frunzele se legănau alene ca nişte evantaie. Trunchiurile groase ale copacilor nu erau lemnoase, ci moi, suculente, pline de sevă. Am dat cu pumnul într-un trunchi viguros, pe care abia de l-ar fi cuprins doi oameni şi pe el au apărut nişte picături de culoare închisă.

Călcam peste un strat de vreascuri, uşoare ca bureţii de

mare, uscaţi. Am ajuns într-o poiană largă, acoperită cu un covor compact de iarbă pestriţă, suculentă, care pocnea surd sub picioare. În mijlocul poienii se înălţa un arbust roşiatic cu frunze mărunte, care creşteau din trunchi perechi-perechi.

— Priviţi această plantă, ne spuse Gapek. Noi îi zicem cartof, doar în glumă fiindcă are tuberculi comestibili. Desigur că la gust amintesc prea puţin de cartof. Sunt făinoşi şi cam săraţi. În poienile pădurilor cresc foarte mulţi arbuşti asemănători.

Scoase de la brâu un hârleţ lat şi îndepărtându-se la vreo doi metri de arbust, începu să sape pământul. Bulbii apărură curând — trei bucăţi. Erau mari şi aveau o formă neregulată: unul îndoit ca o seceră, al doilea avea excrescenţe în formă de conuri, al treilea era dublu.

— Nu-i nimic, spuse Gapek, toţi sunt comestibili. Uite aşa trebuie căutaţi.

Ne-am împrăştiat pe liziera pădurii şi am început să scoatem bulbi. Eu am nimerit nişte exemplare cu o formă bizară. Strânsesem aproape o jumătate de geantă, când, în casca mea, l-am auzit deodată pe Gin Fan-şi strigând speriat:

— Ajutor! Ajutor!

Ne-am repezit cu toţii spre el. Nu departe de noi, la marginea pădurii, se încinsese o luptă crâncenă. Ţinând hârleţul în mâna stângă Gin Fan-şi reteza din răsputeri tentaculele albe ale unei sălbăticiuni, care-l încolăciseră. Mâna dreaptă în care Gin Fan-şi ţinea pistolul ultrasonic era încleştată de tentacule. Tentaculele zburau de colo-colo şerpuind prin aer şi-i strângeau tot trupul în inele compacte. Un inel îl şi sugruma. Neputând să punem în funcţiune pistoalele, ne-am scos cuţitele şi ne-am repezit în ajutorul lui. Curând după aceea zăceau pe jos vreo

douăzeci de braţe respingătoare, zvârcolindu-se în convulsii. Zguduit, Gin Fan-și abia s-a ridicat de jos. Din fericire scăpase doar cu vânătăi.

— Ce vietate e asta? îl întrebă pe Gapek după ce-şi veni în fire.

— Nu ştiu. Eu însumi văd pentru întâia oară un asemenea monstru — răspunse acesta. Vom cerceta îndată.

Ciudata făptură avea rădăcini înfipte în pământ, părând că e o plantă. Deodată, însă, sub ochii noştri, ea începu să-şi smulgă rădăcinile din pământ şi să se încolăcească într-un ghem strâns. Din capotele retezate ale tentaculelor se scurgea picătură cu picătură un lichid verzui. „Planta” îşi scoase din pământ ultimele rădăcini şi, împingându-se cu ajutorul lor se rostogoli, îndepărtându-se. Am fost nevoiţi s-o imobilizăm cu ajutorul pistolului ultrasonic. Gapek o tăie în două. În interiorul trunchiului ei am găsit un stomac, în care se zăreau nişte oase albe, mari. Pesemne că încă nu demult „planta” dejunase copios.

În timp ce adunam bulbii dezgropaţi, Gin Fan-şi examina cu atenţie resturile vieţuitoarei care-l atacase prin surprindere. Apoi a fotografiat-o şi s-a apropiat de noi.

Înainte de a face cale întoarsă, Gapek a rupt nişte iarbă galben-verzuie.

— Priviţi „mărarul” local — spuse el, arătându-ne firicele ascuţite de iarbă — e un bun condiment la cartofi.

Ne-am întors la cupolă. Henri Lamel ne aştepta cu nerăbdare. Într-o oală mare fierbea apa. Când sosiră şi piloţii noştri, ciorba de peşte era gata.

Lamel aruncă în oală puţin praf alb — detector de otravă. Ciorba nu-şi schimbă culoarea şi Lamel vesti:

— Se poate mânca. Poftiţi la masă.

Ori fiindcă mi-era lehamite de pilule cosmice, ori din

pricina împrejurării neobişnuite în care ne aflam mi se păru că nu mai mâncasem niciodată o ciorbă de peşte atât de gustoasă.

„Vechii locuitori”, cum îşi ziceau noii noştri prieteni, ne îmbiau care mai de care, ca pe oaspeţii cei mai dragi. Îndeosebi se agita şi făcea larmă mărunţelul şi sprintenul Irji Gapek.

— Mai astâmpără-te odată, zvăpăiatule, îl strunea tăcutul şi domolul Anifer.

Chipeşul Saumian, un atlet înalt, cu umeri laţi, cu ochi negri, sclipitori, tuna cu basul lui puternic, profund, acoperind toate glasurile. Îşi făcea griji că nu ne-am săturat, şi tot stăruia să ne gătească la repezeală o mâncare gustoasă din conserve.

— În cinci minute e gata. O să vă lingeţi pe degete, stăruia el, gesticulând expresiv. Henri, de ce taci? Doar eşti şef. Nu ţi-ar fi ruşine ca oaspeţii tăi să se ridice de la masă flămânzi?

— Spune mai bine că pur şi simplu abia aştepţi să-ţi etalezi talentul culinar, răspunse Lamel, zâmbind mucalit cu ochii lui veseli, căprui, şi ne explică: Leon este socotit la noi cel mai bun bucătar. Dacă vreţi să-l cuceriţi, lăudaţi-i mâncărurile pe care le găteşte el şi ocărâţi-le pe cele făcute de alţii.

În ziua următoare am dezbătut planul nostru de acţiune. Propriu zis noţiunea de,,zi” pe Venus era relativă, pentru că atunci când ne-am trezit nu se luminase ci, dimpotrivă, era şi mai întuneric.

— Trebuie să ne grăbim, spuse Henri Lamel. Peste trei sute şaizeci şi opt de ore va fi complet întuneric, va veni noaptea rece şi atunci condiţiile de lucru se vor îngreuia foarte mult.

Ne-am luat cu toţi zborul cu ornitopterele spre racheta

noastră de transport. Trebuia s-o demontăm, să scoatem încărcătura şi să începem asamblarea dispozitivelor de teleghidare.

Peste trei zile ne-am apucat de această ultimă operaţie.

Se întuneca tot mai mult. Partea planetei pe care se afla insula noastră se cufunda în umbră. Cârduri de reptile zburătoare treceau la mare înălţime deasupra noastră spre apus, acolo unde lângă linia orizontului lumina prin nori discul tulbure al soarelui ce apunea.

— Au pornit spre căldură, spuse Saumian, privind îngândurat în urma cârdului. Acum şi la noi, în Armenia, e cald, primăvară. Poate că piersicii au şi înflorit...

— A-a, Leon! Ai uitat convenţia? Astăzi ai să găteşti tu prânzul, peste rând.

— Dar cu ce-a păcătuit? am întrebat eu mirat.

— O! Asta-i boala cea mai primejdioasă a astronauţilor! explică Henri Lamel. Diagnosticul: nostalgie, dor de patrie. Nu face nimic, prepararea unui prânz peste rând e cel mai bun leac împotriva acestei boli.

Ploua mărunt, fără încetare, aşa cum plouă toamna la noi, pe Pământ. Echipamentele uşoare, impermeabile, se dovedeau de neînlocuit pentru munca în asemenea condiţii.

— Ei, Leon, îi spuse Henri Lamel lui Saumian la sfârşitul zilei de muncă, du-te la vânătoare. Trebuie să procuri pentru masă ceva vânat.

— Ia-mă şi pe mine, l-am rugat eu pe Saumian.

— Cu plăcere. Haidem la ornitoptere.

Ne-am luat zborul de-a lungul apei. De la ţărmul înconjurat cu stânci înalte, abrupte, se îndepărta o limbă îngustă de nisip. Pe ea mişunau reptile-amfibii scormonind cu ciocurile lor lungi nisipul în căutare de hrană.

Le-am arătat lui Saumian.

— Nu sunt comestibile, spuse el dând din mână

dispreţuitor. Priviţi!

Arătă în depărtare un punct în care oglinda liniştită a apei se înspumase, formând o pată albă. Acolo, la mică adâncime, se dădea o bătălie cruntă. Pesemne că nişte animale de pradă atacaseră un banc de peşti. Pata albă înspumată se apropia repede de fâşia de nisip — peştii căutau să se salveze prin fugă.

— Avem asigurat un prânz excelent! exclamă bucuros Saumian. Să zburăm spre limba de nisip.

Pata înspumată se apropia repede. Pe nisip începură să se arunce unul după altul nişte peşti lungi, ca nişte şerpi. În urma lor ieşeau din apă boturile lacome, căscate, pline de dinţi deşi, ale unor animale de pradă subacvatice. Curând, limba de nisip era plină de peşti-şerpi.

— Mai repede! mă zori Saumian, aterizând pe nisip.

Pe uscat peştii-şerpi erau neputincioşi. Încolăcindu-se, zvârcolindu-se fugeau de la o margine la alta a fâşiei de nisip, pentru a scăpa de urmăritori. Îi ajutau doar aripioarele lungi, osificate, aşezate chiar lângă cap. Peştii înaintau pe ele, ca pe două picioare, legănându-se pe o parte şi pe alta şi ajutându-se cu mişcări zvâcnite din coadă.

Am scos pistolul ultrasonic, dar Saumian m-a oprit.

— Pistolul nu-i de niciun folos. Pielea lor reflectă ultrasunetul. Trebuie să-i dăm gata cu pumnalele!

Repezindu-se încolo şi încoace, Saumian ucise repede unul după altul câţiva peşti. Eu îl ajutam. După ce tot cârdul trecu peste limba de nisip şi dispăru în apă, ne rămase aproape o duzină din aceşti peşti de câte o jumătate de metru lungime.

...Asamblarea antenelor pentru dispozitivele de teleghidare era în curs. Unul din ele l-am montat pe o stâncă înaltă de piatră, care domina întreaga insulă pe

ţărmul oceanului, iar alte două, pe nişte insule mici situate aproximativ la o sută kilometri de insula noastră. Foarte multă vreme ne-a luat transportul barelor lungi pe acele insule îndepărtate. Ornitopterele ţineau loc de macarale. Zburau deasupra rachetei de transport demontate şi prinzând bara cu un cablu, ne ridicam toți deodată. Barele deosebit de grele le ridicam cu ajutorul a şase ornitoptere. Bara ridicată în aer părea o insectă ciudată cu douăsprezece aripi strălucitoare.

Henri Lamel, Leon Saumian şi Viktor Platonov erau montorii noştri cei mai buni. Lucrau la o înălţime ameţitoare, asamblând piesele aduse. Munca era grea şi obositoare, deşi cu prilejul proiectării pieselor separate şi a instalaţiilor de teleghidare, în întregul lor, inginerii se străduiseră să prevadă tot ce era posibil pentru uşurarea montajului.

Munca era îngreunată şi de vremea rea. Cădeau neîncetat ploi de toamnă. Se apropia noaptea lungă, iar o dată cu ea şi iarna. Frigul se înteţea. Peste apa caldă a oceanului începuse să se lase ceaţa. Solul era desfundat de ploi. Noroiul în care piciorul se înfunda până la gleznă plescăia şi clefăia la fiece pas.

Ne întorceam la cupolă istoviţi, zvârleam de pe noi scafandrul şi ghetele în dulapul-uscător şi înghiţind în silă câte ceva de ale gurii, cădeam frânţi de oboseală şi adormeam îndată.

Pe ocean bântuiau furtuni şi uraganuri. Odată, o rafală de vânt l-a smuls pe Lamel de pe antena unui dispozitiv de ghidare. A scăpat cu viaţă numai datorită faptului că era prins de catarg. Căzând, s-a lovit rău de pilonul antenei rănindu-se la mână. Acesta era primul semnal care impunea necesitatea întreruperii temporare a lucrărilor. Suori Darâcean dădu rănitului îngrijirile necesare. Ea era de

profesie medic şi învăţase să piloteze rachetoplanul după ce se căsătorise cu Erilik.

În ziua în care s-a întâmplat accidentul lui Lamel, pe ocean se dezlănţuise o furtună năprasnică. Asemenea furtuni nu văzusem vreodată pe Pământ. Norii plumburii erau brăzdaţi de imense fulgere colorate. Părea că electricitatea din nori nu-şi putea găsi descărcare. Fulgerele erau însoţite de tunete asurzitoare. Valuri gigantice, ca nişte monştri dezlănţuiţi, zguduiau insula. Ghemotoace de spumă albă, bucăţi de alge marine mari, hoituri de peşti şi de animale marine acopereau tot ţărmul. Tot ce era viu se ascunsese de furtună. Plecându-se sub presiunea vântului, plantele se luptau deznădăjduite cu elementele naturii.

Oceanul a spumegat trei zile şi trei nopţi. Apoi furtuna s-a potolit. Din pricina liniştei neobişnuite la început ne ţiuiau urechile.

Am ieşit din nou la muncă.

Piesele rachetei de transport, pe care le acoperisem prevăzători cu o peliculă rezistentă impermeabilă, n-au avut de suferit. Doar ici-colo, bolovanii mari cu care prinsesem de sol pelicula apărătoare, fuseseră urniţi din locurile lor. Antenele dispozitivelor de teleghidare montate de noi erau de asemenea întregi, însă de pe unul din ele fuseseră smulse piesele carcasei, slab fixate.

Am pornit cu toţii în căutarea lor. Către seară ne-am adunat la rachetoplan fără să fi găsit piesele pierdute.

— Treburile stau prost, spune Elena Nikolaevna, piesele în sine sunt neînsemnate, dar fără ele nu putem continua lucrările de montare.

— N-avem piese de rezervă? întrebă Anifer.

— Nu.

— Atunci va trebui să le facem chiar noi.

— Din ce? Ne trebuie metal.

— O să-l topim. Cu un geolog n-o să ne prăpădim. La vreo optzeci de kilometri spre sud am găsit zăcăminte destul de bogate de magnetită. Ele conţin aproape şaptezeci de procente fier. E bine, ce ziceţi?

— Dar cum turnăm fierul?

— N-avem pentru treaba asta nici un fel de utilaj, dar putem să amenajăm ca în antichitate o vatră cu foale. Doar nu ne trebuie cine ştie ce cantitate. În câteva zile ne descurcăm noi.

Altă ieşire nu era. Am fost nevoiţi să facem, ca acum trei mii de ani, un cuptor primitiv şi să extragem minereu de fier şi cărbune. Pentru suflat, în loc de foale, am adaptat la vatră un compresor din rachetoplan. Cu o asemenea metodă rudimentară am obţinut câteva zeci de kilograme din preţiosul metal.

— Ce contrast! exclamă cu un zâmbet Elena Nikolaevna, privind cum se scurgea în formele de lut şuvoiul de oţel auriu, strălucitor. Vatră primitivă, oamenii pe planeta Venus şi microsoarele. Bine ca nu suntem nevoiţi să vânăm mamuţi cu topoare de piatră!

Piesele cu pricina au ieşit inegale, cu asperităţi, urâte, totuşi foarte bune pentru scopul în care le făcusem. Lucrările de montaj al antenelor pentru dispozitivele de teleghidare şi-au reluat din nou cursul normal.

Între timp temperatura scăzuse la plus cinci grade. Razele soarelui, suspendat chiar la orizont, nu prea mai încălzeau insula noastră.

Într-o bună zi, Henri Lamel, privind ceaţa ce se lăsase pe ocean, plescăi îngrijorat.

— Vreo două zile va trebui să întrerupem lucrul. Mâine sau poimâine va fi întuneric beznă.

Lamel a avut dreptate. Vântul aducea spre noi un val de ceaţă care se îngroşa cu fiece clipă tot mai mult. Până la

urmă a devenit atât de compactă, încât nu ne mai puteam vedea nici măcar mâinile. Nu mai putea fi vorba să ieşim la lucru. În acele zile de inactivitate forţată am ajutat grupul lui Lamel să examineze şi să alcătuiască colecţii din plantele şi animalele mărunte adunate.

Elena Nikolaevna hotărî să ia legătura cu Luna.

— Trebuie să aflăm cum o mai duc cei de acolo.

Auzind de această hotărâre, Viktor Platonov se apucă să se bărbierească.

— Celita probabil că se coafează acum, observă ca în treacăt Lamel.

—Ia te uită la dumnealui! interveni prompt Saumian. Ei bine, am să-l demasc. Ascultaţi: când am sosit pe Venus, zicea c-o să-şi lase barbă, dar îndată ce-a auzit că vin încoace femei, s-a şi ras.

A treia zi ceaţa s-a risipit. Am ieşit din adăpost. Soarele dispăruse după orizont. Venise noaptea de o săptămână şi jumătate.

Privelişte mai frumoasă ca atunci nu mi-a fost dat să văd niciodată. Prin spărturile norilor licăreau în toate culorile curcubeului, unde fosforescente feerice. Era o luminiscenţă a cerului, mai strălucitoare, mai impresionantă decât aurora boreală pe Pământ.

Lamel ne atrage atenţia asupra faptului că odată cu apusul soarelui temperatura nu scăzuse brusc: se simţea influenţa oceanului cald, apropiat.

Plantele reacţionau în mod diferit la răcirea treptată a atmosferei. Unele îşi înfăşuraseră frunzele late în jurul tulpinei, luând astfel înfăţişarea unor sticle înalte. Altele, care aveau frunze crestate, şi le strânseseră ghem părând de departe nişte pomi de iarnă împodobiţi cu globuri; pe dinafară frunzele erau acoperite cu un strat des de perişori argintii care apărau seva de ger. Frunzele altora se lăsaseră

în jos şi se înnegriseră. Erau şi plante care reacţionau la răcire doar prin schimbarea culorii. De altfel toate plantele îşi schimbaseră culoarea: deveniseră verzui, iar unele chiar albastre.

N-aveam însă timp să admirăm natura. Ne grăbeam să terminăm montarea dispozitivelor de teleghidare până la căderea zăpezii.

— Verificaţi cu atenţie izolaţia, ne-a amintit de câteva ori Elena Nikolaevna, când am trecut la instalarea cablurilor de înaltă tensiune.

Peste câteva zile au început să se rotească fulgi de zăpadă. Temperatura scăzuse sub zero. Ninsoarea se înteţea. Curând, fulgi mari şi moi au acoperit Pământul şi s-au ridicat tot mai sus, ajungându-ne până la brâu. Plantele scunde fuseseră îngropate sub învelişul gros de zăpadă.

Nămeţii ne stinghereau foarte mult în muncă. Din fericire, lucrările se apropiau de sfârşit.

În a douăzecea zi a şederii noastre pe Venus totul era gata pentru lansarea rachetei cu încărcătură atomică specială.

— Peste o jumătate de oră să fiţi cu toţii la punctul de comandă, ne-a spus Elena Nikolaevna după dejun. Nu cumva să întârziaţi. Dar avertismentul ei era de prisos. Toţi, chiar şi biologii, ne-am îndreptat într-acolo fără a mai zăbovi.

— Eşti emoţionat? m-a întrebat Elena Nikolaevna.

— Parcă dumneata nu eşti?

— Şi eu sunt. Peste vreo oră toate frământările noastre vor lua sfârşit; atunci vom şti dacă am greşit cu ceva sau nu. Când depui atâtea eforturi într-un anumit scop, nu se poate să nu fi emoţionat pentru rezultatul strădaniei tale.

— Ai dreptate. Mi-am dat seama de lucrul acesta. Cred că orice cercetător trece printr-o asemenea stare

sufletească. Îmi amintesc că la începutul activităţii mele ştiinţifice mi s-a mai întâmplat aşa ceva. Pe atunci scriam o lucrare cu privire la teoria nucleului atomic. Am determinat ecuaţiile, am stabilit toate formulele, şi le-am prezentat specialiştilor. Ei însă n-au făcut altceva decât să zâmbească în sinea lor: pasămite, teorii sunt multe, dar, în mod inexplicabil, ele nu se potrivesc cu practica. Mă simţeam jignit. Pe atunci eram tânăr, energie aveam berechet, dar răbdare încă nu. Iute din fire, m-am luat la harţă cu un profesor de la Academia de Ştiinţe. Eu zic una, el alta. I-am spus: „Tot ce determinaţi dumneavoastră astăzi pe cale experimentală în laborator, se poate obţine cu creionul în mână, la masă”. Şi-a pironit privirea asupra mea, s-a încruntat şi mi-a răspuns calm: „Ei, dacă eşti atât de sigur de teoria dumitale încearcă să găseşti câteva subordonate cu creionul în vreme ce eu am să le obţin în laborator pe cale experimentală. Schiţează pe hârtie ceea ce obţii şi vino să confruntăm rezultatele”. Mi-a întins patru foi de hârtie milimetrică. „Desenează pe foile astea, au trasată scara — va fi mai uşor de comparat.”

Am luat foile, l-am salutat şi am plecat. M-am întors la mine şi m-am aşezat de îndată la treabă — doream să obţin rezultatul înaintea profesorului. Am verificat din nou toată teoria şi am început să calculez. Am împrumutat aritmometrul unui student pe care-l cunoşteam. Pe atunci şi alte maşini de calculat erau o raritate. Stau şi calculez o zi, două, trei, începuseră să-mi joace cifrele pe dinaintea ochilor. Uneori uitam sensul fizic al fenomenului şi, pur şi simplu ca un automat, mă tot învârteam până când ameţeam în jurul unei scheme elaborate dinainte. Peste o săptămână şi jumătate schiţasem pe trei foi curbele mele teoretice. Ieşiseră cu totul altfel decât mă aşteptasem înainte de calcule. Ei, atunci am început să mă frământ. M-

am apucat să calculez ultima curbă, a patra, şi în timpul acesta au început să mă obsedeze îndoielile în privinţa primelor trei. Simţeam că nu mai pot calcula, eram emoţionat, începeam să mă încurc în lucruri simple. Când îmi amintesc de sprâncenele încruntate ale profesorului şi de privirea lui fixă, mi-e ruşine şi azi.

Am tăcut. În faţa mea se rotea prin întuneric un roi învălmăşit de gâze fosforescente. Le-am alungat cu mâna. Mâneca scafandrului a risipit sumedenia de puncte strălucitoare care s-au stins numaidecât.

— Şi mai departe? întrebă Elena Nikolaevna.

— Ei, nu m-am mai putut abţine. Calculam şi iar calculam. Dar, într-o zi l-am sunat la telefon pe profesor. Îl rog: „Măcar spuneţi-mi cum arată curbele dumneavoastră experimentale!” El a început să râdă. Zice: „Ei, asta nu! În controversele ştiinţifice nu pot avea loc niciun fel de concesiuni. Vino la mine şi o să vezi tot. Ia şi hârtiuţele pe care ţi le-am dat. Am pus jos receptorul. Noaptea am dormit zbuciumat. Prin vis mi se năzăreau nişte curbe cu două şi trei cocoaşe care se târau pe pereţi şi săreau de pe masă pe scaune, de acolo, la mine în pat, se încolăceau ca şerpii în jurul gâtului meu, să mă gâtuie, şi mai multe nu. Dis-de-dimineaţă eram la profesor. „Eşti emoţionat?” m-a întrebat. Toată impulsivitatea mea de cocoş pierise ca prin farmec. „Sunt emoţionat...” Zice: „Pune în capătul acesta al mesei curbele dumitale teoretice, iar eu am să le pun la celălalt capăt pe cele experimentale. Le luăm pe rând şi le confruntăm.” Toţi colaboratorii săi au venit să vadă cum se va termina acea dispută neobişnuită.

— Ei, au coincis?

— Au coincis. Toate patru. Au coincis într-o asemenea măsură încât după aceea mi-a verificat personal toate calculele, cifră cu cifră. De atunci am învăţat să cred

profund în teoria justă.

Punctul nostru de comandă se găsea într-o peşteră din munţi la o sută cincizeci kilometri de terenul de start, de pe care trebuia să-şi ia zborul racheta. Instalarea încărcăturii atomice în rachetă, verificarea focoaselor, ultimul control al aparatajului nu ne-a luat mai mult de o oră.

Elena Nikolaevna a dat dispoziţia de a se lua legătura cu Pământul.

Pământul era atât de departe încât undele radiate de emiţătorul nostru au ajuns la el abia peste două minute. A fost o convorbire stranie. Pe Pământ atunci când comunică prin radio oamenii uită ce distanţă îi desparte. După întrebare urmează imediat răspunsul. Aici însă noi punem întrebarea şi aceasta, purtată pe undele radio, zbura două minute încheiate spre Pământ, străbătând o distanţă de patruzeci milioane kilometri. Răspunsul ajungea la noi peste alte două minute. Aşa a fost convorbirea noastră — cu pauze de câte patru minute după fiecare întrebare. Părea că omul de pe Pământ, foarte domol înainte de a răspunde, chibzuia şi cântărea cu grijă fiecare cuvânt.

— Bine că suntem numai pe Venus, şi nu pe Pluton, glumi optimistul Lamel. De acolo întrebările noastre ar ajunge pe Pământ nu în două minute, ci în patru ore. În alte patru ore ar veni răspunsurile — în total am avea deci de aşteptat opt ore. În timpul acesta n-ar fi exclus să şi uiţi ce întrebare ai pus. De exemplu, Viktor al nostru ar întreba-o pe Celita: „Mă iubeşti?”, şi după aceea ar aştepta opt ore tot făcând presupuneri: „Mă iubeşti, nu mă iubeşti, mă iubeşti, nu mă iubeşti...”

Prin centrul de comunicaţii cu expediţiile cosmice am luat legătura cu Academia Mondială de Ştiinţe, primind de la Djavaru autorizaţia de a începe experienţa. Sute de perechi de ochi urmăreau pe Pământ ecranele

televizoarelor.

Stratul dens de nori avea să îngreuneze observaţiile asupra microsoarelui. Prevăzând acest lucru, luasem cu noi de pe Pământ un aerostat la care era amenajat un teleemiţător special. L-am lansat înainte de începerea experienţei. Pe ecranele noastre a apărut imaginea cerului înstelat. Al doilea teleemiţător era instalat pe Venus în apropierea rachetei purtătoare.

Experienţa a început.

— Conectaţi dispozitivele electrostatice! a comandat Elena Nikolaevna.

Din fundul peşterii s-a auzit.

— Am înţeles! şi peste o clipă: Gata!

— Lansez racheta! Şi Elena Nikolaevna a apăsat pe un buton roşu de pe tabloul de comandă.

Pe ecranul televizorului am văzut mica rachetă ţâşnind de pe rampă şi luând înălţime împreună cu năprasnica ei încărcătură. A dispărut repede în nori. Am schimbat recepţia televizoarelor noastre pe canalul emiţătorului de pe aerostat. Curând am văzut din nou racheta. Ieşise din nori şi continua să se înalţe repede. Jetul de gaze incandescent lăsa o dâră în urmă ce se profila luminoasă pe fondul cerului negru, înstelat. Racheta se apropia de înălţimea stabilită.

Ni se tăiase răsuflarea.

— Unu, doi, trei, patru... număra cu glas tare Elena Nikolaevna.

Deodată, o volbură roşie fâlfâi pe ecran în punctul în care cu o clipă mai înainte fusese racheta. Explozia! Îndată, de jur-împrejur, se răspândi o lumină care ni se păru deosebit de vie după întunericul ce domnise până atunci. Norul uriaş de gaze incandescente nu se împrăştia, aruncând limbi de foc în bezna universului. În nor se

zbuciumau nişte pete negre, cărora le lua locul îndată o lumină strălucitoare. Norul fierbea şi clocotea, ca oţelul topit în cuptoarele Martin.

— Pulsează sau nu? întrebă îngrijorată Elena Nikolaevna.

— Deocamdată nu se observă, răspunse Gin Fan-şi.

M-am uitat cu coada ochiului la ecranul pe care se vedea, neclintită, faţa lui Djavaru. El încă nu ştia că microsoarele exista: undele radio nu ajunseră încă la Pământ cu această veste.

Microsoarele se dilatase la limită şi trepida încordat, fără să-şi schimbe dimensiunile. Acesta era momentul critic. În interiorul microsoarelui se înfruntau două forţe: una distructivă, cealaltă de frânare şi deocamdată niciuna nu putea să domine.

Globul de foc tremura ca scuturat de friguri. Deodată din măruntaiele lui, ţâşni o protuberanţă, o limbă mare de foc, dispărând îndată în întuneric. Microsoarele zvâcni într-o parte, dar dispozitivele noastre electrostatice îl întoarseră la locul lui. Degajând încă o limbă de foc, globul începu încet să-şi reducă dimensiunile.

— Mi se pare că a început să pulseze! exclamă bucuroasă Elena Nikolaevna.

Globul se comprima. Curând el se micşoră cât o minge şi deodată începu din nou să crească. Inimile noastre se opriră din nou. Aveam impresia că globul creştea atât de repede, încât probabil că avea să plesnească. Deodată însă începu din nou să se comprime. Frecvenţa pulsaţiilor sporea, aşa încât era din ce în ce mai greu să le distingi cu ochiul liber. După o vreme ele se contopiră, aşa cum se contopeşte sclipirea spiţelor de la roţile bicicletei, atunci când acestea se învârtesc repede. Acum microsoarele nu mai pâlpâia, luminând egal, uniform, ca globurile lămpilor

de pe stradă.

— E stabil! Microsoarele e stabil! Ura! exclamă cea dintâi Elena Nikolaevna.

Am strigat şi noi „ura” entuziasmaţi şi am început să ne îmbrăţişăm, repetând la nesfârşit: „E stabil! E stabil! Ura!“

Era o victorie, o adevărată, o mare victorie ştiinţifică. Nu, pentru nimic în lume n-aş fi renunţat la greaua mea profesie! Ce mare a fost fericirea noastră, când cerul rece şi negru al planetei Venus a fost luminat de micul nostru soare artificial! Ne lumina liniştit din slăvi, vibrând abia perceptibil, parcă ar fi tremurat de frig. Nici nu-ţi venea să crezi că-l aprinseseră mâini omeneşti, mâinile noastre! În clipa aceea am simţit o bucurie imensă la gândul că munca noastră era necesară omenirii.

Urmăream cu mare satisfacţie pe ecranul televizorului faţa lui Djavaru. Ea reflecta, probabil, aceleaşi simţăminte ca şi feţele noastre, numai că după o întârziere de patru minute.

Patru minute! Ce puţin timp dar cât de mult poate să se schimbe în acest timp faţa omului, câte nuanţe ale simţămintelor poate oglindi! Pe faţa lui Djavaru puteam să determinăm fără greş ce anume vedea el în clipa aceea. Iată, faţa lui devenise încordată; acesta era momentul când globul vibra din pricina efortului; iată, ochii i se măriseră, pe faţa lui se oglindea descumpănirea, atunci când limba de foc ţâşnise din glob. În sfârşit, s-a liniştit, apoi pe ea a apărut un zâmbet şi deodată ani auzit exclamaţia entuziastă:

— Vă felicit, dragii mei! Microsoarele e stabil!

Noi ştiam lucrul acesta de patru minute, dar felicitarea lui ne-a bucurat mult.

Toţi voiam să ieşim din peşteră şi să vedem în sfârşit microsoarele cu ochii noştri.

— Aveţi răbdare — spuse deodată severă Elena Nikolaevna — experienţa încă nu s-a sfârşit. Ce radioactivitate e pe suprafaţa planetei Venus? îl întrebă ea pe Viktor Platonov, care urmărea dozimetrul.

— Normală — răspunse îndată acesta — puţin, foarte puţin, au crescut radiaţiile gama. Putem ieşi.

— Să nu ne grăbim, obiectă Elena Nikolaevna. Trebuie să verificăm maniabilitatea microsoarelui cu ajutorul dispozitivelor electrostatice.

Ea făcu câteva manevre uşoare cu o mică manetă, prin intermediul căreia se modifica puternicul câmp electrostatic al dispozitivelor noastre şi globul de foc al microsoarelui începu să se deplaseze pe cer. Încă o mişcare cu maneta şi microsoarele începu să se apropie de Venus.

— Fluxul radiant creşte brusc, comunică îndată Gin Fan-şi care urmărea radiaţia. Acum luminozitatea de pe planeta Venus este de două ori mai mare decât la ecuatorul Pământului, la amiază.

— Bine. Ajunge. Elena Nikolaevna conectă dirijarea automată a microsoarelui. Putem ieşi.

Deasupra capetelor noastre, chiar la zenit, lumina prin nori un globuleţ alb. Insula pe care ne aflam, încă nu de mult învăluită în întunericul nopţii, era acum scăldată într-o lumină orbitoare.

Microsoarele îşi începuse activitatea. Zăpada depusă pe stânci ca nişte căciuli afânate, se topea văzând cu ochii, ca zahărul în paharul cu ceai fierbinte. Iată, apa strânsă în scobitura unui bolovan s-a evaporat în câteva clipe sub razele arzătoare ale noului soare.

Microsoarele tulbura câmpul electromagnetic al planetei Venus. Pe părţile metalice ale costumelor noastre de scafandru începură să joace mici scântei albăstrii — descărcări electrice.

— Parc-ar fi o furtună electromagnetică, spuse Gin Fan-şi. Priviţi părul Elenei Nikolaevna!

Prin casca transparentă a scafandrului Elenei Nikolaevna se vedea cum părul ei castaniu se înfoia ca o căciulă şi se ridica în sus, în direcţia microsoarelui. Elena Nikolaevna îşi trecu instinctiv mâna peste cap, dar, dând de casca scafandrului, izbucni în râs.

—Nu vreau câtuşi de puţin să mă transform într-o baterie de înaltă tensiune, iar ca să mă tratez cu electricitate e încă prea devreme pentru mine! Hai să continuăm experienţa în peşteră.

Intrând în peşteră puse mâna pe maneta de comandă şi începu s-o întoarcă, apropiind microsoarele de Venus. La patruzeci de milioane kilometri, pe îndepărtatul Pământ, oamenii urmăreau cu răsuflarea tăiată globul de foc care se apropia cu viteza unui obuz de suprafaţa planetei Venus. Când coborî la o anumită înălţime din el ţâşni un fulger orbitor. Dispozitivele de teleghidare funcţionau ireproşabil. Cu cât cobora, cu atât mai des ţâşneau din el fulgere imense şi loveau solul trăsnind. Imaginea de pe ecranul nostru era deformată de perturbaţii. Fulgere albastre săgetau fără încetare.

—Nu ajunge, Elena Nikolaevna? încercă s-o oprească precautul Gin Fan-şi.

În Elena Nikolaevna parcă se trezise însă o diavoliţă.

Şaizeci, cincizeci, patruzeci şi cinci de kilometri rămăseseră până la suprafaţa planetei Venus, dar Elena Nikolaevna continua să întoarcă maneta. Pe cer, printre nori, se căscase o spărtură uriaşă; norii se evaporaseră din pricina căldurii produse de microsoare. Fulgerele albastre se prăvăleau acum într-un şuvoi neîntrerupt. Din pricina perturbaţiilor legătura cu Pământul se întrerupse.

— Destul! Ajunge! strigă Gin Fan-şi, înşfăcând maneta

cu ambele mâini şi încercând s-o întoarcă în direcţia opusă. Dispozitivele de teleghidare ar putea să nu reziste!

În clipa aceea, din microsoare se desprinse nu un fulger, ci o uriaşă jerbă de foc care, căzând pe suprafaţa planetei Venus, continuă sa ardă şi să se învolbureze în spaţiu, ca un gigantic arc electric între doi electrozi.

Gin Fan-şi trase maneta de comandă spre sine şi microsoarele începu încet, încet, parcă fără voie, să se îndepărteze tot mai mult. Când ajunse la trei sute de kilometri, Gin Fan-şi dădu drumul manetei şi conectă dirijarea automată.

— Elena Nikolaevna, puteaţi să provocaţi o catastrofă! spuse el înciudat.

Oricât de mare era stima noastră pentru Elena Nikolaevna, toţi eram în clipa aceea de partea lui. Ea a înţeles acest lucru, dar fără să-şi piardă cumpătul, a răspuns:

— În schimb, acum ştim că microsoarele nu poate fi coborât mai jos de patruzeci de kilometri. Mai devreme ori mai târziu trebuia să facem această experienţă. Şi o puteam face doar aici...

Legătura cu Pământul a fost restabilită. Djavaru ne-a întrebat agitat care fusese cauza unor perturbări atât de intense. Cei de pe Pământ credeau că la noi se produsese o catastrofa.

— Aveţi grijă să transmiteţi toate datele pe Pământ, ne-a rugat el.

Conectarea emiţătoarelor şi verificarea funcţionării lor a fost o chestiune de câteva minute.

Microsoarele continua să lumineze liniştit pe cer.

— Şi acum ce facem? întrebă oarecum descumpănită Elena Nikolaevna.

— O să răspundem la felicitări, răspunse Lamel

zâmbind. Iată, vedeţi? arătă el spre beculeţul ce clipea pe ecranul televizorului. Iar vă cheamă cineva.

Pe ecran apăru James Count.

— Abia am reuşit să iau legătura cu dumneavoastră, spuse el. Probabil că acum vă felicită tot Pământul. Ştiţi unde mă aflu eu în clipa aceasta? În cosmos. Urmărim din rachetoplan rachetele noastre cu botul plat care descriu în vid parabole gigantice şi lansează la fâşii late de membrană de oglindă.

— O, asta înseamnă că şi dumneata poţi fi felicitat!

— Nu, e încă prea de vreme. Pentru succesul dumneavoastră însă ne bucurăm nespus. Ştiţi că noi zărim chiar cu ochiul liber aproape de Venus microsoarele dumneavoastră? Vreţi să-l vedeţi cum arată?

El îndreptă teleemiţătorul spre Venus şi pe ecranul televizorului apăru planeta noastră, cât o monedă, şi alături de ea un mic punct luminos cât un bold.

— Vai, Doamne Dumnezeule! exclamă în glumă Saumian, apucându-se cu mâinile de cap. Ce departe suntem de Pământ! Unde o fi Erevanul meu? Ştiu, ştiu ce-ai să spui acum, om crud şi cu inimă de piatră! se întoarse el spre Henri Lamel. Ai să mă pui să gătesc prânzul peste rând! Asta am şi vrut pentru că astăzi va fi o masă sărbătorească.

Între timp, Viktor Platonov, profitând de faptul că atenţia tuturor era aţintită spre microsoare, vorbea încet cu Celita, care se afla împreună cu grupul lui James Count în rachetoplanul lui. Pentru amândoi succesul experienţei noastre era de două ori îmbucurător: le dădea speranţa unei revederi apropiate.

CAPITOLUL XI

CHEAMĂ PĂMÂNTUL

Odată cu apariţia microsoarelui nostru care lumina o suprafaţă cu diametrul de câteva mii de kilometri, în jur totul s-a schimbat. Pentru întâia oară de când exista planeta Venus, pe partea ei neluminată de Soare venise primăvara.

Gerurilor cu ninsori îmbelşugate le lua locul o vreme caldă, statornică. Zăpada care căzuse de curând se topea năvalnic, scurgându-se în pâraie repezi către lacuri şi râuri. Solul se desfundase într-atât încât abia puteai să umbli; noroiul cleios, clefăitor, se lipea de încălţăminte şi îngreuna picioarele, parcă de ele ar fi atârnat greutăţi de câte o jumătate de pud. De pe Pământ se ridicau aburi jilavi. Umiditatea aerului ajungea până la nouăzeci de procente. Din munţi se rostogoleau şuvoaie de apă, contopindu-se în torente zgomotoase.

Plantele, care se pregătiseră să hiberneze o săptămână şi jumătate, fuseseră brusc trezite la viaţă. Toată natura se înviorase. Eram martorii adaptării vegetaţiei de pe Venus la scurta primăvară. Multe dintre plante se trezeau din hibernare atât de repede, încât se părea că tot ce se petrece în jurul nostru are loc de fapt de cealaltă parte a unei lupe fermecate a timpului. Frunzele, ieri încă nişte ghemotoace vârtoase se deschideau repede ca să prindă cu nesaţ razele calde. Mugurii se umflau şi plesneau în cursul unei singure zile. Peste tot apăreau lăstare tinere, gălbui-roşcate, creşteau văzând cu ochii, cu treizeci de centimetri pe zi, îmbrăcându-se în frunze fragede. Plantele se grăbeau vădit. Nu ştiau că acum nu le mai ameninţă

sosirea peste noapte a frigului; microsoarele se afla tot timpul la zenit, rotindu-se o dată cu planeta.

Insula noastră devenise o pajişte de o frumuseţe feerică. Parcă ne-am fi aflat în împărăţia apelor, într-o fantastică grădină a lui Poseidon. Frunzele galbene, de un portocaliu gingaş sau roşietice păreau nestemate de chihlimbar sau de mărgean, iar florile multicolore, ce se legănau pe tulpinele lor

— peştişori tropicali.

După lansarea microsoarelui Elena Nikolaevna a predat comanda lui Henri Lamel. Expediţia lui primise o sarcină complexă şi grea: trebuia să culeagă informaţii cu privire la flora şi fauna din zona ce-i fusese repartizată pentru cercetări, să studieze măcar în linii generale structura solului, să alcătuiască o hartă a câmpului magnetic, să precizeze formaţiile norilor, să măsoare adâncimea celor mai importante bazine de apă. În afară de aceasta, li se ceruse să fotografieze din aer suprafaţa planetei şi să aducă pe Pământ material pentru alcătuirea unei hărţi amănunţite. În acest scop luaseră un aparat fotografic automat, un dispozitiv complex, montat pe un ornitopter, care zbura teleghidat în jurul planetei, făcând fotografii.

Acum, expediţia noastră trebuia să-i ajute să ducă la bun sfârşit această uriaşă muncă ştiinţifică.

Ne-am împărţit în trei grupe: botanică, zoologică şi geologo-geografică. Munca era interesantă în oricare din aceste grupe, totuşi fiecare ar fi dorit să intre în grupa zoologilor, la Henri Lamel. S-a stabilit ca eu să intru în grupa lui, împreună cu Elena Nikolaevna şi cu Suori Darâcean.

— Păi sigur, ambele femei au nimerit la Lamel. Mare noroc au franţuzii ăştia, naiba să-i ia! Asta o fi ceva ereditar la ei? glumi Saumian.

Lamel ne explică destul de simplu îndatoririle noastre.

— Luaţi cu dumneavoastră aparatele şi filmaţi tot ce vi se pare interesant. Nu vă împrăştiaţi. Mai bine faceţi asupra fiecărui animal cât mai multe observaţii. Nu pregetaţi să vă notaţi observaţiile. Nu vă bizuiţi pe memorie. Nu uitaţi de primejdiile care vă pândesc. Ţineţi mereu arma la îndemână. Asta e tot. A, era să uit: hărţi nu avem încă, aşa că va trebui să vă orientaţi după microsoare cu ajutorul busolelor şi sextantului. El este permanent în aceeaşi poziţie faţă de Venus şi va fi un reper foarte bun. Dacă întâlniţi ceva interesant pentru geologi şi botanişti, faceţi fotografii sau notaţi coordonatele.

Henri porni la drum cu Suori, iar eu cu Elena Nikolaevna. Lamel ne recomandă să observăm animalele în lacurile calde, formate în preajma gheizerelor.

Am pândit mult timp prin tufişurile de pe maluri. Câte vieţuitoare mişunau în apă! Chiar lângă mal, atingând tot timpul fundul mâlos, înotau nişte boţuri translucide mici cât pumnul. Erau o sumedenie. Am prins cu pungile câteva şi le-am dat drumul într-un borcan. Aminteau de meduzele noastre, dar pe spate aveau o aripioară pentru înot, iar în faţă, alături de gura abia zărită, trei ochi — doi laterali şi unul în creştetul capului. Se vedea nedesluşit hrana din stomacul lor — iarbă, alge, gâze, viermi.

— Ce respingător! spuse Elena Nikolaevna, scuturându-se de scârbă. Ce-o fi şi asta? Amfibie? Parcă-i piftie.

— Le ducem lui Henri Lamel, o să se descurce el.

Tot acolo, pe lângă mal, foiau prin apă reptile amfibii pe picioare lungi, cu articulaţiile femurotibiale osoase. Scurmau neîncetat mâlul cu ciocurile lor curbate înghiţind cu plăcere boţurile gelatinoase.

Pe toată suprafaţa lacului pluteau nişte flori mari, portocalii, cu petale groase. Ele aminteau de nuferii noştri,

dar erau mult mai mari — cât un lighean. Am observat că reptilele zburătoare le ocoleau cu grijă, ţinându-se la o distanţă respectabilă. Iată însă că pe o floare se aşeză un gândac mare. Petalele cărnoase ale floarei se închiseră brusc, clămpănind, ca fălcile unei capcane şi gândacul căzuse în cursă.

Elena Nikolaevna atinse cu un băţ lung un nufăr portocaliu ce plutea în apropierea noastră şi acesta îşi încleştă atât de tare petalele de băţ, încât amândoi abia am putut să i-l smulgem. Aceste flori uriaşe erau prinse de fund prin intermediul unei tulpini lungi, care avea însuşirea de a se răsuci într-un arc strâns, atunci când cineva încerca să tragă floarea din apă.

Am umplut săculeţele cu fel de fel de vietăţi mici: gâze, răcuşori, peştişori pestriţi. Foşnind încet pe frunzele uscate, de pe mal se scufundau în apă feluriţi şerpi.

Zburam cu Elena Nikolaevna de la un lac la altul, fotografiind tot ce vedeam; pe Pământ fotografiile noastre aveau să constituie un material de mare preţ pentru oamenii de ştiinţă şi de aceea nu ne temeam de repetări.

Studiind viaţa în bazinele de apă din ungherele mai îndepărtate ale insulelor noastre, destul de întinse, am dat împreună cu Elena Nikolaevna de o poieniţă smălţuită de flori albe. Pe fiecare tulpină răsăriseră succesiv vreo zece flori de crin.

— Ai văzut în colecţia vreunui botanist ceva asemănător? mă întrebă Elena Nikolaevna.

— Nu, cred că asemenea flori n-am mai văzut. E ceva nou pentru mine.

— Şi eu cred la fel. Am să tai îndată câteva fire.

Făcurăm un buchet splendid. Elena Nikolaevna se urcă în ornitopter şi trânti după sine capota ermetică a cabinei. Neputându-se stăpâni, ridică pentru o clipă casca

transparentă a scafandrului şi mirosi buchetul.

—Vai, Alexandr Alexandrovici, ce minunat miros florile! răsună în casca mea glasul ei entuziasmat. Au un parfum nespus de suav, uşor amărui.

Zburasem vreo sută de kilometri, când am observat deodată că ornitopterul Elenei Nikolaevna începuse să descrie prin aer nişte mişcări ciudate, parcă ar fi fost pilotat de un copil poznaş. O clipă după aceea în casca mea răsună glasul răguşit al Elenei Nikolaevna:

— Aterizez... Nu mai pot să pilotez... Ajută-mă...

Ornitopterul ei luă brusc panta de aterizare şi dacă n-ar fi avut pilot automat, probabil că s-ar fi prăbuşit, sfărâmându-se. În sfârşit coborî pieziş, oprindu-se printre pietre. Neliniştit, m-am grăbit să aterizez alături de el şi am scos-o repede din cabină pe Elena Nikolaevna. Prin cască i-am zărit faţa albă ca varul şi m-am zăpăcit. Cum s-o ajut? Am deschis la maximum robinetul buteliei cu oxigen de pe scafandrul Elenei Nikolaevna şi am luat legătura cu Suori Darâcean.

— Ajutaţi-ne! Elenei Nikolaevna îi e rău! Nu poate zbura înapoi!

— Ce-i cu dânsa? întrebă speriată Suori. E rănită?

— Nu, mai degrabă e un leşin... straniu...

— Zbor imediat într-acolo.

Suori sosi peste câteva minute. I-am povestit în grabă totul.

— Flori? A mirosit flori? Unde sunt?

Suori se repezi la ornitopterul Elenei Nikolaevna, scoase din geanta sanitară o mică fiolă-analizator şi rupându-i gâtul, o zvârli în interiorul cabinei. Lichidul din fiolă se scurse pe banchetă, colorându-se văzând cu ochii, în albastru intens.

— Fitoncide toxice! exclamă tulburată Suori. Ajutaţi-mă.

S-o urcăm îndată pe Elena Nikolaevna în ornitopterul meu. Aruncaţi florile din cabina ei!

Lângă cupola-adăpost se îngrămădise toată mica noastră colonie. Elena Nikolaevna a fost dusă înăuntru şi am ieşit cu toţii, lăsând-o singură cu Suori.

— Ce s-a întâmplat? mă întrebară tovarăşii, înconjurându-mă alarmaţi.

— Fitoncide toxice, am răspuns scurt.

Ştiam cu toţii ce înseamnă aceasta. Însuşirea de a degaja fitoncide — nişte substanţe deosebit de volatile — o au nu numai plantele de pe Venus, dar şi multe plante de pe Pământ. Unele din ele cum sunt, de pildă, ceapa, usturoiul, hreanul, precum şi arbori ca stejarul şi pinul, sunt folositoare omului, deoarece emanaţiile lor omoară diferiţi microbi. Unele plante însă emană substanţe volatile dăunătoare care produc arsuri pe corpul omului. Pe Venus se găseau plante care emanau fitoncide mortale pentru om.

Peste o jumătate de oră Suori ieşi din încăperea Elenei Nikolaevna.

— Ei, cum e? am asaltat-o cu toţii.

— Prost, răspunse ea. Temperatura a urcat aproape la patruzeci de grade. Pe corp şi pe faţă a apărut urme de arsuri puternice. Starea ei este foarte gravă. Am folosit soluţia cea mai puternică de imarin care se găseşte în farmacia noastră. De pe Pământ au confirmat justeţea tratamentului.

Din ziua aceea, Suori n-a mai plecat de lângă Elena Nikolaevna. Ceilalţi îşi continuau lucrul.

Geologii aveau mai puţin noroc decât biologii şi botaniştii. Ei n-au găsit multă vreme ceva interesant.

— E pur şi simplu revoltător, exclama de fiecare dată Saumian, întorcându-se la rachetoplan după ziua de muncă. Efectuăm explorări de atâta vreme şi până acum n-am

făcut nicio descoperire de valoare. Şi el îşi golea rucsacul cu năduf.

În răstimp de câteva zile grupul geologic cărase o grămadă respectabilă de pietre şi minerale. Odată, în timp ce-şi descărcau rucsacul, mi-au atras atenţia două pietre mari, cu sclipiri gălbui. Am ridicat una din pietre şi am întors-o în mână pe toate feţele — piatra era grea.

— Ce-i asta?

— Ei, un fleac! răspunse înciudat Saumian. Aur nativ. L-am găsit pe malul unui pârâu. Ei, dacă aş găsi zăcăminte de titan sau de germaniu! oftă el şi se întoarse spre Lamel. A, să nu uit, azi am dat pe o insulă de un întreg cimitir de animale. Ce de oase! Nici nu le poţi număra! Pentru dumneata e pur şi simplu o comoară.

Henri Lamel îşi însemnă coordonatele şi a doua zi întreaga grupă am zburat în căutarea cimitirului. Peste o oră ne aflam deasupra punctului indicat.

— Ne-am orientat corect, spuse Henri Lamel, verificând coordonatele. Pe semne că defileul e pe aici pe aproape.

De la înălţimea de câteva sute de metri la care ne aflam împrejurimile puteau fi văzute bine.

— Nu înţeleg! se miră Lamel. Unde a văzut el aici un defileu? De jur împrejur e şes.

După îndelungi căutări fără rezultat ne-am întors la cupolă obosiţi şi enervaţi. Pierdusem ziua fără rost. Chiar şi Lamel, de obicei atât de echilibrat, şi-a ieşit din fire.

— Ce-i cu tine, cum poţi determina atât de greşit coordonatele? se năpusti el asupra lui Saumian.

— Ei, asta-i, dacă n-aş fi în stare să fac un lucru atât de simplu, cum a fost posibil să mi se încredinţeze pilotarea rachetoplanului? Poate că voi aţi calculat greşit poziţia!

După multe discuţii s-a hotărât până la urmă ca a doua zi Saumian să zboare împreună cu noi în căutarea

cimitirului.

Saumian zbura fără şovăială drept înainte, verificând din când în când poziţia după microsoare. Când am ajuns în locul ale cărui coordonate ni le indicase cu două zile mai înainte, ne-am mirat nu mai puţin decât el: sub noi era marea.

— Nu înţeleg ce se petrece! exclamă Saumian. Totuşi, lacul de mercur trebuie să-l găsesc!

— Ce lac de mercur?

— Descoperirea noastră cea mai interesantă. V-am vorbit doar despre el. Cimitirul animalelor este în preajma lui.

Se ridică cu ornitopterul la mare înălţime şi peste câteva clipe ne transmise comanda să-l urmăm.

Curând am ajuns deasupra unei insuliţe şi lângă ea am zărit un lac îngust lucind ca argintul mat. Coordonatele acestui punct se deosebeau cu câteva grade de cele indicate în ajun ca şi de cele pe care ni le dăduse cu două zile mai înainte.

— E de necrezut, şopti Saumian. Niciodată n-am făcut asemenea erori.

— Bine, întâia greşeală se iartă, îl consolă Lamel. Unde-i cimitirul?

În apropierea lacului curgea un pârâu. Saumian zbură de-a lungul lui şi în locul unde pârâul ieşea din defileu la şes, se opri. Pe ambele maluri ale pârâului se zăreau mormane de schelete şi de oase răzleţe.

Interesant, de ce o fi tocmai aici acest cimitir şi nu în altă parte?

Leon Saumian luă în eprubeta-analizator apă din pârâu. Stratul alb din analizator se coloră în roşu viu.

— Judecând după toate acestea apa din pârâu este toxică, are o combinaţie cu mercur. Animalele au băut apă

din pârâu şi au murit otrăvite.

— Ei, să trecem la treabă, propuse Lamel. Aici putem găsi multe lucruri interesante.

L-am ajutat pe Lamel până seara să fotografieze scheletele şi oasele. Întorcându-ne la adăpost, am găsit adunat tot grupul de botanişti.

— Închipuiţi-vă — ne spuse Gapek — astăzi nici noi n-am mai găsit o pădure mare de ferigi, deşi chiar ieri i-am determinat cu precizie coordonatele.

— Aici se petrece ceva! exclamă Saumian. Cum de am uitat toţi deodată să folosim sextantul şi busola?

— Într-adevăr, ciudat, încuviinţă Gin Fan-şi dând din cap. Hai să ne lămurim. Noi determinăm toate coordonatele după microsoarele nostru, presupunând că poziţia lui e constantă faţă de suprafaţa planetei Venus…

— Iar poziţia lui se schimbă, exclamă Gapek. Acum totul e limpede! Noi determinăm azi coordonatele, iar mâine microsoarele are altă poziţie şi în loc să ajungem la vechiul punct, nimerim în alţii parte. Asta-i cauza!

— Ciudat. Doar dispozitivele noastre de teleghidare trebuie să menţină microsoarele automat într-o anume poziţie strict determinată.

— Pesemne că ele nu fac lucrul acesta!

— Îţi dai seama ce spui? întrebă Gin Fan-şi aspru şi îngrijorat. Dacă dispozitivele noastre de teleghidare nu-l mai menţin în poziţia stabilită, mâine, microsoarele ar putea ori să se deplaseze în înaltul cerului, ori... ori să se apropie atât de mult de Venus, încât să ne facă scrum...

Uitând de oboseală, ne-am apucat să determinăm cu atenţie coordonatele staţiunii noastre. Între vechile măsurători şi rezultatul noului calcul au ieşit mari diferenţe. Da, microsoarele se deplasa pe cer.

— Cu toţii la dispozitive! ordonă scurt Gin Fan-şi.

Examinarea minuţioasă a acestora n-a dus la nicio concluzie. Erau în stare perfectă. Doar la tabloul de comandă una din manete era uşor deplasată spre stânga.

— Nu cumva din cauza asta se mişcă microsoarele pe cer? întrebă Leon Saumian, punând maneta în poziţia iniţială.

— Dar cine să fi mişcat-o din loc? întrebă Gin Fan-şi mirat.

Parcă drept răspuns la cuvintele lui, într-un colţ îndepărtat al peşterii se foi o reptilă şi, fâlfâindu-și aripile membranoase, zbură glonţ, afară. Totul era limpede. Blestemata reptilă atinsese maneta cu aripa.

Elenei Nikolaevna nu i-am spus nimic, nedorind s-o neliniştim. Ea se restabilea treptat, paloarea cadaverică de pe faţă îi dispăruse. Suori îi îngăduise să se dea jos din pat, dar n-o lăsa deocamdată să lucreze. Într-o dimineaţă, când, după un somn bun de opt ore ne pregăteam să pornim în explorare, Anifer arătă deodată spre răsărit şi strigă:

— Priviţi! Răsare soarele adevărat!

Jos, la orizont, se străvedea printre nori marginea imensului disc roşu al soarelui de primăvară.

— Cât ne bucuram de apariţia lui, când nu exista microsoarele vostru! spuse Henri Lamel. Ştiam că vine dimineaţa, primăvara, că vom putea din nou să ne continuăm munca. Până la sosirea voastră munca în timpul nopţii mergea încet.

— Şi totuşi parcă nu-i soarele nostru de pe Pământ. E altul... rosti îngândurat Viktor. În glasul lui suna un dor ascuns.

Tot mai des, când unul, când altul aduceam vorba despre Pământ. Ni se urâse acolo, pe planeta aceea străină. Viktor tânjea îndeosebi. Era vădit că fiecare zi ce-l despărţea de Celita era pentru el tot mai apăsătoare.

O dată cu apariţia soarelui adevărat, microsoarele nostru artificial începuse din nou să se deplaseze pe cer şi acum fenomenul acesta putea fi observat cu ochiul liber. Uneori, nici una, nici două, zvâcnea brusc într-o parte, apoi se întorcea repede în vechiul punct. Toţi făceau diferite presupuneri cu privire la cauzele acestei mişcări neobişnuite, dar, în general, toate supoziţiile duceau la concluzia că o dată cu apariţia soarelui adevărat, în câmpul magnetic al planetei Venus se iveau furtuni magnetice, perturbând poziţia microsoarelui. Această ipoteză căzu îndată ce au fost puse în funcţiune aparatele sensibile; furtuni magnetice nu erau detectate, dar microsoarele continua să se deplaseze pe cer, întorcându-se de fiecare dată în poziţia neutră. Grupul nostru se văzu nevoit să se ocupe în chip serios de el, lăsându-i pe membrii expediţiei lui Henri Lamel să-şi vadă singuri de explorările lor.

A doua cercetare a peşterei noastre nu a dus la niciun rezultat. În interiorul peşterei n-a mai fost descoperită nicio vietate. Toate aparatele funcţionau ireproşabil. Făceam fel şi fel de presupuneri, şi nu ştiam ce măsuri să luăm.

Şi cei de pe Pământ erau neliniştiţi de mişcările ciudate ale microsoarelui. Prin eter ajungeau la noi întrebări şi sfaturi, dar situaţia nu se schimba de loc. Am hotărât să stăm cu schimbul zi şi noapte de gardă la punctul nostru de comandă din peşteră. De fiecare dată când microsoarele se deplasa, cel care era de serviciu îl aducea la loc printr-o mişcare a manetei.

Câteva zile după aceea am ajuns la concluzia că salturile neaşteptate ale microsoarelui erau probabil provocate de imperfecţiunea tehnică a dispozitivelor electrostatice de dirijare.

Acum sarcina noastră consta în a elucida ce dispozitiv anume funcţiona defectuos. Această sarcină în sine părea

foarte uşoară; era suficient să deconectezi pentru câtva timp dispozitivele şi să le verifici blocurile. Această operaţie era însă destul de primejdioasă. Nimeni nu putea spune cu precizie ce influenţă va avea ea asupra poziţiei microsoarelui, dacă nu va provoca o catastrofă. Pe de altă parte, continuarea experienţei noastre devenea tot atât de primejdioasă, de vreme ce dispozitivele de teleghidare erau nesigure, însemna că, la un moment dat, microsoarele putea să ne scape de sub comandă.

Între timp acesta era din ce în ce mai agitat atârnând deasupra capetelor noastre ca sabia lui Damocles.

Am fost nevoiţi să ne sfătuim urgent cu Elena Nikolaevna.

— Trebuia să-mi spuneţi mai de mult, ne-a reproşat ea. Să mergem. Trebuie să-l văd eu însămi.

Am zburat la punctul de comandă. Microsoarele continua să facă salturi pe cer. Elena Nikolaevna îşi dădu seama pe loc de toată gravitatea.

— Părerea mea e că trebuie sa întrerupem experienţa, spuse ea.

Nimeni nu încercă să obiecteze ceva. Toţi înţelegeam că dezastrul care ne pândea era îngrozitor, nu numai în ceea ce ne privea, dar ar fi tras cu buretele şi peste experienţa noastră, deoarece cauza deplasării ciudate a microsoarelui ar fi rămas nelămurită, înmormântată sub năprasnica lui explozie. Toate privirile se îndreptaseră către cer, parcă ne luam rămas bun de la opera inimilor noastre.

— Chemaţi Pământul, am spus eu.

Era însă prea târziu. Chiar în clipa aceea microsoarele zvâcni brusc dintr-o parte într-alta, ca şi cum ar fi rupt nişte lanţuri invizibile, şi se prăvăli în jos, apropiindu-se de noi vertiginos. Ştiam ce însemna acest lucru. Îndată ce avea să ajungă la patruzeci de kilometri, va izbucni o jerbă de foc,

care va mătura totul în calea ei. Elena Nikolaevna înşfăcă maneta de comandă şi o trase până la refuz către ea. Maneta nu funcţiona.

Am încremenit cu toţii. Însăşi moartea zbura spre noi cu viteza unui proiectil cu reacţie. Inima ne bătea nebuneşte în piept, urmărind necruţătoare, scurtele clipe care ne mai rămâneau de trăit.

— Scântei! Sar scântei la preamplificator! Undeva s-a ars izolaţia! strigă deznădăjduit Vilelor Platonov şi se repezi valvârtej la ornitopterul cel mai apropiat, sări în el şi într-o clipă decolă, ajungând sus la etajul întâi al turlei dispozitivului de ghidare. Deznădejdea, conştiinţa primejdiei de moarte care ne ameninţa făceau ca mişcările lui să fie foarte precise. Sărind din ornitopter fără să stea pe gânduri se repezi în cabina preamplificatorului. Dându-mi seama prin ce pericol trece îl urmăream cu răsuflarea tăiată, uitând că şi pe noi ne pândea moartea.

— Întârzie prea mult! strigă deodată Gin Fan-şi, repezindu-se la alt ornitopter.

Nimeni nu-l opri. Deodată, din cabina preamplificatorului izbucni o scânteie albastră, lungă, se stinse instantaneu şi în aceeaşi clipă microsoarele încremeni sus, pe cer. Viktor refăcuse izolaţia suprimând scurtul circuit din schema electrică.

Elena Nikolaevna alergă în peşteră şi trase maneta de teleghidare. Microsoarele începu să urce vertiginos.

Ne priveam în tăcere, încă nevenindu-ne în fire după spaima prin care trecusem. Sudoarea curgea şiroaie pe feţele noastre, mâinile ne tremurau.

— Dacă n-ar fi fost Viktor... rosti în cele din urmă Elena Nikolaevna. Viktor! Îl strigă ea. Viktor!

În căştile noastre nu se auzi niciun răspuns.

— Ce-i cu el? Viktor, mă auzi?

Niciun răspuns.

— Gin, îi strigă ea lui Gin Fan-şi, care ajunsese cu ornitopterul la dispozitivul de teleghidare, vezi ce-i cu el.

Gin Fan-şi se uită în cabina preamplificatorului,

— Aici nu-i, Elena Nikolaevna! răsună în căşti glasul lui. Cabina e goală.

— Cum aşa? Uită-te bine. Poate că e rănit sau ameţit!

Câteva clipe Gin Fan-şi nu răspunse nimic. Apoi, în căştile noastre se auzi respiraţia lui precipitată, o exclamaţie nedesluşită, urmată îndată de un ţăcănit caracteristic:

— Şi-a deconectat radiotelefonul!

Presimţind o nenorocire ne-am urcat şi noi în turlă.

În cabina preamplificatorului l-am găsit pe Gin Fan-şi stând în genunchi lângă perete. Chinezul plângea.

Jos am zărit o grămăjoară de cenuşă, resturi de îmbrăcăminte, nearse şi un ciob dintr-o cască transparentă, tot ce mai rămăsese din Viktor. În clipa când repara avaria îl carbonizase năprasnica descărcare electrică.

Nimeni nu scotea o vorbă. Totul se petrecuse atât de repede, încât părea un coşmar. Viktor stătuse lângă noi doar cu câteva clipe mai înainte şi iată acum această înfiorătoare grămăjoară de cenuşă. Nu ne puteam veni în fire. Inimile ne erau zdrobite de o durere nemărginită, înteţită de simţământul vinei noastre comune; experienţa cu microsoarele devenise demult prea primejdioasă şi ea ar fi trebuit întreruptă la vreme. Şi noi tot o tărăgănasem.

Venindu-şi puţin în fire după nenorocirea care ne lovise. Elena Nikolaevna spuse cu voce surdă:

— Să mergem. Microsoarele este încă deasupra noastră.

Am urmat-o în peşteră, tăcuţi, cu inima grea.

— Nu mai prevenim Pământul. Pregătiţi-vă. Lansăm îndată microsoarele dincolo de orbita planetei Venus.

Elena Nikolaevna scoase limitatorul de pe maneta de comandă şi o trase brusc înainte până la refuz. Părea că dispozitivele de teleghidare vibrară de încordare, funcţionând cu capacitatea maximă. Microsoarele se îndepărtă repede şi pieri din vedere.

— Gata, spuse Elena Nikolaevna cu aceeaşi voce surdă, deconectând dispozitivele electrostatice. Experienţa noastră s-a terminat.

Descărcând numaidecât puternica baterie de condensatoare, am scos capotele de protecţie de pe dispozitivul de ghidare.

Mare ne-a fost ciuda când am constatat cauza funcţionării defectuoase a acestor dispozitive. Cablurile masive care se ridicau până în vârful turlelor erau acoperite cu un strat special izolator, de calitate superioară, apt să suporte o tensiune foarte mare. Această izolaţie putea să reziste de asemeni la o căldură de cinci sute de grade, şi la un ger de două sute de grade. Pe Pământ fusese supusă la probe în ceea ce privea rezistenţa chimică, şi la frecare, dând rezultate admirabile. Constructorii ţinuseră seamă de tot. Dar iată că acolo, pe Venus (cine ar fi putut să prevadă lucrul acesta?), acolo ea devenise hrana unor gândaci argintii. Micile lor maxilare lacome au ros izolaţia în toată grosimea ei, până la metal. Unii gândaci treceau de pe cablurile dezgolite pe cele vecine, formând o mică punte vie. Atunci se producea un scurtcircuit şi în aceeaşi clipă microsoarele se deplasa pe bolta cerească.

— Uite, blestemaţii, au ajuns la cablurile principale, spuse Gin Fan-şi. Asta a provocat nenorocirea...

Nişte gândăcei... De câte ori sunt mai înfiorători decât animalele de pradă cele mai primejdioase! Nu degeaba locuitorii Africei îl numeau rege al junglei nu pe leu, bivol sau elefant, ci pe furnica rătăcitoare — ziaf. Noi ne păzeam

de dihănii uriaşe, iar lovitura ne fusese dată de nişte gândăcei mici cât un bold.

Ceremonia funebră în memoria lui Viktor avu loc în aceeaşi zi. Gin Fan-şi ciopli din piatră moale o urnă mare, pe care gravă data naşterii şi morţii defunctului, puse în ea rămăşiţele pământești ale acestuia şi o aşeză pe o lespede de piatră netedă, în apropierea peşterii.

Stăteam în jurul urnei într-o tăcere apăsătoare. Elena Nikolaevna făcu un pas înainte şi rosti cu glas sugrumat:

— Adio, scump tovarăş! Pământul va afla despre fapta ta eroică...

Glasul îi şovăi şi ea izbucni în plâns. Nimeni n-a mai scos un cuvânt. Şi apoi, ce cuvinte ar fi putut exprima toată profunzimea durerii care ne umplea inimile!

Aşa s-a încheiat experienţa noastră: am reuşit să demonstrăm posibilitatea stabilităţii microsoarelui, dar cu un preţ foarte scump, cu preţul vieţii unuia dintre tovarăşii noştri.

— Cum o să-i dau de veste Celitei? murmură Elena Nikolaevna.

Pe toţi ne chinuia acest gând...

Da, am avut parte să trăiesc până în comunism. Am văzut că viaţa a devenit alta, mai luminoasă, mai plină de bucurii, mai bogată. Pământul nostru se dezbărase de toate relele: război, nedreptate, inegalitate, mizerie, de toate acele tare ruşinoase, pe care le poţi explica, dar nu şi tolera. Strănepoţii noştri trăiau intens. Zilele lor erau pline de muncă, ei mergeau mai departe pe calea măreaţă a cunoaşterii şi a luptei pentru o viaţă mai bună, începută de strămoşii lor. O cale zbuciumată, pe care aveau de întâmpinat greutăţi inevitabile şi uneori chiar primejdii. De-ar fi viaţa oamenilor cât mai plină de bucurii! Fericit cel ce munceşte şi-şi iubeşte munca, fericit cel ce are în faţă un

ţel măreţ şi luptă pentru înfăptuirea lui, fericit cel însetat de fapte eroice şi care le săvârşeşte, fericit cel ce merge înainte.

***

Pământul îşi chema fiii. Racheta noastră recepţiona deja de două zile semnale convenţionale, prin care eram înştiinţaţi că peste o săptămână va sosi momentul cel mai favorabil pentru a zbura înapoi spre Pământ. Henri Lamel îi însărcină pe Anifer şi pe Saumian să zboare peste regiunea explorată şi să amplaseze în diferite puncte aparate automate cu baterii atomice, care trebuiau să transmită pe pământ de-a lungul a zeci de ani felurite date de pe Venus.

Până la plecare mai rămăseseră patru zile. Anifer şi Saumian dădură întâmplător peste adăpostul unor animale gigantice — cele mai mari pe care le întâlnisem pe Venus.

Trăiau în apele calde care scăldau o insulă mare, apropiată, situată spre sud. Prin înfăţişarea lor, aminteau oarecum de diplodocul uriaş ale cărui rămăşiţe fuseseră descoperite pe Pământ de arheologi. Aşa le-a şi rămas numele — diplodoci. Pe Pământ ne-am obişnuit să fim impresionaţi de mărimea elefanţilor, dar pe lângă diplodoci aceştia ar părea pitici. Diplodocii de pe Venus erau nişte ierbivore inofensive care stăteau mai tot timpul în apă. Se mişcau încet de-a lungul ţărmului, rupând cu poftă frunzele suculente ale plantelor şi devorând cantităţi imense de alge marine. Ieşeau pe uscat doar când depuneau în nisipul fierbinte ouăle lor pestriţe, mari cât un bolovan.

Lamel le dădu voie lui Saumian şi lui Anifer să rămână în observaţie lângă adăpostul diplodocilor, iar noi, ceilalţi, am început să facem pregătirile de plecare.

Nu era o treabă uşoară. În rachetă nu aveam prea mult

loc. Trebuia să aşezăm cât mai economic materialele adunate, colecţiile, mostrele, să aruncăm dublurile. În afară de asta trebuia să luăm o rezervă suficientă de apă, purificând-o în prealabil de bioxidul de carbon şi de celelalte elemente toxice — aveam de zburat nu o zi sau două, ci mai bine de o lună.

În primul rând ne-am ocupat de racheta biologilor, rânduind lucrurile în cabină. Lamel descoperi pe neaşteptate sub patul lui Gapek un sac din peliculă transparentă, umflat ca un balon. În sac se găseau două cuşti, şi în fiecare din ele câte un pui de reptilă zburătoare. El îl chemă pe Gapek şi-i arătă în tăcere cuştile. Acesta zâmbi, fără a încerca să se dezvinovăţească.

— Henri, îi spuse el confidenţial, hai să-i ducem pe Pământ. Nimeni n-a adus încă aşa ceva până acum. Nu ocupă loc mult. La urma urmei sunt gata să-i ţin pe patul meu.

— Nostim mai eşti! Păi despre asta e vorba? Ce o să respire ei în rachetoplan? Aerul din cabină are compoziţia de pe Pământ. Surplusul de oxigen le va arde plămânii.

— M-am gândit la acest lucru şi am umflat sacul cu bioxid de carbon.

— Şi crezi că are să le ajungă multă vreme? O zi, două, şi după aceea trebuie să-l schimbi. O să ai numai bătaie de cap cu ei!

— Atunci ce-i de făcut, Henri? se plânse Gapek. Ce ar fi ca noi să stăm în scafandru, iar rachetoplanul să-l umplem cu aer de aici?

Propunea lucrul acesta atât de simplu de parcă ar fi fost vorba să îmbrace un simplu costum de plimbare.

Henri se aprinse.

— Ai înnebunit! Să porţi pe tine scafandrul mai mult de o lună?

— Ei, şi!? obiectă cu însufleţire Gapek. De dragul ştiinţei faci şi sacrificiul acesta.

— Nu, nu se poate!

— Dar dacă-i aşezăm în cabina etanşă numărul trei? O umplem cu bioxid de carbon, scoatem de acolo lucrurile de prisos şi gata. Am lua cu noi câteva baloane de rezervă cu aer de pe Venus.

— Pentru asta ar trebui să ne restrângem foarte mult.

— Ei şi?

Gapek îl privea pe Lamel atât de rugător încât acesta începu să şovăie. Rachetoplanul era împărţit în interior prin intermediul unor pereţi etanşi în cabine separate pentru eventualitatea ciocnirii cu meteoriţi. Două din cabine erau pline cu diferite încărcături auxiliare. Dacă acestea ar fi fost mutate în cabina „de locuit” aici s-ar fi făcut strâmtoare şi înghesuială, dar în cabina golită ar fi rămas într-adevăr loc pentru animale.

— Dar Leon şi Stanislav? Dacă n-au să fie de acord? întrebă Henri, concesiv.

— Ei să nu fie de acord? Ce, nu-i cunoşti?

— Bine, ia-ţi reptilele. Numai ascunde-le undeva, dacă le văd Leon şi Stanislav au să găsească şi ei ce să ducă pe Pământ.

O idee interesantă găseşte repede adepţi. A doua zi însuşi Lamel a plecat în zbor cu ornitopterul spre lacul cel mai apropiat de unde s-a întors curând cu un borcan mare în mâini. În el se încolăcea o jivină respingătoare, semănând cu un şarpe — un mezozaur. Fără a da atenţie zâmbetului nostru ironic, puse borcanul într-un colţ ferit al portbagajului rachetei şi-l ascunse acolo cu alte lucruri.

Nici noi nu rămăsesem mai prejos. Erilik a adus trei gândaci viu coloraţi, mari cât o farfurie. Nici eu nu m-am putut stăpâni, adăugând la colecţia vie câteva moluşte cu

cochilii frumoase. Popularea rachetelor cu vieţuitoare de pe Venus se făcea într-un ritm viu.

— Nu, aşa nu mai merge, protestă în cele din urmă Lamel. În felul acesta curând n-o să mai avem unde să ne mişcăm.

— Haideţi să umplem cabinele de bagaje cu aer de aici, propuse Erilik.

— S-ar putea, l-am susţinut şovăielnic.

— Dar dumneata, Suori? N-ai nimic împotrivă? întrebă Gin Fan-şi.

— De ce? Sunt de acord.

— Dar dumneata, Elena Nikolaevna?

— Mi-e egal.

Aşa s-a deschis „Filiala grădinii zoologice”, cum am botezat în glumă racheta noastră. Vânătoarea de animale a reînceput.

Numai Elena Nikolaevna nu lua parte la grijile noastre însufleţite. Zguduită de moartea lui Viktor ea căzuse din nou bolnavă.

Mai rămăseseră două zile până la data fixată pentru plecarea noastră spre Pământ. Anifer şi Saumian încă nu se întorseseră de la diplodoci. Lamel luă legătura cu ei prin radio şi-i somă să se întoarcă.

I-am zărit încă de departe. Zburau unul lângă altul cu aceeaşi viteză, iar între ornitopterele lor, legată cu nişte frânghii, se legăna o greutate mare! Când au coborât am constatat că ne întrecuseră pe toţi; aduseseră un ou mare şi pestriţ de diplodoc.

— Vi s-a făcut poftă de omletă? îi întrebă în zeflemea Lamel.

— Fă-ne ce vrei, dar îl ducem pe Pământ, declarară cu hotărâre prietenii.

— Dar unde vreţi să-l puneţi? Puteţi să vă uitaţi, racheta

noastră e ticsită până la refuz.

— Dar la fizicieni? Pare-se că ei au destul loc liber.

Fără să se sinchisească câtuşi de puţin de protestele noastre, dezlegară liniştiţi sforile şi începură să chibzuiască cum să instaleze oul în racheta noastră. Ne-am dat seama că era zadarnic să ne mai opunem — atât de hotărâţi păreau cei doi prieteni — şi ne-am dat bătuţi.

Am hotărât să lăsăm pe Venus tot ce nu era de o importanţă vitală pentru drum. Echipajele ambelor rachete erau de acord să suporte orice dificultăţi şi înghesuială, numai să ducă pe Pământ băştinaşii vii de pe Venus. În ultimele două zile înainte de plecare se petrecu un lucru bizar. Din rachete se scoteau lăzi cu dispozitive, staţiile de televiziune, o parte din medicamente, ornitoptere, suluri de peliculă şi chimicale neconsumate, rezerve de hârtie, îmbrăcăminte, aparate de filmat, într-un cuvânt, „tot ce era de prisos”.

— Hai să cărăm totul în peştera în care a fost postul nostru de comandă — propuse Gin Fan-şi — o să-i prindă bine expediţiei următoare.

În sfârşit, se transmise pe Pământ că porneam înapoi. Aveam de străbătut un drum lung. Eram îngrijoraţi: în timpul şocului violent produs de decolare animalele puteau să moară.

Au fost luate toate măsurile de precauţie. Animalele au fost suspendate în cuşti cu ajutorul unor extensoare de cauciuc; tot cu asemenea extensoare au fost suspendate şi cuştile. În ladă, sub oul de diplodoc, se făcu un adevărat cuib din cârpe moi şi din cauciuc; borcanele cu peşti, umplute cu apa proaspătă, în care se puseseră alge, astupate cu grijă, fuseseră suspendate şi ele cu extensoare; cabinele de bagaje ale rachetelor le umplusem cu bioxid de carbon.

Sosiseră ultimele clipe înainte de decolare. Toţi îşi ocupaseră locurile. Becul verde de control de pe tabloul central de comandă semnaliza că ambele rachete erau gata de decolare.

Darâcean trecu pentru ultima oară de-a lungul cabinei, cercetă totul cu ochi grijuliu, se întoarse la postul de comandă şi apăsă pe buton.

Rachetoplanul ţâşni în sus, o clipă păru că încremeneşte în văzduh şi, străpungând un strat gros de nori, pătrunse adânc în spaţiul cosmic.

...Nimeni nu intervenea în pilotarea rachetei. Ea zbura sub controlul aparatelor precise şi sigure, de dirijare, care o duceau cu siguranţă spre Pământ pe traiectoria cea mai scurtă. Peste cincisprezece minute, pe tabloul de comandă răsună semnalul mult aşteptat, care ne vestea că începuse călătoria obişnuită în cosmos şi că ne puteam părăsi locurile.

Ne-am repezit să vedem ce fac animalele. Doar Gin Fan-şi îşi îndeplinea cu abnegaţie îndatoririle ce-i reveneau ca operator cinematografic şi, lipit de luminator, filma planeta fierbinte ce rămânea în urmă.

Zburam în condiţii de imponderabilitate, dar nimeni nu se rostogolea în interiorul cabinei şi nu plutea prin aer ca o pasăre. Pe tălpile pantofilor noştri aveam aplicate nişte plăcute metalice, care erau atrase de electromagneţii aşezaţi sub podea. Datorită acestui dispozitiv simplu, puteam să ne deplasăm prin cabină.

Animalele nu păţiseră nimic. Se spărsese doar un borcan cu peştişori, care în momentul decolării se lovise de peretele rachetei, dar peştii erau vii. În afară de aceasta, după decolare ne-a îngrijorat una din reptile a cărei cuşcă căzuse din extensoarele de cauciuc. Reptila zvâcnea ciudat din cap şi horcăia. Elena Nikolaevna care venise în grabă îi

trimise în cioc un jet de apă cu pulverizatorul şi reptila îşi veni în fire numaidecât.

În ladă, oul de diplodoc era întreg, în perfectă stare. Pe semne că coaja lui calcaroasă, solidă, putea să reziste la şocuri şi mai mari.

Am luat legătură prin radiotelefon cu racheta lui Henri Lamel. Luaseră startul cu bine şi acum zburau la vreo două mii de kilometri în urmă. Şi în racheta lor, ca şi într-a noastră era cam înghesuială. Fiecare luase ce putuse. Pentru întâia oară se aduceau de pe Venus piese atât de interesante.

— Trebuie, să anunţăm pe Pământ că aducem o întreagă grădină zoologică — spuse Gapek. E necesar ca înainte de sosirea noastră să se pregătească pentru animale un adăpost mare, special, undeva pe malul unei mări calde.

— Cu atmosfera saturată de bioxid de carbon, adăugă Henri Lamel.

— Unde propuneţi să se amenajeze un asemenea adăpost? întrebă Gapek.

— Îţi spun eu unde, interveni Elena Nikolaevna. În Australia, pe ţărmul Mării Coralilor. În regiunea aceea locuieşte fiica mea. Acolo sunt mulţi atoli de corali. În mijlocul fiecăruia e o lagună, ca un acvarium mare, foarte potrivită ca adâncime. Barierele de corali despart perfect lagunele de mare. E suficient să se ridice deasupra lagunei o cupolă, să se dea drumul în ea la bioxid de carbon şi colţul Venus e gata.

— Admirabil! se declară de acord Henri Lamel.

Când Henri Lamel comunică lucrul acesta pe Pământ fu admonestat cu severitate pentru încălcarea disciplinei comunicaţiilor în cosmos. Totuşi, cei de pe Pământ se bucurau de grădina noastră zoologică şi promiseseră să

constituiască într-un termen record deasupra unuia dintre atolii de corali o bună cupolă transparentă şi să pregătească ceea ce mai era necesar. Ni s-a permis să aterizăm direct pe Pământ, fără escală pe Lună...

Pe drum spre Pământ am avut multă treabă. Am sistematizat datele experienţei, am făcut ordine în însemnări, am completat din memorie ceea ce nu apucasem să notăm pe Venus, am îngrijit animalele, care înghiţeau cu poftă în loc de hrana lor obişnuită pilulele noastre cosmice.

În timpul acesta rachetele noastre îşi continuau zborul spre Pământ, lăsând în urma lor milioane de kilometri de spaţiu cosmic.

Din când în când, la tabloul de comandă cădea un semnalizator. Însemna că radiolocatoarele rachetei reperaseră un meteorit. Aparate speciale de calculat determinau rapid punctul de intersecţie al drumului lor cu traiectoria rachetei, şi în caz de primejdie rachetoplanul îşi schimba uşor direcţia de zbor.

La un moment dat am auzit un şuier strident şi în aceeaşi clipă rachetoplanul a evitat ciocnirea cu un meteorit. Foarte aproape de noi, la vreo patruzeci de kilometri, zbura o masă de piatră, cenuşie, colţuroasă, cu diametrul de vreo douăzeci de kilometri. Era un asteroid, o mică planetă, asemănătoare multor altora care zboară în spaţiul sistemului solar.

Dar cea mai mare primejdie o reprezentau pentru noi nu asteroizii gigantici care erau reperaţi cu uşurinţă de radiolocatoare, ci meteoriţii mici, cât o nucă. Aceştia erau foarte greu detectaţi de radiolocatoare, de aceea în ajutorul radiolocaţiei veneau razele infraroşii. Pe rachetoplan se aflau câteva aparate cu raze infraroşii, care descopereau de la distanţă cele mai mărunte particule de pulbere

cosmică încălzite de soare.

Chiar şi folosirea unor asemenea aparate perfecţionate şi sigure nu excludea însă primejdia ciocnirii cu meteoriţii. Odată, în timp ce prânzul nostru cosmic, tablete dizolvate într-un pahar cu apă fiartă, era pe sfârşite răsună pe neaşteptate şuierul ascuţit, alarmant al sirenei, anunţându-ne o primejdie apropiată. Am tresărit cu toţii.

Şuierul sirenei continua. Rachetoplanul a virat uşor, din care cauză ne-am rostogolit spre peretele opus. S-a auzit o lovitură uşoară, însoţită de un ţiuit strident. Suori s-a apucat deodată de picior şi a căzut jos. Pe scafandrul ei apăru sânge. Elena Nikolaevna se repezi la ea şi-i cercetă piciorul. Rana nu era primejdioasă, un micro-meteorit îi străpunsese piciorul fără a-i atinge osul. În timp ce Elena Nikolaevna îi pansa rana, eu am căutat împreună cu Erilik spărtura din pereţii cabinei. Tot spaţiul dintre pereţii dubli ai rachetoplanului era plin cu aer comprimat în care pluteau ca nişte mingi de fotbal nişte globuri elastice de masă plastică, imponderabile. Şuvoiul de aer care ieşea prin spărtura produsă de meteorit, trăgea cu sine pe cele mai apropiate dintre aceste globuri care astupau spărtura ca un dop. Tot acest dispozitiv începu să funcţioneze şi de astă dată cu precizie. Câteva clipe după aceea şuierul aerului care ieşea încetase, globurile de masă plastică astupaseră spărtura din pereţi.

După cum s-a lămurit mai târziu din descifrarea înregistrărilor efectuate de aparatele automate, ciocnirea cu micrometeoritul se întâmplase din cauza unei coincidenţe a cărei probabilitate de realizare era infimă. Traiectoria rachetoplanului se încrucişase nu cu unul ci cu trei micrometeoriţi care veneau din diferite direcţii. Maşinile de calculat determinaseră rapid că în orice direcţie ar fi virat rachetoplanul cu unul din micrometeoriţi tot trebuia să

se ciocnească. Şi de astă dată s-a manifestat perfecţiunea aparatelor rachetoplanului. În câteva fracţiuni de secundă ele i-au modificat traseul astfel încât el s-a ciocnit cu cel mai mic dintre cei trei micrometeoriţi.

Stând culcată, cu piciorul pansat, Suori glumi:

— Din trei rele l-am ales pe cel mai mic...

Trebuie să astupăm ermetic spărtura pe dinafară. Elena Nikolaevna şi Erilik au rămas în rachetoplan împreună cu Suori, iar Gin Fan-şi şi cu mine ne-am echipat cu costumele de scafandru, ne-am legat cu cabluri rezistente, am luat cu noi un petic de metal şi am ieşit din rachetoplan printr-o trapă specială.

Gin Fan-şi nu s-a despărţit nici atunci de aparatul său de filmat. El şi-a făcut vânt, îndepărtându-se de rachetoplan atât cât îi îngăduia lungimea cablului şi a filmat nava noastră care zbura în spaţiul cosmic pe fondul cerului înstelat. Eu am găsit spărtura şi i-am aplicat peticul. Aliajul pirotehnic din care era făcută marginea peticului sa aprins, împroşcând scântei, şi peticul s-a sudat automat de fuzelajul rachetoplanului.

— Priviţi, Alexandr Alexandrovici, spuse Gin Fan-şi, de aici se vede cât de minunat este Universul infinit.

Nici nu ne venea să credem că zburam vertiginos împreună cu rachetoplanul. Nimic nu ne făcea să sesizăm mişcarea noastră, nu trecea în zbor aproape de noi niciun punct de reper, nu se învolbura praful pe drumuri, nu simţeam zdruncinături, nu auzeam zgomote, iar stelele ornamentau spaţiul cu luminile lor îndepărtate.

— Hai să intrăm în rachetoplan, l-am chemat în cele din urmă pe Gin Fan-şi.

— Aşteptaţi, Alexandr Alexandrovici. Încă puţin. Cine ştie dacă o să mai avem vreodată un asemenea prilej de a privi Universul... Pământul, oamenii, toate sunt atât de

îndepărtate...

— Din pricina acestei privelişti feerice văd că te apucă nostalgia. Hai în rachetoplan.

Ne-am continuat zborul câteva săptămâni, fără niciun fel de peripeţii. Drumul înapoi spre Pământ ni s-a părut mult mai lung decât la ducere, deşi la drept vorbind era chiar ceva mai scurt, deoarece poziţia relativă a ambelor planete era acum mult mai favorabilă pentru călători. Mai aveam o săptămână de zbor până la Pământ. Darâcean susţinea morţiş că simte deja atracţia terestră. Săptămâna se scurgea încet ca ultima jumătate de oră în tren. Tot timpul unul sau altul dintre noi se apropia de luminatorul rachetoplanului privind îndelung Pământul.

Ni se părea că pe întreaga boltă cerească nu exista ceva mai minunat şi mai drag decât acea admirabilă stea — Pământul — cu satelitul lui, Luna.

Dar iată că, cu câteva zile înainte de a sosi pe Pământ, în cabina rachetoplanului s-a auzit mai întâi un zgomot nedesluşit, apoi câteva bubuituri puternice. Toţi am tresărit întorcând privirile spre tabloul de comandă. Becul verde lumina liniştit, ceea ce însemna că întreaga aparatură era în perfectă stare.

— Ce-i asta? Din nou meteoriţii?

Am tras cu urechea, ţinându-ne respiraţia.

— Ni s-a părut oare? întrebă Gin Fan-şi.

Drept răspuns la întrebarea lui, s-au auzit din nou câteva lovituri şi o trosnitură puternică, de parcă cineva încerca să spargă peretele despărţitor.

— E în compartimentul de bagaje! exclamă Elena Nikolaevna.

Ne-am repezit într-acolo. Bubuiturile şi trosniturile se auzeau din dulapul aşezat într-un colţ îndepărtat al compartimentului. Am scos din el tot, în afară de lada cu

oul de diplodoc.

— O scoatem şi pe ea?

— Desigur!

În condiţii de imponderabilitate, specifice zborului în cosmos, minunile sunt posibile. Am scos singur, cu uşurinţă, lada pe care abia o ridicasem patru oameni pe Venus. Deodată lada a început să se clatine în mâinile mele.

— Ţineţi, c-o scap!

Toţi au prins lada, au pus-o cu grijă jos, şi au deschis repede un zăvor, apoi pe celălalt. În aceeaşi clipă capacul a fost ridicat şi înăuntru a apărut capul unui diplodoc nou născut. Am rămas înlemniţi.

Diplodocul ne privea încrezător cu ochii lui mici. Deodată, deschise gura şi începu să ragă jalnic.

Răgetul lui ne aduse în fire.

— Dar cum a fost clocit oul? întrebă nedumerită Suori. Doar, lada a stat la o temperatură de maximum douăsprezece grade Celsius. N-a putut să germineze la o temperatură atât de scăzută!

— Hai să-l scoatem din ladă.

Apucând cu mâna coaja groasă a oului, am scos diplodocul împreună cu găoacea lui şi l-am pus jos. Diplodocul ieşi încet din găoace cu labele dinainte şi se întinse. Probabil că aşa ieşeau din găoace toţi diplodocii nou născuţi. Dar el se mişca într-o navă cu gravitaţie redusă sau, în anumite perioade, chiar lipsită de gravitaţie. În asemenea condiţii chiar şi o mişcare atât de uşoară era suficientă ca să se înalţe în aer.

— Ţineţi-l! strigă Gin Fan-şi, filmând scena.

I-am venit noului născut în ajutor. Am spart coaja oului şi i-am vârât picioarele în nişte ineluşe metalice, care, atrase de electromagnet, îi menţineau echilibrul. Diplodocul,

umed, avea o înfăţişare care nu se potrivea deloc cu dimensiunile lui destul de mari.

Când am comunicat celei de a doua rachete că ieşise din ou un diplodoc în carne şi oase, Lamel mai să plesnească de invidie.

— Ştiam eu că în racheta voastră zborul va fi mai interesant! La voi a ieşit din ou diplodocul, v-a străpuns şi un meteorit, pe când la noi nu s-a întâmplat nimic, absolut nimic!

Ajutorul lui, ca zoolog cu experienţă, ne-ar fi fost foarte necesar atunci. Neputând să-l transbordăm în racheta noastră mult încercată, l-am rugat să ne sfătuiască cum să procedăm cu diplodocul.

— În primul rând trebuie să-l uscaţi, a declarat Lamel atât de doct, de parcă până în ziua aceea se ocupase numai cu uscarea diplodocilor ieşiţi din găoace.

Am dus diplodocul într-un colţ în care intra prin luminator un mănunchi bogat de raze solare. Lamel a poruncit să se aştearnă sub diplodoc un pled şi să se pună pe geamul luminatorului o pânză albă, pentru ca razele solare să nu-i vatăme ochii. În ciuda tuturor grijilor noastre, diplodocul răgea însă mereu.

— Ce-o fi vrând? l-am întrebat pe Lamel, ca pe o autoritate în privinţa diplodocilor nou născuţi.

Lamel a căzut pe gânduri. Îi priveam în tăcere, cu respect, pe ecranul televizorului, chipul îngândurat. Astfel arată comandanţii de oşti atunci când hotărăsc soarta bătăliilor.

— Vrea apă! se pronunţă el cu competenţă. Daţi-i apă.

Elena Nilcolaevna aduse pulverizatorul; în cosmos, în condiţii de imponderabilitate, apa nu curgea din sticlă, trebuind trasă de acolo cu para de cauciuc. Îndată ce simţi apa, diplodocul începu într-adevăr să bea cu lăcomie. Bău,

una după alta, câteva sticle, apoi se culcă liniştit pe pledul aşternut, încălzindu-se în razele soarelui.

În timp ce noi trebăluiam pe lângă diplodoc, Suori examina cu atenţie lada în care fusese ambalat oul. Chipul ei era îngândurat şi sprâncenele încruntate. Se străduia să rezolve o problemă complicată: cum fusese clocit oul?

— Am înţeles! exclamă ea în cele din urmă.

— Ce anume?

— E simplu! În ladă am amenajat un frigider cu semiconductori, pentru a menţine temperatura în jurul a douăsprezece grade Celsius. Aşa-i?

— Întocmai.

— Ei, aflaţi că din greşeală am conectat frigiderul invers — am încurcat capetele firelor şi în loc de răcitor a ieşit un rechaud — cu semiconductori...

— Cu alte cuvinte... completă Erilik.

— Cu alte cuvinte, conchise Suori, lada s-a transformat într-un incubator.

— Aşa sau altfel, primul diplodoc domestic a venit pe lume şi trebuie să i se dea un nume, spuse Gin Fan-şi.

Ideea plăcu tuturor şi propunerile începură să se reverse ca din cornul abundenţei.

— Cosmos!

— Pilot!

— Astronaut!

— Turist!

— Asteroid!

După dezbateri de scurtă durată s-a hotărât ca diplodocul să fie numit „Astronaut”.

...Rachetoplanul zbura vertiginos spre Pământ. Erau ultimele ore de zbor. Ne îndreptam spre Australia. Scumpa noastră planetă se vedea toată ca în palmă prin iluminator.

Astronaut ne mâncase toate proviziile şi ne băuse toată

apa. De două zile nu mai aveam hrană şi apă.

În vederea aterizării, Gin Fan-şi înfăşură diplodocul în pledurile noastre şi-l atârnă în extensoarele trainice de cauciuc din mijlocul compartimentului de bagaje. Astronaut răgea şi se zbătea.

O oră după aceea am aterizat.

CAPITOLUL XII

PE MAREA CORALILOR

Coasta răsăriteană a Australiei este despărţită de marea caldă a Coralilor printr-un lanţ lung de atoli. Această barieră naturală, creată de-a lungul veacurilor de micile fiinţe vii, ia asuprăşi primele asalturi ameninţătoare ale fluxului.

Acolo, ziua e arşiţă, soarele dogorăşte fără milă. Aerul e umed şi înăbuşitor, rafalele abia simţite ale vântului ne aduc cine ştie ce uşurare. În schimb, seara, briza uşoară ce suflă dinspre uscat, duce spre insule miresmele florilor tropicale, izul amărui al mării, şi o dată cu acestea şi o răcoare plăcută.

Deasupra unei asemenea insule de corali, în apropierea fermei zootehnice unde lucra Ania, a fost înălţată o cupolă mare, din peliculă rezistentă, translucidă. Pe insulă fusese construită o staţiune specială de pompare care trebuia să regleze componenţa aerului sub cupolă, să-l îmbogăţească cu bioxid de carbon, şi să menţină în mod automat o anumită temperatură şi umiditate, reducându-le sau sporindu-le după trebuinţă.

În apropiere, pe continent, se ridica o clădire cu două etaje pentru cercetătorii care trebuiau să studieze animalele şi plantele de pe Venus.

În sfârşit ne scosesem echipamentul de scafandru sub cerul liber şi inspiram cu aviditate aerul proaspăt al Pământului. Poate din neobişnuinţă, poate de bucurie, ne simţeam puţin ameţiţi.

— Vai, ce bine e la noi! exclama când unul, când altul. Priviţi ce soare! Dar aerul! Marea! Cerul!

Un singur lucru ne întuneca bucuria: eram ţinuţi în

carantină timp de zece zile, nefiind permisă nicio vizită, parcă eram ciumaţi — înainte de a fi făcut o vaccinare specială. Trebuia să ne mulţumim cu convorbirile telefonice, cu comunicările prin televiziune, dar nouă ne era atâta dor de oameni, încât aşa ceva nu ne satisfăcea.

Am dus toate animalele pe atol, în „colţul Venus".

Atenţia generală era desigur îndreptată spre Astronaut. Acesta se adaptase destul de repede la noul mediu. Când se văzu sub cupolă, adulmecă încoace şi încolo, simţi mirosul cunoscut de bioxid de carbon, strănută de câteva ori, scoase un răget prelung şi împins de un instinct puternic, se repezi spre apă. Nimeni nu-l învăţase să înoate, niciodată nu-şi văzuse rudele de pe Venus făcând acest lucru, dar se simţi numaidecât în elementul lui şi se afundă de câteva ori cu capul în apă şi începu să dea din coada lui vânjoasă.

Pe marginea lagunei semănasem felurite seminţe pe care le adusesem cu noi.

În cele din urmă ne-am împărţit din nou pe grupe pentru a încheia dările de seamă cu privire la importanţa activităţii pe care o adusesem la bun sfârşit.

Între timp, sub cupola străvezie de pe insulă se petreceau lucruri minunate. Nici nu ne credeam ochilor — seminţele semănate abia în ajun răsăriseră într-o singură zi, crescuseră peste un metru în înălţime şi acum îşi legănau lin pe marginea lagunei frunzele cărnoase.

— Extraordinar! exclamă Gapek.

— Realitatea nu poate fi contestată — replică Henri Lamel. Ferigile noastre au dovedit o viteză record de creştere, de câteva ori mai mare decât a bambusului.

Am cercetat cu atenţie tinerele plante. Semănau întru totul cu cele mature, doar că în interiorul frunzelor nu aveau încă spori, iar săculeţele de oxigen de la baza

frunzelor erau încă goale: pentru crearea rezervelor de oxigen şi pentru formarea sporilor trebuia mai multă vreme decât pentru însăşi creşterea plantei.

În a unsprezecea zi, când ni s-a anunţat sfârşitul carantinei, ne-am simţit deodată cu toţii dezorientaţi.

— Şi acum unde ne ducem? întrebă nedumerit Gapek.

— Dar de ce trebuie neapărat să te duci undeva? replică Lamel. Dacă n-ai unde să te duci, stai aici.

— Cum aşa!? A fost ridicată carantina şi să stau aici!?

— Hai cu toţii la ferma zootehnică unde lucrează fiica mea, propuse Elena Nikolaevna. Ea ne tot invită de mult.

În orăşelul agricol am fost întâmpinaţi neaşteptat de solemn.

Marea sală a cantinei, unde fusese pregătită în cinstea noastră o masă festivă, era plină de oameni. Privind mulţimea chipurilor care ne zâmbeau prieteneşte de jur împrejur, am înţeles deodată foarte limpede ce anume ne lipsea pe îndepărtata planetă Venus, de ce acolo în cercul restrâns al prietenilor ocupaţi cu una din cele mai interesante activităţi, ne simţeam totuşi singuri şi tânjeam după Pământul pe care ne născusem. Am înţeles că ne lipsea marele colectiv al oamenilor, societatea acelora pentru care depusesem atâtea eforturi, ne lipsea sprijinul lor binevoitor, simpatia, bucuriile, preţuirea lor.

După masă, în timp ce se îndreptau cu toţii spre club pentru a viziona filmele pe care le făcusem pe Venus, Elena Nikolaevna s-a apropiat de mine.

— Alexandr Alexandrovici, aici există o staţie de telecomunicaţii de unde putem lua legătura prin radiotelefon cu rachetoplanul lui James Count.

— Vrei să vorbeşti cu el chiar acum?

— Da. Vreau să aflu cum merg treburile lor, ce face Jaroslav, Celita...

— Merg şi eu cu dumneata...

Grupul lui James Count obţinuse succese frumoase. Experimentarea modelului oglinzii zburătoare era aproape terminată. James Count ne-a arătat-o pe ecran. Nici nu-ţi venea să crezi că acea imensă masă strălucitoare de cincizeci de kilometri plutea uşor imponderabilă, în spaţiul interplanetar.

Oglinda zbura cu partea concavă spre lună. Count o întorcea încet. Deodată, pe ecran apăru imaginea unei porţiuni de pe suprafaţa Lunei. Câteva clipe, pe pulberea lunară, am văzut urmele unor picioare omeneşti, apoi a apărut un om echipat în scafandru obişnuit, care. făcea cuiva semne cu mâna. Imaginea era atât de mare şi de clară, încât se putea desluşi fiece cusătură a scafandrului. Ea dispăru tot atât de repede precum apăruse.

— James! James! strigă Elena Nikolaevna. Întoarce încă o dată spre Lună oglinda zburătoare.

— De ce?

— Combinată cu obiectivul teleemiţătorului vostru constituie un telescop fără egal.

Jaroslav Pavlovici şi James Count izbucniră în râs.

— Aşa-i că-i extraordinar? Noi înşine am descoperit acest lucru de curând.

Jaroslav Pavlovici era îndeosebi bucuros de efectul produs. Ca astronom, îl interesa foarte mult această descoperire, constatând că dimensiunile unghiulare ale acestui dispozitiv optic erau de câteva ori mai mari decât la telescoapele cele mai perfecte.

În ziua următoare participanţii ambelor expediţii au plecat care încotro. Toţi aveam nevoie de odihnă dubă greaua călătorie pe care o făcusem.

Elena Nikolaevna, Gin Fan-şi şi eu am plecat la Toritown. În primul rând ne grăbeam să-i întâlnim pe cei care

realizaseră împreună cu noi primul microsoare.

Întregul nostru laborator se şi mutase la Institutul Microsoarelui, nou înfiinţat. Acolo am predat materialul cu privire la rezultatele experimentării microsoarelui şi am depus un raport special. Totodată am fost puşi la curent cu stadiul în care se aflau lucrările pregătitoare ale ofensivei împotriva gheburilor Antarctidei.

Terminându-ne treburile, m-am întors cu Elena Nikolaevna pe coasta Mării Coralilor hotărând să ne petrecem acolo concediul.

Intrând la Ania, am dat cu ochii, pe neaşteptate, de Lamel.

— Henri! exclamă Elena Nikolaevna. Ce vânt te aduce din nou aici?

— Mi s-a făcut dor de diplodoc, răspunse el, şi se uită zâmbind la Ania. Aceasta îşi plecă ochii, emoţionată.

— Nu, într-adevăr, de ce te-ai întors atât de repede?

De data aceasta, Henri răspunse cât se poate de serios:

— M-am gândit, Elena Nikolaevna, la o experienţă. Nu ştiu dacă voi reuşi, dar merită să încerc.

— Ce experienţă?

— Voi încerca să cultiv pe Pământ ferigi din Venus, care cresc foarte repede. Directorul fermei spune că ar fi un nutreţ admirabil pentru vite.

— Nu cumva vitele au să se otrăvească cu acest nutreţ „admirabil”? observă neîncrezătoare Elena Nikolaevna.

— De murit n-au să moară, în privinţa asta sunt convins, dar încă nu se ştie dacă vor mânca ferigi. Ania, adăugă el, zâmbind din nou misterios, mă va ajuta ca specialist în creşterea oilor.

— Dar vor creşte aici ferigile acelea? am întrebat eu. Solul, lumina zilei — toate acestea se deosebesc atât de mult de condiţiile cu care erau obişnuite pe Venus.

— Solul îl vom pregăti în mod corespunzător şi vom deprinde plantele încet, încet cu aerul nostru. Se înţelege, ar fi posibil ca experienţa să nu reuşească, dar asta nu înseamnă că nu trebuie să încercăm.

— Fireşte, fireşte! îl îmbărbătă cu înflăcărare Elena Nikolaevna.

Henri şi Ania făcuseră pe insulă, în apropierea cupolei, un mic ţarc cu două despărţituri, în care închiseseră patru miei încă mici. Pe doi dintre miei continuau să-i hrănească cu nutreţ obişnuit, pentru control. Ania pusese în ieslea celorlalţi ferigă suculentă, tăiată mărunt.

— Uite, uite, spuse ea, arătând spre unul din miei emoţionată, să vedeţi că mănâncă.

Mielul, adulmecând vioi, de colo-colo, nu îndreptăţi însă speranţele Aniei. Mirosi ieslea peste tot, behăi şi, dând din codiţă, fugi deoparte. La fel făcu şi al doilea miel. Apoi începură amândoi să umble prin ţarc şi să ciugulească iarba, fără să dea atenţie hranei suculente din iesle.

Henri izbucni în râs.

— Nu le e pe plac mâncarea dumitale.

— Nu-i nimic, au să se obişnuiască. Am să le dau numai ferigi.

Peste trei zile te apuca mila, la vederea mieilor cu care se făcea experienţa. Ei păscuseră toată iarba din ţarc şi acum, behăind jalnic, stăteau lângă îngrăditură, încercând să-şi vâre capul printre stinghii ca să ajungă la iarba ce creştea aproape, dar era inaccesibilă pentru ei. În ciuda chinurilor lui Tantal nici măcar nu se uitau la iesle, unde Ania şi Henri puneau în fiecare zi ferigi proaspete.

— Încă o zi şi au să moară, spuse Henri. Gata, ne-am lămurit.

— Da, încuviinţă cu tristeţe Ania. Trebuie să găsim neapărat o soluţie. Ce-ar fi dacă... Vai, cum de nu m-am

gândit până acum la asta! Am să amestec lapte cu sevă de ferigi şi le dau să mănânce.

— Bravo! exclamă Henri. Adu lapte.

Şiretlicul cu laptele reuşi. Mieii, flămânzi, simţind mirosul cunoscut, se năpustiră hămesiţi spre sticla cu amestecul de lapte şi sevă de ferigă.

Două zile după aceea mieii se obişnuiseră cu gustul noii hrane. Acum devorau ferigile de pe Venus fără lapte. Era momentul să se observe ce efect avea noua hrană asupra organismului mieilor.

Între timp Ania şi Henri curăţară un mic teren lângă „colţul Venus”, îl arară, împrăştiară îngrăşăminte, apoi ridicară deasupra o cupolă din peliculă şi o umplură cu aer care conţinea ceva mai mult oxigen decât aerul de pe Venus.

Dis-de-dimineaţă, când abia răsărise soarele, au semănat spori de ferigi apoi au început să aştepte cu emoţie, întrebându-se dacă aveau să răsară sau nu.

Câteva ore după aceea, terenul experimental era acoperit de nişte punctuleţe roşietice, erau primele mlădiţe. Creşteau repede dar nu atât de impetuos ca sub cupola cea mare. M-am dus acolo către amiază şi am constatat că mlădiţele se înălţaseră doar până la treizeci de centimetri. Ania şi Henri erau radioşi: seminţele încolţiseră totuşi, tulpiniţele plăpânde mov-roşietice ce acopereau lotul fiind prima lor victorie.

Jubilaseră însă prea devreme. Când am venit seara, după cină, să privim tinerele mlădiţe ne-a întâmpinat o privelişte tristă. Pe Venus, plantele erau obişnuite de veacuri ca odată cu venirea nopţii să scadă brusc temperatura şi să înceapă iarna friguroasă, de care trebuia să se apere. De aceea, îndată ce soarele începu să apună, ferigile noastre se zgribuliră, strângându-se în ghemuleţe

verzi, vârtoase, şi se lipiră de Pământ.

— Vai, Henri! Ce-i de făcut? se tângui Ania.

— Nimic. Sub cupola mare se petrece acelaşi fenomen în fiecare seară. A doua generaţie de plante reacţionează însă mai slab la venirea serii. Cred că ferigile noastre se vor adapta cu uşurinţă la trecerea de la zi la noapte specifică pe Pământ.

— Dar acestea sunt mult mai firave decât celelalte. N-ar trebui să le amenajăm măcar la început lumină artificială?

— Nu, să mai aşteptăm. Să vedem cum au să arate de dimineaţă.

A doua zi, o dată cu primele raze ale soarelui, ferigile se colorară în trandafiriu şi în cursul zilei crescură cu încă douăzeci de centimetri. Către seară însă se ghemuiră din nou. Sufereau din pricina condiţiilor de viaţă neobişnuite, dar se dovedeau destul de rezistente la toate încercările.

În acele zile, Elena Nikolaevna lucră mult la o carte a lui Viktor Platonov despre termoelectron, pe care acesta nu apucase s-o termine. Ea o completa şi o redacta. Într-o zi i-am făcut o vizită împreună cu Ania şi cu Lamel la bibliotecă. Ne-a întâmpinat cu o veste îmbucurătoare.

— Citiţi! Uite, ne arătă ea un titlu mare dintr-un ziar, cules cu litere roşii pe toată lăţimea primei pagini: „Campania Antarctidei a început!”

Dedesubt era înserat un scurt comunicat care anunţa că deasupra Antarctidei fusese lansat de pe Pământ la peste o mie de kilometri înălţime primul microsoare, menit să stăvilească îngroşarea gheţii la Polul Sud.

— Şi încă o noutate care o să vă bucure: experimentarea prototipului oglinzii zburătoare s-a efectuat cu succes şi în curând James Count şi întreaga sa expediţie se vor întoarce pe Pământ.

Într-o zi, la vreo săptămână şi jumătate după aceea,

întorcându-mă acasă după-amiază, am văzut ieşind din caseta radiotelefonului o fâşie de hârtie, asemănătoare acelora utilizate la telegraf.

— Ne-a căutat cineva în lipsa noastră, spuse Elena Nikolaevna, citind hârtia.

Pe ea era imprimată o frază laconică: „Sosesc la orele 12 şi 40 minute. Jaroslav. Melbourne.”

Jaroslav era un om extrem de punctual. Păşi pragul exact la ora douăsprezece şi patruzeci de minute. Ania se repezi şi-l îmbrătişă.

— Vai, Ania, ai grijă! gemu el din rărunchi, încovoindu-se deodată. Ai uitat de boala Lunei?

— Am uitat... răspunse cu părere de rău Ania, dându-i drumul imediat.

— Dar ce boală e aceasta? am întrebat eu curios.

Jaroslav Pavlovici îşi ridică sprâncenele mirat.

— Cum, nu ştii?

— Nu.

— Când ajungi pe Lună devii de şase ori mai uşor, dar la început din obişnuinţă, umbli la fel ca pe Pământ. Faci un pas obişnuit şi acesta e un salt, ridici brusc o piatră şi ea zboară în sus ca o minge... Abia după câteva zile te deprinzi; îţi adaptezi mişcările la greutatea obiectelor de pe Lună. Asta se cheamă acolo boală terestră. Dumneata ai încercat-o deja. Dimpotrivă, după ce ai stat mult pe Lună şi te întorci pe Pământ, te apucă boala Lunei. Totul ţi se pare de câteva ori mai greu. Organismul nu poate să se acomodeze dintr-o dată. O nouă schimbare. Muşchii s-au lenevit, s-au dezvăţat să acţioneze din plin, mâinile îţi sunt lipsite de vlagă, ca după somn, nici măcar pumnul nu-l mai poţi strânge bine, abia îţi ţii capul drept, trupul ţi se pare greu ca de plumb. După două, trei zile toate acestea trec însă fără să lase vreo urmă.

Jaroslav Pavlovici se aşeză obosit în fotoliu, îşi coborî pleoapele şi rămase nemişcat. Elena Nikolaevna şi Ania începură să trebăluiască în jurul lui, una pregătind baia, cealaltă — punând masa.

Baia îl mai învioră puţin pe Jaroslav Pavlovici. Deveni mai vorbăreţ, dar păşea încet ca şi mai înainte, parcă i-ar fi fost greu să-şi mişte picioarele. La masă bău doar câteva înghiţituri de cafea neagră şi mâncă o tartină.

— De ce nu mănânci nimic? am observat eu. Aşa îţi poţi pierde toate puterile.

— Ce să fac? Va trebui să mănânc des, dar câte puţin. Doar şi alimentele sunt supuse gravităţii. Am mâncat o bucăţică de pâine şi mi-e greu de parcă aş fi înghiţit o piatră.

Discuţia lunecă asupra celor petrecute pe Lună.

— Am experimentat împreună cu grupul lui James Count prototipul oglinzii zburătoare, povestea Jaroslav Pavlovici. O oglindă uriaşă! Cincizeci de kilometri în diametru şi o imagine pe care ar invidia-o opticienii noştri de pe Pământ. Şi e doar o machetă! Trebuie făcute oglinzi de zece ori mai mari şi plasate foarte aproape de soare. Deşi oglinda captează multă lumină solară, totuşi e insuficientă pentru a modifica clima pe o planetă întreagă sau măcar pe o parte substanţială a ei.

— Dar Celita ce face? întrebă Elena Nikolaevna.

— Celita? Tot aşa — tânjeşte. Ce să mai vorbim, o asemenea rană nu se vindecă atât de repede.

— N-ai întrebat-o? Vine ea aici după însemnările lui Viktor sau să i le trimit acolo?

— A spus că vine aici. Ei, era cât pe ce să uit, îşi aminti deodată Jaroslav Pavlovici, ştiţi cine a venit la noi pe Lună? Saumian al vostru.

— Leon? Doar e în concediu!

— Nu. Pilotul care trebuia să plece în cursă s-a îmbolnăvit şi Saumian s-a oferit să-i ţină locul. E un tânăr simpatic. Ne-a povestit despre Venus, despre Viktor.

— Pe când spunea Celita că va veni încoace?

— Cred că va sosi mâine sau cel mai târziu poimâine.

Jaroslav Pavlovici mai rămase cu noi o vreme, apoi Elena Nikolaevna îl trimise să se odihnească; boala Lunei era foarte acută în prima zi. Până la urmă Jaroslav Pavlovici abia îşi mai mişca limba, parcă ar fi fost beat.

Celita sosi a doua zi, însoţită de Leon Saumian. Cu greu am recunoscut în ea fata vioaie, energică, de mai înainte. Parcă se aşternuse o umbră pe chipul ei radios, în ochii sclipitori, acum trişti, melancolici. Părea mai vârstnică cu zece ani.

Elena Nikolaevna o îmbrăţişă şi Celita izbucni deodată în plâns, strângând-o la piept. Elena Nikolaevna o duse imediat în camera ei. Saumian i se adresă lui Lamel:

— Nu mă aşteptam să te întâlnesc aici.

— Nici eu, răspunse acesta şi întrebă: Dar cum ai venit — iar s-a îmbolnăvit vreun pilot?

Leon se întunecă.

— N-am putut s-o las singură pe biata femeie, lovită de o asemenea nenorocire. Şi imediat schimbă vorba. Ei, cum merg treburile în „colţul Venus”?

— Bine. Fac o experienţă interesantă.

— Experienţă? Şi nu mai pleci nicăieri la odihnă?

— Nu, şi aici e bine. Dar tu?

— Voiam să-mi petrec concediul de odihnă în Caucaz, dar m-am răzgândit. Zilele acestea pleacă din Sidney un vapor cu pasageri într-o croazieră în jurul lumii. Cred că într-o asemenea călătorie mi-aş petrece concediul admirabil.

— Ei, călător veşnic ce eşti! Dar cu Erevanul cum

rămâne? îţi aminteşti — pe Venus visai la el tot timpul?!

— Îmi amintesc, dar simt că de astă dată n-o să pot sta într-un singur loc, nici chiar în iubitul meu Erevan.

— Şi cât rămâi aici?

— Nu ştiu. Cât va rămâne şi Celita.

— Ea unde se duce?

— La părinţi, în Mexic.

Deşi am stăruit în fel şi chip să mai stea, Celita şi Saumian au plecat în seara aceleiaşi zile. I-am petrecut cu toţii, apoi ne-am întors la fermă. Ne cuprinsese deodată tristeţea. Prezenţa Celitei ne amintise dureros de Viktor.

— O să plecăm şi noi curând spre Marea Coralilor, spuse Elena Nikolaevna îngândurată. Concediul nostru e pe sfârşite.

CAPITOLUL XIII

CONTOPIREA IDEILOR

Profesorul Brahms de la Institutul de Chimie Fizică ne-a chemat la telefon tocmai în momentul în care Elena Nikolaevna şi cu mine ne pregăteam să ne ducem la Institutul Microsoarelui. Acolo trebuia să aibă loc dezbaterea proiectului consacrat combaterii apelor Antarctidei.

— Treceţi pe la laboratorul meu — ne-a rugat Brahms. Da, ştiu că vă grăbiţi să vă duceţi la şedinţă, dar vreau să vorbesc cu dumneavoastră ceva foarte important şi în legătură directă cu problema valorificării Antarctidei. Aveţi timp vreo cincisprezece minute? Ei, foarte bine. Mai mult n-am să vă reţin.

Trecuse o săptămână de când ne întorsesem de la Marea Coralilor. La Institutul Microsoarelui domnea o atmosferă încordată. Se stabilise că microsoarele oprise extinderea gheţii pe Antarctida.

Deocamdată nu se hotărâse încă ce să se facă cu masa imensă de apă care rămânea în urma topirii banchizei antarctice. Lucraseră la această problemă câteva colective de oameni de ştiinţă, dar nu fusese încă adoptat niciun proiect,

— Poftiţi! ne invită profesorul Brahms deschizându-ne uşa cabinetului său de lucru. Luaţi loc, ne arătă el spre scaune. Doriţi un ceai?

— Nu, abia am luat dejunul, răspunse Elena Nikolaevna, urmărind cum trăgea Brahms mai aproape un pahar de ceai tare şi punea cu grijă în el opt bucăţi de zahăr.

— Aşa se recomandă tuturor halterofililor sau sunteţi

pur şi simplu amator de dulciuri? glumi Elena Nikolaevna. Nu vă supăraţi, profesore, dar ne grăbim. Dacă se poate, să trecem la subiect.

— Păi am şi trecut! răspunse Brahms, cu un zâmbet, privind cu atenţie suprafaţa ceaiului care se înălţase ca o cupolă bombată peste marginile paharului. Aş vrea să vă întreb ceva. Spuneţi-mi, în ce constă fondul proiectului pe care vă pregătiţi să-l dezbateţi azi?

— Autorii proiectului propun transformarea apei provenite din topirea gheţurilor în vapori, sub o presiune puternică, şi aruncarea ei în afara atmosferei.

Brahms dădu din cap.

— Dar alte proiecte, mai constructive, pentru valorificarea Antarctidei nu există?

— Deocamdată nu.

— Vă mulţumesc pentru informaţie...

— Numai pentru asta ne-aţi chemat la dumneavoastră? întrebă mirată Elena Nikolaevna.

Profesorul Brahms îşi mestecă ceaiul în tăcere, urmărind cum şerpuiau în el fâşiile dense de soluţie de zahăr.

— Nu! Fireşte că nu numai pentru asta, răspunse el în cele din urmă. Am şi eu unele idei. Voiam să vă vorbesc despre ele. Priviţi acest pahar cu ceai. Mi-aţi spus că sunt amator de dulciuri când aţi văzut că pun în el opt bucăţi de zahăr. Am făcut însă lucrul acesta numai pentru a vă demonstra ideea mea. Iniţial, bucăţile de zahăr au ridicat deasupra paharului un volum de apă egal cu volumul lor. Acum însă apa din pahar a coborât până la vechiul nivel. Cum se explică acest lucru, puteţi să-mi spuneţi?

— Puneţi întrebări copilăreşti, profesore Brahms! observă Elena Nikolaevna zâmbind.

— Nu vă supăraţi. Uneori noi uităm de lucrurile cele mai simple, dar foarte utile. Răspundeţi la întrebarea mea.

— Mă rog. Lichidul are o structură moleculară — răspunse Elena Nikolaevna oarecum contrariată. Zahărul la fel. Moleculele de apă nu sunt strâns lipite una de alta, între ele există spaţii. Tocmai în aceste spaţii s-au plasat moleculele de zahăr dizolvat. De aceea volumul total al apei din pahar aproape că n-a crescut. Sunteţi mulţumit?

Deodată, zâmbetul dispăru de pe faţa Elenei Nikolaevna.

— Ia staţi! Ar însemna... Nu, nu se poate. Ce legătură au toate acestea cu topirea gheţurilor antarctice? Doar apa n-o dizolvi în apă? Apa oceanului nu e ceai, iar gheţurile Antarctidei nu sunt zahăr...

Brahms dădu la o parte paharul.

— Văd că începe să vă intereseze. Ei, la asta m-am gândit şi eu. Poftiţi în camera alăturată.

Acolo era instalat laboratorul profesorului. De-a lungul pereţilor încăperii spaţioase se aflau nişte aparate mari, pe care nu le cunoşteam. Brahms îşi puse mănuşi groase de cauciuc şi luă din stativ o eprubetă plină cu un lichid gros, cafeniu. Scutură eprubeta în aer. La suprafaţa lichidului întunecat apărură băşicuţe.

— E un fel de catalizator, explică scurt profesorul.

El se apropie de un aparat mare, cilindric, ce părea un sincrofazotron în miniatură şi turnă în el puţin lichid din eprubetă. Apoi întoarse comutatorul de pe tabloul de marmură. Aparatul cilindric începu să vuiască prelung. Brahms lucra în tăcere, fără să dea nicio explicaţie. Turnă o căldare de apă şi mări tensiunea. După aceea închise repede capacul aparatului şi se uită la noi, aşteptând. Trecură câteva secunde. Deodată, peretele din faţă al aparatului se dădu la o parte şi din el se ivi o panglică moale, cafenie, ici-colo cu pete mai închise, amintind de blana leopardului sau de pielea pitonului. Panglica ieşea din aparat într-un şuvoi neîntrerupt, depunându-se în spirală.

— Ce-i asta? întrebă Elena Nikolaevna.

— Un spumoplast special. El e obţinut prin descompunerea apei în elementele componente cu ajutorul unui catalizator.

— Un corp solid obţinut din apă?

— Da. În aparat, sub acţiunea catalizatorului cafeniu şi a temperaturii înalte, are loc descompunerea apei în elementele ei componente. Atomii acestora îşi pierd învelişul de electroni şi se unesc în molecule noi, formând astfel spumoplastul. Corpul solid pe care-l vedeţi acum are şi o însuşire admirabilă.

Brahms rupse brusc o bucată din panglica de spumoplast şi se apropie de un vas de sticlă umplut cu apă aproape până sus.

— Priviţi cu atenţie, spuse profesorul. Pentru formarea acestei bucăţi de spumoplast am folosit aproape o căldare cu apă. Acum am să introduc spumoplastul în vas. Urmăriţi nivelul apei din ei.

Panglica de spumoplast căzu la fundul apei. În câteva minute se dizolvă complet sub ochii noştri.

— Înţelegeţi? întrebă Brahms. La drept vorbind, eu am turnat aici aproape o căldare cu apă; totuşi nivelul apei din vas nu s-a ridicat.

— Pur şi simplu nu-mi vine să cred! exclamă Elena Nikolaevna. Arătaţi-ne cum faceţi spumoplastul.

În aceeaşi clipă ceasul meu de mână, înzestrat cu radiotelefon, ţiui încet.

— Alexandr Alexandrovici, răsună din cadran glasul lui Gin Fan-şi, unde sunteţi dumneavoastră şi Elena Nikolaevna? Vă vorbesc din sala de şedinţe. Dezbaterea proiectului a şi început.

Elena Nikolaevna şi Brahms ascultară vocea lui Gin Fan-şi. Acesta vorbea foarte încet, străduindu-se pesemne să

nu-şi deranjeze vecinii. Elena Nikolaevna îmi luă mâna şi duse ceasul la gură.

— Gin, nu fi supărat. Ne aflăm la Institutul de Chimie Fizică la profesorul Brahms. Ne demonstrează cum se dizolvă apa în apă. Îmi imaginam limpede faţa nedumerită a iui Gin Fan-şi. Probabil că el nu mai asculta cele ce se vorbeau în sală, căutând să ghicească ce ne demonstra Brahms.

În drum spre institut, Elena Nikolaevna îl întrebă pe Brahms:

— Spuneţi-mi, e nevoie de o cantitate mare din catalizatorul dumneavoastră?

— Proporţia între catalizator şi apă e de unu la un milion. Pentru producerea catalizatorului necesar valorificării Antarctidei trebuie construite aproximativ opt uzine.

— Dar, odată dizolvat în apă, cum acţionează spumoplastul asupra organismelor vii?

— La această întrebare nu vă pot da un răspuns complet. Laboratorul nostru a făcut experienţe doar cu câţiva peşti şi mai cu seamă cu un plancton, acest început al tuturor începuturilor vieţii din ocean. Planctonul n-a reacţionat la prezenţa spumoplastului.

Comunicarea lui Brahms a stârnit un interes extraordinar. Propunerea lui a fost adoptată în unanimitate. Se putea trece de îndată la întocmirea proiectelor necesare şi la construirea utilajelor pentru producerea catalizatorului şi a spumoplastului.

— Aţi putea conduce dumneavoastră lucrările pregătitoare? îl întrebă pe Brahms preşedintele adunării, după ce acesta răspunse la toate întrebările.

Brahms rămase oarecum descumpănit. Îl scoase din

încurcătură Elena Nikolaevna. Ea propuse să i se dea în ajutor cinci-şase fizicieni, pentru a elabora proiectul lucrărilor practice în decurs de două luni.

Două luni — era un termen lung şi totodată foarte scurt în funcţie de ceea ce trebuia făcut în acest răstimp.

Secţia de ihtiologie din Institutul Microsoarelui a trimis câteva expediţii în regiunea Antarctidei pentru a pescui cât mai multe specii de peşti şi alte vietăţi, spre a se cerceta acţiunea spumoplastului asupra lor.

O expediţie specială a adus probe de gheaţă din diferite regiuni ale Antarctidei pentru a se stabili în ce proporţie trebuie folosit catalizatorul pentru obţinerea spumoplastului. În oceanele Atlantic, Pacific şi Indian au fost luate numeroase probe de apă spre a se preciza pe cale experimentală cum se dizolva spumoplastul în ele. Toate aceste măsuri la un loc urmăreau să se determine câte uzine trebuiau construite pentru producerea catalizatorului, în cât timp putea fi topită banchiza Antarctidei, dacă nu cumva peştii şi celelalte vieţuitoare din ocean aveau să piară şi în general ce fenomene urmau să se producă atunci când se va dizolva imensa cantitate de spumoplast.

Grupul lui Brahms reuşi să elaboreze în termenul stabilit proiectele generale ale viitoarelor utilaje, numite hidrocicloane.

Pe schemă, hidrocicloanele păreau nişte discuri uriaşe. Intr-un sector al discului intra un şuvoi neîntrerupt de apă, formată din topirea gheţurilor, iar din alt sector ieşea alt şuvoi, tot neîntrerupt, de spumoplast. Hidrociclonul era alimentat cu catalizatorul lui Brahms în cantităţi strict determinate. În reactorul hidrociclonului care se întindea pe o suprafaţă de zece kilometri pătraţi trebuia să se realizeze o temperatură de circa şapte mii de grade.

Punctul acesta a stârnit cele mai multe discuţii. Nu pentru că această problemă ar fi fost prea complicată. Energetica atomică a secolului douăzeci şi doi permitea să se obţină temperaturi şi mai înalte.

În cazul acela nu părea însă suficientă perfecţionarea vechilor proiecte de utilaje care şi aşa erau destul de complicate şi de voluminoase. Din capul locului era nevoie de un proiect nou. Deocamdată însă, nu izbuteam să-l schiţăm.

La începutul lui februarie, înainte de a pleca spre Lună, James Count trecu pe la noi ca să-şi ia rămas bun. Îngândurat, nu vorbea nimic despre treburile lui, mai mult ascultându-ne pe noi. Utilajele care aveau să transforme apa în spumoplast i-au trezit interesul într-o asemenea măsură încât Elena Nikolaevna i-a schiţat proiectul construcţiei lor.

Apoi discuţia a alunecat spre alte subiecte, dar Count nu participa la ea, iar dacă i se adresa careva răspundea absent.

— Ciudat eşti azi, James, îi spuse Elena Nikolaevna. Ce-i cu dumneata?

— Da, da, încuviinţă distrat Count şi, ridicându-şi asupra Elenei privirea înseninată deodată, o întrebă: Prin urmare vă preocupă îndeosebi problema realizării în centrul dispozitivelor a unei temperaturi înalte?

— Da, răspunse Elena Nikolaevna, schimbând o privire cu mine.

— Eu aş propune în acest scop o soluţie originală şi în acelaşi timp foarte simplă.

— Anume?

— Cu ajutorul oglinzii zburătoare şi a microsoarelui. Puteţi lansa deasupra Antarctidei, acolo unde aveţi nevoie, oglinda zburătoare, iar în faţa ei să plasaţi microsoarele.

Oglinda va concentra razele într-un focar dezvoltând o temperatură formidabilă.

Elena Nikolaevna tăcu, reflectând asupra propunerii lui Count.

— Ideea este într-adevăr originală, spuse ea în cele din urmă, îngândurată. Din păcate însă, în afară de calcule teoretice n-o putem confirma cu nimic. Nu avem material pentru experienţă.

— Ce vă împiedică să treceţi la realizarea lui, de vreme ce e vorba de efectuarea unei asemenea experienţe? întrebă mirat James Count.

— Da, dar e destul de complicat, obiectă Elena Nikolaevna. În afară de confecţionarea oglinzii zburătoare va trebui să lansăm un nou microsoare. Şi apoi, unde am putea să facem acum experienţa?

— Pe Lună! Acum ştiţi că microsoarele nu reprezintă niciun fel de pericol. Ulterior veţi putea folosi noul microsoare în Antarctida.

— Şi cine are să confecţioneze oglinda zburătoare? întrebă Elena Nikolaevna.

James Count rostogolea pe masă în tăcere un boţ din miez de pâine. Ştiam că era ocupat până peste cap cu oglinda lui zburătoare şi credeam că se gândeşte pe cine ar putea să ne repartizeze din grupul lui. Răspunsul lui fu însă cu totul neaşteptat.

— Nu va trebui să faceţi o nouă oglindă zburătoare. O veţi utiliza pe aceea care se roteşte acum în jurul Lunei. Acest, lucru ar accelera considerabil efectuarea experienţei.

— Stai puţin, James, îl opri mişcată Elena Nikolaevna. Dumneata vorbeşti serios? Dar ce se va întâmpla cu lucrarea dumitale? Dacă vă luăm oglinda zburătoare, lucrarea dumitale va fi întreruptă vreme îndelungată.

— Lucrarea mea! La drept vorbind, Elena Nikolaevna,

după lansarea microsoarelui, lucrarea noastră devine inutilă, în orice caz sub aspectul ei iniţial.

— Lucrarea dumitale nu e câtuşi de puţin inutilă, Count. Astronomii folosesc oglinda dumitale ca un telescop de mare precizie şi, în afară de asta, ea îşi va găsi întrebuinţare în heliotehnică.

— Da, dar toate acestea sunt atât de departe de fizica atomică!

Count teşi brusc cocoloşul de pâine şi, întorcând capul, spuse încet:

— Elena Nikolaevna, am o rugăminte. Ia-mă înapoi în grupa dumitale.

În cameră se aşternu deodată tăcerea. O vreme, nimeni nu putu să rostească o vorbă. În cele din urmă, Elena Nikolaevna se ridică, se apropie de Count şi-i puse ambele mâini pe umeri:

— Ei, James, iată-te întors la noi!

Începurăm să vorbim tustrei deodată.

— Count, nu cumva ar trebui să mai reflectezi? l-am întrebat cu precauţie.

— De ce?! obiectă el cu aprindere şi, zâmbind, adăugă: De altfel eu nu viu singur, ci cu oglinda zburătoare.

— Dar grupa dumitale? Cu ce se va ocupa?

— Deocamdată vă vom ajuta cu toţii la valorificarea Antarctidei. Acesta e lucrul cel mai important. După aceea vom vedea. Cred că fiecare va proceda după cum va crede de cuviinţă.

***

Într-o seară caldă de septembrie străzile din Toritown erau viu luminate ca în zilele marilor sărbători.

Oamenii se tot uitau în sus la secera subţire şi

strălucitoare a Lunei; acolo, alături de ea, trebuia să se aprindă în seara aceea o nouă stea — microsoarele. Experienţa fusese pregătită de Gin Fan-şi şi James Count.

Ieşisem şi noi în stradă, împreună cu ceilalţi colaboratori din Institutul Microsoarelui. Din megafoane au răsunat semnalele de prevenire. Vocea crainicului cerea tuturor atenţie. Mulţimea se linişti dintr-o dată. Eu parcă îi vedeam pe prietenii noştri din Lună, aşteptând momentul lansării rachetei.

Microsoarele se aprinse deodată pe cerul negru al nopţii alături de secera Lunei. Era mai strălucitor decât toate stelele, având o lumină albă, stabilă.

— Bravo, Gin! exclamă Elena Nikolaevna. Ei, acum hai să vedem cum îşi vor îndeplini mai departe misiunea.

Am intrat în sala de festivităţi a institutului, grăbindu-ne să vedem la televizor continuarea experienţei. Pe imensul ecran, oglinda zburătoare înainta încet spre globul microsoarelui. Se opri deasupra lui, îndreptată cu partea parabolică, concavă, către Lună.

James Count comenta desfăşurarea experienţei:

— În principiu, dirijarea microsoarelui şi a oglinzii zburătoare se face de pe suprafaţa Lunei, dar oglinda are şi dispozitive proprii de ghidare care vor fi conectate îndată.

Pulsând, microsoarele se apropie de oglinda zburătoare, care îl cuprinsese ca într-un cleşte cu antenele ei electrice invizibile. În acelaşi timp, pe suprafaţa Lunei începu să se contureze din ce în ce mai limpede o lumină vie. La început ea părea atât de mare încât era greu să-i distingi limitele. Se pierdeau undeva lângă un lanţ de munţi, zimţat ca marginea unei mărci poştale.

—Temperatura în focarul luminii este de o sută nouăzeci de grade, comunică James Count.

Microsoarele se apropie de oglinda zburătoare şi focarul

se micşoră treptat. Marginea lui coborâse de pe munţi delimitând o câmpie mare, netedă.

— Două sute douăzeci de grade, comunică James Count.

Termometrele automate care înregistrau temperatura reacţionau aproape instantaneu la cele mai mici variaţii ale ei. Zona de lumină se restrângea mereu devenind din ce in ce mai vie. Temperatura focarului creştea şi mai repede decât până atunci.

-— Patru sute şaptezeci de grade....

Diametrul focarului nu depăşea acum câteva zeci de kilometri. El lumina acum atât de viu, chiar pe ecranul televizorului, incit te dureau ochii. I-am redus intensitatea, Vârfurile roşcate ale munţilor din depărtare se întunecară îndată, iar lumina deveni de asemenea mai puţin intensă, detaşându-se în întuneric ca un disc mare, portocaliu. Părea că pe Lună se lăsase noaptea şi cineva îi lumina suprafaţa cu o imensă lanternă de buzunar.

— Nouă sute şi cincizeci de grade...

Acum focarul încingea până la incandescenţă cenuşa lunară, care continua să ardă şi după ce pata luneca mai departe. Deasupra câmpiei se înălţau trâmbe de fum. Era gudronul din cenuşa Lunei, care se sublima.

— O mie trei sute de grade... O mie opt sute. James Count comunica clipă de clipă creşterea năvalnică a temperaturii.

În unele puncte din focar licăreau limbi de foc, dispărând foarte repede. Focarul nu mai era roşu, ci orbitor de alb.

— Două mii cinci sute!...

Cenuşa şi rocile aflate sub acţiunea temperaturii înalte din focar se topeau. Zona asupra căreia cădea conul de lumină fierbea ca o imensă masă de lavă.

— Cinci mii.

Suprafaţa Lunei clocotea. Jeturi de gaze izbucneau la

suprafaţă împroşcând stropi de magmă incandescentă, volatilizată. Întreaga zonă a experienţei era acoperită de un văl negru de funingine învolburată. Câmpia Lunei era carbonizată, pulverizată.

În sala de festivităţi se aşternuse o linişte adâncă. Toţi aşteptau cu nerăbdare ca temperatura din focar să atingă nivelul necesar.

— Şapte mii de grade! se auzi glasul lui James Count. Şapte mii cinci sute! Opt mii! Douăsprezece mii! strigă James Count. Oprim creşterea temperaturii.

— Suprafaţa focarului la temperatura de douăsprezece mii de grade este de nouă kilometri pătraţi şi jumătate, adăugă Gin Fan-şi, care urmărea experienţa împreună cu Count.

Toată lumea rămăsese cu ochii pironiţi pe ecranul televizorului pe care se tălăzuia o mare de flăcări. Părea că Luna ardea până în străfundurile ei tainice de unde ţâşnea năvalnic magma topită,

Din zona aprinsă se rostogoleau în toate direcţiile lungi şuvoaie de lavă ce se răcea treptat-treptat, împroşcând particule de grafit nearse ce ţâşneau ca nişte havuzuri de stropi luminoşi. Priveliştea era în acelaşi timp şi feerică şi înfricoşătoare. Mă gândeam fără să vreau ce catastrofe ar fi putut provoca microsoarele nostru şi oglinda zburătoare, dacă ar fi fost inventate mai înainte, în epoca războaielor imperialiste. Un podiş destul de întins se transformase sub ochii noştri într-un lichid clocotitor. Mă gândeam cu groază că o asemenea soartă ar fi putut-o avea cele mai mari oraşe ale lumii cu populaţia lor de milioane şi milioane de suflete.

Între timp, la comanda omului, dispozitivul „oglinda plutitoare-microsoarele“, îşi extinsese focarul. Zona de lumină de pe Lună creştea repede. Marginea ei atinse

munţii zimţaţi şi curând dispăru din vedere. Pe suprafaţa Lunei rămăsese un loc uriaş de lavă şi cenuşă topită. Ea a mai clocotit, câteva minute, împroşcând gaze din pricina cărora pe suprafaţa lavei unduiau valuri vâscoase, apoi începu să se întunece repede. Roca topită nu se oxida ca pe Pământ, acolo neexistând oxigen, şi de aceea lacul se întări, devenind neted şi lucios, ca un patinoar ideal, gata să-i primească pe virtuoşii acestui sport. Lava solidă, netedă ca oglinda, continua să se răcească repede, iradiind căldura în spaţiul cosmic rece. Deodată, întreaga suprafaţă a lacului fu brăzdată, de-a curmezişul, de o crăpătură adâncă. Peste câteva clipe apăru o a doua. Apoi a treia. Crăpăturile apăreau năvalnic, ca nişte şerpi ce se târau repede. Suprafaţa, netedă până atunci, era acum brăzdată în întregime de un vălmăşag de crăpături adânci. Ici-colo, din crăpături încă ţâşneau limbi de flăcări. Apoi dispărură şi acestea.

Cei prezenţi în sala de festivităţi începură să vorbească cu toţii, tulburaţi. Elena Nikolaevna se apropie de microfon şi în numele tuturor celor prezenţi mulţumi colegilor pentru experienţa efectuată în chip strălucit.

— Rezultatele au întrecut toate aşteptările noastre, spuse ea. Este adevărat că pe Pământ focarul va trebui să fie restrâns la dimensiuni mai mici, deoarece atmosfera noastră va atenua considerabil razele termice, dar acestea sunt probleme de amănunt. Cred că exprim părerea unanimă, declarând că după această experienţă, hidrocicloanele profesorului Brahms pentru producerea spumoplastului vor deveni o realitate. Materialul necesar pentru căptuşirea lor, apt să reziste la o temperatură de şapte mii de grade, a şi fost realizat. Este vestitul supertermit. Trebuie doar pusă la punct producţia lui industrială. Acum sunt pe deplin încredinţată că vom reuşi

să smulgem Antarctida din încleştarea gheţurilor!

CAPITOLUL XIV

LUPTA CU BANCHIZA

Antarctida. Terra incognita. „Această ţară este osândită de natură la frigul veşnic” — scria vestitul navigator şi explorator englez James Cook, după o încercare nereuşită de a se apropia de continentul din sud.

Setea de a cunoaşte, dorinţa de a smulge vălul necunoscutului şi de a adăuga încă o fărâmă de cunoştinţe la tezaurul ştiinţei i-au făcut pe mulţi exploratori îndrăzneţi să întreprindă expediţii nespus de primejdioase pe Antarctida. Aceşti oameni cutezători au trecut prin încercări extraordinare şi mulţi eroi au fost îngropaţi pe veci în întinderile nesfârşite ale pustiului de gheaţă. Numele lor vor rămâne nepieritoare în memoria omenirii.

Descătuşând din carapacea de gheaţă Pământul descoperit de ei, nepoţii acestor eroi le ridicau un monument măreţ, singurul vrednic de bărbăţia, stoicismul şi dârzenia lor: ţara „osândită” se întorcea la viaţă.

Până atunci omenirea nu avusese încă prilejul de a realiza un proiect atât de grandios.

Consiliul Economic Mondial a adoptat hotărârea de a construi şi pune în funcţiune, în prima etapă, un hidrociclon, de a degaja de gheţuri o parte a continentului, o fâşie de pământ lată de maximum o sută de kilometri, care pătrundea în adâncul continentului aproximativ o mie de kilometri. Locul unde urma să fie construit hidrociclonul fusese ales în funcţie de relieful continentului, astfel ca toate apele formate de topirea gheţurilor în zona respectivă să se poată scurge la vale. Hidrociclonul zăgăzuia cu aripile sale cuprinzătoare ieşirea văii spre ocean, stăvilind drumul

apei ca un baraj uriaş. Puhoaiele de apă trebuiau să treacă prin gâtul hidrociclonului şi să se transforme în spumoplast.

În noiembrie emisfera australă e în toiul primăverii, începutul celui mai bun sezon pentru lucrările din Antarctida.

Grupul nostru a debarcat împreună cu geodezii şi geografii pe ţărmul Antarctidei, într-o regiune în care fusese proiectată construcţia primului hidrociclon. Acolo pământul se găsea sub un strat de gheaţă gros de cinci sute de metri. Primele helicoptere de transport ne aduseseră cabanele polare demontabile şi utilajul necesar.

Pe cerul Antarctidei străluceau doi sori: unul mare, cel adevărat, la linia orizontului, celălalt — microsoarele, plutea ca un mic disc strălucitor drept la zenit. Pentru perioada primăverii şi a verii microsoarele fusese ridicat la înălţimea maximă, spre a se preveni posibila topire furtunoasă a gheţurilor.

Întinderile nemărginite de gheaţă se întindeau până la orizont cât vedeai cu ochiul. Pe albastrul pur al cerului se profilau limpede contururile orbitor de albe ale piscurilor de gheaţă şi ici-colo petele întunecate ale stâncilor neacoperite de gheaţă. De jur împrejur părea că totul încremenise într-o amorţire veşnică. Zăpada afânată, în care se afundau mereu picioarele, stingherea înaintarea. Veşmântul alb al Antarctidei strălucea atât de viu în razele celor doi sori, încât nici ochelarii fumurii nu erau de niciun folos; lumina orbitoare îţi lua ochii. Aerul expirat din piept se învolbura ca un abur alb. Liniştea era aproape ireală. În acea împărăţie a tăcerii albe omul părea o fiinţă slabă, supusă naturii crude.

Trebuia să stabilim cu precizie punctul unde urma să fie clădit primul hidrociclon şi apoi, cu ajutorul microsoarelui şi al oglinzii zburătoare să degajăm de gheţuri o suprafaţă de

câteva zeci de kilometri pătraţi.

În clipa când am recepţionat semnalele rachetoplanului lui James Count, care însoţea de la Lună la Pământ primul sistem pus la punct „microsoare-oglindă zburătoare”, aveam pregătit aparatajul pentru teleghidarea lui.

— Priviţi! Priviţi! strigă bucuroasă Elena Nikolaevna, care zări cea dintâi microsoarele departe, la apus.

Pe cerul senin înainta un punct luminos abia perceptibil. Treptat-treptat se înălţă deasupra orizontului şi, la comanda Elenei Nikolaevna, se opri deasupra noastră. Dacă n-aş fi văzut cu ochii mei cum topise această steluţă roci de cremene în timpul experienţei pe Lună, m-aş fi îndoit că ea ar putea avea o influenţă cât de mică asupra stratului imens de gheaţă pe care ne aflam.

Îndată ce microsoarele se opri la zenit, Elena Nikolaevna ordonă ca toţi oamenii aflaţi pe o rază de două sute de kilometri de punctul nostru de comandă să intre în adăposturi. De asemenea, spărgătoarele de gheaţă şi toate celelalte nave au primit dispoziţii să se îndepărteze de coastă la o distanţă suficientă. Elicopterelor care transportau materiale le era interzis să pornească în cursă. După ce toate aceste dispoziţii au fost executate, sute de sirene aşezate de-a lungul litoralului au început să vuiască strident. Începuse coborârea microsoarelui.

Ne aflam la punctul de comandă. Elena Nikolaevna şedea în faţa tabloului cu aparatele de teleghidaj menţinând permanent legătura cu rachetoplanul lui James Count.

— Lasă-l mai jos, îi comunica ea. Microsoarele a ajuns deasupra zonei şantierului. Atenţiune! Încerc să preiau dirijarea sistemului!

Ea conecta când şi când aparatajul de teleghidare.

— Coboară-l cu încă trei sute kilometri! Încă o sută!

Stop! Microsoarele a intrat sub comanda dispozitivelor noastre.

Acum, cu o mişcare a manetei puteam face întregul sistem să se apropie sau să se depărteze, să se deplaseze în orice direcţie, să modificăm centrarea luminii în focar — arma noastră de căpetenie împotriva gheţurilor antarctice.

Elena Nikolaevna conectă dirijarea automată a microsoarelui,

— Ne-am ridicat de la punctul de comandă cu elicopterul pentru a cerceta încă o dată zona lucrărilor şi am zburat deasupra sectorului de litoral ce ne fusese repartizat. Era mare: douăzeci de kilometri în lăţime, optzeci de kilometri de-a lungul litoralului. După datele geologilor şi geografilor, în acest sector grosimea gheţii varia de la cinci sute de metri la un kilometru.

Mai rar o zi aşa de frumoasă: nici viscol, nici ceaţă. Pe cer, chiar lângă orizont, se pitulaseră câţiva norişori. Aerul era de o puritate, de o transparentă cristalină. Sub noi se întindea cât vedeai cu ochii pustiul de gheaţă. Doar pâlcurile de pinguini se zăreau pe ţărm ca nişte puncte negre mici.

— Hai să-i alungăm în apă, propuse Elena Nikolaevna. E păcat de ei. Au să ardă în focarul nostru.

— N-o să-i putem alunga pe toţi, obiectă inginerul şef.

— Câţi s-o putea.

Am coborât spre ţărm şi am început să speriem pinguinii, străduindu-ne să-i alungăm în apă, dar aceste păsări nostime se legănau de pe un picior pe altul fără a se teme de noi câtuşi de puţin.

— Ei, treaba lor! rosti înciudată Elena Nikolaevna. Ia priviţi, foci! Ele au să se sperie precis.

Aşa s-a şi întâmplat. Îndată ce ne-am apropiat de ele, focile au început să se foiască şi să se cufunde în apă una

după alta. Mulţumiţi că reuşisem să le salvăm măcar pe ele ne-am întors la punctul nostru de comandă.

În jurul întregii zone pe care o cercetasem erau instalate turnuri cu emiţătoare de televiziune. Pe ecranul nostru se vedea ca în palmă întregul sector.

Câteva rachete de semnalizare au ţâşnit în aer, sirenele au şuierat pentru ultima oară şi microsoarele a început să coboare încet spre Pământ.

Aparatele instalate pe suprafaţa gheţii au început să înregistreze curând creşterea temperaturii.

— Priviţi, Elena Nikolaevna! spuse inginerul şef. Protejaţii dumneavoastră pur să se agite.

Pe ecranul televizorului te vedeau pe ţărm, chiar la marginea apei nişte punctuleţe negre, forfotind de colo-colo. Am mărit imaginea — erau pinguinii noştri. Păsările păreau alarmate de-a binelea. Judecând după ciocurile care îi se deschideau mereu, pesemne că se tânguiau deznădăjduite de năpasta care dăduse peste ele, în timp ce dădeau din aripioare ca din nişte mâini. Unele fugeau la vreo zece metri de ţărm, dar se întorceau repede la grupul lor, legănându-se caraghios pe lăbuţe. Când aparatele indicară că temperatura de pe suprafaţa gheţii se ridicase la plus treizeci de grade, pinguinii o luară la goană unul după altul către coasta abruptă şi se aruncară în apă.

— Vedeţi, eraţi îngrijorată, se adresă inginerul şef Elenei Nikolaevna. Puternic e instinctul de conservare.

Elena Nikolaevna dădu din cap a încuviinţare şi spuse:

— Încep să centrez focarul!

Pe măsură ce zona luminată de focar se micşora, de pe gheaţă se ridicau vapori tot mai năvalnic. În cele din urmă, când diametrul focarului a atins douăzeci de kilometri, iar temperatura din centrul lui a depăşit o mie de grade s-a auzit o trosnitură puternică: gheaţa crăpa ca sticla încinsă

pe care picură apă rece. Ascultând sfârâitul şi fâşâitul apei ce se evapora, Elena Nikolaevna micşoră din nou focarul, ridicându-i astfel temperatura la trei mii de grade. Deodată gheaţa se aprinse. Limbile flăcărilor se ridicau în sus şi se stingeau îndată, înlocuite de altele. Sub acţiunea temperaturii formidabile, moleculele de apă se dezintegrau în oxigen şi hidrogen acesta din urmă având proprietatea de a arde. Fenomenul acesta, deşi explicabil teoretic, producea o impresie stranie.

Printr-o întorsătură a manetei Elena Nikolaevna deplasă focarul pe litoral de-a lungul întregului sector al viitorului şantier. Optzeci de kilometri fură parcurşi aproape într-un minut. Pe gheaţă rămase o adâncitură ce se distingea bine, lată de aproape douăzeci de kilometri şi adâncă de peste zece centimetri. Parcă cineva trecuse peste banchiză cu un uriaş fier de călcat încins.

Elena Nikolaevna deplasă focarul înapoi pe aceeaşi fâşie de coastă. Procedă astfel de două ori apoi conectă dispozitivul automat de memorare, care începu să repete mecanic toate manevrele pe care le făcuse Elena Nikolaevna. Acum focarul făcea naveta dintr-un capăt la altul al fâşiei de gheaţă, ca o suveică în războiul de ţesut, adâncind de fiecare dată cu zece centimetri şănţuleţul de gheaţă.

— Într-un minut zece centimetri, am socotit eu. Prin urmare fâşia de gheaţă de pe coastă va fi topită într-o săptămână de funcţionare permanentă. Vă convine un asemenea ritm?

— De minune! încuviinţă inginerul şef, zâmbind. Vom încerca să nu rămânem în urma dumneavoastră cu lucrările de construcţie.

A doua zi, vremea se înrăutăţi brusc. Pe neaşteptate, începu să sufle un vânt rece, ridicând spre cer nori de

zăpadă. Pe mare se stârni o hulă violentă, iar temperatura scăzu considerabil. Părea că toate duhurile rele se năpustiseră asupra oamenilor, care încercau să le cucerească împărăţia gheţurilor.

Viscolul bântuia cu furie zi şi noapte, fără a se linişti o clipă. Vuietul uraganului era atât de puternic încât chiar şi in adăpost trebuia să vorbim foarte tare, aproape chiar să strigăm. Vălul dens al ninsorii ascunsese complet microsoarele. Aparatele de înregistrare, instalate în zona de topire, indicau că temperatura din focar scăzuse la patru sute de grade. Pentru restabilirea vechii temperaturi am fost nevoiţi să coborâm şi mai mult sistemul şi să centrăm din nou focarul.

Aerul nu mai putea să absoarbă vaporii de apă formaţi din topirea gheţii. Întreaga regiune a construcţiei era învăluită în ninsoare şi ceaţă deasă. Când şi când, dinspre mare se auzeau explozii asurzitoare ca nişte bubuituri de tun: aisbergurile se rupeau de banchiză şi se cufundau în mare.

Într-o dimineaţă, erau şase zile de la dezlănţuirea furtunii, am fost treziţi de Elena Nikolaevna. M-am îmbrăcat repede şi am alergat la fereastră. Viscolul încetase. Acalmie deplină. Ne ţiuiau urechile din pricina liniştei cu care nu eram deprinşi. Pe cerul albastru, microsoarele nostru strălucea orbitor, continuându-şi acţiunea obişnuită. Oamenii se învioraseră. La dejun, toţi glumeau, râdeau, dându-şi seama că se apropia începutul lucrărilor mult aşteptate.

Focarul luminos făcea naveta ca şi până atunci dintr-o parte într-alta, dar acum îşi trimitea căldura nu pe suprafaţa gheţii cum o făcuse cu câteva zile mai înainte, ci adânc în zona de topire, care se întindea până la orizont.

Fusese degajată de gheaţă o fâşie foarte mare din

litoral. Doar ici-colo, în adâncituri, se mai vedeau pete albe, din care se ridicau aburi. Undeva, la orizont, se înălţa un zid de gheaţă aproape vertical, marcând limpede limita zonei în care acţiona focarul luminos. Acolo, după zidul de peruzea, stratul de gheaţă veşnic încătuşa mai departe continentul. Poate că abia în clipele acelea ne dădeam seama pe deplin de forţa grandioasă pe care o creasem. În câteva zile de activitate, microsoarele săpase în banchiză o vale, pe fundul căreia puteau să încapă nestingherite Parisul, New Yorkul, Moscova şi Londra, luate la un loc.

Inginerul şef calculă că zona de litoral degajată de gheaţă se ridicase cu cinci până la şapte metri în comparaţie cu vechiul nivel.

Peste două zile fundul văii se uscase complet. Rămânea doar să se netezească terenul accidentat.

Inginerul şef al şantierului ne adresă pe neaşteptate o propunere îndrăzneaţă: să nivelăm fundul gropii de fundaţie, topind solul cu ajutorul microsoarelui.

— Solul o să crape în timpul răcirii, obiectă James Count. Am mai făcut o asemenea experienţă pe Lună.

— Acolo, la dumneavoastră, s-a produs o răcire foarte bruscă a solului, pe când aici putem să scădem temperatura treptat, îndepărtând încet focarul...

Din nou se apropie de Pământ cuplul „microsoare-oglindă zburătoare”. Focarul luminos fu concentrat şi mai mult. Încet, ca nişte boţuri de unt într-o tigaie încinsă, dâmburi şi ridicături începură să lunece în toate direcţiile şi să se topească, umplând viroagele. Acum, de pe fundul adânciturii se înălţa în văzduh un nor întunecat de fum, depunându-se împrejur într-un strat gros, negru.

Am plimbat de câteva ori focarul, fierul nostru de călcat, pe fundul adânciturii şi atât a fost suficient pentru ca acesta să devină cât mai neted. Acum lumina nefocalizată

aluneca încet de-a lungul coastei.

— Gata? exclamă mirat inginerul şef. Admirabil! Vă rog numai să încetiniţi răcirea solului.

— Până mai adineaori ne-aţi zorit, iar acum vreţi să încetinim. Şiret mai sunteţi! Mai bine recunoaşteţi că n-aveţi totul gata pentru începerea lucrărilor de construcţii, spuse râzând Elena Nikolaevna.

Peste trei zile, am terminat răcirea solului şi descentrând sistemul la limită, l-am ridicat la mare înălţime. Acum microsoarele lumina o suprafaţă întinsă, determinând doar o slabă topire a gheţurilor.

În timpul răcirii, fundul adânciturii crăpase totuşi în două locuri. Crăpăturile au fost umplute cu o soluţie de ciment. Nimic nu mai împiedica începerea lucrărilor. Şi ele au început...

La apelul Consiliului Economic Mondial de a participa la valorificarea noului continent au răspuns zeci de mii de oameni de diferite naţionalităţi şi profesiuni. Nimeni nu se speria de greutăţi. E de la sine înţeles că pe şantierele Antarctidei nu se muncea manual. Acolo fuseseră aduse toate mijloacele tehnice moderne, atât de ample. Totuşi natura acelui tărâm aspru încă nu fusese supusă. Prin părţile acelea domnea încă frigul, bântuiau geruri cumplite, uragane năprasnice. Era limpede că acolo trebuia să se muncească în condiţii nespus de grele, că victoria avea să vină după o luptă dârză, plină de primejdii, care necesita încordarea la limită a forţelor omeneşti. Greutăţile nu-i pot însă opri în cale pe cei care luptă pentru un ţel măreţ. Pe litoral acostau în fiece zi spărgătoare de gheaţă, sosind unul după altul. Ele aduceau oameni şi materiale din toate colţurile lumii. Aşezările constructorilor se ridicau una după alta pe ţărmul degajat de gheaţă.

Curând, litoralul nu mai putea fi recunoscut. Pe fundul

gropii de fundaţie apăruseră maşini păşitoare uriaşe. Ele deplasau şi montau cu uşurinţă piesele viitorului hidrociclon, înalt cât o clădire cu trei etaje. Fundul gropii de pe şantier era luminat de zecile de mii de flame ale sudurii, duduind şi respirând ca o gigantică fiinţă vie.

Părea că acolo, jos, domnea haosul şi o harababură de neînchipuit. Aşa i se pare întotdeauna unui necunoscător când vede pentru întâia oară un mare şantier. De fapt însă totul era subordonat unui plan de ansamblu dinainte stabilit.

...Vara antarctică se terminase de mult. Începuse lunga noapte polară. Acolo continua să domnească însă ziua veşnică; razele microsoarelui revărsau o lumină egală peste întregul pustiu de gheaţă.

Lucrările de pe litoral se apropiau de sfârşit. Aripile — stăvilarele hidrociclonului — zăgăzuiau o masă enormă de apă, acumulată în timpul verii din topirea gheţurilor. Se apropia ziua intrării în funcţiune a hidrociclonului.

...Ne-am ridicat cu elicopterul la câţiva kilometri înălţime. Hidrociclonul se vedea bine. Îmbrăcat în plăci negre de supertermit, el se contura pronunţat pe fundul alb, strălucitor al banchizei. În înaltul cerului pluteau microsoarele şi oglinda zburătoare, parte componentă a acelui complex dispozitiv calorigen.

Focarul începu să se concentreze treptat, luminând din ce în ce mai viu sectorul central al hidrociclonului. Supertermitul negru deveni vişiniu închis, apoi slab. Razele focarului se revărsau dincolo de limitele hidrociclonului, luminând gheaţa. Acolo, temperatura, deşi mult mai scăzută decât în centrul focarului, era totuşi destul de mare, şi iată că banchiza începu să se topească sub ochii noştri.

Primele şuvoaie de apă începură să curgă pe povârnişul

înalt de gheaţă de pe marginea adânciturii, năpustindu-se ca un râu bogat în ape pe estacadele hidrociclonului. Câteva minute mai târziu, prin cealaltă parte a hidrociclonului, orientată spre mare, apăru panglica îngustă a spumoplastului.

Din gurile noastre răsună o exclamaţie de entuziasm. Panglica neîntreruptă de spumoplast, prinsă în puternicele gheare de oţel ale conveierului, începu să se cufunde în apă ca un şarpe nesfârşit. Hidrociclonul intrase în funcţiune.

Apa provenită din banchiza topită creştea cu fiecare oră. Acum ea nu se mai rostogolea c,a un râu de pe zidurile de gheaţă ale barajului, ci se prăvălea ca o cascadă furtunoasă. Apa, înspumată în miliarde de stropi, se învâltora, năvălind în hidrociclon.

Vestea cu privire la punerea în funcţiune a primului hidrociclon făcu ocolul întregii lumi.

Trecuseră sute de ani de când expediţia lui Roald Amundsen atinsese Polul Sud, dobândind prima victorie în lupta aspră cu natura Antarctidei. Şi iată că acum oamenii, stăpâni pe mijloace tehnice noi, se încleştaseră într-o luptă pe viaţă şi pe moarte cu gheţurile inaccesibile. Bătălia pentru Antarctida începuse.

CAPITOLUL XV

O VESTE DIN TRECUTUL ÎNDEPĂRTAT

Trecuse o jumătate de an. Pe litoralul Antarctidei fusese degajată de gheaţă o regiune întinsă.

Sute de oameni de ştiinţă sosiseră pe acest pământ misterios. Antarctida îşi dezvăluia în faţa lumii imensele sale bogăţii: părea un sipet plin cu giuvaeruri.

Albaştrii munţi de gheaţă ascunseseră ca nişte străjeri din basme de-a lungul mileniilor fabuloase comori, tăinuite sub ei.

„Se poate face foc şi cu asignate”, spunea cu amărăciune Dmitri Ivanovici Mendeleev, văzând cât de barbar risipeau oamenii huila şi petrolul, folosind drept combustibil aceste, comori preţioase. Acum acele combinaţii organice de valoare deveniseră materie primă pentru industria chimică. Din petrol şi huilă se fabricau piese de maşini, rulmenţi, pinioane, fibră, sticlă cu noi calităţi optice, mase plastice, cauciuc, substanţe izolante, arcuri, piele artificială, erzaţ de plumb, fuzelajul stratoplanelor, mobilă şi multe alte materiale, a căror simplă enumerare ar umple câteva zeci de pagini.

În Antarctida au fost găsite resturi de plante şi animale care au pierit demult şi, ceea ce-i mai interesant, vestigiile unei străvechi civilizaţii omeneşti. Fără îndoială, demult de tot, acest Pământ a fost locuit şi populat de oameni. Atunci, când şi cum a fost acoperit atât de masiv cu gheaţă? În urma cărui cataclism au dispărut oamenii? Au pierit ori s-au răspândit pe tot Pământul? Ce rasă de oameni a trăit acolo cândva, în vremuri îndepărtate? Pe oamenii de ştiinţă îi aşteptau mari surprize...

În timpul acesta, noi ţineam sub observaţie activitatea microsoarelui care lumina neîncetat deasupra noastră. Poate că neajunsul principal al microsoarelui nostru era că nu apunea niciodată. Oamenii se culcau şi se sculau în lumina soarelui — asta-i enerva şi-i stingherea în muncă.

Grupul nostru elaboră o schemă de teleghidare a microsoarelui, cu ajutorul căreia, acesta, deplasându-se pe bolta cerească urma ca seara să apună, iar dimineaţa, la vremea cuvenită, să răsară. La nevoie putea fi creat un sistem cibernetic complex, de dirijare, astfel ca pe continent, să alterneze nu numai ziua şi noaptea, dar şi anotimpurile anului. Lucrul acesta era însă complicat de faptul că traiectoria microsoarelui trebuia trasată cu minuţiozitate astfel ca acesta să nu stingherească alternarea obişnuită a zilei şi nopţii pentru locuitorii de pe continentele din apropierea Antarcticei.

Când razele microsoarelui au topit gheaţa din centrul Antarctidei a ieşit la iveală o peşteră adâncă ce pătrundea în Pământ pe câteva sute de metri. În această peşteră se aduna apa. Sorbul era atât de puternic încât la suprafaţa Pământului se formase o viitoare imensă, care şuierând cu aviditate trăgea mase imense de apă.

Toţi cei care soseau în Antarctida căutau neapărat să vadă această privelişte nemaiîntâlnită. Noi înşine am fost acolo şi am privit îndelung sloiurile mari şi mici care se roteau încet departe de viitoare, apoi, descriind o spirală după alta, erau trase tot mai aproape de sorb, unde, prinse de vârtej, se mai răsuceau năvalnic de câteva ori şi dispăreau sub Pământ. Pesemne că undeva în adânc, apa ajungea pe un strat de magmă şi, venind în atingere cu aceasta, se transforma pe loc în vapori, fiindcă ici şi colo, la câţiva kilometri de vâltoare, din crăpăturile Pământului începuseră să ţâşnească gheizere fierbinţi, datorită cărora

în zona aceea topirea gheţurilor se înteţise. Din pricina gheizerelor fierbinţi (în câteva luni de la formarea viitorii erau deja câteva sute) zona aceea fu botezată curând Islanda de sud.

O mulţime de geografi şi geologi studiau regiunea aceasta, alcătuită din munţi înalţi, presăraţi cu stânci uriaşe, netezite cândva de sloiuri, şi văi adânci pline de apă. Pe alocuri, în vâlcele se păstraseră resturile unui sol străvechi, preistoric, care stârnea un mare interes în rândurile pedologilor, întregul peisaj antarctic era pustiu. Nu se zărea nicăieri un arbust, un fir de iarbă, un copăcel. Totuşi viaţa preistorică ce dispăruse ca din senin lăsase urme pretutindeni în mijlocul acelui peisaj monoton. În Pământ se găseau, strivite de gheaţă, oase de animale dispărute, pene de păsări, oseminte de oameni primitivi şi unelte rudimentare de piatră. Pe alocuri au fost descoperite, conservate admirabil, pe jumătate acoperite de nisip, leşuri de mamuţi, de tigri cu colţii în formă de sabie, rinoceri uriaşi, cai sălbatici, bizoni şi girafe. Moartea lor, ca şi aceea a animalelor preistorice din emisfera boreală, survenise după toate probabilităţile prin surprindere, ca urmare a unui cataclism misterios, care schimbase întreaga configuraţie a solului. Aveau la ce se gândi oamenii de ştiinţă.

Într-o zi, pe când grupul nostru făcea în regiunea viitorii măsurătorile curente ale fluxului luminos al microsoarelui, ne-am pomenit cu paleontologul Inagos apropiindu-se în mare viteză cu ornitopterul. Paleontologul părea foarte agitat; dădea din mâini şi, uitând că avea la el un radioemiţător portativ, striga ceva din răsputeri. Acest entuziast cutreiera neobosit prin Antarctida, făcând o descoperire după alta. El găsise rinocerul gigantic îngheţat, bine conservat, cu două coarne uriaşe pe nas, care a fost

transportat îndată la Muzeul Zoologic al Academiei Mondiale de Ştiinţe unde e păstrat şi azi în stare de congelare.

— Iar a descoperit ceva, spuse Gin Fan-şi, îndepărtându-se de aparat. Are noroc şi basta! Hm, noi n-am găsit încă nimic, afară de scheletul unui peşte dispărut. E pur şi simplu un vrăjitor.

— Are un fler special pentru descoperiri, zâmbi Elena Nikolaevna, am spus demult lucrul acesta. E un talent înnăscut. Nu m-aş mira dacă ar găsi sub gheaţă cartea, pe care n-am tipărit-o încă, despre microsoare.

Inagos ateriză pe terenul nostru, presărat cu bolovani mari.

— Decolaţi şi veniţi după mine! Repede!

— E limpede! A găsit ceva! Explică măcar ca lumea ce ai descoperit? îl rugă Elena Nikolaevna.

— Nu ştiu încă nici eu însumi. Ajutaţi-mă să mă lămuresc. O fi o vrăjitorie. Pur şi simplu nu-mi vine să-mi cred ochilor.

— Hei, Inagos, acum nu ne arde de vrăjitorii. Facem măsurători. N-avem timp.

— Lăsaţi măsurătorile, le faceţi pe urmă. Haideţi!

— Atât de agitat nu te-am văzut nici chiar atunci când ai descoperit vestitul dumitale rinocer, zâmbi James Count. Doar n-ai găsit încă unul?

— Dumneata eşti un rinocer, bombăni oţărât paleontologul. Eu vorbesc serios şi dumnealui... Ceea ce am descoperit este, ca să zic aşa, necunoscut ştiinţei. Dacă nu vreţi să veniţi, vă priveşte, am să chem pe altcineva.

— Hai să mergem, ne îndemnă Gin Fan-şi. Pesemne că a aflat într-adevăr ceva interesant.

Lăsând baltă aparatele, am decolat cu ornitopterele, luând-o repede după Inagos.

— Ştiţi ceva, zise Elena Nikolaevna, hai să încercăm să descoperim şi noi ce a descoperit el. Doar n-o să le găsească numai el pe toate!

Sub noi defila acelaşi peisaj antartic pustiu, aceiaşi munţi neteziţi de gheţari, stânci crestate de sloiuri, lacuri mici şi mari, şuvoaiele fierbinţi ale gheizerelor ţâşnind la mare înălţime, şi piscuri cu glugi de zăpadă încă netopită.

Am zburat tot drumul în tăcere, privind cu atenţie solul de sub noi. Fiecare dorea să vadă ce! dintâi ceea ce descoperise Inagos. Nimeni nu vedea însă nimic. Deodată Gin Fan-şi strigă:

— Priviţi!

— Ce? întrebară în acelaşi timp câteva glasuri.

— Lacul acela!

— Ce, vezi ceva neobişnuit la el?

— Nimic...

— Atunci de ce strigi?

— Uite aşa, spuse mucalit Gin Fan-şi. M-a apucai ciuda...

Am izbucnit toţi în râs.

— Lăsaţi glumele, ne zori Inagos. Daţi-i drumul mai repede. Vă arăt eu îndată. Vedeţi pietroaiele acelea?

În punctul spre care arăta cu mâna nu se zăreau decât nişte bolovani şlefuiţi de sloiuri, aşa cum erau o sumedenie pretutindeni.

— Ei, vedeţi ceva?

— Nu...

Inagos dădu din mână a lehamite şi coborî spre o stâncă înaltă. L-am urmat.

Într-o nişă adâncă, sub stânca înclinată, se afla un cerc oval acoperit de veacuri cu noroi. În câteva locuri, acolo unde noroiul se desprinsese, cercul avea o lucire mată, argintie. Diametrul lui era aproximativ de un metru. În partea anterioară se îngroşa vădit, ca inelele la care se

montează pietre preţioase. De ambele părţi ale acestei porţiuni îngroşate porneau nişte vergele destul de lungi, ascuţite la capete. În centrul porţiunii îngroşate, cercul fusese curăţat de noroi. Acolo se zărea o adâncitură netedă de formă eliptică cu suprafaţa bine şlefuită. Adâncitura era tivită cu un desen complicat, încâlcit, reprezentând pesemne frunzele vreunei plante. Sub desen se vedea un şirag lung de semne de ieroglife ciudate, reprezentând o îmbinare de liniuţe întretăiate, de zigzaguri întortocheate şi linii şerpuite.

Nespus de intrigaţi, ne-am apucat să curăţăm noroiul de pe cerc, scrutându-i suprafaţa.

— Fiţi cu băgare de seamă, ne rugă Inagos. Gin, cu ce seamănă semnele astea?

— Cu scrierea arabă, răspunse Gin, dar foarte vag.

— Cum o fi ajuns aici? se întrebă mirată Elena Nikolaevna. E absurd să presupui că un asemenea obiect ar fi putut fi lucrat de oamenii primitivi din epoca de piatră. Cu atât mai mult cu cât nu cunosc nici metalul din care este făcut inelul.

— Se pare că nici nu-i metal, observă James Count. Mai degrabă seamănă cu o masă plastică.

— Ce intenţii ai, Inagos?

— În primul rând vă rog să mă ajutaţi să spăl cu grijă noroiul de pe el. Trebuie fotografiat neîntârziat, îndată, în toate amănuntele, ieroglifă cu ieroglifă!

— La ce bun o asemenea grabă? se miră Elena Nikolaevna.

Inagos se uită foarte serios la ea şi răspunse liniştit:

— Câte accidente regretabile nu s-au întâmplat cu descoperirile ştiinţifice! Haideţi mai bine să-l fotografiem neîntârziat!

Pe aproape se afla un lac. Am zburat într-acolo, am

umplut găleţile de cauciuc cu apă, ne-am întors şi am început să stropim enigmaticul inel. Inagos ştergea cu grijă noroiul. Spăla meticulos fiecare semn nou, iar acestea se iveau din ce în ce mai multe. Inscripţiile străvechi nu suferiseră deloc din pricina timpului. Erau clare şi adânc săpate. Inagos se udase tot, dar freca cu înverşunare cercul. În sfârşit, acesta strălucea de curat ce era. Inagos apucă cu cârpa udă vergeaua care pornea din dreapta inelului şi şterse noroiul de pe ea. Spre mirarea noastră, vergeaua curăţată de noroi avea o culoare vânătă închisă. Microsoarele se reflecta ca o şuviţă strălucitoare de-a lungul axei sale. Inagos freca cu cârpa vergeaua din stânga strângând-o cu mâna. Pe neaşteptate răsună un ţăcănit uşor, abia perceptibil, în urma căruia se auzi un bâzâit egal, monoton, ce părea că vine din interiorul cercului.

Inagos îşi trase brusc mâna de pe vergea.

— Ce-i asta? Fotografiaţi cercul, repede!

Am sărit înapoi înspăimântaţi. Gin Fan-şi făcu câteva fotografii şi se dădu şi el îndărăt.

— Fugiţi! strigă. Repede, după stânca aceea!

N-am mai apucat să fugim. În centrul cercului, acolo unde se găsea adâncitura eliptică apăru o pală albă, tulbure. Ea ne învălui repede, ca o ceaţă ce ţâşnea din interiorul cercului în toate direcţiile. Cercul pieri încet din vedere. În faţa noastră apărură contururile tulburi ale unor obiecte difuze, de pe care, ca hipnotizaţi, nu ne-am mai putut desprinde privirile. Mă cuprinsese o nelinişte, o senzaţie apăsătoare, presimţirea unei nenorociri inevitabile, stranii. Gândurile mi se învălmăşeau în cap. Se auzea încet o melodie bizară. Ceaţa se risipi, se iviră liniile unor munţi înalţi, acoperiţi cu o vegetaţie verde, deasă.

Mă aflam pe o pajişte netedă. În faţa mea se găseau doi oameni neobişnuit de înalţi, cu o conformaţie a corpului

ciudată, aproape piramidală. Picioarele groase, puternice, cu tălpi uriaşe, teşite, păreau să-i susţină greu pe giganţii aceia de patru metri. Trupul lor era înfăşurat strâns într-o pânză gălbuie, străvezie, prin care se zărea îmbrăcămintea de culoare închisă. Pe capetele pleşuve aveau nişte cununi cu două vergele vineţii. Pe chipurile albe ca varul ochii lor mari, albaştri, aşezaţi aproape unul de altul, mă priveau fix, fără să clipească, binevoitori.

Abia atunci am observat în jurul meu o mulţime de negri, scunzi, goi goluţi, vânjoşi, năpădiţi de păr roşcat. Ochii lor mici, înfricoşaţi se uitau la uriaşi de sub sprâncenele căzute, stufoase, cu o spaimă şi o deznădejde de nedescris. Gâtul scurt şi bărbia teşită îi făceau să semene cu nişte maimuţe.

Deodată, uriaşii ridicară mâinile şi toată gloata de oameni primitivi se prăvăli în genunchi, zvârlind ghioagele şi securile de piatră.

Am simţit deodată că o forţă neobişnuită, copleşitoare, de neînvins, ca o vrajă, punea stăpânire pe raţiunea mea, silindu-mă să le execut docil şi stupid poruncile.

Cred că niciun om de ştiinţă n-ar putea să se laude că înţelege limba rudimentară a oamenilor primitivi. Eu însă — uluitor — o înţelegeam! N-aş putea să redau cu exactitate sensul acelor mugete stranii, dar în general vorbind, oamenii primitivi, îi rugau în genunchi pe uriaşi să nu-i părăsească, îi implorau să rămână şi să-i ocrotească mai departe la vânătoare şi la pescuit. Tribul oamenilor primitivi le făgăduia uriaşilor că le vor da cele mai frumoase fete şi le vor face rost de pietrele negre preferate de ei, atâtea câte vor dori. Într-o stare frenetică, extatică, îşi loveau din răsputeri frunţile de pământ şi-şi frângeau mâinile, rugându-se.

Pe feţele albe ale uriaşilor se ivise un zâmbet binevoitor.

— Cezoncl... rosti încet unul dintre ei, pesemne mai marele lor şi clătină negativ din cap.

Am înţeles; spusese: „Adio”! Din gâtlejurile oamenilor îngenunchiaţi izbucni un urlet deznădăjduit. În acelaşi timp am simţit şi eu o deznădejde de neînţeles. Unul din uriaşi făcu câţiva paşi înainte, îşi luă de pe cap cununa cu două vergele vineţii, o puse jos, se dădu înapoi cu un pas şi spuse:

— Iirgo-enes-via-poluno-şerpni-dhaa. Rolgo-dhaekesl.

Nu pot să-mi dau seama cum, dar în mintea mea apăru tălmăcirea acestei fraze: „Urmaşii voştri ne vor găsi acolo unde luminează soarele portocaliu. Păstraţi-o!”

După aceasta îl luă de subsuori pe un negru vânjos, căpetenia tribului, îl ridică de jos cu braţele-i puternice şi-i şopti ceva la ureche, arătând cu ochii spre cununa enigmatică. Punându-l jos pe negrul care tremura de spaimă, uriaşul ridică din nou braţele în sus şi, împreună cu tovarăşul său, începu să se dea încet înapoi, fără să-şi ia privirea ochilor albaştri de la oamenii primitivi. Aşa, tot. dându-se înapoi, s-au îndepărtat amândoi cu vreo patru sute de metri, apoi s-au întors şi au luat-o la goană în salturi mari către un obiect lunguieţ care se afla departe, într-o vale dispărând înăuntrul lui. Într-o linişte apăsătoare, trecu o clipă, încă una şi deodată dintr-un capăt al obiectului acela lunguieţ ţâşni un fulger alb, orbitor, care săgetă stânca verticală ce-i stătea în faţă. Obiectul lunguieţ de acolo luă înălţime, descrise pe cer o mare spirală şi pieri din vedere.

Oamenii primitivi săriră în picioare, tânguindu-se amarnic, de parcă ar fi plâns o pierdere ireparabilă. Unii dintre ei îşi zgâriau faţa până la sânge cu unghiile ascuţite. Deodată, se auzi o melodie domoală, stranie. Încet-încet mulţimea de oameni primitivi, care se tălăzuiau îndureraţi,

se destrămă, apoi dispăru din faţa ochilor. Prin ceaţa albă care mă învăluise iar din toate părţile am zărit câteva clipe un crâmpei de cer întunecat, cu stele strălucitoare. În apropierea unei stele se zărea cununa misterioasă cu cele două vergele. Priveliştea cerului înstelat pieri tot atât de brusc precum apăruse. M-am dezmeticit şi m-am uitat împrejur.

Lângă mine erau Elena Nikolaevna, James Count, Gin Fan-şi, şi Inagos. Priveau în toate părţile tot atât de nedumeriţi ca şi mine. În faţa noastră se găsea cununa argintie cu cele două vergele laterale.

— Ce halucinaţie! exclamă Inagos. Aţi văzut şi dumneavoastră ceva sau numai mie mi s-a năzărit?

Se dovedi că toţi văzuserăm una şi aceeaşi scenă a despărţirii uriaşilor de oamenii primitivi şi că înţeleseseră tot ce vorbiseră aceştia între ei.

— Ce să fie asta oare? a întrebat Elena Nikolaevna, privindu-ne întrebător.

Tăceam cu toţii, neştiind ce să-i răspundem.

— Urmaşii voştri ne vor găsi acolo unde luminează soarele portocaliu... repetă îngândurat James Count. Ce-ar putea să însemne asta?

— Da, o asemenea enigmă n-o dezlegi atât de uşor, observă Inagos. E bizar faptul că o forţă tainică, ascunsă în cununa asta, a înviat în mintea câtorva oameni una şi aceeaşi imagine. Mai mult, într-un fel de neînţeles a insuflat în conştiinţa noastră sensul schimbului de cuvinte dintre uriaşi şi oamenii primitivi.

— Oare ce forţă să fie asta? întrebă Gin Fan-şi.

— Eu am impresia, spuse Elena Nikolaevna, că în această cunună se află un dispozitiv de memorare foarte perfecţionat, necunoscut nouă, care a reprodus în faţa noastră evenimente ce s-au întâmplat pe Pământ cu mii de

ani în urmă.

— Dumneata crezi că tot ce am văzut noi acuma s-a petrecut aievea? am întrebat-o mirat.

— Da, cred că în vremuri imemorabile cândva, înainte de acoperirea Antarctidei cu gheaţă, au venit pe Pământ dintr-altă lume nişte uriaşi albi care şi-au lăsat aici cununa, sperând că urmaşii acelor primitivi le vor dezlega taina.

— Asta sună a mit, observă James Count, clătinând din cap.

— De ce? îl înfruntă cu aprindere Inagos. Dacă nu admitem ipoteza Elenei Nikolaevna nu putem da acestui fenomen nicio explicaţie ştiinţifică. Judecaţi puţin. Am găsit o cunună care, fără îndoială, a stat multă vreme sub stratul de gheaţă şi noroi. Cine a putut face o asemenea cunună? Primitivii epocii de piatră? Desigur că nu. Contemporanii noştri? Noi nu suntem în stare să realizăm un aparat de memorare atât de perfecţionat.

— În linii generale, am văzut ceva asemănător cu un an în urmă la Vancouver, în Canada, spuse Elena Nikolaevna. Acolo, un profesor a elaborat o nouă schemă a unui aparat cu memorie electronică. Nu a expus amănunţit fondul invenţiei sale. Ştiam că laboratorul lui face experienţe cu curenţi de diferite frecvenţe, de la cel mai scăzut la cel mai înalt. Odată, în timpul unei experienţe, el însuşi şi colaboratorii lui au căzut pe neaşteptate într-un somn adânc. Au dormit până seara, trezindu-se abia atunci când în institut, la sfârşitul zilei de muncă, a fost deconectat curentul electric, aşa cum se face în multe instituţii. După aceea au reuşit să stabilească că somnul lor fusese provocat de o anumită combinaţie a oscilaţiilor electromagnetice de diferite frecvenţe cu care făceau experienţe în momentul acela. Este interesant că această combinaţie de oscilaţii electromagnetice de diferite

frecvenţe nu numai că i-a adormit, dar le-a provocat şi un anumit vis; în timpul somnului au avut cu toţii nişte halucinaţii absurde, vedeau nişte panglici şerpuitoare în felurite culori, baloane strălucitoare şi puncte mobile. Mulţi spuneau că mişcarea acestor obiecte viu colorate era însoţită de o muzică lină, melodioasă. E caracteristic faptul că niciunul dintre ei n-a avut un vis coerent. Acest lucru dovedeşte că pot fi provocate anumite vise cu ajutorul oscilaţiilor electromagnetice. Cred deci posibil ca această cunună misterioasă să fie un aparat foarte perfecţionat, cu memorie electronică, ale cărui posibilităţi de realizare abia sunt sondate azi de contemporanii noştri.

— Iar uriaşii albi posedau o tehnică atât de avansată, acum peste o sută de mii de ani, exclamă Inagos. Închipuiţi-vă ce viaţă trebuie să fie acum acolo, pe planeta lor, care se roteşte în jurul soarelui portocaliu!

— Ar fi util să găsim şi alte urme care să confirme că uriaşii albi au fost într-adevăr cândva pe Pământ, am spus eu.

— Ce spuneţi! De atunci au trecut mii de ani aşa că, pur şi simplu din punct de vedere fizic, nu mai putea să rămână nicio urmă, obiectă Inagos.

— Şi asta o spui dumneata, un paleontolog!? exclamă Gin Fan-şi, depărtându-se de cunună câţiva paşi şi ridicând de jos o piatră albă. De pildă asta nu-ţi spune nimic?

Nu trebuia să fii paleontolog cu experienţă pentru ca, aruncând o privire fugitivă asupra bucăţii albe şi solide de cuarţ, să-ţi dai seama că fusese prelucrată cândva de mâna omului.

Inagos smulse bucata de cuarţ din mâna lui Gin Fan-şi, cercetând-o cu atenţie.

— Seamănă cu securea de piatră pe care o ţinea în mână căpetenia tribului primitiv. Priviţi! Are chiar şi orificiul

făcut pentru coadă!

— Iată încă o urmă! exclamă satisfăcută Elena Nikolaevna.

— Nu, această piatră deşi îşi are importanţa ei nu poate fi o dovadă a faptului că uriaşii albi au fost într-adevăr pe Pământ. Piatra a aparţinut unui om primitiv, nu uriaşilor.

— Eu ştiu unde putea rămâne o urmă şi de la uriaşi! strigă pe neaşteptate Elena Nikolaevna.

— Unde? am întrebat cu toţii într-un glas.

— Vă amintiţi? Când uriaşii şi-au luat zborul de pe Pământ, din racheta lor a ţâşnit un şuvoi de lumină care a lovit în stâncă!... Ce-ar fi dacă am încerca să găsim această stâncă?

Am întâmpinat cu entuziasm propunerea Elenei Nikolaevna. Gin Fan-şi ne zorea. Inagos însă nu a voit să meargă cu noi. El a rămas lângă cunună pentru a o fotografia din nou cât mai minuţios.

— Aţi văzut, i-am întrebat pe tovarăşii mei, că nu numai noi, dar şi oamenii primitivi au înţeles ce le-au spus uriaşii. Ţineţi minte cum au început să urle când uriaşii au refuzat să rămână pe Pământ? Pesemne că acei străini puteau să insufle oricărei făpturi omeneşti gândirile lor. Probabil că înţelegeau limbile străine tot atât de bine ca şi pe a lor.

— Pentru asta se pare că ar trebui să păstrezi chiar tainele procesului de gândire, remarcă Elena Nikolaevna.

— Ah, dacă ar fi fost cu noi soţul dumneavoastră! se tângui James Count. El ar fi determinat numaidecât ce zonă a cerului înstelat am zărit la sfârşitul acelei scene stranii, înainte ca vedenia să fi dispărut.

— Mă tem că acest lucru nu-i chiar atât de simplu. Doar în răstimp de sute de mii de ani stelele trebuie să-şi fi schimbat într-o oarecare măsură poziţia, se îndoi Elena Nikolaevna.

— Ţineţi minte cuvintele uriaşului care a lăsat jos cununa? „Urmaşii voştri ne vor găsi acolo unde luminează soarele portocaliu”. El socotea desigur că cununa va fi găsită de generaţiile viitoare de oameni care, într-un fel sau altul vor fi în stare să ia legătura cu ei. Păcat că nu i-a trecut prin minte să mai spună ceva.

— Un lucru de care nu se poate îndoi nimeni, am adăugat eu, mi se pare faptul că planeta de pe care au venit uriaşii este mult mai mare decât Pământul nostru.

— De ce?

— Fiindcă era evident că ei se simţeau pe Pământ mult mai uşori decât pe planeta lor. Aţi băgat de seamă ce salturi uriaşe au făcut până la rachetă! Aşa mergem noi pe lună... E limpede că planeta lor e mai mare.

Cine ştie câtă vreme ne-am mai fi împărtăşit impresiile, dacă Gin Fan-şi n-ar fi observat o stâncă care semăna cu aceea de care se lovise jetul de gaze al rachetei. Am zburat într-acolo. Spre marea noastră mâhnire, pe stâncă nu existau niciun fel de urme care să fi dovedit că s-ar fi petrecut acolo cândva un eveniment atât de important.. Totuşi nu ne venea să credem aşa ceva. Am cercetat cât mai amănunţit toată stâncă. Nimic! Nicio scobitură cât de mică nicio piatră topită nu se găsea pe ea.

— Ei, spuse James Count, oftând obosit. La urma urmei cununa în sine este o dovadă suficient de convingătoare.

— Ia staţi! Îl întrerupse Elena Nikolaevna. Priviţi, terenul nostru nu se vede de aici! Asta dovedeşte că am cercetat altă stâncă. Uite, de la stâncă aceea se vede terenul. Hai într-acolo!

— N-a trebuit să cercetăm mult suprafaţa acelei stânci pentru a descoperi pe ea o adâncitură destul de mare, cu diametrul cât trei staturi omeneşti, rotundă, cu marginile netede, topite. Adâncitură era atât de neobişnuită încât îţi

dădeai seama îndată că nu fusese făcută de elementele naturii. Careva emise ideea că după acest semn se putea determina cu destulă precizie dimensiunea rachetei fotonice a uriaşilor.

— Interesant, foarte interesant... murmură Gin Fan-şi, pipăind peretele neted al adânciturii. Asta nu mai e hipnoză, nici sugestie, ci o dovadă palpabilă, care pe deasupra poate fi şi fotografiată. Şi chiar am să fac numaidecât lucrul acesta. Ne fotografie pe fondul adânciturii, apoi luă numai adâncitura din diferite unghiuri.

Am mai cercetat câtăva vreme împrejurimile stâncii, încercând să mai găsim vreo urmă a vizitei pe Pământul nostru a misterioşilor uriaşi albi. N-am mai descoperit însă nimic.

Ne-am întors înapoi spre locul pe care se afla cununa, şi acolo am dat de o privelişte bizară: Inagos se clătina încoace şi încolo cu palmele la tâmple.

— Inagos! Îi strigă Elena Nikolaevna.

Paleontologul nici nu se întoarse măcar. Planând în aer, de cealaltă parte a cununii, ne uitam la el miraţi.

— N-o fi înnebunit de bucurie? întrebă Gin Fan-şi.

Inagos făcu un pas înainte, legănându-se, şi-şi frecă ochii cu mâinile. Am înţeles ce se întâmplase.

— Ai conectat din nou cununa? întrebă Elena Nikolaevna.

— În lipsa dumneavoastră m-am gândit că poate n-o să mai funcţioneze şi am hotărât să verific...

— Ei, şi ce s-a întâmplat?

— Am văzut aceeaşi scenă...

I-am povestit amănunţit lui Inagos despre adâncitura din stâncă. El sări în sus de bucurie.

— Trebuie să comunicăm neîntârziat descoperirea noastră. Prevăd că are să dea mult de lucru paleontologilor,

lingviştilor, astronomilor, etnografilor, astronauţilor, constructorilor de rachete şi oamenilor de ştiinţă din multe alte specialităţi. În faţa noastră se deschide posibilitatea de a ne arunca privirile într-un trecut foarte îndepărtat. Aţi reuşit să fotografiaţi adâncitura din stâncă?

EPILOG

... Focul era pe sfârşite. Deasupra tăciunilor de vreascuri, albiţi de spuză, mai pâlpâia când şi când câte o văpaie firavă. Clipind ici şi colo, punctele roşii ale jeraticului abia mai dădeau puţină căldură. Coborâse noaptea. Ne împresurase cu un văl negru care nu ne încălzea de loc. Dinspre mare adia o boare răcoroasă, ce te ameţea cu prospeţimea ei şi cu mireasma algelor. Pe cer se aprinseseră stele strălucitoare şi numai spre apus, dincolo de munţi, se mai zărea încă o geană purpurie: microsoarele îşi trimitea ultimele raze înainte de a scăpata cu totul dincolo de zare.

Împrejur era linişte. Doar plescăitul uşor al undelor lacului tulbura liniştea solemnă a nopţii. Am strâns în jurul focului vreascurile nearse şi le-am aruncat peste jeratic. O şuviţă de fum străveziu se înălţa spre cer răsucindu-se. Vreascurile începură să pâlpâie şi o flacără vie lumină din nou pentru câteva clipe totul de jur împrejur.

Focul veşnic... Cândva, acum câteva sute de mii de ani, oamenii primitivi şedeau în jurul focului, aprins pentru întâia oară, privind îndelung, cu spaimă şi mirare flăcările ciudate, de neînţeles, care îi făcuseră deodată mai puternici decât toţi ceilalţi locuitori ai planetei. Ce cugetau ei atunci? Ce gânduri le aprinseseră în ochi o sclipire de bucurie? Greu se poate răspunde la asta. Fireşte, nici nu le putea trece prin minte că, pornind de la acel focşor, oamenii vor dobândi după milenii o putere nemaivăzută asupra naturii, vor deveni stăpânii nu numai ai planetei lor, dar şi ai altor lumi.

Priveam focul ce se stingea şi mâna mi se întindea de la

sine după alte vreascuri care să prelungească chiar şi pentru scurtă vreme viaţa focşorului nostru.

Unde va ajunge omenirea? Deocamdată părea pur şi simplu cu neputinţă să prezici cu certitudine care va fi limita progresului tehnic. Sub ochii mei se petreceau transformări atât de grandioase, la care cândva nici măcar nu puteam visa.

Învârteam în mâini o banană coaptă, curăţind-o încet de coaja cărnoasă, galbenă şi zâmbeam în sinea mea. În acea banană, dintre cele mai obişnuite, nu era nimic deosebit. Şi totuşi, dacă li s-ar fi spus oamenilor cu o sută sau două sute de ani mai înainte că vor mânca banane cultivate în Antarctida, orice om de ştiinţă, chiar o somitate, ar fi fost luat în râs. Totuşi acest fapt devenise o realitate.

Acum câţiva ani, după lansarea microsoarelui, gheaţa rămăsese în Antarctida doar pe piscurile înalte, ale căror glugi albe sclipeau ca şi mai înainte sub razele soarelui artificial, aşa cum în Africa toridă străluceşte coroana de argint a piscului Kilimandjaro.

Clima Antarctidei era acum atât de blândă, ţărmurile mărilor ei interioare cu apă dulce erau înveşmântate cu o vegetaţie atât de luxuriantă şi de pitorească, încât veneau într-acolo oameni din toate părţile Pământului. Antarctida era brăzdată de la un capăt la altul de autostrăzi largi. În preajma numeroaselor zăcăminte, bogate în minereuri utile, se ridicaseră mari combinate automatizate. Oamenii aduseseră cu ei păsări şi alte animale. Acum nimeni nu mai observa că viaţa înflorise acolo numai datorită microsoarelui. Acesta răsărea şi apunea tot atât de regulat ca şi soarele adevărat supunându-se comenzilor emise de dispozitivele electrostatice.

Oamenii care populaseră Antarctida se străduiau să mărească suprafaţa utilă de Pământ, apt pentru cultivare.

După topirea banchizei, în Antarctida fuseseră descoperite rămăşiţe din vechiul sol, preistoric, numeroase straturi de nisip, Pământ argilos, şi pe alocuri cernoziom. Întinderi imense erau însă presărate cu stânci şi bolovani. De aceea se începuse construirea câtorva combinate gigantice care prelucrau pietrele şi bolovanii transformându-le în Pământ bun pentru cultură. La pulberea artificială produsă din pietre se adăugau substanţe chimice speciale, microorganisme şi îngrăşăminte care accelerau formarea humusului din plante.

Henri Lamel iniţiase o realizare importantă. El adusese în Antarctida ferigi de pe planeta Venus, care cresc rapid, şi le plantase pe un lot experimental. Rezultatul a fost uimitor. Aceste plante nepretenţioase se dezvoltaseră în condiţiile cele mai nefavorabile şi dăduseră în decurs de un an câteva recolte îmbelșugate de vegetaţii, ceea ce contribuise la îmbogăţirea solului.

Dar nu numai pe Pământul nostru se petrecuseră transformări substanţiale.

Departe, în spaţiile nemărginite ale Universului, se lansaseră încă doi microsori. Cuplaţi cu oglinzi zburătoare ei îşi trimiteau razele calde pe Marte. Aparatele automate instalate pe această planetă semnalau creşterea bruscă a temperaturii de la suprafaţa ei. Calotele de gheaţă de la poli se topiseră, viscolele şi ninsorile încetaseră, apăruseră mări noi, aerul se umezise, creşterea vegetaţiei fusese accelerată. Se proiecta construirea pe Marte a câtorva baze de alimentare cu carburanţi a rachetoplanelor, pentru extinderea zborurilor în cosmos. De asemenea se hotărâse să se înceapă extracţia minereurilor rare. Cei dintâi colonişti şi plecaseră, hotărâţi să se stabilească acolo pentru un timp mai mult sau mai puţin îndelungat. Începutul fusese făcut; planeta Marte putea fi populată

oricând. Geniul omului descătuşat din lanţurile gravităţii Pământului cucerise a doua planetă din sistemul solar!

Hotarele cunoştinţelor noastre se lărgiseră. Totuşi pe Pământ rămăseseră încă multe taine nedezlegate. Una dintre ele era cununa pe care paleontologul Inagos o găsise în urma topirii gheţurilor Antarctidei. Acum ea era păstrată într-o secţie specială a muzeului Academiei Mondiale de Ştiinţe.

Această relicvă misterioasă fusese cercetată de somităţi ale ştiinţei mondiale. Savanţii nu ajunseseră însă la o părere comună cu privire la construcţia cununei. Marea dificultate consta în faptul că ea nu putea fi studiată cum trebuie fără a fi demontată. Oamenii de ştiinţă nu se puteau decide să facă lucrul acesta, temându-se că se va strica.

Misterioasa cunună fusese lăsată pe Pământ de nişte uriaşi albi veniţi de pe alt astru. De unde apăruseră ei? De pe vreo planetă a sistemului solar?

„Nu!” răspundeau în unanimitate savanţii.

Expediţiile efectuate pe planetele sistemului nostru solar dovediseră că, în această parte a universului, numai pe Pământ se aflau oameni.

Concluzia se impunea de la sine: fiinţele raţionale care făuriseră cununa veniseră dintr-o altă lume siderală. Problema principală pe care trebuia s-o rezolvăm pentru a ridica cât de cât vălul de pe această taină era aceea de a determina, pe baza imaginii zonei de cer înstelat ce apărea de fiecare dată când se conecta cununa, poziţia galaxiei şi a astrului de pe care veniseră uriaşii, şi de a încerca să se ia legătura cu ei.

„Urmaşii voştri ne vor găsi acolo unde luminează soarele portocaliu!” Aceste cuvinte ale uriaşilor albi erau adresate nu oamenilor epocii de piatră, ci nouă, urmaşilor lor

îndepărtaţi. „Cercetaţi, străduiţi-vă şi veţi cunoaşte o sumedenie de taine asupra cărora vă frământaţi acum mintea! păreau să ne spună ei. Căutaţi, şi viitorul va fi al vostru!”

Viitorul! El ne cheamă tot înainte, ne încântă ca un vis minunat. Ca o luminiţă în noapte, mereu îndepărtat şi totuşi atât de apropiat, până la el e un drum lung, dar farul lui călăuzitor îmbărbătează, prevesteşte, călătorilor ale căror inimi freamătă de bucurie că au ajuns aproape de mult dorita ţintă a călătoriei lor. De dragul lui sunt gata să treacă prin încercări, oricât de grele, să săvârşească fapte de eroism şi chiar să moară.

Nu numai oamenii de ştiinţă, dar şi toţi acei care aveau cât de cât idee de astronomie se încadraseră în acţiunea de identificare a astrului de pe care veniseră uriaşii albi.

Nici eu nu mă puteam uita la cer fără să mă gândesc la soarele portocaliu şi la ei. Şi odată m-a săgetat pe neaşteptate o amintire... Mi-am amintit de bătrânul astronom Ilia Petrovici Bradov, care, fără să-şi dea seama, jucase un rol uluitor în viaţa mea, mi-am amintit de noaptea aceea când am stat de vorbă cu el la observator.

„Aveţi în faţă constelaţia Volopas, îmi răsunau din nou în urechi cuvintele lui. În centru. Vedeţi steaua cea mai strălucitoare, Arctur, iar în apropierea ei o steluţă abia perceptibilă, din clasa spectrală K? Cercetând cu radiotelescopul această regiune a cerului ne-am izbit pe neaşteptate de un fenomen ciudat. În decurs de o zi şi o noapte, din cinci în cinci ore, am recepţionat serii identice de radiosemnale emise din direcţia unei stele sau planete care nu se vede la telescop. Am reuşit să imprimăm aceste semnale pe o bandă de magnetofon. Regularitatea lor a fost atât de izbitoare încât chiar şi un om lipsit de orice fantezie s-ar putea îndoi că sunt pur şi simplu nişte

fenomene naturale. Te întrebi fără să vrei dacă, iată, acolo, în licărirea portocalie a acelei stele ce se stinge, nu cumva trăiesc nişte fiinţe cu raţiune care emit comenzi unor nave interstelare sau comunică prin radio cu oameni de pe alte planete...”

Mi-am împărtăşit neîntârziat amintirile lui Jaroslav Pavlovici, care observa cerul înstelat prin noul supertelescop cuplat cu o oglindă zburătoare — o mare staţiune astronomică care plutea în spaţiul intersideral.

— Bradov!? a exclamat Jaroslav Pavlovici. Da, da! I-am citit lucrările. Totuşi, după câte îmi amintesc, nu scrie nicăieri despre acele misterioase radiosemnale. În constelaţia Volopas, zici? Bine, vom verifica.

Peste câteva zile Jaroslav Pavlovici m-a sunat pe Pământ.

—Mi se pare că Bradov avea dreptate. Am reuşit într-adevăr să descoperim câteva planete lângă o stea abia perceptibilă din clasa spectrală K. Una din ele e mare. Mai mare decât Pământul. E adevărat că imaginea cerului înstelat nu corespunde întocmai aceleia care apare în cununa misterioasă, dar lucrul acesta are o explicaţie. În atâtea milenii care au trecut de când au fost pe Pământ uriaşii necunoscuţi, stelele şi-au modificat poziţia... Cine ştie, poate că urmaşii uriaşilor albi trăiesc într-adevăr pe o planetă din apropierea stelei Arctur...

...Focul se stinsese aproape de tot. Priveam jeraticul ce abia mai licărea şi mă gândeam la veşnicie. Am trăit o viaţă neobişnuit de lungă şi am fost martorul unor uriaşe transformări pe Pământ. Dar ce înseamnă viaţa unui om în comparaţie cu veşnicia?

Viaţa există pe Pământ de aproape două miliarde de ani. Omenirea a apărut de aproximativ un milion de ani. Istoria civilizaţiei cuprinde în total doar câteva milenii. Viaţa

omului durează o sută — o sută cincizeci de ani. O perioadă infimă în comparaţie cu nemărginita veşnicie. Totuşi acest lucru nu ne paralizează voinţa. Viaţa fiecărui om, de sine stătătoare, unică, e intensă, plină de un sens măreţ, lăsând întotdeauna urme după sine.

Omul transformă continente, năruie munţi, făureşte mări, usucă mlaştini şi irigă pustiuri, fără să mai aştepte ca aceste lucruri să le facă timpul.

NOTĂ[2]

Romanul ştiinţifico-fantastic „Nepoţii nepoţilor noştri“ este cea dintâi operă literară a tinerilor autori Iuri Pavlovici Safronov şi Svetlana Alexandrovna Safronova.

I. P. Safronov s-a născut în 1928 la Moscova. În 1952 a absolvit Academia Militară de ingineri de aviaţie „Jukovski” decorată cu ordinele „Steagul Roşu“ şi „Lenin“.

S. A. Safronova a absolvit în 1953 facultatea de ziaristică a Universităţii de Stat „Lomonosov“ din Moscova.

Tema principală a romanului este munca în comunism. Oamenii viitorului îşi îndreaptă toate puterile către cunoaşterea naturii, către punerea ei în slujba omului.

---

[2] Din partea editurii sovietice.

CUPRINS

Redactor responsabil: IULIU INDREI
Tehnoredactor: CONSTANŢA VULCĂNESCU

Dat la cules 07.04.1961. Bun de tipar 25.05.1961.
Apărut 1961. Comanda nr. 4805. Tiraj 30.200.
Broşate 28.070 + Legate 2.130. Hârtie tipar sul de
50 g/m^2, 840X1080/32. Coli editoriale 13. Coli de tipar
15,25. A. 0180 C.Z. pentru bibliotecile mici 8(R).

Tiparul executat sub comanda nr. 10.587 la
Combinatul Poligrafic Casa Scânteii „I. V. Stalin”,
Bucureşti — R.P.R.

Lei 4,30